

PERLEMBAGAAN PERSEKUTUAN

Semua Pindaan Hingga Mei, 1998

M

964238

PERLEMBAGAAN PERSEKUTUAN

BERSERTA INDEX

Semua Pindaan Hingga Mei, 1998

Diterbit & Dicitak oleh:

MDC PENERBIT PENCETAK SDN BHD

Ibu Pejabat:

Wisma MDC, 2717 & 2718,
Jalan Permata Empat, Taman Permata,
Ulu Kelang, 53300 Kuala Lumpur.
Tel: 03-4086600 Fax: 03-4081506
E-Mail: mdcpp@2mws.com.my
<http://www.2mws.com.my/mdc>

Disusun semula oleh: Penasihat Undang-Undang MDC

Cawangan:

Lot L3-04,
Tingkat 3, Shaw Parade,
Changkat Thambi Dollah,
55100 Kuala Lumpur.
Tel: 03-2457745

HARGA: RM8.00

1998

Cetakan Pertama 1986
Cetakan Kedua 1988
Cetakan Ketiga 1993
Cetakan Keempat 1994
Cetakan Kelima 1995
Cetakan Keenam 1998

Bahagian Pengawalan Mutu.

Kami telah mengambil segala tindakan yang perlu untuk terbitan ini; daripada pemilihan kertas sehingga kepada pemeriksaan manuskrip untuk memastikan ianya bermutu tinggi. Pihak Penerbit sedia menerima cadangan-cadangan yang membina.

© MDC PENERBIT PENCETAK SDN BHD

Semua hak cipta terpelihara. Mana-mana bahagian dari buku ini tidak boleh diterbitkan semula, disimpan dalam sistem yang boleh diperbaiki, atau disiarkan dalam mana-mana bentuk atau dengan mana-mana alat, elektronik, mekanikal, fotokopi, perakaman atau yang sebaliknya, tanpa keizinan dari MDC PENERBIT PENCETAK SDN. BHD.

Wakil & Pengedar
Buku & Borang bagi:

MALAYSIA

Percetakan Nasional Malaysia Berhad.
Kementerian Perdagangan Antarabangsa & Industri Malaysia
(MITI).
Institut Piawai dan Perindustrian Malaysia (SIRIM).
Jabatan Perangkaan Malaysia.
Penasihat Duti Kastam.

LUAR NEGARA

Pertubuhan Perdagangan Luar Jepun (JETRO).
ESCAP Bangsa-Bangsa Bersatu.
Pertubuhan Perdagangan Sedunia (WTO).

ISBN 967-70-0665-7

M

342.59502

MAL

M

964238

26 NOV 1998
Perpustakaan Negara
Malaysia

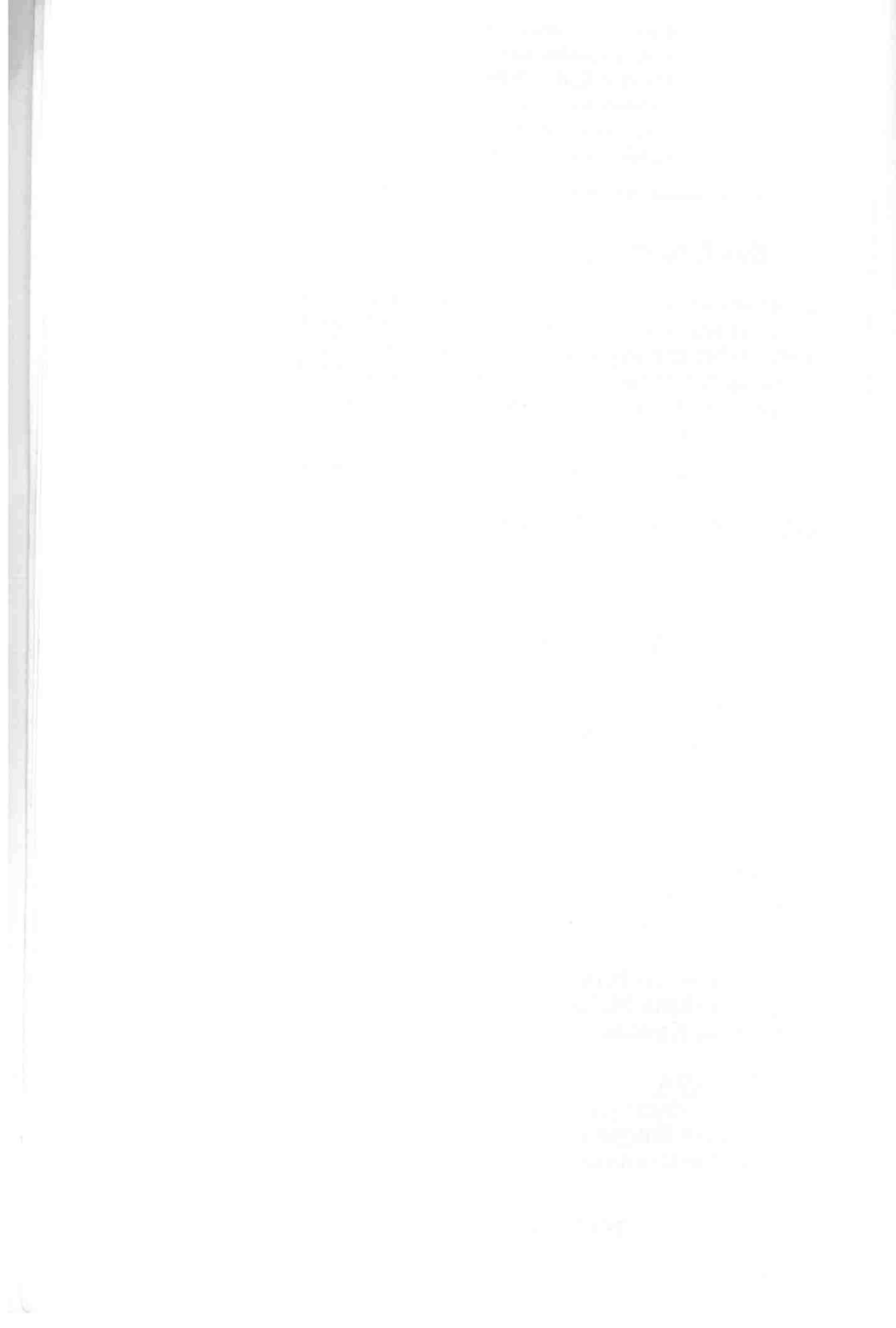
**UNDANG-UNDANG MALAYSIA
PERLEMBAGAAN PERSEKUTUAN**

KANDUNGAN

MUKASURAT

PERLEMBAGAAN PERSEKUTUAN

Susunan Perkara-Perkara	(i) – (xi)
Perlembagaan Persekutuan	1 – 189
Senarai Pindaan Perkara	190 – 208
Senarai Pindaan.....	209 – 210
Indexs	211 – 233

UNDANG-UNDANG MALAYSIA
PERLEMBAGAAN PERSEKUTUAN

SUSUNAN PERKARA-PERKARA

BAHAGIAN I
NEGERI-NEGERI, AGAMA DAN UNDANG-UNDANG
BAGI PERSEKUTUAN

Perkara

1. Nama, Negeri-negeri dan Wilayah-Wilayah Persekutuan.
2. Kemasukan Wilayah-Wilayah baharu dalam Persekutuan.
3. Agama bagi Persekutuan. ✓
4. Undang-undang utama Persekutuan.

BAHAGIAN II
KEBEBASAN ASASI

- ✓ 5. Kebebasan diri.
6. Keabdian dan kerja paksa dilarang.
7. Perlindungan daripada undang-undang jenayah yang berkuatkuasa kebelakangan dan pembicaraan berulang.
8. Sama rata.
9. Larangan buangan-negeri, dan kebebasan bergerak.
- ✓ 10. Kebebasan bercakap, berhimpun dan menubuh persatuan.
11. Kebebasan agama.
12. Hak-hak berkenaan dengan pendidikan.
13. Hak terhadap harta.

BAHAGIAN III
KEWARGANEGARAAN

Bab 1 – Perolehan Kewarganegaraan

14. Kewarganegaraan dengan cara kuatkuasa undang-undang.
15. Kewarganegaraan dengan cara pendaftaran (isteri dan anak warganegara).
- 15A. Kuasa-kuasa khas bagi mendaftar kanak-kanak.
16. Kewarganegaraan dengan cara pendaftaran (orang-orang yang lahir di Persekutuan sebelum Hari Merdeka).
- 16A. Kewarganegaraan dengan cara pendaftaran (orang-orang yang bermastautin di Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak pada Hari Malaysia).

[Susunan Perkara]

Perkara

17. (Dimansuhkan).
18. Peruntukan-peruntukan am mengenai pendaftaran.
19. Kewarganegaraan dengan cara pewarganegaraan.
- 19A. (Dimansuhkan).
20. (Dimansuhkan).
21. (Dimansuhkan).
22. Kewarganegaraan disebabkan percantuman wilayah.

Bab 2 – Penamatan Kewarganegaraan

23. Penolakan kewarganegaraan.
24. Pelucutan kewarganegaraan kerana memperoleh atau menggunakan kewarganegaraan negeri asing, dsb.
25. Pelucutan kewarganegaraan yang diperolehi dengan cara pendaftaran di bawah Per 16A atau 17 atau dengan cara pewarganegaraan.
26. Lain-lain peruntukan bagi melucutkan kewarganegaraan seseorang yang mer warganegara dengan cara pendaftaran atau pewarganegaraan.
- 26A. Pelucutan kewarganegaraan anak orang yang hilang kewarganegaraan.
- 26B. Peruntukan-peruntukan am mengenai kehilangan kewarganegaraan.
27. Acara bagi pelucutan.
28. Pemakaian Bab 2 bagi setengah-setengah warganegara yang menjadi wargane dengan cara kuatkuasa undang-undang.
- 28A. Pelucutan kewarganegaraan orang-orang yang menjadi warganegara pada l Malaysia.

Bab 3 – Tambahan

29. Kewarganegaraan Komanwel.
30. Perakuan kewarganegaraan.
- 30A. (Dimansuhkan).
- 30B. (Dimansuhkan).
31. Pemakaian Jadual 2.

BAHAGIAN IV PERSEKUTUAN

Bab 1 – Ketua Utama Negara

32. Ketua utama Negara bagi Persekutuan, dan Permaisurinya.
33. Timbalan Ketua Utama Negara bagi Persekutuan.

Perkara

- 33A. Yang di-Pertuan Agong hendaklah terhenti menjalankan fungsi-fungsi Yang di-Pertuan Agong jika dipertuduh atas suatu kesalahan.
- 34. Perkara-perkara yang tidak boleh dilakukan oleh Yang di-Pertuan Agong, dsb.
- 35. Peruntukan Diraja bagi Yang di-Pertuan Agong dan Permaisurinya dan saraan bagi Timbalan Yang di-Pertuan Agong.
- 36. Mohor Besar.
- 37. Sumpah jawatan bagi Yang di-Pertuan Agong.

Bab 2 – Majlis Raja-Raja

- 38. Majlis Raja-Raja.

Bab 3 – Pemerintah

- 39. Kuasa Pemerintah Persekutuan.
- 40. Yang di-Pertuan Agong hendaklah bertindak mengikut nasihat.
- 41. Perintah tertinggi angkatan tentera.
- 42. Kuasa bagi mengampun, dsb.
- 43. Jemaah Menteri.
- 43A. Timbalan-Timbalan Menteri.
- 43B. Setiausaha-setiausaha Parlimen.
- 43C. Setiausaha-setiausaha Politik.

Bab 4 – Badan Perundangan Persekutuan

- 44. Keanggotaan Parlimen.
- 45. Keanggotaan Dewan Negara.
- 46. Keanggotaan Dewan Rakyat.
- 47. Kelayakan menjadi ahli Parlimen.
- 48. Hilang kelayakan menjadi ahli Parlimen.
- 49. Peruntukan melarang dua keanggotaan.
- 50. Akibat hilang kelayakan, dan larangan mengenai penamaan atau perlantikan dengan tiada persetujuan.
- 51. Berhenti daripada menjadi ahli.
- 52. Ketidakhadiran ahli.
- 53. Keputusan tentang hilang kelayakan.
- 54. Kekosongan dalam Dewan Negara dan kekosongan sementara.
- 55. Memanggil, memberhenti dan membubarkan Parlimen.
- 56. Yang di-Pertua dan Timbalan Yang di-Pertua Dewan Negara.
- 57. Yang di-Pertua dan Timbalan Yang di-Pertua Dewan Rakyat.

[Susunan Perkara]

Perkara

58. Saraan bagi Yang di-Pertua, Timbalan Yang di-Pertua Dewan Negara, Yang di-Pertua dan Timbalan Yang di-Pertua Dewan Rakyat.
59. Sumpah oleh ahli-ahli.
60. Ucapan Yang di-Pertuan Agong.
61. Peruntukan khas mengenai Jemaah Menteri dan Peguam Negara.
62. Acara Parlimen.
63. Keistimewaan-keistimewaan Parlimen.
64. Saraan bagi ahli-ahli.
65. Setiausaha-setiausaha Dewan Negara dan Dewan Rakyat.

Bab 5 – Acara perundangan

66. Menjalankan kuasa perundangan.
67. Sekatan terhadap mengemukakan Rang Undang-undang dan mencadangkan pindaan pindaan berkenaan cukai, perbelanjaan, dsb.
68. Persetujuan terhadap Rang Undang-undang yang diluluskan oleh Dewan Rakyat sah.

Bab 6 – Keupayaan terhadap harta, kontrak dan guaman

69. Keupayaan Persekutuan terhadap harta, kontrak dan guaman.

BAHAGIAN V NEGERI-NEGERI

70. Keutamaan Raja-raja dan Yang di-Pertua-Yang di-Pertua Negeri.
71. Jaminan Persekutuan terhadap Perlembagaan Negeri.
72. Keistimewaan-keistimewaan Dewan Negeri.

BAHAGIAN VI PERHUBUNGAN ANTARA PERSEKUTUAN DENGAN NEGERI-NEGERI

Bab 1 – Pembahagian kuasa-kuasa perundangan

73. Had undang-undang persekutuan dan Negeri.
74. Hal-perkara bagi undang-undang persekutuan dan Negeri.
75. Undang-undang Negeri yang berlawanan dengan undang-undang persekutuan.
76. Kuasa Parlimen membuat undang-undang untuk negeri-negeri dalam hal-hal tertentu.
- 76A. Kuasa Parlimen memperluaskan kuasa-kuasa perundangan bagi Negeri-negeri.
77. Kuasa bagi perundangan.
78. Undang-undang menyekat penggunaan sungai.
79. Menjalankan kuasa-kuasa perundangan bersama.

Bab 2 – Pembahagian kuasa-kuasa pemerintah

Perkara

- 80. Pembahagian kuasa-kuasa pemerintah.
- 81. Kewajipan Negeri-negeri kepada Persekutuan.

Bab 3 – Pembahagian beban kewangan

- 82. Pembiayaan perbelanjaan mengenai perkara-perkara dalam Senarai Bersama.

Bab 4 – Tanah

- 83. Pengambilan tanah bagi maksud-maksud persekutuan.
- 84. (Dimansuhkan).
- 85. Pemberian kepada Persekutuan tanah yang dirizabkan bagi maksud-maksud persekutuan.
- 86. Pelupusan tanah yang terletak pada Persekutuan.
- 87. Memutuskan pertikaian tentang nilai tanah.
- 88. Pemakaian Perkara 83 hingga 87 bagi Negeri-negeri yang tidak mempunyai Raja.
- 89. Tanah rizab orang Melayu.
- 90. Peruntukan khas mengenai tanah adat di Negeri Sembilan dan Melaka, dan tanah pegangan orang Melayu di Trengganu.
- 91. Majlis Tanah Negara.

Bab 5 – Pembangunan negara

- 92. Rancangan pembangunan negara.

Bab 6 – Tinjauan Persekutuan, nasihat Persekutuan kepada Negeri-negeri dan pemeriksaan Persekutuan mengenai kegiatan-kegiatan Negeri

- 93. Siasatan, tinjauan dan perangkaan.
- 94. Kuasa-kuasa Persekutuan mengenai rakyat Negeri.
- 95. Pemeriksaan kegiatan-kegiatan Negeri.

Bab 7 – Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan

- 95A. Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan.

Bab 8 – Pemakaian bagi Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak

- 95B. Pengubahsuaian bagi Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak mengenai pembahagian kuasa-kuasa perundangan.
- 95C. Kuasa dengan perintah untuk memperluaskan kuasa perundangan atau kuasa pemerintah Negeri-negeri.

[Susunan Perkara]

Perkara

- 95D. Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak terkeluar daripada kuasa Parlimen meluluskan undang-undang yang sama mengenai tanah atau kerajaan tempatan.
- 95E. Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak terkeluar daripada rancangan-rancangan negeri untuk penggunaan tanah, kerajaan tempatan, pembangunan, dsb.

BAHAGIAN VII PERUNTUKAN-PERUNTUKAN KEWANGAN

Bab 1 – Am

- 96. Tiada apa-apa cukai boleh dilevi melainkan dibenarkan oleh undang-undang.
- 97. Dana Disatukan.
- 98. Perbelanjaan dipertanggungjawabkan kepada Dana Persekutuan Disatukan.
- 99. Penyata kewangan tahunan.
- 100. Rang Undang-undang perbekalan.
- 101. Perbelanjaan tambahan dan perbelanjaan lebih.
- 102. Kuasa membenarkan perbelanjaan masuk akaun atau bagi maksud-maksud yang tidak ditentukan.
- 103. Dana Luar jangka.
- 104. Pengeluaran daripada Dana Disatukan.
- 105. Ketua Audit Negara.
- 106. Kuasa dan kewajipan Ketua Audit Negara.
- 107. Laporan-laporan Ketua Audit Negara.
- 108. Majlis Kewangan Negara.
- 109. Pemberian kepada Negeri-negeri.
- 110. Menyerahkan cukai dan bayaran kepada Negeri-negeri.
- 111. Sekatan meminjam.
- 112. Sekatan mengenai perubahan-perubahan dalam perjawatan Negeri.

Bab 2 – Pemakaian bagi Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak

- 112A. Audit Negeri di Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak.
- 112B. Kuasa meminjam bagi Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak.
- 112C. Pemberian khas dan penyerahan hasil kepada Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak.
- 112D. Mengulangkaji pemberian-pemberian khas kepada Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak.
- 112E. (Dimansuhkan).

BAHAGIAN VIII PILIHANRAYA

- 113. Penjalanan pilihanraya.

Perkara

- 114. Keanggotaan Suruhanjaya Pilihanraya.
- 115. Bantuan kepada Suruhanjaya Pilihanraya.
- 116. Bahagian-pilihanraya Persekutuan.
- 117. Bahagian-pilihanraya Negeri.
- 118. Cara mencabar pemilihan.
- 118A. Cara mempersoal rayuan pilihanraya mengenai tidak adanya pemilihan.
- 119. Kelayakan pemilih-pemilih.
- 120. Pemilihan terus bagi Dewan Negara.

**BAHAGIAN IX
PERHAKIMAN**

- 121. Kuasa kehakiman bagi Persekutuan.
- 122. Keanggotaan Mahkamah Persekutuan.
- 122A. Keanggotaan Mahkamah Rayuan.
- 122AA. Keanggotaan Mahkamah Tinggi.
- 122AB. Perlantikan pesuruhjaya kehakiman.
- 122B. Perlantikan hakim-hakim bagi Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan dan Mahkamah Tinggi.
- 122C. Pertukaran hakim dari suatu Mahkamah Tinggi ke suatu Mahkamah Tinggi lain.
- 123. Kelayakan hakim-hakim Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan dan Mahkamah Tinggi.
- 124. Sumpah jawatan hakim.
- 125. Tempoh memegang jawatan dan saraan bagi hakim Mahkamah Persekutuan.
- 125A. Penjalanan kuasa oleh hakim-hakim.
- 126. Kuasa menghukum kerana penghinaan.
- 127. Sekatan mengenai perbincangan Parlimen tentang kelakuan hakim.
- 128. Bidang kuasa Mahkamah Persekutuan.
- 129. (Dimansuhkan).
- 130. Bidang kuasa Mahkamah Persekutuan untuk menasihati.
- 131. (Dimansuhkan).
- 131A. Peruntukan berkenaan dengan ketidaklayakan, dsb., Hakim Besar, Presiden atau Ketua Hakim.

**BAHAGIAN X
PERKHIDMATAN AWAM**

- 132. Perkhidmatan awam.
- 133. Perkhidmatan bersama, dsb.

[Susunan Perkara]

Perkara

134. Peminjaman pegawai-pegawai.
135. Sekatan mengenai pembuangan kerja dan penurunan pangkat.
136. Layanan sama rata bagi pekerja-pekerja Persekutuan.
137. Majlis Angkatan Tentera.
138. Suruhanjaya Perkhidmatan Kehakiman dan Undang-undang.
139. Suruhanjaya Perkhidmatan Awam.
140. Suruhanjaya Pasukan Polis.
141. (Dimansuhkan).
- 141A. Suruhanjaya Perkhidmatan Pendidikan.
142. Peruntukan am mengenai Suruhanjaya.
143. Syarat-syarat perkhidmatan bagi ahli-ahli Suruhanjaya.
144. Tugas-tugas Suruhanjaya Perkhidmatan.
145. Peguam Negara.
146. Laporan Suruhanjaya.
- 146A. (Dimansuhkan).
- 146B. (Dimansuhkan).
- 146C. (Dimansuhkan).
- 146D. Bidangkuasa Suruhanjaya Pasukan Polis ke atas anggota-anggota perkhidmatan Negeri di Sabah dan Sarawak yang dipinjamkan.
147. Perlindungan hak-hak pencen.
148. Tafsiran Bahagian X.

BAHAGIAN XI KUASA-KUASA KHAS MENENTANG PERBUATAN SUBVERSIF, DAN KUASA-KUASA DARURAT

149. Undang-undang menentang perbuatan subversif, tindakan yang memudaratkan ketenteraman awam, dsb.
150. Perisytiharan darurat.
151. Sekatan-sekatan terhadap tahanan pencegahan.

BAHAGIAN XII AM DAN PELBAGAI

152. Bahasa kebangsaan.
153. Perizaban kuota mengenai perkhidmatan, permit, dsb., untuk orang Melayu dan bumiputera bagi mana-mana Negeri Sabah dan Sarawak.
154. Ibu kota persekutuan.
155. Berbalas-balas layanan dengan negeri-negeri Komanwel.

Perkara

- 156. Sumbangan bagi membantu kadar mengenai harta persekutuan dan harta Negeri.
- 157. Mewakillikan tugas-tugas Negeri kepada suatu Negeri lain.
- 158. (Dimansuhkan).
- 159. Pindaan Perlembagaan.
- 159A. Perjalanan kuatkuasa peruntukan peralihan dalam Akta Malaysia.
- 160. Tafsiran.

**BAHAGIAN XIII
PERLINDUNGAN TAMBAHAN BAGI
NEGERI-NEGERI SABAH DAN SARAWAK**

- 161. Penggunaan bahasa Inggeris dan Bahasa Ibunda dalam Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak.
- 161A. Kedudukan istimewa bumiputera Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak.
- 161B. Sekatan mengenai perluasan hak orang-orang yang tidak bermastautin untuk menjalankan amalan peguam di mahkamah dalam Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak.
- 161C. (Dimansuhkan).
- 161D. (Dimansuhkan).
- 161E. Pemeliharaan kedudukan dari segi perlembagaan mengenai Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak.
- 161F. (Dimansuhkan).
- 161G. (Dimansuhkan).
- 161H. (Dimansuhkan).

**BAHAGIAN XIII
PERUNTUKAN SEMENTARA DAN PERALIHAN**

- 162. Undang-undang yang lain.
- 163. (Dimansuhkan).
- 164. (Dimansuhkan).
- 165. (Dimansuhkan).
- 166. Pewarisan harta.
- 167. Hak, tanggungan dan kewajipan.
- 168. (Dimansuhkan).
- 169. Perjanjian-perjanjian antarabangsa, dsb., yang dibuat sebelum Hari Merdeka.
- 170. (Dimansuhkan).
- 171. (Dimansuhkan).
- 172. (Dimansuhkan).
- 173. (Dimansuhkan).
- 174. (Dimansuhkan).

- Bahagian II – Sumpah bagi Timbalan Yang di-Pertuan Agong.
- Bahagian III – Terjemahan dalam bahasa Inggeris.
- Jadual Kelima – Majlis Raja-Raja.
- Jadual Keenam – Bentuk sumpah dan ikrar.
- Jadual Ketujuh – Pemilihan dan persaraan ahli-ahli Dewan Negara.
- Bahagian I – Pemilihan ahli-ahli Dewan Negara.
- Bahagian II – Persaraan ahli-ahli Dewan Negara.
- Jadual Kelapan – Peruntukan-peruntukan yang akan dimasukkan dalam Perlembagaan-perlembagaan Negeri.
- Bahagian I – Peruntukan tetap.
- Bahagian II – Peruntukan sementara sebagai alternatif kepada peruntukan dalam Bahagian I.
- Bahagian III – Pengubahsuaian Bahagian I dan II berhubung dengan Melaka dan Pulau Pinang.
- Jadual Kesembilan – Senarai perundangan.
- Jadual Kesepuluh – Pemberian dan sumber-sumber hasil yang diserahkan kepada Negeri.
- Bahagian I – Pemberian mengikut bilangan orang.
- Bahagian II – Pemberian jalan Negeri.
- Bahagian III – Sumber-sumber hasil yang diserahkan kepada Negeri.
- Bahagian IV – Pemberian-pemberian khas kepada Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak.
- Bahagian V – Sumber-sumber tambahan hasil yang diserahkan kepada Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak.
- Jadual Kesebelas – Peruntukan bagi Ordinan Pentafsiran dan Fasal-fasal Am, 1948 (Ordinan Malayan Union No. 7 tahun 1948), dipakai bagi pentafsiran Perlembagaan.
- Jadual Keduabelas – (Dimansuhkan).
- Jadual Ketigabelas – Peruntukan-peruntukan berhubung dengan persempadanan bahagian pilihanraya.
- Bahagian I – Perisytiharan dan prinsip-prinsip berhubung dengan persempadanan bahagian pilihanraya.
- Bahagian II – Acara bagi mempersempadankan bahagian pilihanraya.

[Susunan Perkara]

Perkara

175. Pengarah Audit hendaklah menjadi Ketua Audit Negara yang pertama.
176. Pertukaran pegawai-pegawai.
177. Melepaskan atau menangguhkan sumpah jawatan jika perlantikan berjalan terus di bawah Bahagian ini.
178. Saraan selepas Hari Merdeka.
179. Sumbangan mengenai perkhidmatan bersama.
180. Pemeliharaan pencen, dsb.

BAHAGIAN XIV PERKECUALIAN BAGI KEDAULATAN RAJA-RAJA, DSB.

181. Perkecualian bagi kedaulatan Raja-Raja, dsb.

BAHAGIAN XV PROSIDING TERHADAP YANG DI-PERTUAN AGONG DAN RAJA-RAJA

182. Mahkamah Khas.
183. Tiada tindakan boleh dimulakan terhadap Yang di-Pertuan Agong atau Raja kecuali dengan keizinan Peguam Negara sendiri.

JADUAL-JADUAL:

Jadual Pertama - Sumpah bagi pemohon-pemohon untuk pendaftaran atau pewarganegaraan.

Jadual Kedua

Bahagian I - Kewarganegaraan dengan cara kuatkuasa undang-undang bagi orang-orang yang dilahirkan sebelum Hari Malaysia.

Bahagian II - Kewarganegaraan dengan cara kuatkuasa undang-undang bagi orang-orang yang lahir pada atau selepas Hari Malaysia.

Bahagian III - Peruntukan tambahan mengenai kewarganegaraan.

Jadual Ketiga - Pemilihan Yang di-Pertuan Agong dan Timbalan Yang di-Pertuan Agong.

Bahagian I - Pemilihan Yang di-Pertuan Agong.

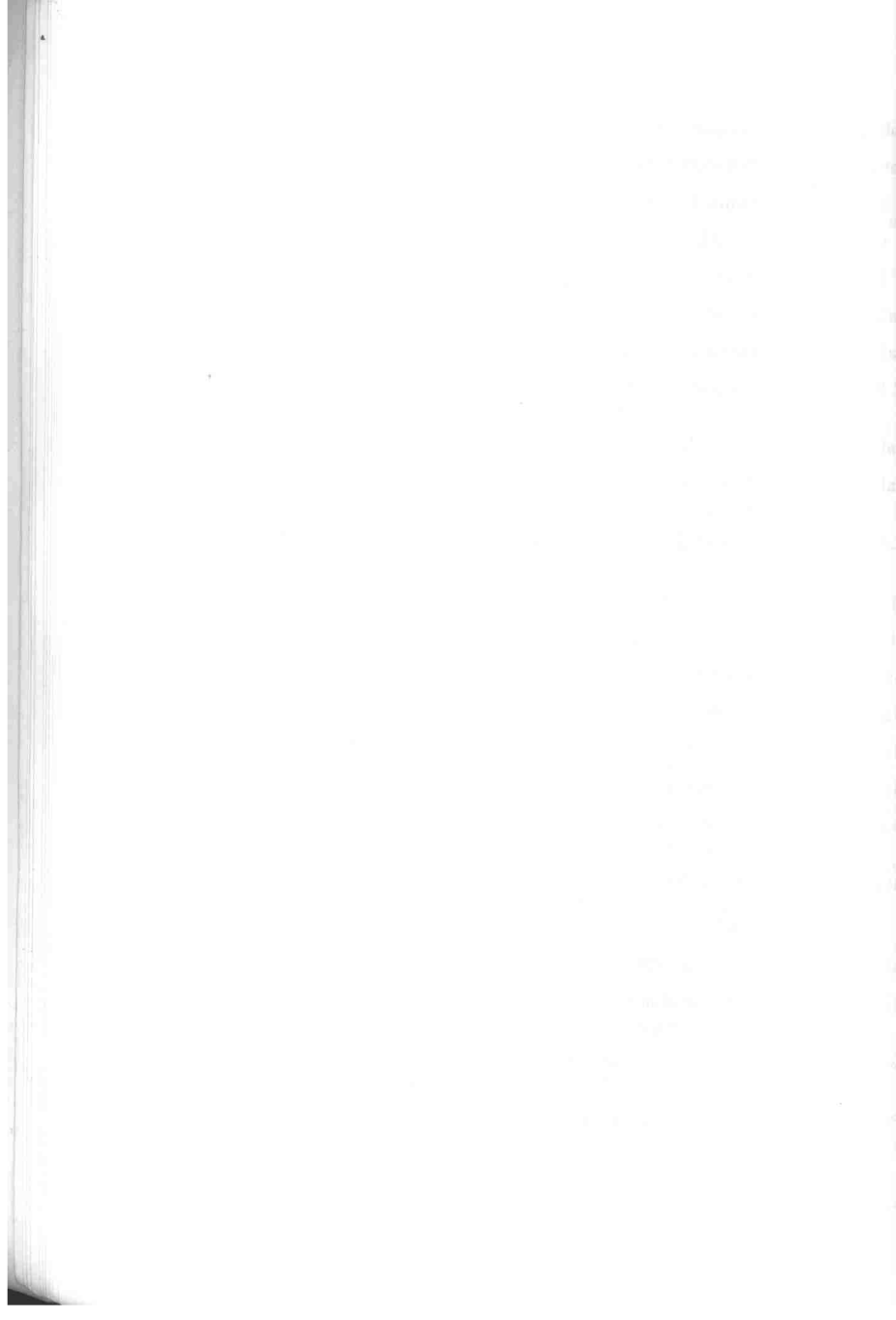
Bahagian II - Pemilihan Timbalan Yang di-Pertuan Agong.

Bahagian III - Pemecatan Yang di-Pertuan Agong.

Bahagian IV - Am.

Jadual Keempat - Sumpah jawatan bagi Yang di-Pertuan Agong dan Timbalan Yang di-Pertuan Agong.

Bahagian I - Sumpah bagi Yang di-Pertuan Agong.

PERLEMBAGAAN PERSEKUTUAN

BAHAGIAN 1

NEGERI-NEGERI, AGAMA DAN UNDANG-UNDANG BAGI PERSEKUTUAN

Nama, Negeri-negeri dan wilayah-wilayah Persekutuan.

(1) Persekutuan adalah dinamakan Malaysia dalam bahasa Melayu dan dalam bahasa Inggeris.

(2) Negeri-negeri Persekutuan adalah terdiri daripada Johor, Kedah, Kelantan, Melaka, Negeri Sembilan, Pahang, Perak, Perlis, Pulau Pinang, Sabah, Sarawak, Selangor dan Terengganu.

(3) Tertakluk kepada Fasal (4) wilayah-wilayah bagi tiap-tiap satu Negeri yang tersebut dalam Fasal (2) ialah wilayah-wilayah yang terkandung dalam Negeri-negeri itu sebelum sahaja Hari Malaysia.

(4) Wilayah bagi Negeri Selangor tidaklah termasuk Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur yang ditubuhkan di bawah Akta Perlembagaan (Pindaan) (No. 2) 1973 dan wilayah bagi Negeri Sabah tidaklah termasuk Wilayah Persekutuan Labuan yang ditubuhkan di bawah Akta Perlembagaan (Pindaan) (No. 2) 1984, dan kedua-dua Wilayah Persekutuan tersebut hendaklah menjadi wilayah-wilayah Persekutuan.

Kemasukan wilayah-wilayah baharu dalam Persekutuan

Parlimen boleh dengan undang-undang –

(a) memasukkan Negeri-negeri lain dalam Persekutuan;

(b) mengubah sempadan mana-mana Negeri;

etapi undang-undang yang mengubah sempadan sesuatu Negeri tidak boleh diluluskan dengan tiada persetujuan Negeri itu (yang dinyatakan dengan undang-undang yang dibuat oleh Badan Perundangan Negeri itu) dan Majlis Raja-Raja.

Agama bagi Persekutuan

(1) Agama Islam ialah agama bagi Persekutuan; tetapi agama-agama lain boleh diamalkan dengan aman dan damai di mana-mana bahagian Persekutuan.

(2) Dalam tiap-tiap Negeri selain daripada Negeri-negeri yang tidak mempunyai Raja, kedudukan Raja sebagai Ketua agama Islam dalam Negerinya secara rasmi dan setakat mana yang diakui dan diisytiharkan oleh Perlembagaan Negeri itu, dan juga, tertakluk kepada Perlembagaan Negeri itu segala hak, keistimewaan, hak kedaulatan dan kuasa yang dinikmati olehnya sebagai Ketua agama Islam tidaklah tersentuh dan tercacat, tetapi dalam apa-apa perbuatan, amalan atau upacara yang telah dipersetujui oleh Majlis

[Perkara 3 – 4]

Raja supaya meliputi seluruh Persekutuan, maka tiap-tiap orang Raja lain hendaklah sifatnya sebagai Ketua agama Islam membenarkan Yang di-Pertuan Agong mewakili

(3) Perlembagaan-perlembagaan bagi Negeri-negeri Melaka, Pulau Pinang, dan Sarawak hendaklah masing-masing membuat peruntukan bagi memberi kepada di-Pertuan Agong kedudukan sebagai Ketua agama Islam dalam Negeri itu.

(4) Tiada apa-apa dalam Perkara ini mengurangkan kuasa mana-mana peruntukan lain dalam Perlembagaan ini.

(5) Walau apa-apa jua dalam Perlembagaan ini, Yang di-Pertuan Agong hendaklah menjadi Ketua agama Islam dalam Wilayah-Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Labuan; dan bagi maksud ini Parlimen boleh dengan undang-undang membuat peruntukan bagi mengadakan peraturan mengenai hal ehwal agama Islam dan menubuhkan suatu Majlis untuk menasihatkan Yang di-Pertuan Agong mengenai perkara berhubung dengan agama Islam.

Undang-undang utama Persekutuan

4. (1) Perlembagaan ini adalah undang-undang utama Persekutuan dan apa-apa undang-undang yang diluluskan selepas Hari Merdeka dan yang berlawanan dengan Perlembagaan ini hendaklah terbatal setakat yang berlawanan itu.

(2) Sahnya sesuatu undang-undang tidak boleh dipersoalkan atas alasan bahawa

- (a) undang-undang itu adalah mengenakan sekatan-sekatan ke atas hak-hak tersebut dalam Perkara 9 (2) tetapi tidak berkaitan dengan perkara-perkara yang tersebut dalam Perkara itu; atau
- (b) undang-undang itu adalah mengenakan sekatan-sekatan sebagaimana tersebut dalam Perkara 10 (2) tetapi sekatan-sekatan itu tidak disifatkan sebagai perlu atau mustahak oleh Parlimen bagi maksud-maksud yang tersebut dalam Perkara itu.

(3) Sahnya sesuatu undang-undang yang dibuat oleh Parlimen atau oleh Badan Perundangan Negeri tidak boleh dipersoalkan atas alasan bahawa undang-undang itu adalah membuat peruntukan mengenai apa-apa perkara yang Parlimen atau, mana yang berkenaan, Badan Perundangan Negeri, tidak mempunyai apa-apa kuasa membuat undang-undang, kecuali dalam pembicaraan untuk mendapatkan suatu penentuan yang undang-undang itu adalah tidak sah atau alasan itu atau –

- (a) jika undang-undang itu telah dibuat oleh Parlimen, dalam pembicaraan antara Persekutuan dengan satu atau beberapa Negeri;

jika undang-undang itu telah dibuat oleh Badan Perundangan Negeri, dalam pembicaraan antara Persekutuan dengan negeri itu.

(4) Pembicaraan untuk mendapatkan suatu penetapan yang sesuatu undang-undang adalah tidak sah atas alasan yang tersebut dalam Fasal (3) (iaitu pembicaraan yang tidak termasuk di bawah perenggan (a) atau (b) Fasal itu) tidak boleh dimulakan dengan tiada kebenaran seorang hakim Mahkamah Persekutuan; dan Persekutuan adalah berhak menjadi suatu pihak dalam mana-mana pembicaraan itu, dan begitulah juga mana-mana Negeri yang akan atau harus menjadi suatu pihak dalam pembicaraan yang dibawa bagi maksud itu juga di bawah perenggan (a) atau (b) Fasal itu.

BAHAGIAN II KEBEBASAN ASASI

Kebebasan diri ✓

5. (1) Tiada seseorang pun boleh diambil nyawanya atau dilucutkan kebebasan dirinya kecuali menurut undang-undang.

(2) Jika pengaduan dibuat kepada Mahkamah Tinggi atau kepada mana-mana hakim Mahkamah Tinggi menyatakan bahawa seseorang adalah ditahan dengan menyalahi undang-undang, maka mahkamah itu hendaklah menyiasat pengaduan itu dan, melainkan berpuas hati bahawa tahanan itu adalah sah di sisi undang-undang mahkamah itu hendaklah memerintahkan orang itu dibawa ke hadapan mahkamah itu dan melepaskannya.

(3) Jika seseorang ditangkap maka ia hendaklah diberitahu dengan seberapa segera yang boleh sebab-sebabnya ia ditangkap dan ia hendaklah dibenarkan berunding dengan seorang pengamal undang-undang yang dipilih olehnya dan dibela oleh pengamal undang-undang itu.

(4) Jika seseorang ditangkap dan tidak dilepaskan, maka orang itu hendaklah dibawa ke hadapan seorang majistret dengan segera, sekiranya tiada apa-apa sebab yang berpatutan, tetapi walau bagaimanapun dalam tempoh dua puluh empat jam (tidak termasuk masa perjalanan yang perlu) dan orang itu tidak boleh ditahan selanjutnya dengan tiada kuasa majistret itu:

Dengan syarat bahawa Fasal ini tidak boleh dipakai bagi apa-apa tangkapan atau tahanan yang dilakukan terhadap mana-mana orang di bawah Undang-undang yang ada yang berkaitan dengan kediaman terhad, dan semua peruntukan Fasal ini hendaklah disifatkan sebagai telah menjadi sebahagian integral Perkara ini mulai dari Hari Merdeka:

Dengan syarat selanjutnya bahawa dalam pemakaiannya bagi seseorang selain daripada seorang warganegara yang ditangkap atau ditahan di bawah undang-undang yang berhubungan dengan imigresen, Fasal ini hendaklah dibaca seolah-olah perkataan-perkataan "tanpa kelengahan yang tak munasabah, dan walau bagaimanapun dalam tempoh dua puluh empat jam (tidak termasuk masa perjalanan yang perlu)" telah digantikan dengan perkataan-perkataan "dalam tempoh empat belas hari":

[Perkara 5 – 8]

Dan dengan syarat selanjutnya bahawa dalam hal penangkapan bagi sesuatu kesalahan yang boleh dibicarakan oleh mahkamah Syariah, sebutan-sebutan dalam Fasal ini mengenai seorang majistret hendaklah ditafsirkan sebagai termasuk sebutan-sebutan mengenai seorang hakim mahkamah Syariah.

- (5) Fasal (3) dan (4) tidak dipakai terhadap orang negara musuh.

Keabdian dan kerja paksa dilarang

6. (1) Tiada sesiapa pun boleh ditahan sebagai abdi.

(2) Segala jenis kerja paksa adalah dilarang, tetapi Parlimen boleh dengan undang-undang membuat peruntukan bagi perkhidmatan kerahan bagi maksud-maksud negara.

(3) Kerja berkaitan dengan menjalankan hukum penjara yang dijatuhkan oleh mahkamah tidak dikira sebagai kerja paksa dalam erti Perkara ini.

(4) Jika menurut mana-mana undang-undang bertulis kesemua atau mana-mana bahagian daripada tugas-tugas mana-mana pihak berkuasa awam adalah dikehendaki dijalankan oleh suatu pihak berkuasa awam lain bagi maksud membolehkan tugas-tugas itu dilaksanakan, maka pekerja-pekerja pihak berkuasa awam yang pertama tersebut itu adalah diwajibkan berkhidmat dengan pihak berkuasa awam yang kedua tersebut itu, dan perkhidmatan mereka dengan pihak berkuasa awam yang kedua tersebut itu tidak dikira sebagai kerja paksa dalam erti Perkara ini, dan tiada seseorang pekerja itu berhak menuntut apa-apa hak sama ada daripada pihak berkuasa awam yang pertama tersebut itu atau daripada pihak berkuasa awam yang kedua tersebut itu oleh sebab pertukaran pekerjaannya.

Perlindungan daripada undang-undang jenayah yang berkuatkuasa kebelakangan dan pembicaraan berulang

7. (1) Tiada sesiapa pun boleh dihukum kerana sesuatu perbuatan atau ketinggalan yang tidak menjadi kesalahan di sisi undang-undang pada masa perbuatan atau ketinggalan itu dilakukan dan kerana sesuatu kesalahan tiada sesiapa pun boleh menanggung hukuman yang berat daripada yang telah ditetapkan oleh undang-undang pada masa kesalahan itu dilakukan.

(2) Seseorang yang telah dibebaskan daripada sesuatu kesalahan atau disabitkan sesuatu kesalahan tidak boleh dibicarakan semula kerana kesalahan itu juga kecuali jika sabitan atau pembebasan itu telah dibatalkan dan pembicaraan semula diperintah oleh suatu mahkamah yang lebih tinggi daripada mahkamah yang telah membebaskan atau mensabitkannya itu.

Sama rata

8. (1) Semua orang adalah sama rata di sisi undang-undang dan berhak mendapat perlindungan yang sama rata di sisi undang-undang.

(2) Kecuali sebagaimana dibenarkan dengan nyatanya oleh Perlembagaan ini, tidaklah boleh ada pembedaan terhadap warganegara semata-mata oleh sebab agama, kaum, keturunan atau tempat lahir dalam mana-mana undang-undang atau dalam perantaraan bagi apa-apa jawatan atau pekerjaan di bawah sesuatu pihak berkuasa awam atau dalam pentadbiran mana-mana undang-undang berkenaan dengan memperolehi, memegang atau melepaskan harta atau berkenaan dengan menubuh atau menjalankan apa-apa perdagangan, perniagaan, profesion, kerjaya atau pekerjaan.

(3) Tidaklah boleh ada pembedaan bagi faedah seseorang oleh sebab ia seorang rakyat Raja bagi mana-mana Negeri.

(4) Tiada sesuatu pihak berkuasa awam boleh membezakan seseorang oleh sebab ia bermastautin atau menjalankan perniagaan di mana-mana bahagian Persekutuan di luar bidang kuasa pihak berkuasa itu.

(5) Perkara ini tidak membatalkan atau melarang –

- (a) apa-apa peruntukan yang membuat peraturan-peraturan mengenai undang-undang diri;
- (b) apa-apa peruntukan atau amalan yang menghadkan jawatan atau pekerjaan berhubung dengan hal ehwal sesuatu agama atau sesuatu yayasan yang diurus oleh sesuatu kumpulan yang menganuti apa-apa agama, kepada orang-orang yang menganuti agama itu.
- (c) apa-apa peruntukan bagi perlindungan, kesentosaan atau kemajuan orang-orang asli Semenanjung Tanah Melayu (termasuk merizabkan tanah) atau merizabkan bagi orang-orang asli jawatan-jawatan yang sesuai dalam perkhidmatan awam mengikut kadar yang berpatutan;
- (d) apa-apa peruntukan yang menetapkan kemastautinan di sesuatu Negeri atau di sebahagian sesebuah Negeri sebagai satu kelayakan untuk pilihanraya atau perantaraan bagi mana-mana pihak berkuasa yang mempunyai bidang kuasa hanya di Negeri atau di bahagian itu sahaja, atau untuk mengundi dalam pilihanraya itu;
- (e) apa-apa peruntukan Perlembagaan sesuatu Negeri, yang berkuatkuasa atau yang bersamaan dengan peruntukan yang berkuatkuasa sebelum sahaja Hari Merdeka;
- (f) apa-apa peruntukan yang menghadkan kemasukan berkhidmat dalam Pasukan Askar Melayu kepada orang Melayu.

Larangan buangan negeri, dan kebebasan bergerak

9. (1) Tiada seseorang warganegara pun boleh dibuang negeri atau ditahan daripada masuk ke dalam Persekutuan.

[Perkara 9 – 10]

(2) Tertakluk kepada Fasal (3) dan kepada mana-mana undang-undang mengenai keselamatan Persekutuan atau mana-mana bahagiannya, ketenteraman awam, kesihatan awam atau hukuman bagi pesalah-pesalah, tiap-tiap warganegara adalah berhak bergerak dengan bebasnya di seluruh Persekutuan dan bermastautin di mana-mana bahagiannya.

(3) Selagi sesuatu Negeri lain ada dalam kedudukan istimewa di bawah Perlembagaan ini berbanding dengan Negeri Tanah Melayu, Parlimen boleh dengan undang-undang mengenakan sekatan-sekatan, antara Negeri itu dengan Negeri-negeri yang lain, ke atas hak-hak yang diberi oleh Fasal (2) berkenaan dengan bergerak dan bermastautin.

Kebebasan bercakap, berhimpun dan menubuh persatuan

10. (1) Tertakluk kepada Fasal (2), (3) dan (4)—

- (a) tiap-tiap warganegara adalah berhak bebas bercakap dan mengeluarkan fikiran;
- (b) semua warganegara adalah berhak berhimpun secara aman dan dengan tidak bersenjata;
- (c) semua warganegara adalah berhak menubuhkan persatuan.

(2) Parlimen boleh dengan undang-undang mengenakan —

- (a) ke atas hak-hak yang diberi oleh perenggan (a) Fasal (1) apa-apa sekatan yang didapatinya perlu atau mustahak demi kepentingan keselamatan Persekutuan atau mana-mana bahagiannya, perhubungan persabahatan dengan negara-negara lain, ketenteraman awam atau akhlak dan sekatan untuk melindungi keistimewaan-keistimewaan Parlimen atau mana-mana Dewan Negeri atau untuk mengelakkan penghinaan terhadap mahkamah, fitnah, atau perbuatan mengapi-api supaya dilakukan sesuatu kesalahan;
- (b) ke atas hak yang diberi oleh perenggan (b) Fasal (1), apa-apa sekatan yang didapatinya perlu atau mustahak demi kepentingan keselamatan Persekutuan atau mana-mana bahagiannya atau ketenteraman awam;
- (c) ke atas hak yang diberi oleh perenggan (c) Fasal (1), apa-apa sekatan yang didapatinya perlu atau mustahak demi kepentingan keselamatan Persekutuan atau mana-mana bahagian, ketenteraman awam atau akhlak.

(3) Sekatan-sekatan ke atas hak menubuhkan persatuan yang diberi oleh perenggan (c) Fasal (1) boleh juga dikenakan oleh mana-mana undang-undang mengenai buruh atau pendidikan.

(4) Pada mengenakan sekatan-sekatan demi kepentingan keselamatan Persekutuan atau mana-mana bahagiannya atau ketenteraman awam di bawah Fasal (2) (a), Parlimen

boleh meluluskan undang-undang melarang perbuatan mempersoal apa-apa perkara, hak, taraf, kedudukan, keistimewaan, kedaulatan atau hak kedaulatan yang ditetapkan atau dilindungi oleh peruntukan Bahagian III, Perkara 152, 153 atau 181 berhubung dengan apa-apa jua melainkan berhubung dengan pelaksanaannya sebagaimana yang dinyatakan dalam undang-undang itu.

Kebebasan agama

11. (1) Tiap-tiap orang adalah berhak menganuti dan mengamalkan agamanya dan, tertakluk kepada Fasal (4), mengembangkan agamanya.

(2) Tiada sesiapa pun boleh dipaksa membayar apa-apa cukai jika pendapatan dari cukai itu adalah diuntukkan khas sama ada kesemuanya atau sebahagiannya bagi maksud-maksud sesuatu agama yang lain daripada agamanya sendiri.

(3) Tiap-tiap kumpulan agama adalah berhak –

- (a) menguruskan hal ehwal agamanya sendiri;
- (b) menubuh dan menyelenggara yayasan-yayasan bagi maksud-maksud agama atau khairat; dan
- (c) memperolehi dan mempunyai harta serta memegang dan mentadbirkannya mengikut undang-undang.

(4) Undang-undang Negeri dan mengenai Wilayah-Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Labuan, undang-undang persekutuan boleh mengawal atau menyekat pengembangan apa-apa iktikad atau kepercayaan agama antara orang-orang yang menganuti agama Islam.

(5) Perkara ini tidaklah membenarkan apa-apa perbuatan yang berlawanan dengan undang-undang am mengenai ketenteraman awam, kesihatan awam atau akhlak.

Hak-hak berkenaan dengan pendidikan

12. (1) Dengan tidak menyentuh keluasan makna Perkara 8, tidaklah boleh ada pembezaan terhadap mana-mana jua warganegara semata-mata oleh sebab agama, kaum, keturunan atau tempat lahir –

- (a) dalam pentadbiran mana-mana yayasan pendidikan yang diselenggara oleh sesuatu pihak berkuasa awam, dan, khususnya, tentang kemasukan murid-murid atau pelajar-pelajar atau tentang bayaran yuran, atau
- (b) tentang memperuntukkan bantuan kewangan dari wang sesuatu pihak berkuasa awam untuk tanggungan murid-murid atau untuk pendidikan murid-murid atau pelajar-pelajar di mana-mana yayasan pendidikan (sama

ada diselenggara atau tidak diselenggara oleh sesuatu pihak berkuasa awam dan sama ada dalam atau luar Persekutuan).

(2) Tiap-tiap kumpulan agama adalah berhak menubuhkan dan menyelenggara institusi-institusi untuk pendidikan kanak-kanak dalam agama kumpulan itu sendiri dan tidaklah boleh ada pembezaan semata-mata oleh sebab agama dalam mana-mana undang-undang berkaitan dengan institusi-institusi itu atau dalam pentadbiran mana-mana undang-undang itu; tetapi adalah sah bagi Persekutuan atau sesebuah Negeri menubuhkan atau menyelenggara institusi-institusi Islam atau mengadakan atau membantu dalam mengadakan ajaran dalam agama Islam dan melakukan apa-apa perbelanjaan sebagaimana yang diperlu bagi maksud itu.

(3) Tiada sesiapa pun boleh diwajibkan menerima ajaran-ajaran mengenai apa-apa agama atau mengambil bahagian dalam apa-apa upacara atau sembahyang sesuatu agama yang lain daripada agamanya sendiri.

(4) Bagi maksud Fasal (3), agama bagi seseorang yang berumur kurang daripada lapar belas tahun adalah ditetapkan oleh ibu bapa atau penjaganya.

Hak terhadap harta

13. (1) Tiada seseorang pun boleh dilucutkan hartanya kecuali mengikut undang-undang.

(2) Tiada sesuatu undang-undang pun boleh membuat peruntukan bagi mengambil atau menggunakan harta-harta dengan paksa dengan tiada pampasan yang mencukupi.

BAHAGIAN III KEWARGANEGARAAN

Bab 1

Perolehan Kewarganegaraan

Kewarganegaraan dengan cara kuatkuasa undang-undang

14. (1) Tertakluk kepada peruntukan-peruntukan Bahagian ini, orang-orang yang berikut adalah warganegara dengan cara kuatkuasa undang-undang iaitu:

- (a) tiap-tiap orang yang lahir sebelum Hari Malaysia dan ianya adalah seorang warganegara Persekutuan menurut peruntukan-peruntukan yang terkandung dalam Bahagian I Jadual Kedua; dan
- (b) tiap-tiap orang yang lahir pada atau selepas Hari Malaysia dan ianya ada mempunyai mana-mana daripada kelayakan yang ditentukan dalam Bahagian II Jadual Kedua.
- (c) *(Dimansuhkan).*

(2) *(Dimansuhkan).*

(3) *(Dimansuhkan).*

**Kewarganegaraan dengan cara pendaftaran
(isteri dan anak warganegara)**

15. (1) Tertakluk kepada Perkara 18, apabila permohonan dibuat kepada Kerajaan Persekutuan oleh mana-mana perempuan yang bersuami dan suaminya seorang warganegara, maka perempuan itu adalah berhak didaftarkan sebagai seorang warganegara jika ia masih bersuami dan suaminya itu seorang warganegara pada permulaan Oktober, 1962, atau jika ia membuktikan dan Kerajaan Persekutuan berpuas hati –

(a) bahawa ia telah bermastautin di Persekutuan sepanjang tempoh dua tahun sebelum daripada tarikh permohonan itu, dan ianya berniat hendak bermastautin tetap di Persekutuan; dan

(b) bahawa ia adalah berkelakuan baik.

(2) Tertakluk kepada Perkara 18, apabila permohonan dibuat kepada Kerajaan Persekutuan oleh ibu bapa atau penjaga seseorang yang berumur kurang daripada dua puluh satu tahun, maka Kerajaan Persekutuan boleh mengarahkan orang itu didaftarkan sebagai warganegara jika sekurang-kurangnya ibu atau bapanya adalah (atau pada masa kematiannya) seorang warganegara.

(3) Tertakluk kepada Perkara 18, apabila permohonan dibuat kepada Kerajaan Persekutuan oleh ibu bapa atau penjaga seseorang yang berumur kurang daripada dua puluh satu tahun, maka orang itu adalah berhak didaftarkan sebagai warganegara jika ia dilahirkan sebelum permulaan bulan Oktober, 1962 dan bapanya adalah (atau pada masa matinya) seorang warganegara dan juga seorang warganegara pada permulaan bulan itu (jika hidup pada masa itu), dan jika Kerajaan Persekutuan berpuas hati bahawa orang itu adalah biasanya bermastautin di Persekutuan dan adalah berkelakuan baik.

(4) Bagi maksud Fasal (1) kemastautinan sebelum Hari Malaysia di wilayah-wilayah yang terkandung dalam Negeri-negeri Sabah dan Sarawak hendaklah disifatkan sebagai kemastautinan di Persekutuan.

(5) Sebutan dalam Fasal (1) mengenai perempuan yang bersuami adalah sebutan mengenai perempuan yang perkahwinannya telah didaftarkan mengikut mana-mana undang-undang bertulis yang berkuatkuasa di Persekutuan, termasuk mana-mana undang-undang itu yang berkuatkuasa sebelum Hari Merdeka, atau mengikut mana-mana undang-undang bertulis yang berkuatkuasa sebelum Hari Malaysia di wilayah-wilayah yang terkandung dalam Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak:

Dengan syarat bahawa Fasal ini tidaklah dipakai jika perempuan itu memohon supaya didaftarkan sebagai warganegara sebelum permulaan bulan September, 1965, atau sebelum

[Perkara 15 – 16A]

sesuatu tarikh kemudiannya sebagaimana yang ditetapkan dengan perintah oleh Yang di-Pertuan Agong, dan jika pada tarikh permohonan itu ia adalah biasanya bermastautin di Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak.

(6) (*Dimansuhkan*).

Kuasa-kuasa khas bagi mendaftar kanak-kanak

15A. Tertakluk kepada Perkara 18, Kerajaan Persekutuan boleh, dalam sesuatu hal keadaan khas yang difikirkannya patut, mengarahkan supaya seseorang yang berumur kurang daripada dua puluh satu tahun didaftarkan sebagai warganegara.

Kewarganegaraan dengan cara pendaftaran (orang-orang yang lahir di Persekutuan sebelum Hari Merdeka)

16. Tertakluk kepada Perkara 18, apabila permohonan dibuat kepada Kerajaan Persekutuan oleh mana-mana orang yang berumur lapan belas tahun atau lebih dan yang lahir di Persekutuan sebelum Hari Merdeka*, maka orang itu adalah berhak didaftarkan sebagai warganegara jika ia membuktikan dan Kerajaan Persekutuan berpuas hati –

- (a) bahawa ia telah bermastautin di Persekutuan dalam masa tujuh tahun sebelum sahaja tarikh permohonannya itu, bagi tempoh-tempoh yang semuanya berjumlah tidak kurang daripada lima tahun;
- (b) bahawa ia adalah berniat hendak bermastautin tetap di Persekutuan;
- (c) bahawa ia adalah berkelakuan baik; dan
- (d) bahawa ia adalah mempunyai pengetahuan asas dalam bahasa Melayu.

Kewarganegaraan dengan cara pendaftaran (orang-orang yang bermastautin di Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak pada Hari Malaysia)

16A. Tertakluk kepada Perkara 18, apabila permohonan dibuat kepada Kerajaan Persekutuan sebelum bulan September, 1971 oleh mana-mana orang yang berumur lapan belas tahun atau lebih dan yang biasanya bermastautin di Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak pada Hari Malaysia, maka orang itu adalah berhak didaftarkan sebagai warganegara jika ia membuktikan dan Kerajaan Persekutuan berpuas hati –

- (a) bahawa ia telah bermastautin sebelum Hari Malaysia di wilayah-wilayah yang terkandung dalam Negeri-Negeri itu dan selepas Hari Malaysia bermastautin di Persekutuan bagi tempoh-tempoh yang semuanya berjumlah tidak kurang daripada tujuh tahun dalam masa sepuluh tahun sebelum sahaja tarikh permohonan itu, dan tempoh-tempoh itu adalah termasuk tempoh dua belas bulan sebelum sahaja tarikh permohonan itu;

- (b) bahawa ia adalah berniat hendak bermastautin tetap di Persekutuan;
- (c) bahawa ia adalah berkelakuan baik; dan
- (d) bahawa ia ada mempunyai pengetahuan yang cukup dalam bahasa Melayu atau bahasa Inggeris atau, mengenai permohonan yang biasanya bermastautin di Sarawak, ada mempunyai pengetahuan yang cukup dalam Bahasa Melayu, bahasa Inggeris dan mana-mana bahasa bumiputra yang digunakan pada masa itu di Sarawak, kecuali jika permohonan dibuat sebelum bulan September, 1965, dan pemohon itu telah mencapai umur empat puluh lima tahun pada tarikh permohonan itu.

17. (*Dimansuhkan*).

Peruntukan-peruntukan am mengenai pendaftaran

18. (1) Tiada seseorang pun yang berumur lapan belas tahun atau lebih boleh didaftarkan sebagai warganegara di bawah Perlembagaan ini sehingga ia telah mengangkat sumpah yang dinyatakan dalam Jadual Pertama.

(2) Kecuali diluluskan oleh Kerajaan Persekutuan, tiada seseorang pun yang menolak atau yang telah dilucutkan kewarganegaraannya di bawah Perlembagaan ini, atau yang telah menolak atau yang telah dilucutkan kewarganegaraan persekutuan atau kewarganegaraan bagi Persekutuan sebelum Hari Merdeka di bawah Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu, 1948, boleh didaftarkan sebagai warganegara di bawah Perlembagaan ini.

(3) Seseorang yang didaftarkan sebagai warganegara di bawah Perlembagaan ini adalah menjadi warganegara dengan cara pendaftaran mulai dari hari didaftarkan sedemikian itu.

(4) (*Dimansuhkan*).

Kewarganegaraan dengan cara pewarganegaraan

19. (1) Tertakluk kepada Fasal (9), apabila permohonan dibuat oleh seorang yang berumur dua puluh satu tahun atau lebih dan orang itu bukan seorang warganegara, maka Kerajaan Persekutuan boleh memberi kepada orang itu suatu perakuan pewarganegaraan, jika Kerajaan berpuas hati –

(a) bahawa –

- (i) ia telah bermastautin di Persekutuan bagi tempoh-tempoh yang dikehendaki dan berniat hendak bermastautin tetap di Persekutuan jika perakuan itu diberikan;

(ii) (*Dimansuhkan*).

(b) bahawa ia adalah berkelakuan baik; dan

(c) bahawa ia ada mempunyai pengetahuan yang memadai dalam bahasa Melayu.

(2) Tertakluk kepada Fasal (9), apabila permohonan dibuat oleh seseorang yang berumur dua puluh satu tahun atau lebih dan orang itu bukan seorang warganegara, maka Kerajaan Persekutuan boleh dalam sesuatu hal keadaan khas yang difikirkannya patut, memberi kepada orang itu suatu perakuan pewarganegaraan jika Kerajaan berpuas hati –

(a) bahawa ia telah bermastautin di Persekutuan bagi tempoh-tempoh yang dikehendaki dan berniat hendak bermastautin tetap di Persekutuan jika perakuan itu diberi;

(b) bahawa ia adalah berkelakuan baik; dan

(c) bahawa ia mempunyai pengetahuan yang memadai dalam bahasa Melayu.

(3) Tempoh-tempoh kemastautinan di Persekutuan atau di bahagiannya yang berkaitan yang dikehendaki untuk memberi satu perakuan masukan ialah tempoh-tempoh yang semuanya berjumlah tidak kurang daripada sepuluh tahun dalam masa dua belas tahun sebelum sahaja tarikh permohonan perakuan itu, dan tempoh-tempoh itu adalah termasuk tempoh dua belas bulan sebelum sahaja tarikh permohonan itu.

(4) Bagi maksud Fasal (1) dan (2) kemastautinan sebelum Hari Malaysia di wilayah-wilayah yang terkandung dalam Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak hendaklah dikira sebagai kemastautinan di Persekutuan; dan bagi maksud Fasal (2) kemastautinan di Singapura sebelum Hari Malaysia atau, dengan diluluskan oleh Kerajaan Persekutuan, kemastautinan di Singapura selepas Hari Malaysia hendaklah dikira sebagai kemastautinan di Persekutuan.

(5) Seseorang yang diberi perakuan pewarganegaraan adalah menjadi seorang warganegara dengan cara pewarganegaraan mulai dari tarikh pengakuan itu diberi.

(6) *(Dimansuhkan).*

(7) *(Dimansuhkan).*

(8) *(Dimansuhkan).*

(9) Perakuan pewarganegaraan tidak boleh diberi kepada sesiapa jua sehingga ia telah mengangkat sumpah yang dinyatakan dalam Jadual Pertama.

19A. *(Dimansuhkan).*

20. *(Dimansuhkan).*

21. *(Dimansuhkan).*

Kewarganegaraan disebabkan percantuman wilayah

22. Jika sesuatu wilayah baharu dimasukkan dalam Persekutuan selepas Hari Malaysia menurut Perkara 2, maka Parlimen boleh dengan undang-undang menentukan siapakah orang-orang yang akan menjadi warganegara dengan sebab perhubungan mereka dengan wilayah itu dan tarikh atau tarikh-tarikh mulanya mereka itu akan menjadi warganegara.

Bab 2

Penamatan Kewarganegaraan

Penolakan kewarganegaraan

23. (1) Seseorang warganegara yang berumur dua puluh satu tahun atau lebih dan yang sempurna akal dan ianya juga adalah seorang warganegara bagi suatu negara lain atau yang hendak menjadi seorang warganegara bagi suatu negara lain boleh menolak kewarganegaraan Persekutuannya dengan suatu akuan yang didaftarkan oleh Kerajaan Persekutuan dan apabila yang demikian berlaku maka terhentilah ia daripada menjadi warganegara.

(2) Akuan yang dibuat di bawah Perkara ini dalam masa sesuatu peperangan dalam mana Persekutuan ada mengambil bahagian tidak boleh didaftarkan kecuali dengan diluluskan oleh Kerajaan Persekutuan.

(3) Perkara ini adalah dipakai bagi seseorang perempuan yang berumur kurang daripada dua puluh satu tahun yang telah berkahwin sebagaimana Perkara ini dipakai bagi seseorang yang berumur dua puluh satu tahun atau lebih.

Pelucutan kewarganegaraan kerana memperoleh atau menggunakan hak kewarganegaraan negara asing, dsb.

24. (1) Jika Kerajaan Persekutuan berpuas hati bahawa seseorang warganegara telah memperolehi kewarganegaraan mana-mana negara luar Persekutuan dengan cara pendaftaran, pewarganegaraan atau perbuatan lain yang sengaja serta menurut peraturan (lain daripada perkahwinan), maka Kerajaan Persekutuan boleh dengan perintah melucutkan kewarganegaraan orang itu.

(2) Jika Kerajaan Persekutuan berpuas hati bahawa seseorang warganegara telah menuntut dan menggunakan dengan sengaja dalam mana-mana negara luar Persekutuan apa-apa hak yang terdapat baginya di bawah undang-undang negeri itu, iaitu hak-hak yang diberi hanya kepada warganegara negara itu sahaja, maka Kerajaan Persekutuan boleh dengan perintah melucutkan kewarganegaraan orang itu.

(3) *(Dimansuhkan).*

(3A) Dengan tidak menyentuh keluasan makna Fasal (2), menggunakan hak undi dalam mana-mana pilihan politik di sesuatu tempat luar Persekutuan hendaklah disifatkan sebagai tuntutan dan penggunaan yang sengaja akan hak yang terdapat di bawah undang-undang tempat itu; dan bagi maksud Fasal (2) dan Fasal itu sebagaimana dipakai seperti tersebut di atas, jika, selepas tarikh yang ditetapkan* oleh Yang di-Pertuan Agong dengan perintah bagi maksud Fasal ini, seseorang –

- (a) memohon kepada pihak berkuasa bagi sesuatu tempat luar Persekutuan supaya mengeluarkan atau membaharui pasport; atau
- (b) menggunakan pasport yang dikeluarkan oleh pihak berkuasa itu sebagai surat perjalanan,

maka orang itu hendaklah disifatkan sebagai sengaja menuntut dan menggunakan suatu hak yang terdapat di bawah undang-undang tempat itu, iaitu suatu hak yang diberi hanya kepada warganegara-warganegara tempat itu sahaja.

(4) Jika Kerajaan Persekutuan berpuas hati bahawa seseorang perempuan yang menjadi warganegara dengan cara pendaftaran di bawah Fasal (1) Perkara 15 telah memperolehi kewarganegaraan mana-mana negara luar Persekutuan dengan sebab perkahwinannya dengan seorang bukan warganegara, maka Kerajaan Persekutuan boleh dengan perintah melucutkan kewarganegaraan perempuan itu.

Pelucutan kewarganegaraan yang diperolehi dengan cara pendaftaran di bawah Perkara 16A atau 17 atau dengan cara pewarganegaraan

25. (1) Kerajaan Persekutuan boleh dengan perintah melucutkan kewarganegaraan seseorang yang menjadi warganegara dengan cara pendaftaran di bawah Perkara 16A atau 17 atau yang menjadi warganegara dengan cara pewarganegaraan jika berpuas hati –

- (a) bahawa orang itu telah membuktikan dengan perbuatan atau percakapan sebagai seorang yang tidak setia atau tidak suka pada Persekutuan;
- (b) bahawa orang itu, dalam masa sesuatu peperangan dalam mana Persekutuan sedang atau telah mengambil bahagian, telah berniaga atau membuat perhubungan dengan musuh dengan menyalahi undang-undang atau telah mengambil bahagian atau menyertai dalam sesuatu urusan yang ia ketahui telah dijalankan secara yang boleh menolong musuh dalam peperangan itu; atau
- (c) bahawa orang itu, dalam tempoh lima tahun mulai dari tarikh pendaftaran atau dari tarikh perakuan diberi, telah dihukum penjara di mana-mana negara selama tempoh tidak kurang daripada dua belas bulan atau denda sebanyak tidak kurang daripada lima ribu ringgit atau senilai dengan mata wang negara itu, dan orang itu tidak mendapat ampun mengenai kesalahan yang kerananya ia telah dihukum sedemikian.

(1A) Kerajaan Persekutuan boleh dengan perintah melucutkan kewarganegaraan seseorang yang menjadi warganegara dengan cara pendaftaran di bawah Perkara 16A atau 17 atau yang menjadi warganegara dengan cara pewarganegaraan jika berpuas hati bahawa orang itu, dengan tidak mendapat kebenaran Kerajaan Persekutuan, telah menerima apa-apa jawatan atau pekerjaan atau telah berkhidmat atau menjalankan kewajipan-kewajipan dalam apa-apa jawatan atau pekerjaan di bawah Kerajaan mana-mana negara luar Persekutuan atau mana-mana bahagian siasahnya, atau di bawah mana-mana agensi Kerajaan itu, jika suatu sumpah, ikrar atau akuan taat setia dikehendaki mengenai jawatan atau pekerjaan itu:

Dengan syarat bahawa seseorang tidak boleh dilucutkan kewarganegaraannya di bawah Fasal ini oleh sebab sesuatu yang dilakukan olehnya sebelum permulaan bulan Oktober, 1962, berkaitan dengan sebuah negara asing, dan sebelum permulaan bulan Januari, 1977, berkaitan dengan sebuah negara Komanwel, walaupun pada masa itu ia adalah seorang warganegara.

(2) Kerajaan Persekutuan boleh dengan perintah melucutkan kewarganegaraan seseorang yang menjadi warganegara dengan cara pendaftaran di bawah Perkara 16A atau 17 atau yang menjadi warganegara dengan cara pewarganegaraan jika berpuas hati bahawa orang itu biasanya bermastautin di negara-negara luar Persekutuan selama tempoh lima tahun terus-menerus dan dalam tempoh itu orang itu tidak –

- (a) pernah pada bila-bila masa berada dalam perkhidmatan Persekutuan atau dalam perkhidmatan sesebuah pertubuhan antarabangsa yang dianggotai oleh Kerajaan Persekutuan; dan juga tidak
- (b) mendaftarkan tiap-tiap tahun di pejabat konsul Persekutuan niatnya hendak mengekalkan kewarganegaraannya;

Dengan syarat bahawa Fasal ini tidak boleh dipakai bagi apa-apa tempoh kemastautinan dalam mana-mana negara Komanwel sebelum permulaan bulan Januari, 1977.

(3) *(Dimansuhkan).*

Lain-lain peruntukan bagi melucutkan kewarganegaraan seseorang yang menjadi warganegara dengan cara pendaftaran atau pewarganegaraan

26. (1) Kerajaan Persekutuan boleh dengan perintah melucutkan kewarganegaraan seseorang warganegara yang menjadi warganegara dengan cara pendaftaran atau dengan cara pewarganegaraan jika berpuas hati bahawa pendaftaran atau perakuan pewarganegaraan itu –

- (a) telah didapati dengan jalan tipuan, pernyataan palsu atau dengan menyembunyikan sesuatu kenyataan; atau
- (b) telah dibuat atau diberi dengan silap.

(2) Kerajaan Persekutuan boleh dengan perintah melucutkan kewarganegaraan seseorang warganegara perempuan yang menjadi warganegara dengan cara pendaftaran di bawah Fasal (1) Perkara 15 jika berpuas hati bahawa perkahwinan yang menyebabkan perempuan itu boleh didaftarkan telah dibubarkan, atas apa-apa sebab yang lain daripada kematian, dalam tempoh dua tahun mulai dari tarikh perkahwinan itu.

(3) *(Dimansuhkan).*

(4) *(Dimansuhkan).*

Pelucutan kewarganegaraan anak orang yang hilang kewarganegaraannya

26A. Jika seseorang telah menolak kewarganegaraannya atau telah dilucutkan kewarganegaraannya di bawah Fasal (1) Perkara 24 atau perenggan (a) Fasal (1) Perkara 26, Kerajaan Persekutuan boleh dengan perintah melucutkan kewarganegaraan mana-mana anak orang itu yang berumur kurang daripada dua puluh satu tahun dan yang telah didaftarkan sebagai warganegara menurut Perlembagaan ini dan yang juga telah didaftarkan sedemikian itu sebagai anak orang itu atau anak isteri atau anak suami orang itu.

Peruntukan-Peruntukan Am mengenai kehilangan kewarganegaraan

26B. (1) Penolakan atau pelucutan kewarganegaraan tidaklah melepaskan seseorang daripada tanggungan mengenai sesuatu yang dilaku atau tidak dilakukan olehnya sebelum terhenti menjadi warganegara.

(2) Tiada sesiapa pun boleh dilucutkan kewarganegaraan di bawah Perkara 25, 26 atau 26A melainkan jika Kerajaan Persekutuan berpuas hati bahawa adalah tidak mendatangkan faedah kepada awam bagi orang itu terus menjadi warganegara; dan tiada sesiapa pun boleh dilucutkan kewarganegaraan di bawah Perkara 25, perenggan (b) Fasal (1) Perkara 26, atau di bawah Perkara 26A, jika Kerajaan Persekutuan berpuas hati bahawa pelucutan itu akan mengakibatkan orang itu tidak menjadi warganegara bagi mana-mana negara.

Acara bagi pelucutan

27. (1) Sebelum membuat sesuatu perintah di bawah Perkara 24, 25 atau 26, Kerajaan Persekutuan hendaklah memberitahu dengan bertulis kepada orang yang ke atasnya dicadang hendak dibuat perintah itu mengenai alasan-alasan yang dicadang hendak dibuat bagi perintah itu dan juga bahawa ia adalah berhak merujuk halnya itu kepada suatu jawatankuasa siasatan di bawah Perkara ini.

(2) Jika seseorang yang menerima pemberitahu itu memohon supaya halnya dirujuk seperti tersebut di atas Kerajaan Persekutuan hendaklah, dan mengenai sesuatu hal lain Kerajaan Persekutuan boleh, merujuk hal itu kepada suatu jawatankuasa siasatan yang terdiri daripada seorang pengerusi (iaitu seorang yang ada mempunyai pengalaman kehakiman) dan dua orang ahli lagi yang dilantik oleh Kerajaan bagi maksud itu.

(3) Dalam sesuatu hal yang dirujukkan itu, jawatankuasa itu hendaklah mengadakan suatu siasatan secara yang diarah oleh Kerajaan Persekutuan, dan menghantar laporannya kepada Kerajaan Persekutuan; dan Kerajaan Persekutuan hendaklah memberi perhatian terhadap laporan itu bagi memutuskan sama ada hendak membuat perintah atau tidak.

Pemakaian Bab 2 bagi setengah-setengah warganegara yang menjadi warganegara dengan cara kuatkuasa undang-undang

28. (1) Bagi maksud peruntukan-peruntukan Bab ini yang tersebut di atas –

- (a) sesiapa jua yang sebelum Hari Merdeka menjadi warganegara persekutuan atau warganegara bagi Persekutuan dengan cara didaftarkan sebagai warganegara atau disebabkan oleh ia didaftarkan sebagai rakyat Raja, atau dengan cara diberi satu perakuan kewarganegaraan di bawah mana-mana peruntukan Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu, 1948, atau peruntukan mana-mana undang-undang Negeri hendaklah disifatkan sebagai warganegara dengan cara pendaftaran dan, jika ia tidak dilahirkan dalam Persekutuan maka ia hendaklah disifatkan sebagai warganegara dengan cara pendaftaran di bawah Perkara 17;
- (b) seseorang perempuan yang sebelum Hari Merdeka menjadi warganegara persekutuan atau warganegara bagi Persekutuan dengan cara didaftarkan sebagai warganegara, atau disebabkan oleh ia didaftarkan sebagai rakyat Raja, di bawah mana-mana peruntukan Perjanjian tersebut atau peruntukan mana-mana undang-undang Negeri yang membenarkan pendaftaran perempuan-perempuan yang berkahwin dengan warganegara-warganegara Persekutuan atau dengan rakyat Raja hendaklah disifatkan sebagai warganegara dengan cara pendaftaran di bawah Fasal (1) Perkara 15;
- (c) sesiapa jua yang sebelum Hari Merdeka dimasukkan sebagai warganegara Persekutuan atau sebagai warganegara bagi Persekutuan di bawah Perjanjian tersebut atau yang menjadi warganegara persekutuan atau warganegara bagi Persekutuan disebabkan oleh pewarganegaraannya sebagai rakyat Raja di bawah mana-mana undang-undang Negeri hendaklah (tertakluk kepada Fasal (2)) disifatkan sebagai warganegara dengan cara pewarganegaraan,

dan sebutan-sebutan dalam peruntukan-peruntukan itu mengenai pendaftaran atau pewarganegaraan seseorang warganegara hendaklah ditafsirkan sewajarnya.

(2) Tiada sesiapa pun yang dilahirkan di Persekutuan boleh, menurut Perkara ini, dilucutkan kewarganegaraan di bawah Perkara 25.

(3) Seseorang yang pada Hari Merdeka menjadi warganegara dengan cara kuatkuasa undang-undang oleh kerana ia telah menjadi warganegara Persekutuan sebelum sahaja hari itu tidak boleh dilucutkan kewarganegaraan di bawah Fasal (1) atau (2) Perkara 24 oleh sebab sesuatu yang dilakukan olehnya pada atau sebelum hari-itu; tetapi mengenai

[Perkara 28 – 28A]

mana-mana orang itu Fasal (2) Perkara 25 hendaklah dipakai mengenai tempoh kemastautinan di negara-negara asing yang dikira mulai sebelum Hari Merdeka dan juga mengenai tempoh itu yang dikira mulai pada atau selepas hari itu.

Pelucutan kewarganegaraan orang-orang yang menjadi warganegara pada Hari Malaysia

28A. (1)(*Dimansuhkan*).

(2) Bagi maksud Perkara 24, 25, 26 dan 26A seseorang yang pada Hari Malaysia menjadi warganegara dengan cara kuatkuasa undang-undang oleh kerana sebelum sahaja hari itu ia mempunyai taraf warganegara United Kingdom dan Tanah-Tanah Jajahan hendaklah disifatkan –

- (a) sebagai warganegara dengan cara pendaftaran jika ia telah memperolehi taraf yang tersebut itu dengan cara pendaftaran; dan
- (b) sebagai warganegara dengan cara pewarganegaraan jika ia telah memperolehi taraf yang tersebut itu dengan cara atau disebabkan oleh pewarganegaraan;

dan sebutan-sebutan dalam Perkara-perkara yang tersebut di atas itu mengenai pendaftaran atau pewarganegaraan seseorang warganegara hendaklah ditafsirkan sewajarnya.

(3) Jika di bawah Perkara ini seseorang perempuan disifatkan sebagai warganegara dengan cara pendaftaran, dan taraf yang menyebabkan ia disifatkan sedemikian itu telah diperolehinya dengan sebab perkahwinan, maka bagi maksud-maksud Fasal (4) Perkara 24 dan Fasal (2) Perkara 26 ia hendaklah disifatkan sebagai warganegara dengan cara pendaftaran di bawah Fasal (1) Perkara 15.

(4) Jika di bawah Perkara ini seseorang yang dilahirkan sebelum Hari Malaysia disifatkan sebagai warganegara dengan cara pendaftaran oleh sebab sesuatu perhubungan dengan Negeri-Negeri Sabah atau Sarawak dan jika ia tidak dilahirkan di wilayah-wilayah yang terkandung dalam Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak, maka Perkara 25 hendaklah dipakai baginya seolah-olah ia adalah seorang warganegara dengan cara pendaftaran di bawah Perkara 16A atau 17.

(5) Walaupun di bawah Perkara ini seseorang disifatkan sebagai warganegara dengan cara pewarganegaraan, ia tidak boleh dilucutkan kewarganegaraannya di bawah Perkara 25 jika ia dilahirkan sebelum Hari Malaysia di wilayah-wilayah yang terkandung dalam Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak, dan jika ia disifatkan sedemikian oleh sebab taraf yang diperolehi dengan cara atau disebabkan oleh pewarganegaraan wilayah-wilayah itu.

(6) Dengan tidak menyentuh Fasal-fasal yang tersebut di atas, jika pada Hari Malaysia seseorang menjadi warganegara dengan cara kuatkuasa undang-undang oleh sebab taraf yang dimilikinya sebelum sahaja hari itu, tetapi ia boleh dilucutkan taraf itu

di bawah undang-undang yang berkenaan dengan taraf itu oleh kerana apa-apa perkara yang dilakukan sebelum hari itu, maka Kerajaan Persekutuan boleh dengan perintah melucutkan kewarganegaraannya, sekiranya langkah-langkah bagi maksud itu dimulakan sebelum bulan September, 1965; tetapi Fasal (2) Perkara 26B dan, tertakluk kepada Fasal (7), Perkara 27 hendaklah dipakai bagi perintah di bawah Fasal ini sebagaimana Fasal (2) Perkara 26B dan perkara 27 itu dipakai bagi perintah di bawah Perkara 25.

(7) Jika seseorang kena dilucutkan kewarganegaraannya di bawah Fasal (6) dan langkah-langkah telah dimulakan sebelum Hari Malaysia bagi melucutkan taraf yang menyebabkan ia memperolehi kewarganegaraannya, maka langkah-langkah itu hendaklah disifatkan sebagai langkah-langkah untuk memelucutkan kewarganegaraannya di bawah Fasal itu, dan hendaklah diteruskan sebagai demikian; tetapi langkah-langkah itu hendaklah diteruskan mengikut undang-undang berkenaan dengan taraf itu yang berkuatkuasa sebelum sahaja Hari Malaysia, dan tugas-tugas Kerajaan Persekutuan mengenai langkah-langkah itu hendaklah diwakilkan kepada mana-mana pihak berkuasa bagi Negeri yang berkenaan itu sebagaimana yang ditetapkan oleh Kerajaan Persekutuan.

Bab 3 *Tambahan*

Kewarganegaraan Komanwel

29. (1) Mengikut kedudukan Persekutuan dalam Komanwel, tiap-tiap orang yang merupakan warganegara Persekutuan, oleh sebab kewarganegaraannya, adalah menikmati taraf warganegara Komanwel sama dengan warganegara negara-negara Komanwel lain.

(2) Kecuali jika selainnya diperuntukkan oleh Parlimen, mana-mana undang-undang yang ada hendaklah dipakai terhadap seseorang warganegara Republik Ireland yang juga bukan seorang warganegara Komanwel sebagaimana undang-undang itu dipakai terhadap seseorang warganegara Komanwel.

Perakuan Kewarganegaraan

30. (1) Apabila permohonan dibuat oleh seseorang yang kewarganegaraannya ada mengandungi sesuatu perkara yang waham, sama ada mengenai nyataan atau mengenai undang-undang, Kerajaan Persekutuan boleh memperakui bahawa orang itu adalah seorang warganegara.

(2) Sesuatu perakuan yang dikeluarkan di bawah Fasal (1), melainkan jika dibuktikan bahawa ia telah didapati dengan cara tipuan, pernyataan palsu atau dengan menyembunyikan sesuatu nyataan matan, adalah menjadi keterangan muktamad bahawa orang yang dimaksudkan oleh perakuan itu adalah seorang warganegara pada tarikh perakuan itu, tetapi dengan tidak menyentuh apa-apa keterangan yang menyatakan bahawa orang itu adalah seorang warganegara pada tarikh yang lebih awal.

(3) Bagi maksud menentukan sama ada seseorang adalah warganegara Persekutuan tat kala lahir, maka apa-apa soal tentang sama ada orang itu adalah warganegara suatu

[Perkara 30 – 32]

negara lain tatkala lahir hendaklah diputuskan oleh Kerajaan Persekutuan dan perakuan Kerajaan Persekutuan mengenai soal itu adalah muktamad (melainkan jika dibuktikan bahawa perakuan itu telah didapati dengan cara tipuan, pernyataan palsu atau dengan menyembunyikan sesuatu nyataan matan).

(4) (*Dimansuhkan*).

30A. (*Dimansuhkan*).

30B. (*Dimansuhkan*).

Pemakaian Jadual 2

31. Sehingga peruntukan-peruntukan yang lain dibuat oleh Parlimen, peruntukan-peruntukan tambahan yang terkandung dalam Bahagian III Jadual Kedua hendaklah berkuatkuasa bagi maksud-maksud Bahagian ini.

BAHAGIAN IV PERSEKUTUAN

Bab 1

Ketua Utama Negara

Ketua Utama Negara bagi Persekutuan, dan Permaisurinya

32. (1) Maka hendaklah ada seorang Ketua Utama Negara bagi Persekutuan digelarkan Yang di-Pertuan Agong, yang mengambil keutamaan mengatasi segala orang dalam Persekutuan dan yang tidak boleh dikena dakwa dalam apa-apa jua pembicaraan dalam mana-mana mahkamah kecuali dalam Mahkamah Khas yang ditubuhkan di bawah Bahagian XV.

(2) Permaisuri Yang di-Pertuan Agong (yang digelar Raja Permaisuri Agong) adalah mengambil keutamaan mengatasi segala orang lain dalam Persekutuan selepas Yang di-Pertuan Agong.

(3) Yang di-Pertuan Agong hendaklah dipilih oleh Majlis Raja-Raja selama tempoh jawatan lima tahun tetapi boleh pada bila-bila masa meletakkan jawatannya dengan mengutus surat yang ditandatangani olehnya kepada Majlis Raja-Raja, atau dipecat dari jawatannya oleh Majlis Raja-Raja, dan hendaklah terhenti daripada memegang jawatan apabila terhenti daripada menjadi seorang Raja.

(4) Peruntukan-Peruntukan Bahagian I dan III dalam Jadual Ketiga hendaklah dipakai bagi memilih dan memecat Yang di-Pertuan Agong.

Timbalan Ketua Utama Negara bagi Persekutuan

33. (1) Maka hendaklah ada seorang Timbalan Ketua Utama Negara bagi Persekutuan (digelarkan Timbalan Yang di-Pertuan Agong) dan ia hendaklah menjalankan tugas-tugas serta mempunyai keistimewaan-keistimewaan Yang di-Pertuan Agong dalam masa berlaku kekosongan dalam jawatan Yang di-Pertuan Agong dan dalam masa Yang di-Pertuan Agong tidak berupaya menjalankan tugas-tugas jawatannya oleh kerana sakit, tidak ada dalam Persekutuan atau pun oleh kerana apa-apa sebab lain, tetapi Timbalan Yang di-Pertuan Agong tidak boleh menjalankan tugas-tugas itu dalam masa Yang di-Pertuan Agong tidak berupaya atau tidak ada dalam Persekutuan selama yang dijangka kurang daripada lima belas hari, melainkan jika Timbalan Yang di-Pertuan Agong berpuas hati bahawa adalah perlu dan mustahak tugas-tugas itu dijalankan.

(2) Timbalan Yang di-Pertuan Agong hendaklah dipilih oleh Majlis Raja-Raja selama tempoh jawatan lima tahun, atau jika dipilih dalam masa tempoh jawatan Yang di-Pertuan Agong dipilih, selama bagi tempoh jawatannya itu, tetapi boleh pada bila-bila masa meletakkan jawatannya dengan mengutuskan surat yang ditandatangani olehnya kepada Majlis Raja-Raja, dan hendaklah berhenti daripada memegang jawatan apabila berhenti daripada menjadi seorang Raja.

(3) Jika dalam tempoh jawatan Timbalan Yang di-Pertuan Agong, kekosongan berlaku dalam jawatan Yang di-Pertuan Agong, maka tamatlah tempohnya apabila kekosongan itu dipenuhi.

(4) Peruntukan-Peruntukan Bahagian II dalam Jadual Ketiga hendaklah dipakai bagi memilih Timbalan Yang di-Pertuan Agong.

(5) Parlimen boleh dengan undang-undang membuat peruntukan supaya tugas-tugas Yang di-Pertuan Agong dijalankan oleh seorang Raja jika tugas-tugas itu terpaksa menurut Fasal (1) dijalankan oleh Timbalan Yang di-Pertuan Agong tetapi tidak dapat dijalankan demikian itu oleh kerana jawatan Timbalan Yang di-Pertuan Agong kosong atau oleh kerana Timbalan Yang di-Pertuan Agong sakit, atau tidak ada dalam Persekutuan atau pun oleh kerana apa-apa sebab lain; akan tetapi undang-undang itu tidak boleh diluluskan dengan tiada persetujuan Majlis Raja-Raja.

Yang di-Pertuan Agong hendaklah berhenti menjalankan fungsi-fungsi Yang di-Pertuan Agong jika dipertuduh atas suatu kesalahan

33A. (1) Jika Yang di-Pertuan Agong dipertuduh atas suatu kesalahan di bawah mana-mana undang-undang dalam Mahkamah Khas yang ditubuhkan di bawah Bahagian XV dia hendaklah berhenti menjalankan fungsi-fungsi Yang di-Pertuan Agong.

(2) Tempoh Yang di-Pertuan Agong berhenti, di bawah Fasal (1), menjalankan fungsi-fungsi Yang di-Pertuan Agong hendaklah disifatkan menjadi sebahagian daripada tempoh jawatan Yang di-Pertuan Agong yang diperuntukkan dalam Fasal (3) Perkara 32.

**Perkara-perkara yang tidak boleh dilakukan
oleh Yang di-Pertuan Agong, dsb.**

34. (1) Yang di-Pertuan Agong tidak boleh menjalankan tugas-tugasnya sebagai Raja Negerinya kecuali tugas-tugasnya sebagai Ketua Agama Islam.

(2) Yang di-Pertuan Agong tidak boleh memegang apa-apa jawatan yang baginya ada apa-apa saraan.

(3) Yang di-Pertuan Agong tidak boleh mengambil bahagian dengan giat dalam apa-apa syarikat perniagaan.

(4) Yang di-Pertuan Agong tidak boleh menerima apa-apa jua jenis pendapatan yang kena dibayar atau terakru kepadanya sebagai Raja Negerinya di bawah peruntukan Perlembagaan Negerinya itu atau peruntukan mana-mana undang-undang Negeri.

(5) Yang di-Pertuan Agong tidak boleh, dengan tiada persetujuan Majlis Raja-Raja, meninggalkan Persekutuan selama lebih daripada lima belas hari, kecuali atas lawatan Negeri ke suatu negeri lain.

(6) Fasal-fasal (2) dan (3) hendaklah juga dipakai bagi Raja Permaisuri Agong.

(7) Jika Timbalan Yang di-Pertuan Agong bagi Persekutuan atau mana-mana orang lain yang dibenarkan oleh undang-undang menjalankan tugas-tugas Yang di-Pertuan Agong selama tempoh lebih daripada lima belas hari maka Fasal (1) hingga (5) hendaklah dipakai baginya selama tempoh itu sebagaimana Fasal-fasal itu dipakai bagi Yang di-Pertuan Agong.

(8) Tiada apa-apa jua dalam Fasal (1) boleh menahan Yang di-Pertuan Agong daripada menjalankan, sebagai Raja bagi Negerinya, apa-apa kuasa yang terletak padanya sama ada seorang diri atau bersama-sama dengan pihak berkuasa lain –

(a) bagi meminda Perlembagaan Negerinya, atau

(b) bagi melantik seorang Pemangku Raja atau ahli Jemaah Pemangku Raja sebagai ganti seseorang Pemangku Raja atau ahli, mengikut mana yang berkenaan, yang telah mati atau yang tidak berupaya oleh kerana apa-apa sebab menjalankan kewajipan-kewajipan jawatan Pemangku Raja atau ahli Jemaah Pemangku Raja.

**Peruntukan Diraja bagi Yang di-Pertuan Agong dan Permaisurinya
dan saraan bagi Timbalan Yang di-Pertuan Agong**

35. (1) Parlimen hendaklah dengan undang-undang memperuntukan suatu peruntukan Diraja bagi Yang di-Pertuan Agong yang termasuk peruntukan untuk membayar anuiti kepada Raja Permaisuri Agong, dan Peruntukan Diraja itu hendaklah dipertanggungjawabkan kepada Dana Disatukan dan tidak boleh dikurangkan dalam masa Yang di-Pertuan Agong memegang jawatannya.

(2) Parlimen hendaklah dengan undang-undang membuat peruntukan bagi saraan Timbalan Yang di-Pertuan Agong bagi Persekutuan atau mana-mana orang lain yang dibenarkan oleh undang-undang menjalankan tugas-tugas Yang di-Pertuan Agong selama tempoh ia menjalankan tugas-tugas itu, dan saraan yang diperuntukkan menurut fasal ini hendaklah dipertanggungjawabkan kepada Dana Disatukan.

Mohor Besar

36. Yang di-Pertuan Agong hendaklah menyimpan dan menggunakan Mohor Besar Persekutuan.

Sumpah jawatan bagi Yang di-Pertuan Agong

37. (1) Yang di-Pertuan Agong hendaklah, sebelum menjalankan tugas-tugasnya, mengangkat dan menandatangani suatu sumpah jawatan yang dinyatakan dalam Bahagian I Jadual Keempat di hadapan Majlis Raja-Raja dan di hadapan Ketua Hakim Negara Mahkamah Persekutuan (atau jika ia tidak ada, di hadapan hakim Mahkamah Persekutuan yang kanan selepasnya yang ada); dan sumpah itu hendaklah disaksikan serta ditandatangani oleh dua orang yang dilantik bagi maksud itu oleh Majlis Raja-Raja.

(2) Timbalan Yang di-Pertuan Agong bagi Persekutuan hendaklah, sebelum menjalankan tugas-tugasnya lain daripada tugas-tugas yang dijalankan bagi maksud memanggil mesyuarat Majlis Raja-Raja, mengangkat dan menandatangani suatu sumpah jawatan yang dinyatakan dalam Bahagian II Jadual Keempat di hadapan Majlis Raja-Raja dan di hadapan Ketua Hakim Negara Mahkamah Persekutuan (atau jika ia tidak ada, di hadapan hakim Mahkamah Persekutuan yang kanan selepasnya yang ada).

(3) Sumpah-sumpah yang tersebut itu, diterjemah ke dalam bahasa Inggeris, adalah dinyatakan dalam Bahagian III Jadual Keempat.

(4) Apa-apa undang-undang yang dibuat di bawah Fasal (5) Perkara 33 hendaklah membuat peruntukan yang bersamaan dengan Fasal (2) (dengan apa-apa pengubahsuaian yang perlu).

Bab 2

Majlis Raja-Raja

Majlis Raja-Raja

38. (1) Maka hendaklah ada suatu Majlis Raja-Raja yang ditubuhkan mengikut Jadual Kelima.

(2) Majlis Raja-Raja hendaklah menjalankan tugas-tugasnya bagi-

~~10~~ memilih Yang di-Pertuan Agong dan Timbalan Yang di-Pertuan Agong bagi Persekutuan mengikut peruntukan-peruntukan Jadual Ketiga;

[Perkara 38]

- (a) mempersetujui atau tidak mempersetujui supaya apa-apa perbuatan, amalan atau upacara agama meliputi seluruh Persekutuan;
- (b) mempersetujui atau tidak mempersetujui apa-apa undang-undang dan membuat atau memberi nasihat mengenai apa-apa perlantikan yang, menurut Perlembagaan ini, memerlukan persetujuan Majlis Raja-Raja atau yang dikehendaki dibuat oleh atau selepas berunding dengan Majlis Raja-Raja,
- (c) melantik anggota-anggota Mahkamah Khas di bawah Fasal (1) Perkara 182;
- (d) memberi ampun, reprieve dan respite, atau meremehkan, menggantung atau meringankan hukuman-hukuman, di bawah Fasal (12) Perkara 42.

dan boleh menimbangkan soal-soal mengenai dasar negara (misalnya perubahan-perubahan tentang dasar imigresen) dan apa-apa jua perkara lain yang difikirkannya patut.

(3) Apabila Majlis Raja-Raja menimbangkan perkara-perkara mengenai dasar negara Yang di-Pertuan Agong hendaklah disertai oleh Perdana Menteri, dan Raja-Raja yang lain dan Gabenor-Gabenor disertai oleh Menteri-Menteri Besar atau Ketua-Ketua Menteri mereka; dan pertimbangan-pertimbangan itu adalah antara tugas-tugas yang dijalankan oleh Yang di-Pertuan Agong mengikut nasihat Jemaah Menteri, dan oleh Raja-Raja yang lain dan Gabenor-Gabenor mengikut nasihat Majlis Mesyuarat Kerajaan mereka.

(4) Tiada apa-apa undang-undang yang menyentuh secara langsung keistimewaan, kedudukan, kemuliaan atau kebesaran Raja-Raja boleh diluluskan dengan tiada persetujuan Majlis Raja-Raja.

(5) Majlis Raja-Raja hendaklah diminta fikirannya sebelum dibuat apa-apa perubahan tentang dasar mengenai tindakan pentadbiran di bawah Perkara 153.

(6) Ahli-ahli Majlis Raja-Raja boleh bertindak menurut budi bicara mereka dalam apa-apa urusan berhubung dengan tugas-tugas yang berikut, iaitu –

- (a) memilih atau memecat Yang di-Pertuan Agong daripada jawatannya, atau memilih Timbalan Yang di-Pertuan Agong bagi Persekutuan;
- (b) memberi nasihat mengenai apa-apa perlantikan;
- (c) mempersetujui atau tidak mempersetujui apa-apa undang-undang yang mengubah sempadan-sempadan sesuatu Negeri atau yang menyentuh keistimewaan, kedudukan, kemuliaan atau kebesaran Raja-Raja; atau
- (d) mempersetujui atau tidak mempersetujui supaya apa-apa perbuatan, amalan atau upacara agama meliputi seluruh Persekutuan.

- (e) perlantikan anggota-anggota Mahkamah Khas di bawah Fasal (1) Perkara 182; atau
- (f) pemberian ampun, reprimand dan respite, atau peremitan, penggantungan atau peringanan hukuman-hukuman, di bawah Fasal (12) Perkara 42.

(7) (Dimansuhkan).

Bab 3 Pemerintah

Kuasa pemerintah Persekutuan

39. Kuasa pemerintah bagi Persekutuan adalah terletak pada Yang di-Pertuan Agong dan, tertakluk kepada peruntukan mana-mana undang-undang persekutuan dan peruntukan Jadual Kedua, kuasa itu boleh dijalankan olehnya atau oleh Jemaah Menteri atau oleh mana-mana Menteri yang diberi kuasa oleh Jemaah Menteri, tetapi Parlimen boleh dengan undang-undang memberi tugas-tugas pemerintah kepada orang-orang lain.

Yang di-Pertuan Agong hendaklah bertindak mengikut nasihat

40. (1) Pada menjalankan tugas-tugasnya di bawah Perlembagaan ini atau di bawah undang-undang persekutuan, Yang di-Pertuan Agong hendaklah bertindak mengikut nasihat Jemaah Menteri atau nasihat seseorang Menteri yang bertindak di bawah kuasa am Jemaah Menteri, kecuali sebagaimana diperuntukkan selainnya oleh Perlembagaan ini; tetapi Yang di-Pertuan Agong adalah berhak, atas permintaannya, mendapat apa-apa maklumat mengenai pemerintahan Persekutuan yang boleh didapati oleh Jemaah Menteri.

(1A) Pada menjalankan fungsi-fungsinya di bawah Perlembagaan ini atau undang-undang persekutuan, jika Yang di-Pertuan Agong dikehendaki bertindak mengikut nasihat, atas nasihat, atau selepas menimbangkan nasihat, Yang di-Pertuan Agong hendaklah menerima dan bertindak mengikut nasihat itu.

(2) Yang di-Pertuan Agong boleh bertindak menurut budi bicaranya pada melaksanakan tugas-tugas yang berikut, iaitu—

- (a) melantik seorang Perdana Menteri;
- (b) tidak mempersetujui permintaan membubar Parlimen;
- (c) meminta supaya diadakan suatu mesyuarat Majlis Raja-Raja yang semata-mata mengenai keistimewaan, kedudukan, kemuliaan dan kebesaran Duli-Duli Yang Maha Mulia Raja-Raja dan mengambil apa-apa tindakan dalam mesyuarat itu,

dan dalam apa-apa hal lain yang tersebut dalam Perlembagaan ini.

(3) Undang-undang Persekutuan boleh membuat peruntukan bagi menghendaki Yang di-Pertuan Agong bertindak pada menjalankan tugas-tugas yang lain daripada yang berikut, selepas berunding dengan atau atas syor mana-mana orang atau kumpulan orang lain daripada Jemaah Menteri—

- (a) tugas-tugas yang boleh dijalankan menurut budi bicaranya;
- (b) tugas-tugas lain jika untuk menjalankannya peruntukan ada dibuat dalam mana-mana Perkara lain.

Perintah tertinggi angkatan tentera

41. Yang di-Pertuan Agong ialah Pemerintah Tertinggi angkatan tentera Persekutuan.

Kuasa bagi mengampun, dsb.

42. (1) Yang di-Pertuan Agong adalah berkuasa mengampun dan menangguhkan hukuman-hukuman mengenai segala kesalahan yang telah dibicarakan oleh Mahkamah tentera dan segala kesalahan yang dilakukan dalam Wilayah-Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Labuan; dan Raja atau Yang di-Pertua Negeri sesuatu Negeri adalah berkuasa mengampun dan menangguhkan hukuman-hukuman mengenai segala kesalahan lain yang dilakukan di Negerinya.

(2) Tertakluk kepada Fasal (10), dan tanpa menyentuh mana-mana peruntukan undang-undang persekutuan berhubung dengan remitan hukuman kerana berkelakuan baik atau khidmat khas, apa-apa kuasa yang diberi oleh undang-undang persekutuan atau undang-undang Negeri bagi meremit, menggantung atau mengurangkan hukuman bagi sesuatu kesalahan boleh dijalankan oleh Yang di-Pertuan Agong jika hukuman itu telah dijatuhkan oleh mahkamah tentera atau oleh sesuatu mahkamah sivil yang menjalankan bidang kuasa dalam Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Wilayah Persekutuan Labuan, dalam apa-apa hal lain, kuasa itu boleh dijalankan oleh Raja atau Yang di-Pertua Negeri bagi Negeri di mana kesalahan itu telah dilakukan.

(3) Jika sesuatu kesalahan telah dilakukan kesemuanya atau sebahagiannya di luar Persekutuan atau di beberapa buah Negeri atau dalam hal keadaan yang boleh menimbulkan waham di mana kesalahan itu telah dilakukan, maka bagi maksud-maksud Perkara ini kesalahan itu hendaklah disifatkan sebagai telah dilakukan di Negeri di mana kesalahan itu telah dibicarakan. Bagi maksud Fasal ini, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur atau Wilayah Persekutuan Labuan, mengikut mana yang berkenaan, hendaklah masing-masing dianggap sebagai suatu Negeri.

(4) Kuasa-kuasa yang tersebut dalam Perkara ini –

- (a) iaitu, setakat mana kuasa-kuasa itu boleh dijalankan oleh Yang di-Pertuan Agong, ialah antara tugas-tugas yang peruntukan mengenainya boleh dibuat oleh undang-undang persekutuan di bawah Fasal (3) Perkara 40;

- (b) iaitu, setakat mana kuasa-kuasa itu boleh dijalankan oleh Raja atau Yang di-Pertua Negeri sesuatu Negeri, hendaklah dijalankan mengikut nasihat Jemaah Pengampunan yang ditubuhkan bagi Negeri itu mengikut Fasal (5).

(5) Jemaah Pengampunan yang ditubuhkan bagi tiap-tiap satu Negeri hendaklah mengandungi Peguam Negara Persekutuan, Ketua Menteri Negeri itu dan tidak lebih daripada tiga orang ahli lain yang dilantik oleh Raja atau Yang di-Pertua Negeri; tetapi Peguam Negara boleh dari semasa ke semasa dengan surat cara mewakili tugas-tugasnya sebagai seorang ahli Jemaah itu kepada seseorang lain, dan Raja atau Yang di-Pertua Negeri boleh melantik seseorang untuk menjalankan bagi sementara tugas-tugas seseorang ahli Jemaah yang dilantik olehnya yang tidak hadir atau tidak berupaya menjalankan tugasnya.

(6) Ahli-ahli Jemaah Pengampunan yang dilantik oleh Raja atau Yang di-Pertua Negeri hendaklah dilantik bagi tempoh selama tiga tahun dan boleh dilantik semula, tetapi boleh pada bila-bila masa meletakkan jawatan sebagai ahli Jemaah.

(7) Seseorang ahli Dewan Negeri atau ahli Dewan Rakyat tidak boleh dilantik oleh Raja atau Yang di-Pertua Negeri untuk menjadi ahli Jemaah Pengampunan atau untuk menjalankan bagi sementara tugas-tugas seseorang ahli Jemaah.

(8) Jemaah Pengampunan hendaklah bermesyuarat di hadapan Raja atau Yang di-Pertua Negeri dan Raja atau Yang di-Pertua Negeri itu hendaklah mengetuai mesyuarat itu.

(9) Sebelum Jemaah Pengampunan memberi nasihatnya mengenai apa-apa perkara ia hendaklah menimbangkan apa-apa pendapat bertulis yang mungkin telah dikemukakan oleh Peguam Negara mengenai perkara itu.

(10) Walau apa pun yang tersebut dalam Perkara ini, kuasa bagi mengampun dan menangguhkan hukuman-hukuman atau meremit, menggantung atau mengurangkan hukuman-hukuman yang dijatuhkan oleh mana-mana Mahkamah yang ditubuhkan di bawah mana-mana undang-undang yang mengawal hal ehwal agama Islam di Negeri Melaka, Penang, Sabah atau Sarawak atau Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Wilayah Persekutuan Labuan, hendaklah dijalankan oleh Yang di-Pertuan Agong sebagai Ketua agama Islam dalam Negeri itu.

(11) Bagi maksud Perkara ini, maka hendaklah ditubuhkan hanya satu Jemaah Pengampunan bagi Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Wilayah Persekutuan Labuan dan peruntukan-peruntukan Fasal (5), (6), (7), (8) dan (9) hendaklah dipakai *mutatis mutandis* bagi Jemaah Pengampunan di bawah Fasal ini kecuali bahawa sebutan mengenai "Raja atau Yang di-Pertua Negeri" hendaklah ditafsirkan sebagai sebutan mengenai Yang di-Pertuan Agong dan sebutan mengenai "Ketua Menteri Negeri itu" hendaklah ditafsirkan sebagai sebutan mengenai Menteri yang bertanggungjawab bagi Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Wilayah Persekutuan Labuan.

(a)

(12) Walau apa-apa jua yang terkandung dalam Perlembagaan ini, jika kuasa-kuasa yang tersebut dalam Perkara ini –

- (a) kena dijalankan oleh Yang di-Pertua Negeri sesuatu Negeri dan dikehendaki dijalankan berkenaan dengan dirinya atau isterinya, anak lelakinya atau anak perempuannya, kuasa-kuasa itu hendaklah dijalankan oleh Yang di-Pertuan Agong yang bertindak atas nasihat Lembaga Pengampunan yang ditubuhkan bagi Negeri itu di bawah Perkara ini dan yang hendaklah dipengerusikan olehnya;
- (b) dikehendaki dijalankan berkenaan dengan Yang di-Pertuan Agong, Raja sesuatu Negeri, atau Permaisurinya, mengikut mana-mana yang berkenaan, kuasa-kuasa itu hendaklah dijalankan oleh Majlis Raja-Raja dan peruntukan-peruntukan yang berikut hendaklah terpakai:
 - (i) apabila menghadiri mana-mana prosiding di bawah Fasal ini, Yang di-Pertuan Agong tidak boleh disertai oleh Perdana Menteri dan Raja-Raja lain tidak boleh disertai oleh Menteri-Menteri Besar mereka;
 - (ii) sebelum membuat keputusannya tentang apa-apa perkara di bawah Fasal ini, Majlis Raja-Raja hendaklah menimbangkan apa-apa pendapat bertulis yang mungkin telah diberikan oleh Peguam Negara tentang perkara itu;
- (c) dikehendaki dijalankan oleh Yang di-Pertuan Agong atau Raja sesuatu Negeri berkenaan dengan anak lelakinya atau anak perempuannya, mengikut mana-mana yang berkenaan, kuasa-kuasa itu hendaklah dijalankan oleh Raja sesuatu Negeri yang dinamakan oleh Majlis Raja-Raja dan Raja itu hendaklah bertindak mengikut nasihat Lembaga Pengampunan yang relevan yang ditubuhkan di bawah Perkara ini.

(13) Bagi maksud perenggan (b) dan (c) Fasal (12), Yang di-Pertuan Agong atau Raja Negeri yang berkenaan, mengikut mana-mana yang berkenaan, dan Yang di-Pertua-Yang di-Pertua Negeri tidak boleh menjadi anggota Majlis Raja-Raja.

Jemaah Menteri

43. (1) Yang di-Pertuan Agong hendaklah melantik suatu Jemaah Menteri untuk menasihatkannya dalam hal menjalankan tugas-tugasnya.

(2) Jemaah Menteri hendaklah dilantik seperti berikut, iaitu –

- (a) Yang di-Pertuan Agong hendaklah terlebih dahulu melantik sebagai Perdana Menteri untuk mengetuai Jemaah Menteri seorang ahli Dewan Rakyat yang pada pendapatnya akan mendapat kepercayaan sebilangan besar ahli-ahli Dewan itu; dan

- (b) atas nasihat Perdana Menteri, Yang di-Pertuan Agong hendaklah melantik Menteri-menteri lain dari antara ahli-ahli mana-mana Majlis Parlimen;

tetapi jika sesuatu perlantikan dibuat dalam masa Parlimen dibubarkan, seorang yang menjadi ahli Dewan Rakyat yang terakhir itu boleh dilantik tetapi tidak boleh terus memegang jawatan selepas persidangan Parlimen yang kemudiannya dimulakan melainkan, jika ia telah dilantik menjadi Perdana Menteri, ia adalah seorang ahli Dewan Rakyat yang baharu itu, dan mengenai seorang Menteri lain, melainkan ia adalah seorang ahli Dewan Rakyat atau Dewan Negara.

- (3) Jemaah Menteri adalah bersama bertanggungjawab kepada Parlimen.

(4) Jika Perdana Menteri tidak lagi mendapat kepercayaan sebilangan besar ahli-ahli Dewan Rakyat maka, Perdana Menteri hendaklah meletakkan jawatan Jemaah Menteri, melainkan jika atas permintaannya Yang di-Pertuan Agong membubarkan Parlimen.

(5) Tertakluk kepada Fasal (4), Menteri-menteri yang lain daripada Perdana Menteri adalah memegang jawatan selama diperkenankan oleh Yang di-Pertuan Agong, melainkan jika perlantikan mana-mana Menteri telah dibatalkan oleh Yang di-Pertuan Agong atas nasihat Perdana Menteri, tetapi mana-mana Menteri boleh meletakkan jawatannya.

(6) Sebelum seseorang Menteri menjalankan tugas-tugas jawatannya ia hendaklah mengangkat dan menandatangani di hadapan Yang di-Pertuan Agong suatu sumpah jawatan dan taat setia dan juga sumpah rahsia yang dinyatakan dalam Jadual Keenam.

(7) Walau apapun yang tersebut dalam Perkara ini, seseorang yang menjadi warganegara dengan cara pewarganegaraan atau dengan cara pendaftaran di bawah Perkara 17 tidak boleh dilantik menjadi Perdana Menteri.

- (8) (*Dimansuhkan*).

(9) Parlimen hendaklah dengan undang-undang membuat peruntukan bagi saraan ahli-ahli Jemaah Menteri.

Timbalan-timbalan Menteri

43A. (1) Yang di-Pertuan Agong boleh atas nasihat Perdana Menteri melantik Timbalan-Timbalan Menteri dari antara ahli-ahli mana-mana Majlis Parlimen; tetapi jika sesuatu perlantikan dibuat dalam masa Parlimen dibubarkan, seseorang yang menjadi ahli Dewan Rakyat yang terakhir itu boleh dilantik tetapi tidak boleh memegang jawatan selepas persidangan Parlimen yang kemudiannya dimulakan melainkan ia adalah seorang ahli Dewan Rakyat itu atau ahli Dewan Negara.

(2) Timbalan-Timbalan Menteri hendaklah membantu Menteri-Menteri pada menjalankan kewajipan-kewajipan dan tugas-tugas mereka, dan bagi maksud tersebut hendaklah mempunyai segala kuasa Menteri-Menteri.

14

(3) Peruntukan Fasal (5) dan (6) dalam Perkara 43 hendaklah dipakai bagi Timbalan-Timbalan Menteri sebagaimana Fasal-fasal itu dipakai bagi Menteri-Menteri.

(4) Parlimen hendaklah dengan undang-undang membuat peruntukan bagi saraan Timbalan-Timbalan Menteri.

Setiausaha-setiausaha Parlimen

43B. (1) Perdana Menteri boleh melantik Setiausaha-setiausaha Parlimen dari antara ahli-ahli mana-mana Majlis Parlimen; tetapi jika sesuatu perlantikan dibuat dalam masa Parlimen dibubarkan, seseorang yang menjadi ahli Dewan Rakyat yang terakhir itu boleh dilantik tetapi tidak boleh memegang jawatan selepas persidangan Parlimen yang kemudiannya dimulakan melainkan ia adalah seorang ahli Dewan Rakyat itu atau ahli Dewan Negara.

(2) Setiausaha-setiausaha Parlimen hendaklah membantu Menteri-Menteri dan Timbalan-Timbalan Menteri pada menjalankan kewajipan-kewajipan dan tugas-tugas mereka, dan bagi maksud tersebut hendaklah mempunyai segala kuasa Menteri-Menteri dan Timbalan-Timbalan Menteri.

(3) Seseorang Setiausaha Parlimen boleh pada bila-bila masa meletakkan jawatannya, dan perlantikannya sebagai demikian boleh dibatalkan pada bila-bila masa oleh Perdana Menteri.

(4) Sebelum seseorang Setiausaha Parlimen menjalankan tugas jawatannya ia hendaklah mengangkat dan menandatangani di hadapan Perdana Menteri suatu sumpah rahsia yang dinyatakan dalam Jadual Keenam.

(5) Parlimen hendaklah dengan undang-undang membuat peruntukan bagi saraan Setiausaha-Setiausaha Parlimen.

Setiausaha-Setiausaha Politik

43C. (1) Perdana Menteri boleh melantik beberapa orang yang difikirkannya patut untuk menjadi Setiausaha-Setiausaha Politik.

(2) Menurut Perkara ini, seseorang yang dilantik sebagai Setiausaha Politik –

(a) tidak semestinya seorang ahli mana-mana Majlis Parlimen;

(b) boleh meletakkan jawatannya pada bila-bila masa;

(c) tertakluk kepada perenggan (b), hendaklah terus memegang jawatan sehingga perlantikannya dibatalkan oleh Perdana Menteri.

(12)

(3) Peruntukan Fasal (4) dalam Perkara 43B hendaklah dipakai bagi Setiausaha-Setiausaha Politik sebagaimana peruntukan itu dipakai bagi Setiausaha-Setiausaha Parlimen.

(4) Kewajipan-kewajipan dan tugas-tugas Setiausaha politik, dan saraan mereka, hendaklah ditetapkan oleh Jemaah Menteri.

Bab 4

Badan Perundangan Persekutuan

Keanggotaan Parlimen

44. Kuasa perundangan Persekutuan adalah terletak pada Parlimen yang mengandungi Yang di-Pertuan Agong dan dua Majlis yang dinamakan Dewan Negara dan Dewan Rakyat.

Keanggotaan Dewan Negara

45. (1) Tertakluk kepada Fasal (4), Dewan Negara hendaklah mengandungi ahli-ahli yang dipilih dan dilantik seperti berikut:

(a) dua orang ahli bagi tiap-tiap satu Negeri hendaklah dipilih mengikut Jadual Ketujuh; dan

(aa) dua orang ahli bagi Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan seorang ahli bagi Wilayah Persekutuan Labuan hendaklah dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong, dan;

(b) empat puluh orang ahli hendaklah dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong.

(2) Ahli-ahli yang akan dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong ialah orang-orang yang pada pendapatnya telah berbuat jasa cemerlang dalam perkhidmatan awam atau telah mencapai kepujian dalam lapangan profesion, perdagangan, perusahaan, pertanian, kegiatan kebudayaan atau perkhidmatan masyarakat atau yang mewakili kaum-kaum yang kecil bilangannya atau yang mempunyai kebolehan mewakili kepentingan orang-orang asli.

(3) Tertakluk kepada peruntukan Jadual Ketujuh, tempoh jawatan seseorang ahli Dewan Negara ialah tiga tahun dan tempoh itu tidaklah tercatat oleh pembubaran Parlimen.

(3A) Seseorang ahli Dewan Negara tidak boleh memegang jawatan lebih daripada dua tempoh sama ada terus-menerus atau selainnya:

Dengan syarat bahawa jika seseorang yang telahpun tamat dua tempoh jawatan atau lebih sebagai ahli Dewan Negara adalah sebelum sahaja mula berkuatkuasanya Fasal ini seorang ahli Dewan Negara maka ia boleh terus berkhidmat sebagai ahli sedemikian itu selama baki tempohnya.

13

- (4) Parlimen boleh dengan undang-undang –
- (a) menambah bilangan ahli-ahli yang akan dipilih bagi tiap-tiap satu Dewan Negara hingga tiga orang;
 - (b) membuat peruntukan supaya ahli-ahli yang akan dipilih bagi tiap-tiap satu Negeri dipilih dengan undi terus oleh pemilih-pemilih Negeri itu;
 - (c) mengurangkan bilangan ahli-ahli yang dilantik atau menghapuskan ahli-ahli yang dilantik.

Keanggotaan Dewan Rakyat

46. (1) Dewan Rakyat hendaklah terdiri dari seratus sembilan puluh tiga orang anggota yang dipilih.

(2) Daripada bilangan itu –

- (a) seratus lapan puluh dua orang anggota ialah dari Negeri-Negeri dalam Malaysia seperti berikut –
 - (i) dua puluh orang anggota dari Johor;
 - (ii) lima belas orang anggota dari Kedah;
 - (iii) empat belas orang anggota dari Kelantan;
 - (iv) lima orang anggota dari Melaka;
 - (v) tujuh orang anggota dari Negeri Sembilan;
 - (vi) sebelas orang anggota dari Pahang;
 - (vii) sebelas orang anggota dari Pulau Pinang;
 - (viii) dua puluh tiga orang anggota dari Perak;
 - (ix) tiga orang anggota dari Perlis;
 - (x) dua puluh orang anggota dari Sabah;
 - (xi) dua puluh lapan orang anggota dari Sarawak;
 - (xii) tujuh belas orang anggota dari Selangor;
 - (xiii) lapan orang anggota dari Trengganu; dan

- (b) ^{Dua belas} ~~sebelas~~ orang ahli dari Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Labuan seperti berikut: – ^{Putrajaya}

(i) sepuluh orang ahli dari Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur;

(ii) seorang ahli dari Wilayah Persekutuan Labuan. ^{Putrajaya}

Kelayakan menjadi ahli Parlimen

47. Tiap-tiap warganegara yang bermastautin di Persekutuan adalah layak menjadi –

- (a) ahli Dewan Negara, jika berumur tidak kurang daripada tiga puluh tahun,
- (b) ahli Dewan Rakyat, jika ia berumur tidak kurang daripada dua puluh satu tahun,

melainkan jika ia adalah hilang kelayakan menjadi ahli menurut Perlembagaan ini atau menurut mana-mana undang-undang yang dibuat menurut Perkara 48.

Hilang kelayakan menjadi ahli Parlimen

48. (1) Tertakluk kepada peruntukan-peruntukan Perkara ini, seseorang adalah hilang kelayakan menjadi ahli mana-mana Majlis Parlimen jika –

- (a) ia adalah dan telah didapati atau diisytiharkan sebagai seorang yang tidak sempurna akal; atau
- (b) ia seorang bankrap yang belum dilepaskan; atau
- (c) ia memegang sesuatu jawatan berpendapatan; atau
- (d) setelah dinamakan untuk pilihanraya bagi mana-mana Majlis Parlimen atau bagi Dewan Negeri; atau setelah bertugas sebagai ejen pilihanraya bagi seseorang yang dinamakan sedemikian, ia tidak menghantar apa-apa penyata perbelanjaan pilihanraya yang dikehendaki oleh undang-undang dalam masa dan mengikut cara yang dikehendaki; atau
- (e) ia telah disabitkan suatu kesalahan oleh sesuatu mahkamah di Persekutuan (atau, sebelum Hari Malaysia, di wilayah-wilayah yang terkandung dalam sesuatu Negeri Sabah atau Sarawak atau di Singapura) dan dihukum penjara selama tempoh tidak kurang daripada satu tahun atau denda tidak kurang daripada dua ribu ringgit dan ia tidak mendapat ampun; atau
- (f) ia telah dengan sengaja memperolehi kewarganegaraan mana-mana negara luar Persekutuan, atau telah dengan sengaja menggunakan hak-hak kewarganegaraan di suatu negara asing atau telah membuat sesuatuakuan taat setia kepada mana-mana negara luar Persekutuan.

[Perkara 48]

15

(2) Undang-undang persekutuan boleh membuat peruntukan bagi menghilangkan kelayakan menjadi ahli mana-mana Majlis Parlimen selama tempoh yang dinyatakan oleh undang-undang itu bagi orang yang melakukan kesalahan berhubung dengan pilihanraya; dan sesiapa yang telah disabitkan suatu kesalahan itu atau dibuktikan dalam pembicaraan berhubung dengan sesuatu pilihanraya sebagai telah melakukan suatu perbuatan yang menjadikan kesalahan itu, adalah hilang kelayakannya selama tempoh yang dinyatakan sedemikian.

(3) Hilang kelayakan seseorang di bawah perenggan (d) atau perenggan (e) Fasal (1) boleh dibatalkan oleh Yang di-Pertuan Agong dan jika sekiranya tidak dibatalkan sedemikian, hilang kelayakan itu hendaklah terhenti pada akhir tempoh lima tahun yang dikira mulai dari tarikh penyata yang tersebut dalam perenggan (d) itu dikehendaki dihantar, atau, mengikut nama yang berkenaan, dari tarikh orang yang disabitkan sebagaimana tersebut dalam perenggan (e) dilepaskan daripada jagaan atau tarikh denda yang tersebut dalam perenggan (e) itu dikenakan ke atas orang itu; dan seseorang tidak boleh hilang kelayakan di bawah perenggan (f) Fasal (1) semata-mata oleh sebab sesuatu yang dilakukan olehnya sebelum ia menjadi warganegara.

(4) Walau apapun yang terkandung dalam peruntukan-peruntukan yang tersebut di atas dalam Perkara ini, di mana seseorang anggota mana-mana Majlis Parlimen menjadi hilang kelayakan dari terus menjadi anggota Majlis itu menurut perenggan (3) Fasal (1) atau di bawah suatu undang-undang persekutuan yang dibuat menurut Fasal (2) –

- (a) hilang kelayakan itu hendaklah berkuatkuasa apabila habisnya tempoh empat belas hari dari tarikh dia –
 - (i) disabitkan dan dihukum sebagaimana dinyatakan dalam perenggan (e) yang tersebut di atas; atau
 - (ii) disabitkan atas suatu kesalahan atau dibuktikan bersalah atau suatu perbuatan di bawah suatu undang-undang persekutuan yang dibuat menurut Fasal (2); atau
- (b) jika dalam tempoh empat belas hari yang dinyatakan dalam perenggan (a) suatu rayuan atau apa-apa prosiding mahkamah dibawa berkenaan dengan sabitan atau hukuman itu, atau berkenaan dengan kena disabitkan atau dibuktikan bersalah sedemikian itu, mengikut mana yang berkenaan, hilang kelayakan itu hendaklah berkuatkuasa apabila habisnya tempoh empat belas hari dari tarikh rayuan atau lain-lain prosiding mahkamah dihapuskan oleh mahkamah itu; atau
- (c) jika dalam tempoh yang dinyatakan dalam perenggan (a) atau tempoh selepas pelupusan rayuan atau lain-lain prosiding mahkamah yang dinyatakan dalam perenggan (b) itu ada difailkan suatu petisyen mendapatkan ampun, maka hilang kelayakan itu hendaklah berkuatkuasa sebaik sahaja petisyen itu dihapuskan.

(16)

(5) Fasal (4) tidaklah terpakai bagi maksud penamaan, pilihanraya atau perlantikan mana-mana orang ke mana-mana Majlis Parlimen, dan bagi maksud tersebut hilang kelayakan itu hendaklah berkuatkuasa sebaik sahaja berlakunya kejadian yang tersebut dalam perenggan (e) Fasal (1) atau dalam Fasal (2), mengikut mana yang berkenaan.

(6) Seseorang yang meletakkan keahliannya dalam Dewan Rakyat hendaklah, bagi tempoh lima tahun bermula dari tarikh perletakan keahliannya berkuatkuasa, hilang kelayakan untuk menjadi ahli Dewan Rakyat.

Peruntukan melarang dua keanggotaan

49. Seseorang tidak boleh menjadi ahli Kedua-dua Majlis Parlimen pada suatu masa dan juga tidak boleh dipilih bagi Dewan Rakyat untuk mewakili lebih daripada satu bahagian pilihanraya atau bagi Dewan Negara untuk mewakili lebih daripada satu Negeri, dan juga tidak boleh menjadi ahli yang dipilih dan dilantik keduanya sekali bagi Dewan Negara.

Akibat hilang kelayakan, dan larangan mengenai penamaan atau perlantikan dengan tiada persetujuan

50. (1) Jika seseorang ahli mana-mana Majlis Parlimen hilang kelayakan menjadi ahli Majlis Parlimen itu maka kosonglah kerusinya itu.

(2) Jika seseorang yang hilang kelayakan menjadi ahli Dewan Rakyat dipilih bagi Dewan Rakyat atau jika seseorang yang hilang kelayakan menjadi ahli Dewan Negara dipilih atau dilantik bagi Dewan Negara, atau jika sesuatu pilihan atau perlantikan bagi mana-mana Majlis Parlimen adalah berlawanan dengan Perkara 49, maka pilihan atau perlantikan itu adalah terbatal.

(3) *(Dimansuhkan).*

(4) Seseorang tidak boleh dinamakan dengan sahnya untuk dipilih sebagai ahli bagi mana-mana Majlis Parlimen atau dilantik dengan sahnya bagi Dewan Negara dengan tiada persetujuan orang itu.

Berhenti daripada menjadi ahli

51. Seseorang ahli mana-mana Majlis Parlimen boleh berhenti daripada menjadi ahli dengan mengutus surat yang ditandatangani olehnya kepada Yang di-Pertua Dewan Negara, jika seorang ahli Dewan Negara, atau kepada Yang di-Pertua Dewan Rakyat, jika ia seorang ahli Dewan Rakyat.

Ketidakhadiran ahli

52. (1) Jika seseorang ahli mana-mana Majlis Parlimen tidak hadir pada tiap-tiap persidangan Majlis itu selama tempoh enam bulan dengan tiada kebenaran Majlis itu maka Majlis itu bolehlah mengisytiharkan kerusinya sebagai kosong.

(17)

(2) Seseorang ahli mana-mana satu Majlis Parlimen yang telah diberi kebenaran tidak hadir dalam persidangan-persidangan Majlis yang ianya menjadi ahli tidaklah boleh, selama tempoh kebenaran itu, menyertai dengan apa jua cara hal-ehwal dan urusan Majlis itu.

Keputusan tentang hilang kelayakan

53. (1) Jika berbangkit apa-apa soal sama ada seseorang ahli Majlis Parlimen telah hilang kelayakan menjadi ahli, maka soal itu hendaklah diputuskan oleh Majlis itu dan keputusannya itu adalah muktamad:

Dengan syarat bahawa Perkara ini tidak boleh ditafsirkan sebagai menghalang amalan Majlis menengguhkan sesuatu keputusan supaya langkah-langkah (termasuk langkah-langkah membatalkan hilang kelayakan itu) yang mungkin menyentuh keputusannya boleh diambil atau ditamatkan.

(2) Jika seseorang anggota mana-mana Majlis Parlimen menjadi hilang kelayakan di bawah perenggan (e) Fasal (1) Perkara 48, atau di bawah suatu undang-undang persekutuan yang dibuat menurut Fasal (2) Perkara 48, maka Fasal (1) tidaklah terpakai dan dia hendaklah berhenti menjadi anggota Majlis itu, dan kerusinya hendaklah menjadi kosong, sebaik sahaja hilang kelayakannya berkuatkuasa mengikut Fasal (4) Perkara 48.

Kekosongan dalam Dewan Negara dan kekosongan sementara

54. (1) Kecuali sebagaimana diperuntukkan di bawah Fasal (3), apabila berlaku suatu kekosongan antara ahli-ahli Dewan Negara atau suatu kekosongan sementara antara ahli-ahli Dewan Negara atau suatu kekosongan sementara antara ahli-ahli Dewan Rakyat maka kekosongan itu atau kekosongan sementara itu hendaklah dipenuhi dalam tempoh enam puluh hari dari tarikh kekosongan itu disahkan berlaku oleh Yang di-Pertua Dewan Negara bahawa adanya kekosongan atau oleh Suruhanjaya Pilihanraya bahawa adanya kekosongan sementara, mengikut mana-mana yang berkenaan dan suatu pilihanraya hendaklah diadakan atau suatu perlantikan hendaklah dibuat sewajarnya:

Dengan syarat bahawa jika perlantikan tidak dibuat dalam tempoh yang dinyatakan dalam Fasal ini maka tidaklah terbatal mana-mana perlantikan yang dibuat selepas tempoh itu:

Dengan syarat selanjutnya bahawa, jika kekosongan sementara di Dewan Rakyat dipastikan pada suatu tarikh dalam masa dua tahun dari tarikh Parlimen hendaklah, mengikut Fasal (3) Perkara 55, menjadi bubar, maka kekosongan sementara itu tidak boleh diisi melainkan jika Yang di-Pertua Dewan Rakyat memberitahu Suruhanjaya Pilihanraya secara bertulis bahawa kekuatan dari segi bilangan parti yang membentuk majoriti semua ahli Dewan Rakyat terjejas oleh kekosongan itu, dan dalam keadaan sedemikian kekosongan itu hendaklah diisi dalam masa enam puluh hari dari tarikh pemberitahuan itu diterima.

(2) (*Dimansuhkan*).

(3) Jika sesuatu kekosongan antara ahli-ahli Dewan Negara adalah berkenaan dengan kekosongan yang akan dipenuhi oleh seorang ahli yang akan dipilih oleh sesuatu Negeri mengikut Jadual Ketujuh maka peruntukan Fasal (1) tidaklah dipakai untuk memenuhi kekosongan itu.

Memanggil, memberhenti dan membubarkan Parlimen

55. (1) Yang di-Pertuan Agong hendaklah memanggil Parlimen bermesyuarat dari semasa ke semasa dan tidak boleh membiarkan jarak enam bulan antara persidangan yang akhir dalam satu penggal dengan tarikh yang ditetapkan untuk mesyuarat pertamanya dalam penggal yang kemudiannya.

(2) Yang di-Pertuan Agong boleh memberhenti atau membubarkan Parlimen.

(3) Melainkan jika dibubarkan terlebih dahulu, Parlimen hendaklah terus berjalan selama lima tahun dari tarikh mesyuarat pertamanya dan selepas itu adalah terbubar.

(4) Apabila Parlimen dibubarkan suatu pilihanraya umum hendaklah diadakan dalam tempoh enam puluh hari dari tarikh pembubaran itu dan Parlimen hendaklah dipanggil bermesyuarat pada suatu tarikh yang tidak lewat daripada satu ratus dua puluh hari dari tarikh pembubaran itu.

(5) Sesuatu Rang Undang-Undang yang belum selesai dibahas dalam Parlimen tidaklah terluput disebabkan pemprorogan Parlimen.

(6) *(Dimansuhkan).*

(7) Sesuatu Rang Undang-Undang yang menantikan persetujuan Yang di-Pertuan Agong di bawah Fasal (4) (a) atau Fasal (4A) Perkara 66 tidaklah terluput disebabkan pemprorogan atau pembubaran Parlimen.

Yang di-Pertua dan Timbalan Yang di-Pertua Dewan Negara

56. (1) Dewan Negara hendaklah dari semasa ke semasa memilih seorang daripada ahli-ahlinya untuk menjadi Yang di-Pertua dan seorang Timbalan Yang di-Pertua, dan Dewan Negara tidak boleh tertakluk kepada Fasal (3), menjalankan apa-apa urusan dalam masa jawatan Yang di-Pertua kosong melainkan urusan memilih Yang di-Pertua.

(2) Seseorang ahli yang memegang jawatan sebagai Yang di-Pertua atau Timbalan Yang di-Pertua adalah terhenti daripada memegang jawatannya apabila habis tempoh ia dipilih atau dilantik untuk menjadi ahli atau pun apabila ia berhenti daripada menjadi ahli Dewan Negara, atau apabila hilang kelayakan di bawah Fasal (5), dan ia boleh meletakkan jawatannya pada bila-bila masa.

(3) Dalam masa berlaku suatu kekosongan dalam jawatan Yang di-Pertua atau dalam masa Yang di-Pertua tidak hadir dalam sesuatu persidangan, maka Timbalan Yang di-Pertua atau, jika Timbalan Yang di-Pertua juga tidak hadir atau jika jawatannya juga

(19)

kosong, seseorang ahli lain sebagaimana ditetapkan oleh kaedah-kaedah acara Dewan Negara bolehlah menjalankan tugas sebagai Yang di-Pertua.

(4) Jika seseorang ahli Dewan Negeri dipilih menjadi Yang di-Pertua Dewan Negara ia hendaklah berhenti daripada Dewan Negeri itu sebelum menjalankan tugas-tugas jawatannya.

(5) Seseorang ahli yang dipilih menjadi Yang di-Pertua adalah hilang kelayakan dari memegang jawatan itu jika tiga bulan selepas dipilih memegang jawatan itu atau pada bila-bila masa selepas itu ia adalah atau menjadi ahli mana-mana lembaga pengarah atau lembaga pengurusan, atau seorang pegawai atau pekerja, atau melibatkan diri dalam hal-ehwal atau urusan, sesuatu pertubuhan atau badan, sama ada diperbadankan atau sebaliknya, atau sesuatu pengusahaan perdagangan, perindustrian atau lain-lain pengusahaan, sama ada ia menerima atau mendapat atau tidak apa-apa saraan hadiah, untung atau faedah daripadanya:

Dengan syarat bahawa hilang kelayakan itu tidak boleh dipakai jika pertubuhan atau badan itu menjalankan apa-apa kerja kebajikan atau sukarela atau tujuan yang berfaedah kepada masyarakat atau mana-mana bahagiannya, atau apa-apa kerja atau tujuan lain berupa khairat atau sosial, dan ahli itu tidak menerima atau mendapat apa-apa saraan, hadiah, untung atau faedah daripadanya.

(6) Jika timbul sesuatu soal mengenai hilang kelayakan Yang di-Pertua di bawah Fasal (5) Dewan Negara hendaklah mengambil keputusan mengenainya dan keputusan itu adalah muktamad.

Yang di-Pertua dan Timbalan-Timbalan Yang Dipertua Dewan Rakyat

57. (1) Dewan Rakyat hendaklah dari semasa ke semasa memilih –

- (a) sebagai Yang di-Pertua Dewan Rakyat, seorang ahli Dewan itu atau seorang yang layak dipilih menjadi ahli Dewan itu, dan
- (b) dua orang Timbalan Yang di-Pertua Dewan Rakyat dari kalangan ahli Dewan;

dan Dewan itu tidak boleh tertakluk kepada Fasal (3), menjalankan apa-apa urusan dalam masa jawatan Yang di-Pertua kosong melainkan urusan memilih Yang di-Pertua.

(1A) Jika seseorang yang bukan ahli Dewan Rakyat dipilih sebagai Yang di-Pertua maka –

- (a) sebelum menjalankan kewajipan-kewajipan jawatannya, ia hendaklah mengangkat dan menandatangani di hadapan Dewan itu suatu sumpah jawatan dan taat setia yang dinyatakan dalam Jadual Keenam, dan

- (b) oleh kerana ia memegang jawatan itu, maka ia adalah menjadi ahli Dewan itu sebagai tambahan kepada ahli-ahli yang dipilih menurut Perkara 46:

Dengan syarat bahawa perenggan (b) tidaklah dipakai bagi maksud mana-mana peruntukan Perlembagaan ini yang berikut, iaitu Perkara 43, 43A, 43B, 50 hingga 52, 54 dan 59; dan tiada sesiapa pun berhak, menurut perenggan itu, mengundi atas apa-apa perkara dalam Dewan itu.

(2) Yang di-Pertua boleh pada bila-bila masa meletakkan jawatannya dengan mengutus surat yang ditandatangani olehnya kepada Setiausaha Dewan Rakyat dan hendaklah mengosongkan jawatannya –

- (a) apabila Dewan itu bermesyuarat bagi pertama kalinya selepas pilihanraya umum;
- (b) apabila ia berhenti daripada menjadi ahli Dewan itu melainkan dengan sebab Dewan itu telah dibubarkan atau, jika ia hanya seorang ahli semata-mata oleh sebab perenggan (b) Fasal (1A), apabila ia hilang kelayakan menjadi ahli;

(bb) apabila ia hilang kelayakan di bawah Fasal (5);

(c) jika pada bila-bila masa Dewan itu membuat ketetapan sedemikian.

(2A) Seseorang Timbalan Yang di-Pertua boleh bila-bila masa meletakkan jawatannya dengan mengutus surat yang ditandatangani olehnya kepada Setiausaha Dewan Rakyat dan hendaklah mengosongkan jawatannya –

(a) apabila berhenti daripada menjadi ahli Dewan itu;

(b) jika pada bila-bila masa Dewan itu membuat ketetapan sedemikian.

(3) Dalam masa berlaku suatu kekosongan dalam jawatan Yang di-Pertua atau dalam masa Yang di-Pertua tidak hadir dalam sesuatu persidangan, lain daripada oleh sebab Dewan itu bermesyuarat pada pertama kalinya selepas pilihanraya umum, maka seseorang daripada Timbalan Yang di-Pertua atau, jika kedua-duanya Timbalan Yang Di-pertua tidak hadir atau jika kedua-dua jawatan mereka itu kosong, seseorang ahli lain sebagaimana ditetapkan oleh kaedah-kaedah acara Dewan itu bolehlah menjalankan tugas sebagai Yang di-Pertua.

(4) Jika seseorang ahli Dewan Negeri dipilih menjadi Yang di-Pertua Dewan Rakyat maka ia hendaklah berhenti daripada Dewan Negeri itu sebelum menjalankan tugas-tugas jawatannya.

(5) Seseorang yang dipilih menjadi Yang di-Pertua adalah hilang kelayakan dari memegang jawatan itu jika tiga bulan selepas dipilih memegang jawatan itu atau pada bila-bila masa selepas itu ia adalah atau menjadi ahli mana-mana lembaga pengarah atau

20

lembaga pengurusan, atau seorang pegawai atau pekerja atau melibatkan diri dalam hal-ehwal atau urusan, sesuatu pertubuhan atau badan, sama ada diperbadankan atau sebaliknya, atau sesuatu pengusahaan perdagangan, perindustrian atau lain-lain pengusahaan, sama ada ia menerima atau mendapat atau tidak apa-apa saraan, hadiah, untung atau faedah daripadanya:

Dengan syarat bahawa hilang kelayakan itu tidak boleh dipakai jika pertubuhan atau badan itu menjalankan apa-apa kerja kebajikan atau sukarela atau tujuan yang berfaedah kepada masyarakat atau mana-mana bahagiannya, atau apa-apa kerja atau tujuan lain berupa khairat atau sosial, dan ahli itu tidak menerima atau mendapat apa-apa saraan, hadiah, untung atau faedah daripadanya.

(6) Jika timbul sesuatu soal mengenai hilang kelayakan Yang di-Pertua di bawah Fasal (5) Dewan Rakyat hendaklah mengambil keputusan mengenainya dan keputusan itu adalah muktamad.

**Saraan bagi Yang di-Pertua, Timbalan-Timbalan Yang Di-Pertua
Dewan Negara, Yang di-Pertua dan Timbalan-Timbalan
Yang Di-Pertua Dewan Rakyat**

58. Parlimen hendaklah dengan undang-undang membuat peruntukan bagi saraan Yang di-Pertua dan Timbalan-Timbalan Yang di-Pertua Dewan Negara dan Yang di-Pertua dan Timbalan-Timbalan Yang di-Pertua Dewan Rakyat, dan saraan yang diperuntukkan sedemikian bagi Yang di-Pertua Dewan Negara dan Yang di-Pertua Dewan Rakyat hendaklah dipertanggungjawab kepada Dana Disatukan.

Sumpah oleh ahli-ahli

59. (1) Tiap-tiap ahli mana-mana Majlis Parlimen hendaklah sebelum mengambil tempatnya mengangkat dan menandatangani di hadapan orang yang mengetuai Majlis Parlimen itu suatu sumpah mengikut bentuk yang dinyatakan dalam Jadual Keenam, tetapi seseorang ahli boleh sebelum mengangkat sumpah itu mengambil bahagian dalam urusan memilih Yang di-Pertua Dewan Negara atau Yang di-Pertua Dewan Rakyat.

(2) Jika seseorang ahli tidak mengambil tempatnya dalam masa enam bulan dari tarikh Majlis Parlimen itu bersidang bagi pertama kalinya selepas ia dipilih atau dalam masa yang lebih lanjut sebagaimana dibenarkan oleh Majlis Parlimen itu, maka kosonglah tempatnya itu.

Ucapan Yang di Pertuan Agong

60. Yang di-Pertuan Agong boleh memberi ucapan dalam mana-mana Majlis Parlimen atau dalam kedua-dua Majlis Parlimen bersama.

(22)

Peruntukan khas mengenai Jemaah Menteri dan Peguam Negara

61. (1) Sebagai tambahan kepada hak-hak seorang ahli bagi mana-mana Majlis Parlimen tiap-tiap ahli Jemaah Menteri adalah berhak mengambil bahagian dalam perjalanan Majlis Parlimen yang satu lagi itu.

(2) Mana-mana Majlis Parlimen boleh melantik Peguam Negara atau mana-mana ahli Jemaah Menteri menjadi seorang ahli bagi mana-mana jua jawatankuasanya walaupun ia bukan seorang ahli Majlis Parlimen itu.

(3) Perkara ini tidak membenarkan sesiapa yang bukan ahli sesuatu Majlis Parlimen mengundi dalam Majlis Parlimen itu atau dalam mana-mana jawatankuasanya.

(4) Dalam Perkara ini “ahli Jemaah Menteri” adalah termasuk Timbalan Menteri dan seorang Setiausaha Parlimen.

Acara Parlimen

62. (1) Tertakluk kepada peruntukan Perlembagaan ini dan peruntukan undang-undang persekutuan, tiap-tiap satu Majlis Parlimen hendaklah membuat peraturan-peraturan mengenai acaranya sendiri.

(2) Walaupun ada sesuatu kekosongan dalam keanggotaannya, tiap-tiap satu Majlis Parlimen boleh menjalankan urusannya, dan kehadiran atau penyertaan seseorang yang tidak berhak hadir atau menyertai tidaklah membatalkan apa-apa perjalanannya.

(3) Tertakluk kepada Fasal (4) dan kepada Perkara 89 (1) dan 159 (3) dan kepada seksyen 10 dan 11 Jadual Ketiga belas, tiap-tiap satu Majlis Parlimen hendaklah, jika tidak sebulat suara, mengambil keputusannya mengikut lebih suara ahli-ahli yang mengundi; dan orang yang mengetuai, melainkan jika ia hanya menjadi ahli Majlis Parlimen itu semata-mata oleh sebab perenggan (b) Fasal (1A) Perkara 57, hendaklah membuang undinya apabila perlu bagi mengelakkan supaya bilangan undi tidak sama banyaknya, tetapi tidak boleh mengundi dalam apa-apa hal lain.

(4) Pada membuat peraturan-peraturan mengenai acaranya, tiap-tiap satu Majlis hendaklah memperuntukkan supaya tiada apa-apa keputusan mengenai perjalanannya boleh dibuat melainkan mengikut lebih suara yang ditentukan atau mengikut bilangan undi yang ditentukan.

(5) Ahli-ahli yang tidak hadir dalam mesyuarat Majlis Parlimen tidak boleh dibenarkan mengundi.

Keistimewaan-keistimewaan Parlimen

63. (1) Sahnya apa-apa perjalanan dalam mana-mana Majlis Parlimen atau mana-mana jawatankuasanya tidak boleh dipersoal dalam mana-mana mahkamah.

22

(2) Tiada seseorang pun boleh dikena dakwa dalam apa-apa jua pembicaraan dalam mana-mana mahkamah mengenai apa-apa jua yang dikatakan atau apa-apa undi yang diberi olehnya apabila mengambil bahagian dalam apa-apa perjalanan mana-mana Majlis Parlimen atau mana-mana jawatankuasanya.

(3) Tiada seseorang pun boleh dikena dakwa dalam apa-apa jua pembicaraan dalam mana-mana mahkamah mengenai apa-apa jua yang disiarkan dengan atau di bawah kuasa mana-mana Majlis Parlimen.

(4) Fasal (2) tidak boleh dipakai bagi seseorang yang dipertuduh atau suatu kesalahan di bawah undang-undang yang diluluskan oleh Parlimen di bawah Perkara 10 (4) atau atas suatu kesalahan di bawah Akta Hasutan, 1948 mengikut sebagaimana yang dipinda oleh Ordinan No. 45 (Kuasa-kuasa Perlu) Darurat, 1970.

(5) Walau apa pun Fasal (4), tiada seorang pun boleh dikenakan apa-apa prosiding dalam mana-mana mahkamah berkenaan dengan apa-apa jua yang dikatakan olehnya tentang Yang di-Pertuan Agong atau seseorang Raja semasa mengambil bahagian dalam apa-apa prosiding mana-mana satu Majlis Parlimen atau mana-mana jawatankuasanya kecuali jika dia menganjurkan penghapusan kedudukan berperlembagaan Yang di-Pertuan Agong sebagai Ketua Utama Negara bagi Persekutuan atau kedudukan berperlembagaan Raja sesuatu Negeri, mengikut mana-mana yang berkenaan.

Saraan bagi ahli-ahli

64. Parlimen hendaklah dengan undang-undang membuat peruntukan saraan ahli-ahli bagi tiap-tiap satu Majlis Parlimen.

Setiausaha-setiausaha Dewan Negara dan Dewan Rakyat

65. (1) Maka hendaklah ada seorang Setiausaha Dewan Negara dan seorang Setiausaha Dewan Rakyat.

(2) Setiausaha Dewan Negara dan Setiausaha Dewan Rakyat hendaklah dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong daripada kalangan anggota perkhidmatan awam am Persekutuan dan setiap seorang hendaklah memegang jawatan sehingga dia mencapai umur lima puluh lima tahun melainkan jika dia terlebih dahulu meletakkan jawatannya atau ditukarkan kepada suatu jawatan lain dalam perkhidmatan awam am itu.

(3) Orang-orang yang memegang jawatan Setiausaha Dewan Negara dan Setiausaha Dewan Rakyat sebelum sahaja Fasal ini mula berkuatkuasa hendaklah, melainkan jika mana-mana orang itu belum mencapai umur lima puluh lima tahun dan sudah memilih untuk menjadi anggota perkhidmatan awam am Persekutuan, terus memegang jawatan masing-masing atas terma-terma dan syarat-syarat yang tidak kurang baiknya daripada yang terpakai baginya sebelum sahaja bermulanya kuatkuasa sedemikian dan tidak boleh dipecat daripada jawatan melainkan atas alasan-alasan dan mengikut cara yang sama seperti seorang hakim Mahkamah Persekutuan, dan dalam hal ini representasi yang tersebut

(24)

dalam Perkara 125 (3) hendaklah representasi yang dibuat oleh Yang di-Pertua Dewan Negara atau, mengikut mana-mana yang berkenaan, Speaker Dewan Rakyat.

(4) *(Dimansuhkan).*

(5) *(Dimansuhkan).*

Bab 5

Acara perundangan

Menjalankan kuasa perundangan

66. (1) Kuasa bagi Parlimen membuat undang-undang hendaklah dijalankan dengan Rang Undang-undang yang diluluskan oleh Kedua-dua Majlis Parlimen (atau, dalam hal yang tersebut dalam Perkara 68, oleh Dewan Rakyat) dan kecuali sebagaimana diperuntukkan selainnya dalam Perkara ini, dipersetujui oleh Yang di-Pertuan Agong.

(2) Tertakluk kepada Perkara 67, sesuatu Rang Undang-undang boleh dikemukakan pada asalnya dalam mana-mana Majlis Parlimen.

(3) Apabila sesuatu Rang Undang-undang telah diluluskan oleh Majlis Parlimen di mana ia dikemukakan pada asalnya maka Rang Undang-undang itu hendaklah dihantar kepada Majlis Parlimen yang satu lagi itu; dan Rang Undang-undang itu hendaklah diserahkan kepada Yang di-Pertuan Agong untuk persetujuannya apabila ia telah diluluskan oleh Majlis Parlimen yang satu lagi itu dan persetujuan telah dicapai antara kedua-dua Majlis Parlimen itu mengenai apa-apa pindaan yang dibuat dalamnya atau apabila Rang Undang-undang itu dikehendaki diserahkan sedemikian di bawah Perkara 68.

(4) Yang di-Pertuan Agong hendaklah dalam masa tiga puluh hari selepas sesuatu Rang Undang-Undang dikemukakan kepada baginda memperkenankan Rang Undang-Undang itu dengan menyebabkan Rang Undang-Undang itu dicapkan dengan Mohor Besar.

(4A) Jika sesuatu Rang Undang-Undang tidak diperkenankan oleh Yang di-Pertuan Agong dalam masa yang ditentukan dalam Fasal (4), Rang Undang-Undang itu hendaklah menjadi undang-undang apabila habis masa yang ditentukan dalam Fasal itu mengikut cara yang sama seolah-olah baginda telah memperkenankannya.

(4B) *(Dimansuhkan).*

(5) Sesuatu Rang Undang-Undang adalah menjadi undang-undang apabila ia diperkenankan oleh Yang di-Pertuan Agong atau sebagaimana diperuntukkan dalam Fasal (4A), tetapi tiada satu pun undang-undang boleh berkuatkuasa sehingga ianya telah disiarkan, tetapi, bagaimanapun, tidaklah menjejaskan kuasa Parlimen bagi menangguhkan kuatkuasa sesuatu undang-undang atau bagi membuat undang-undang supaya berkuatkuasa kebelakangan.

98

(6) Tiada apa-apa jua dalam Perkara ini atau dalam Perkara 68 boleh membatalkan mana-mana undang-undang yang mengesahkan kesanggupan yang diberi oleh Kerajaan Persekutuan yang bermaksud bahawa Rang Undang-Undang yang dimaksudkan oleh kesanggupan itu tidak akan diserahkan kepada Yang di-Pertuan Agong untuk persetujuannya kecuali mengikut kesanggupan itu.

Sekatan terhadap mengemukakan Rang Undang-Undang dan mencadangkan pindaan-pindaan berkenaan dengan cukai, perbelanjaan, dsb.

67. (1) Sesuatu Rang Undang-Undang atau pindaan yang membuat peruntukan (sama ada secara langsung atau secara tidak langsung) bagi –

- (a) mengena atau menaikkan apa-apa cukai atau menghapuskan, menurunkan atau meremit apa-apa cukai yang ada;
- (b) membenarkan Persekutuan meminjam wang, atau memberi apa-apa gerenti atau meminda undang-undang berhubung dengan tanggungan kewangan Persekutuan;
- (c) menjaga Dana Disatukan, mempertanggungkan apa-apa wang kepada Dana Disatukan atau menghapus atau mengubah apa-apa pertanggungan itu;
- (d) membayar masuk wang ke dalam Dana Disatukan atau membayar, mengeluarkan atau mengambil daripada Dana Disatukan apa-apa wang yang tidak dipertanggungkan kepadanya, atau menambah jumlah wang yang dibayar kepada, dikeluarkan atau diambil daripada Dana Disatukan;
- (e) mengkompaun atau meremit apa-apa hutang yang kena dibayar kepada Persekutuan;
- (f) menyerahkan sesuatu cukai atau bayaran atau memberi pemberian kepada mana-mana Negeri;
- (g) menerima wang-wang bagi Dana Disatukan atau menjaga atau mengeluarkan wang-wang itu atau mengaudit akaun-akaun bagi Persekutuan atau sesuatu Negeri;

tidak boleh dikemukakan atau dicadang supaya diluluskan kecuali oleh seseorang Menteri, jika Menteri yang bertanggungjawab atas kewangan menyatakan bahawa peruntukan itu adalah lebih daripada apa-apa dikatakan bersampingan sahaja, tetapi tidak dari jenis yang terbesar memandang kepada maksud-maksud Rang Undang-Undang atau pindaan itu, dan sesuatu Rang Undang-Undang yang membuat apa-apa peruntukan itu tidak boleh dikemukakan dalam Dewan Negara.

(26)

(2) Sesuatu Rang Undang-Undang atau pindaan tidak boleh disifatkan sebagai membuat peruntukan bagi mana-mana perkara yang tersebut itu semata-mata oleh sebab Rang Undang-Undang atau pindaan itu mengadakan peruntukan –

- (a) bagi mengenakan atau mengubah apa-apa denda atau lain-lain penalti yang berupa wang atau bagi membayar atau menuntut bayaran lesen atau lain-lain bayaran bagi apa-apa perkhidmatan yang diberi; atau
- (b) bagi membenarkan mana-mana pihak berkuasa atau badan tempatan mengenakan, mengubah atau membuat peraturan-peraturan mengenai apa-apa cukai atau kadar bagi maksud-maksud tempatan.

Persetujuan terhadap Rang Undang-Undang yang diluluskan oleh Dewan Rakyat sahaja

68. (1) Jika sesuatu Rang Undang-Undang yang diluluskan oleh Dewan Rakyat dan, setelah dihantar kepada Dewan Negara sekurang-kurangnya sebulan sebelum akhir penggal Parlimen Rang Undang-Undang itu tidak diluluskan oleh Dewan Negara dengan tiada pindaan dalam tempoh sebulan, maka Rang Undang-Undang itu hendaklah diserahkan kepada Yang di-Pertuan Agong untuk persetujuannya melainkan jika selainnya diarahkan oleh Dewan Rakyat.

(2) Jika –

- (a) sesuatu Rang Undang-Undang yang bukan suatu Rang Undang-Undang yang diluluskan oleh Dewan Rakyat dan, setelah dihantar kepada Dewan Negara sekurang-kurangnya sebulan sebelum akhir penggal Parlimen, Rang Undang-Undang itu tidak diluluskan oleh Dewan Negara atau pun diluluskan oleh Dewan Negara dengan pindaan-pindaan yang tidak dipersetujui oleh Dewan Rakyat; dan
- (b) dalam penggal yang berikutnya (samada penggal Parlimen itu juga atau tidak) akan tetapi tidak dahulu daripada setahun selepas ia mula-mula diluluskan oleh Dewan Rakyat, Rang Undang-Undang itu juga, dengan tiada apa-apa perubahan yang lain daripada yang tersebut dalam Fasal (3), diluluskan sekali lagi oleh Dewan Rakyat dan dihantar kepada Dewan Negara sekurang-kurangnya sebulan sebelum akhir penggal Parlimen dan tidak diluluskan oleh Dewan Negara dengan pindaan-pindaan yang tidak dipersetujui oleh Dewan Rakyat,

maka Rang Undang-Undang itu hendaklah, melainkan jika selainnya diarahkan oleh Dewan Rakyat, diserahkan kepada Yang di-Pertuan Agong untuk persetujuannya dengan apa-apa pindaan jika ada, yang dipersetujui oleh kedua-dua Majlis Parlimen.

(3) Perubahan-perubahan yang tersebut dalam Fasal (2) ialah perubahan yang diperakui oleh Yang di-Pertua Dewan Rakyat sebagai perlu oleh kerana masanya telah

luput semenjak Rang Undang-Undang itu diluluskan dalam penggal yang terdahulu, atau untuk mengemukakan pindaan-pindaan yang dibuat dalam penggal yang terdahulu itu oleh Dewan Negara.

(4) Apabila sesuatu Rang Undang-Undang diserahkan kepada Yang di-Pertuan Agong menurut Perkara ini, Rang Undang-Undang itu hendaklah mengandungi suatu perakuan daripada Yang di-Pertua Dewan Rakyat menyatakan bahawa peruntukan-peruntukan Perkara ini telah dipatuhi, dan perakuan itu adalah muktamad bagi segala maksud dan tidak boleh dipersoalkan dalam mana-mana mahkamah.

(5) Perkara ini tidak dipakai bagi apa-apa Rang Undang-Undang yang membuat apa-apa pindaan kepada Perlembagaan ini, melainkan pindaan yang dikecualikan daripada peruntukan-peruntukan Perkara 159 (3).

(6) Dalam Perkara ini “Rang Undang-Undang wang” ertinya Rang Undang-Undang yang, pada pendapat Yang di-Pertua Dewan Rakyat, mengandungi hanya peruntukan-peruntukan yang berkenaan dengan kesemua atau mana-mana daripada perkara yang berikut sahaja, iaitu:

- (a) perkara-perkara yang tersebut dalam Perkara 67 (1) atau peraturan mengenai apa-apa cukai;
- (b) mengurangkan jumlah wang yang tersebut dalam perenggan (d) Perkara 67 (1); dan
- (c) apa-apa perkara yang bersampingan dengan perkara-perkara itu atau mana-mana satu daripada perkara itu,

dan Rang Undang-Undang itu diperakui oleh Yang di-Pertua Dewan Rakyat sebagai suatu Rang Undang-Undang wang.

Bab 6

Keupayaan terhadap harta, kontrak dan guaman

Keupayaan Persekutuan terhadap harta, kontrak dan guaman

69. (1) Persekutuan adalah mempunyai kuasa bagi mengambil, memegang dan melepaskan apa-apa jenis harta dan bagi membuat kontrak.

(2) Persekutuan boleh mendakwa dan didakwa.

BAHAGIAN V NEGERI-NEGERI

Keutamaan Raja-raja dan Yang di-Pertua-Yang di-Pertua Negeri

70. (1) Tertakluk kepada keutamaan Yang di-Pertuan Agong dan Permaisurinya, Raja dan Yang di-Pertua-Yang di-Pertua Negeri adalah mengambil keutamaan mengatasi segala orang lain dan tiap-tiap seorang Raja atau Yang di-Pertua Negeri adalah, dalam Negerinya sendiri, mengambil keutamaan mengatasi Raja dan Yang di-Pertua Negeri yang lain.

(2) Tertakluk kepada Fasal (1), Raja adalah mengambil keutamaan mengatasi Yang di-Pertua Negeri dan, antara mereka sendiri, mengikut tarikh mereka diangkat menjadi Raja, dan Yang di-Pertua-Yang di-Pertua Negeri adalah, antara mereka sendiri, mengambil keutamaan mengikut tarikh mereka dilantik sebagai Yang di-Pertua-Yang di-Pertua Negeri; dan jika Yang di-Pertua-Yang di-Pertua Negeri dilantik pada hari yang sama maka yang tua adalah mengambil keutamaan mengatasi yang muda.

Jaminan Persekutuan terhadap Perlembagaan Negeri

71. (1) Persekutuan adalah menjamin hak Raja sesuatu Negeri untuk mewarisi dan memegang, menikmati dan menjalankan hak-hak perlembagaan dan keistimewaan-keistimewaan Raja Negeri itu mengikut Perlembagaan Negeri itu; akan tetapi apa-apa pertikaian tentang hak untuk mewarisi sebagai Raja mana-mana Negeri hendaklah diputuskan hanya oleh mana-mana pihak berkuasa dan hanya mengikut apa-apa cara sebagaimana yang diperuntukkan oleh Perlembagaan Negeri itu.

(2) Fasal (1) hendaklah, dengan pengubahsuaian yang perlu, dipakai bagi seseorang Pembesar Memerintah Negeri Sembilan sebagaimana Fasal ini dipakai bagi Raja sesuatu Negeri.

(3) Jika pada pendapat Parlimen mana-mana peruntukan Perlembagaan ini atau peruntukan Perlembagaan sesuatu Negeri tidak dipatuhi pada lazimnya dalam Negeri itu maka, walau apapun yang terkandung dalam Perlembagaan ini, Parlimen boleh dengan undang-undang membuat peruntukan supaya peruntukan itu dipatuhi.

(4) Jika pada bila-bila masa Perlembagaan sesuatu Negeri tidak mengandungi peruntukan-peruntukan yang dinyatakan dalam Bahagian I Jadual Kelapan, sama ada berserta atau tidak berserta pengubahsuaian-pengubahsuaian yang dibenarkan di bawah Fasal (5) (kemudian daripada ini disebut sebagai "peruntukan-peruntukan perlu") atau peruntukan-peruntukan yang pada isinya mempunyai maksud yang sama ataupun mengandungi peruntukan-peruntukan yang berlawanan dengan peruntukan-peruntukan perlu itu maka, walau apapun yang terkandung dalam Perlembagaan ini, Parlimen boleh dengan undang-undang membuat peruntukan-peruntukan bagi menguatkuasakan dalam Negeri itu peruntukan-peruntukan perlu itu atau bagi membuang peruntukan-peruntukan yang berlawanan itu.

(5) Peruntukan-peruntukan yang dinyatakan dalam Bahagian I Jadual Kelapan boleh diubahsuai dengan menggantikan seksyen 2 atau seksyen 4 atau kedua-duanya dengan peruntukan-peruntukan yang dinyatakan dalam Bahagian II Jadual Kelapan sebagai alternatif –

- (a) bagi tiap-tiap Negeri, sehingga dibubarkan Dewan Negeri kedua yang ditubuhkan mengikut peruntukan-peruntukan itu atau peruntukan-peruntukan yang diubahsuai sedemikian;
- (b) bagi Negeri Perlis, sehingga masa yang lebih lanjut sebagaimana ditetapkan oleh Dewan Negeri itu dan, berkenaan dengan peruntukan yang dinyatakan dalam seksyen 2 Jadual Kelapan, sehingga masa yang tidak ditentukan.

(6) Sesuatu undang-undang yang dibuat bagi sesuatu Negeri menurut Perkara ini, melainkan terlebih dahulu dimansuhkan oleh Parlimen, hendaklah berhenti berkuatkuasa pada hari yang ditetapkan oleh Dewan Negeri yang baharu yang ditubuhkan di Negeri itu selepas daripada undang-undang itu diluluskan.

(7) Mengenai sesuatu Negeri Sabah atau Sarawak –

- (a) Fasal (5) tidaklah dipakai; akan tetapi
- (b) sehingga akhir bulan Ogos, 1975, atau sehingga suatu tarikh yang lebih awal sebagaimana diarah dengan perintah oleh Yang di-Pertuan Agong, dengan persetujuan Yang di-Pertua Negeri; Fasal (4) hendaklah dipakai seolah-olah sebutan mengenai pengubahsuaian-pengubahsuaian yang dibenarkan di bawah Fasal (5) adalah sebutan mengenai pengubahsuaian-pengubahsuaian yang dibuat oleh Perlembagaan Negeri itu sebagaimana yang berkuatkuasa pada Hari Malaysia.

(8) *(Dimansuhkan)*.

Keistimewaan Dewan Negeri

72. (1) Sahnya apa-apa perjalanan dalam mana-mana Dewan Negeri tidak boleh dipersoal dalam mana-mana mahkamah.

(2) Tiada seseorang pun boleh dikena dakwa dalam apa-apa jua pembicaraan dalam mana-mana mahkamah mengenai apa-apa jua yang dikatakan atau apa-apa undi yang diberi olehnya apabila mengambil bahagian dalam perjalanan mana-mana Dewan Negeri atau mana-mana jawatankuasanya.

(3) Tiada seseorang pun boleh dikena dakwa dalam apa-apa jua pembicaraan dalam mana-mana mahkamah mengenai apa-apa jua yang disiarkan dengan atau di bawah kuasa mana-mana Dewan Negeri.

(4) Fasal (2) tidak boleh dipakai bagi seseorang yang dipertuduh atas sesuatu kesalahan di bawah undang-undang yang diluluskan oleh Parlimen di bawah Perkara 10 (4) atau atas suatu kesalahan di bawah Akta Hasutan, 1948 mengikut sebagaimana yang dipinda oleh Ordinan No. 45 (Kuasa-Kuasa Perlu) Darurat, 1970.

(5) Walau apa pun Fasal (4), tiada seorang pun boleh dikenakan apa-apa prosiding dalam mana-mana mahkamah berkenaan dengan apa-apa jua yang dikatakan olehnya tentang Raja mana-mana Negeri semasa mengambil bahagian dalam apa-apa prosiding Dewan Undangan mana-mana Negeri atau mana-mana jawatankuasanya kecuali jika dia menganjurkan penghapusan kedudukan Raja itu sebagai Raja berperlembagaan Negeri itu.

BAHAGIAN VI PERHUBUNGAN ANTARA PERSEKUTUAN DENGAN NEGERI-NEGERI

Bab 1

Pembahagian kuasa-kuasa perundangan

Had undang-undang persekutuan dan Negeri

73. Pada menjalankan kuasa-kuasa perundangan yang diberi kepadanya oleh Perlembagaan ini –

- (a) Parlimen boleh membuat undang-undang bagi seluruh atau mana-mana bahagian Persekutuan dan juga undang-undang yang berkuatkuasa luar serta dalam Persekutuan;
- (b) Badan Perundangan Negeri boleh membuat undang-undang bagi seluruh atau mana-mana bahagian Negeri itu.

Hal Perkara bagi undang-undang persekutuan dan Negeri

74. (1) Dengan tidak menyentuh apa-apa kuasa yang diberi kepada Parlimen untuk membuat undang-undang oleh mana-mana Perkara lain. Parlimen boleh membuat undang-undang mengenai mana-mana perkara yang disebutkan dalam Senarai Persekutuan atau Senarai Bersama (iaitu, Senarai Pertama atau Ketiga yang dinyatakan dalam Jadual Kesembilan).

(2) Dengan tidak menyentuh apa-apa kuasa yang diberi kepada Badan Perundangan Negeri untuk membuat undang-undang oleh mana-mana Perkara lain, Badan Perundangan Negeri boleh membuat undang-undang mengenai mana-mana perkara yang disebutkan dalam Senarai Negeri (iaitu Senarai Kedua yang dinyatakan dalam Jadual Kesembilan) atau Senarai Bersama.

(3) Kuasa untuk membuat undang-undang yang diberi oleh Perkara ini hendaklah dijalankan tertakluk kepada apa-apa syarat atau sekatan yang dikenakan oleh Perlembagaan ini ke atas sesuatu perkara tertentu.

(4) Jika perbahasaan am serta perbahasaan tertentu digunakan pada memperihalkan mana-mana jua perkara yang disebutkan dalam Senarai-Senarai yang dinyatakan dalam Jadual Kesembilan maka keluasan makna perbahasaan am itu tidak boleh ditafsirkan sebagai terhad oleh perbahasaan tertentu itu.

**Undang-Undang Negeri yang berlawanan dengan
undang-undang Persekutuan**

75. Jika mana-mana undang-undang Negeri adalah berlawanan dengan sesuatu undang-undang persekutuan, maka undang-undang persekutuan itu hendaklah dipakai dan undang-undang Negeri itu hendaklah terbatal, setakat mana ianya berlawanan dengan undang-undang persekutuan itu.

**Kuasa Parlimen membuat undang-undang untuk negeri-negeri
dalam hal-hal tertentu**

76. (1) Parlimen boleh membuat undang-undang mengenai apa-apa perkara yang disebutkan dalam Senarai Negeri, tetapi hanya seperti berikut sahaja:

- (a) bagi maksud melaksanakan apa-apa triti, perjanjian atau konvensyen antara Persekutuan dengan mana-mana negeri lain, atau apa-apa keputusan pertubuhan antarabangsa yang dianggotai oleh Persekutuan; atau
- (b) bagi maksud mengadakan persamaan undang-undang dari antara dua buah Negeri atau lebih; atau
- (c) jika diminta sedemikian oleh mana-mana Dewan Negeri.

(2) Tiada sesuatu undang-undang boleh dibuat menurut perenggan (a) Fasal (1) mengenai apa-apa perkara berhubung dengan hukum Syarak atau adat istiadat orang Melayu atau mengenai apa-apa perkara berhubung dengan undang-undang atau adat istiadat bumiputra di Negeri-negeri Sabah dan Sarawak dan tiada sesuatu Rang Undang-undang bagi maksud dijadikan suatu undang-undang di bawah perenggan itu boleh dikemukakan dalam mana-mana Majlis Parlimen sehingga Kerajaan Negeri yang berkenaan itu telah diminta fikirannya.

(3) Tertakluk kepada Fasal (4), sesuatu undang-undang yang dibuat menurut perenggan (b) atau perenggan (c) Fasal (1) tidak boleh berkuatkuasa di mana-mana Negeri sehingga undang-undang itu telah diterima dengan suatu undang-undang yang dibuat oleh Badan Perundangan Negeri itu dan selepas itu undang-undang itu hendaklah disifatkan sebagai suatu undang-undang Negeri dan bukan suatu undang-undang persekutuan, dan oleh yang demikian undang-undang itu boleh dipinda atau dimansuhkan oleh suatu undang-undang yang dibuat oleh Badan Perundangan Negeri itu.

(4) Parlimen boleh, bagi maksud hanya menentukan persamaan undang-undang dan dasar, membuat undang-undang mengenai pemegangan tanah, perhubungan antara tuan tanah dengan penyewa, pendaftaran hakmilik dan surat ikatan berhubung dengan tanah, pindah milik tanah, gadai janji, pajakan dan gadaian mengenai tanah, ismen dan lain-lain hak dan kepentingan mengenai tanah, mengambil tanah dengan paksa, mengenai kadar dan penilaian tanah, dan kerajaan tempatan; dan Fasal (1) (b) dan (3) tidak boleh dipakai bagi apa-apa undang-undang mengenai mana-mana perkara itu.

Kuasa Parlimen memperluaskan kuasa-kuasa perundangan bagi Negeri-Negeri

76A. (1) Adalah dengan ini ditetapkan bahawa kuasa Parlimen bagi membuat undang-undang mengenai sesuatu perkara yang disebutkan dalam Senarai Persekutuan adalah termasuk kuasa membenarkan Badan-Badan Perundangan Negeri atau mana-mana daripadanya membuat undang-undang mengenai kesemua atau sebahagian perkara itu tertakluk kepada apa-apa syarat atau sekatan (jika ada) yang dikenakan oleh Parlimen.

(2) Walau apapun peruntukan Perkara 75, sesuatu undang-undang Negeri yang dibuat menurut kuasa yang diberi oleh Akta Parlimen seperti tersebut dalam Fasal (1) boleh, jika dan setakat mana yang diperuntukkan oleh Akta itu, meminda atau memansuhkan (mengenai Negeri yang berkenaan itu) mana-mana undang-undang persekutuan yang telah diluluskan sebelum Akta itu.

(3) Jika Badan Perundangan Negeri pada masa itu dibenarkan oleh Akta Parlimen membuat undang-undang mengenai apa-apa perkara maka perkara itu hendaklah, bagi maksud Perkara 79, 80 dan 82, disifatkan mengenai Negeri yang berkenaan itu, sebagai suatu perkara yang disebutkan dalam Senarai Bersama.

Kuasa baki perundangan

77. Badan Perundangan Negeri adalah berkuasa membuat undang-undang mengenai apa-apa yang tidak disebutkan dalam mana-mana senarai yang dinyatakan dalam Jadual Kesembilan, iaitu bukan perkara yang Parlimen berkuasa membuat undang-undang mengenainya.

Undang-undang menyekat penggunaan sungai

78. Setakat mana sesuatu undang-undang yang dibuat oleh Parlimen atau sesuatu peraturan yang dibuat menurut undang-undang itu menyekat hak sesuatu Negeri atau hak penduduk-penduduknya bagi menggunakan untuk pelayaran atau pengairan mana-mana sungai yang terletak kesemuanya dalam Negeri itu maka undang-undang atau peraturan itu tidak boleh setakat itu berkuatkuasa dalam Negeri itu melainkan ia telah diluluskan oleh Dewan Negeri itu dengan suatu ketetapan yang disokong oleh sebilangan besar daripada bilangan semua ahlinya.

[Perkara 79 – 80]

Menjalankan kuasa-kuasa perundangan bersama

79. (1) Jika pegawai yang mengetuai mana-mana Majlis Parlimen atau pegawai yang mengetuai Dewan Negeri berpendapat bahawa sesuatu Rang Undang-Undang atau sesuatu pindaan kepada sesuatu Rang Undang-Undang adalah mencadangkan supaya diubah undang-undang mengenai mana-mana daripada perkara yang disebutkan dalam Senarai Bersama, atau mengenai mana-mana daripada perkara yang disebutkan dalam Senarai Negeri yang mengenainya Persekutuan sedang menjalankan tugas-tugas mengikut Perkara 94, maka pegawai yang mengetuai itu hendaklah memperakui Rang Undang-Undang atau pindaan itu bagi maksud-maksud Perkara ini.

(2) Sesuatu Rang Undang-Undang atau pindaan yang diperakui di bawah Perkara ini tidak boleh diteruskan selanjutnya sehingga empat minggu selepas ia disiarkan, melainkan jika pegawai yang mengetuai itu membenarkan ia diteruskan selanjutnya atas alasan-alasan mustahak disegerakan, selepas ia berpuas hati bahawa Kerajaan Negeri atau, mengikut mana yang berkenaan, Kerajaan Persekutuan telah diminta fikirannya.

Bab 2

Pembahagian kuasa-kuasa pemerintah

Pembahagian kuasa-kuasa pemerintah

80. (1) Tertakluk kepada peruntukan-peruntukan Perkara ini yang berikut kuasa pemerintah bagi Persekutuan adalah meliputi segala perkara yang Parlimen boleh membuat undang-undang mengenainya, dan kuasa pemerintah bagi sesuatu Negeri adalah meliputi segala perkara yang Badan Perundangan Negeri itu boleh membuat undang-undang mengenainya.

(2) Kuasa pemerintah bagi Persekutuan tidaklah meliputi apa-apa perkara yang disebutkan dalam Senarai Negeri, kecuali setakat mana yang diperuntukkan dalam perkara 93 hingga 95 dan juga tidaklah meliputi apa-apa perkara yang disebutkan dalam Senarai Bersama, kecuali setakat mana yang diperuntukkan oleh undang-undang persekutuan atau undang-undang Negeri; dan setakat mana undang-undang persekutuan atau undang-undang Negeri memberi kuasa pemerintah kepada Persekutuan mengenai apa-apa perkara yang disebutkan dalam Senarai Bersama maka undang-undang itu boleh memberi kuasa pemerintah itu kepada Persekutuan dengan tidak memberi kuasa pemerintah kepada Negeri itu.

(3) Setakat mana sesuatu undang-undang yang dibuat di bawah Perkara 76 (4) membuat peruntukan bagi memberi kuasa pemerintah kepada Persekutuan maka undang-undang itu tidak boleh berkuatkuasa di mana-mana Negeri melainkan jika diluluskan oleh Dewan Negeri itu dengan suatu ketetapan.

(4) Undang-Undang persekutuan boleh membuat peruntukan supaya kuasa pemerintah bagi sesuatu Negeri meliputi pentadbiran mengenai mana-mana peruntukan undang-undang persekutuan yang tertentu dan bagi maksud itu undang-undang persekutuan

boleh memberi kuasa dan menanggungkan kewajiban-kewajiban ke atas mana-mana pihak berkuasa Negeri itu.

(5) Tertakluk kepada apa-apa peruntukan undang-undang persekutuan atau undang-undang Negeri, perkiraan-perkiraan boleh dibuat antara Persekutuan dengan sesuatu Negeri bagi pelaksanaan apa-apa tugas oleh pihak berkuasa Persekutuan bagi pihak berkuasa Negeri atau sebaliknya dan perkiraan-perkiraan itu boleh membuat peruntukan bagi pembayaran apa-apa belanja yang dilakukan di bawah perkiraan-perkiraan itu.

(6) Jika, menurut Fasal (4), apa-apa tugas diberi oleh undang-undang persekutuan kepada mana-mana pihak berkuasa sesuatu Negeri maka Persekutuan hendaklah membuat apa-apa pembayaran kepada Negeri itu sebagaimana yang dipersetujui antara Persekutuan dengan Negeri itu atau, jika sekiranya tiada apa-apa persetujuan, pembayaran itu hendaklah diputuskan oleh suatu tribunal yang dilantik oleh Ketua Hakim Negara Mahkamah Persekutuan.

Kewajipan Negeri-Negeri kepada Persekutuan

81. Kuasa pemerintah tiap-tiap Negeri hendaklah dijalankan dengan sesuatu cara supaya

- (a) apa-apa undang-undang persekutuan yang dipakai bagi Negeri itu dipatuhi; dan
- (b) tidak menghalang atau menyentuh perjalanan kuasa pemerintah Persekutuan.

Bab 3

Pembahagian beban kewangan

Pembiayaan perbelanjaan mengenai perkara-perkara dalam Senarai Bersama

82. Jika sesuatu undang-undang atau tindakan pemerintah mengenai apa-apa perkara yang disebutkan dalam Senarai Bersama melibatkan perbelanjaan, maka sesuatu tindakan hendaklah diambil di bawah Perlembagaan ini, melainkan jika selanjutnya dipersetujui, supaya beban perbelanjaan itu boleh ditanggung –

- (a) oleh Persekutuan, jika perbelanjaan itu diakibatkan oleh kesanggupan persekutuan ataupun oleh kesanggupan Negeri yang dijalankan mengikut dasar persekutuan dan dengan persetujuan tertentu Kerajaan Persekutuan;
- (b) oleh Negeri atau Negeri-Negeri yang berkenaan, jika perbelanjaan itu diakibatkan oleh kesanggupan Negeri yang dijalankan oleh Negeri atau Negeri-Negeri atas kuasa Negeri atau Negeri-Negeri itu sendiri.

Bab 4 Tanah

Pengambilan tanah bagi maksud-maksud persekutuan

83. (1) Jika Kerajaan Persekutuan berpuas hati bahawa tanah di sesuatu Negeri, iaitu bukannya tanah milik, adalah dikehendaki bagi maksud-maksud persekutuan maka Kerajaan Persekutuan boleh, selepas berunding dengan kerajaan Negeri itu, menghendaki Kerajaan Negeri itu mengarahkan supaya mana-mana tanah sebagaimana diarah oleh Kerajaan Persekutuan itu diberi kepada Kerajaan Persekutuan atau kepada mana-mana pihak berkuasa awam sebagaimana diarah oleh Kerajaan Persekutuan dan kemudiannya adalah menjadi kewajipan bagi Kerajaan Negeri itu berbuat demikian:

Dengan syarat bahawa Kerajaan Persekutuan tidak boleh menghendaki diberi mana-mana tanah yang dirizab untuk sesuatu maksud Negeri melainkan jika berpuas hati bahawa tanah itu adalah dikehendaki demi kepentingan negara.

(2) Jika, menurut Fasal (1), Kerajaan Persekutuan berkehendakkan Kerajaan Negeri mengarahkan tanah diberi untuk selama-lamanya, maka tanah-tanah itu hendaklah diberi dengan tidak dikenakan apa-apa sekatan tentang kegunaan tanah itu tetapi tertakluk kepada syarat bahawa cukai tanah yang berkenaan hendaklah dibayar pada tiap-tiap tahun dan Persekutuan hendaklah membayar kepada Negeri itu premium yang sama banyak dengan nilai pasaran tanah itu; dan jika Kerajaan Persekutuan berkehendakkan Kerajaan Negeri mengarahkan diberi apa-apa kepentingan lain mengenai tanah, Persekutuan hendaklah membayar kepada Negeri itu cukai tahunan yang sepatutnya bagi kepentingan itu dan juga premium yang berpatutan, jika dikehendaki oleh Kerajaan Negeri:

Dengan syarat bahawa jika nilai tanah itu telah naik oleh kerana tanah itu telah dimajukan (atas perbelanjaan sesiapa yang lain daripada Negeri) semasa tanah itu dirizab bagi maksud-maksud persekutuan, maka kenaikan itu tidak boleh diambil kira pada menentukan nilai pasaran, cukai atau premium bagi maksud-maksud Fasal ini.

(3) Jika tanah adalah dikehendaki di bawah Fasal (1) dan pada tarikh dikehendaki itu, tanah itu telah dicadangkan bagi apa-apa maksud Negeri, maka jika –

- (a) tanah lain diambil oleh Negeri bagi maksud itu sebagai ganti tanah yang dikehendaki itu; dan
- (b) harga tanah yang diambil sedemikian lebih daripada jumlah yang dibayar oleh Persekutuan (kerana apa-apa lain daripada cukai) menurut Fasal (2) mengenai kepentingan yang diberi kepada Persekutuan itu.

Persekutuan hendaklah membayar kepada Negeri itu sejumlah wang yang berpatutan oleh kerana kelebihan itu.

(4) Jika menurut Perkara ini tanah diberi sebagai tambahan dan kepentingan mengenai tanah itu adalah terletak hak pada Persekutuan atau mana-mana pihak berkuasa

awam, maka apa-apa jumlah wang yang kena dibayar sebagai premium di bawah Fasal (2) bagi tanah itu hendaklah dikurangkan sebanyak nilai pasaran bagi apa-apa kemajuan yang telah dilakukan (atas perbelanjaan sesiapa yang lain daripada Negeri) semenjak kepentingan itu mulai terletak hak seperti tersebut di atas.

(5) Peruntukan-peruntukan Perkara ini yang tersebut di atas (kecuali Fasal (3)) hendaklah dipakai mengenai tanah milik sebagaimana peruntukan-peruntukan itu dipakai mengenai tanah yang bukan tanah milik, tetapi tertakluk kepada pengubahsuaian-pengubahsuaian yang berikut:

- (a) dalam Fasal (1), perkataan “selepas berunding dengan Kerajaan Negeri itu” hendaklah ditinggalkan;
- (b) jika tanah adalah dikehendaki di bawah Fasal itu, maka adalah menjadi kewajipan bagi Kerajaan Negeri mengarahkan supaya apa-apa kepentingan mengenai tanah itu sebagaimana yang perlu untuk mematuhi kehendak itu diambil dengan cara perjanjian atau paksa;
- (c) apa-apa perbelanjaan yang dilakukan oleh Negeri pada atau berkenaan dengan mengambil tanah mengikut perenggan (b) hendaklah dibayar balik oleh Persekutuan, dikecualikan bahawa jika tanah itu diambil dengan cara perjanjian maka Persekutuan tidak boleh, melainkan jika ia adalah satu pihak dalam perjanjian itu, dikehendaki membayar lebih daripada apa yang sepatut dibayar olehnya jika tanah itu diambil dengan cara paksa;
- (d) apa-apa wang yang dibayar oleh Persekutuan kepada Negeri mengikut perenggan (c) hendaklah, bagi maksud-maksud Fasal (2), diambil kira pada menentukan nilai pasaran, cukai tanah yang berkenaan atau cukai tahunan yang sepatutnya, dan hendaklah dipotong daripada apa-apa premium yang kena dibayar oleh Persekutuan di bawah Fasal itu.

(6) Jika tanah diberi kepada Persekutuan menurut Fasal (1) dan tanah itu atau kepentingan mengenainya telah diambil oleh Kerajaan Negeri atas perbelanjaan Kerajaan Persekutuan Tanah Melayu sebelum Hari Merdeka, maka perenggan (d) Fasal (5) hendaklah dipakai terhadap wang yang telah dibayar mengenai pengambilan itu oleh Kerajaan Persekutuan Tanah Melayu seolah-olah wang itu dibayar oleh Persekutuan mengikut perenggan (c) Fasal (5); dan Fasal (3) tidak boleh dipakai bagi mana-mana tanah itu.

(7) Tiada apa-apa jua dalam Perkara ini boleh menghalang tanah di sesuatu Negeri daripada dirizab bagi maksud-maksud persekutuan mengikut apa-apa syarat yang dipersetujui antara Kerajaan Persekutuan dengan Kerajaan Negeri, atau boleh menyentuh kuasa pihak berkuasa yang berkenaan di sesuatu Negeri untuk mengambil, mengikut apa-apa undang-undang yang berkuatkuasa pada masa itu, mana-mana tanah milik bagi maksud-maksud persekutuan dengan tiada Kerajaan Persekutuan menghendaki tanah itu di bawah Perkara ini.

[Perkara 83 – 85]

(8) Tiada apa-apa jua dalam Perkara ini boleh menghalang pemberian tanah di sesuatu Negeri kepada Persekutuan, mengikut apa-apa terma dan syarat sebagaimana yang dipersetujui di antara Kerajaan Persekutuan dengan Kerajaan Negeri, tanpa suatu kehendak oleh Kerajaan Persekutuan di bawah Perkara ini.

84. *(Dimansuhkan).*

Pemberian kepada Persekutuan tanah yang dirizabkan bagi maksud-maksud persekutuan

85. (1) Jika mana-mana tanah di sesuatu Negeri dirizabkan bagi apa-apa maksud persekutuan, maka Kerajaan Persekutuan boleh menghendaki Kerajaan Negeri, dan kemudiannya adalah menjadi kewajipan Kerajaan itu, menyebabkan tanah itu diberi kepada Persekutuan untuk selama-lamanya tanpa sekatan-sekatan tentang kegunaan tanah itu, tetapi tertakluk kepada pembayaran premium yang akan ditentukan mengikut Fasal (2) dan kepada pembayaran cukai tanah yang berkenaan pada tiap-tiap tahun.

(2) Premium yang disebutkan dalam Fasal (1) hendaklah sama banyak dengan nilai pasaran tanah itu dikurangkan dengan –

- (a) nilai pasaran bagi apa-apa pemajuan yang dilakukan (selain daripada atas perbelanjaan Negeri) semasa tanah itu digunakan bagi maksud-maksud persekutuan; dan
- (b) amaun, jika ada, yang telah dibayar oleh Persekutuan, atau yang telah dibayar sebelum Hari Merdeka oleh Kerajaan Persekutuan Tanah Melayu, berkenaan dengan kos pengambilan apa-apa kepentingan mengenai tanah itu oleh Kerajaan Negeri.

(3) Tanpa menjejaskan Fasal (1), jika mana-mana tanah di sesuatu Negeri dirizabkan bagi apa-apa maksud persekutuan, maka Kerajaan Persekutuan boleh menawarkan untuk melepaskan tanah itu kepada Negeri dengan syarat bahawa Negeri itu membayar kepada Persekutuan nilai pasaran dan amaun yang disebutkan dalam perenggan (a) dan (b) Fasal (2); dan jika Kerajaan Negeri itu bersetuju menerima tawaran itu, maka tanah itu hendaklah terhenti menjadi rizab.

(4) Kecuali sebagaimana yang diperuntukkan oleh Perkara ini, tanah di sesuatu Negeri yang dirizabkan bagi maksud-maksud persekutuan tidaklah terhenti daripada dirizabkan sedemikian, dan segala tanah yang dirizabkan sedemikian hendaklah dikawal dan diuruskan oleh atau bagi pihak Kerajaan Persekutuan, dan Kerajaan Persekutuan boleh memberikan apa-apa hak menduduki, mengawal atau menguruskan, atau suatu penyewaan atau pajakan, keseluruhan atau mana-mana bahagian tanah itu, kepada mana-mana orang –

- (a) bagi orang itu menggunakan tanah itu untuk apa-apa tempoh bagi maksud persekutuan yang baginya tanah itu dirizabkan, atau bagi apa-apa maksud yang berdampingan atau bersampingan dengannya; atau

- (b) jika Kerajaan Persekutuan tidak dapat kerana apa-apa jua sebab menggunakan tanah buat sementara itu bagi maksud persekutuan yang baginya tanah itu dirizabkan, bagi orang itu menggunakan tanah itu bagi apa-apa maksud selain daripada maksud persekutuan, untuk apa-apa tempoh dan mengikut apa-apa terma dan syarat sebagaimana yang ditentukan oleh Kerajaan Persekutuan.

(5) Dalam Perkara ini sebutan mengenai tanah di sesuatu Negeri yang dirizabkan bagi maksud-maksud persekutuan termasuklah –

- (a) mana-mana tanah yang telah dirizabkan sebelum Hari Merdeka mengikut peruntukan-peruntukan mana-mana undang-undang yang ketika itu berkuatkuasa di dalam Negeri itu bagi apa-apa maksud yang telah menjadi suatu maksud persekutuan selepas Hari Merdeka;
- (b) mana-mana tanah yang dirizabkan bagi apa-apa maksud persekutuan selepas Hari Merdeka mengikut peruntukan mana-mana undang-undang yang sedang berkuatkuasa di dalam sesuatu Negeri;
- (c) mana-mana tanah Kerajaan yang disebutkan dalam Fasal (4) Perkara 166 yang telah dimansuhkan itu; dan
- (d) mana-mana tanah di sesuatu Negeri yang dirizabkan bagi maksud-maksud persekutuan menurut kuasa Fasal (7) Perkara 83.

Pelupusan tanah yang terletakhak pada Persekutuan

86. (1) Jika apa-apa kepentingan mengenai tanah adalah terletakhak pada Persekutuan, atau pada pihak berkuasa awam, bagi apa-apa maksud, maka Persekutuan atau pihak berkuasa awam itu boleh melupuskan kepentingan itu atau apa-apa kepentingan yang lebih kecil mengenai tanah itu kepada mana-mana orang yang didapatinya layak.

(2) Jika apa-apa kepentingan mengenai tanah di sesuatu Negeri dilupuskan oleh atau kepada Persekutuan atau mana-mana pihak berkuasa awam menurut Perkara ini atau Perkara 85, maka adalah menjadi kewajipan Kerajaan Negeri itu mendaftarkan transaksi itu dengan sewajarnya.

Memutuskan pertikaian tentang nilai tanah

87. (1) Jika berbangkit apa-apa pertikaian antara Kerajaan Persekutuan dengan sesuatu Kerajaan Negeri tentang pembayaran yang akan dibuat oleh atau kepada Persekutuan di bawah Perkara-Perkara Bab ini yang tersebut di atas, atau tentang jumlah mana-mana pembayaran itu, maka, atas permintaan Kerajaan Persekutuan atau permintaan Kerajaan Negeri itu, pertikaian itu hendaklah dirujuk kepada Tribunal Tanah yang dilantik mengikut Perkara ini.

- (2) Tribunal Tanah hendaklah mengandungi –

[Perkara 87 – 89]

- (a) seseorang pengerusi yang dilantik oleh Ketua Hakim Negara Mahkamah Persekutuan dan yang menjadi, atau telah menjadi, atau layak menjadi seorang hakim Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan atau Mahkamah Tinggi, atau yang menjadi seorang hakim Mahkamah Persekutuan sebelum Hari Malaysia;
 - (b) seorang ahli yang dilantik oleh Kerajaan Persekutuan; dan
 - (c) seorang ahli yang dilantik oleh Kerajaan Negeri.
- (3) Amalan dan acara Tribunal Tanah hendaklah diatur menurut kaedah-kaedah mahkamah yang dibuat oleh Jawatankuasa Kaedah atau pihak berkuasa lain yang berkuasa di bawah undang-undang bertulis membuat kaedah-kaedah atau perintah-perintah bagi mengatur amalan dan acara Mahkamah Persekutuan.
- (4) Sesuatu rayuan terhadap keputusan Tribunal Tanah mengenai apa-apa undang-undang hendaklah dibuat kepada Mahkamah Persekutuan.

Pemakaian Perkara 83 hingga 87 bagi Negeri-Negeri yang tidak mempunyai Raja

88. Perkara 83 hingga 87, apabila bagi Negeri yang tidak mempunyai Raja ada berkuatkuasa –

- (a) tertakluk kepada apa-apa penyesuaian (jika ada) sebagaimana diperuntukkan dengan undang-undang oleh Parlimen iaitu penyesuaian yang dikehendaki untuk membolehkan Perkara-Perkara itu dipakai (dengan tentang sistem pemegang tanah) sama seperti Perkara-Perkara itu dipakai bagi Negeri-Negeri lain; dan
- (b) mengenai Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak, dengan meninggalkan pereng (a) Fasal (5) dalam Perkara 83.

Tanah rizab orang Melayu

89. (1) Jika mana-mana tanah di sesuatu Negeri yang menjadi tanah rizab orang Melayu sebelum sahaja Hari Merdeka mengikut undang-undang yang ada maka tanah itu berterus-menerus menjadi tanah rizab orang Melayu mengikut undang-undang itu sehinggalah selainnya diperuntukkan oleh Badan Perundangan Negeri itu dengan suatu Enakmen –

- (a) yang diluluskan oleh sebilangan besar daripada bilangan semua ahli Dewan Negeri itu dan dengan undi tidak kurang daripada dua pertiga daripada ahli-ahli yang hadir dan mengundi; dan
- (b) yang dipersetujui dengan ketetapan tiap-tiap satu Majlis Parlimen dan diluluskan oleh sebilangan besar daripada bilangan semua ahli Parlimen itu dan dengan undi tidak kurang daripada dua pertiga daripada ahli-ahli yang mengundi.

(1A) Sesuatu undang-undang yang dibuat di bawah Fasal (1) yang membuat peruntukan mengenai perlucutan hak atau perkembalian kepada Pihak Berkuasa Negeri, atau mengenai perlucutan, keempunyaan sesuatu tanah rizab orang Melayu, atau sesuatu hak atau kepentingan mengenainya, disebabkan seseorang, atau sesuatu perbadanan, syarikat atau lain-lain badan (sama ada diperbadankan atau tidak diperbadankan) yang memegangnya terhenti menjadi layak atau kompeten di bawah undang-undang berkaitan yang berhubung dengan tanah rizab orang Melayu untuk memegangnya, tidak boleh menjadi terbatal semata-mata oleh sebab berlawanan dengan Perkara 13.

(2) Mana-mana tanah di sesuatu Negeri yang pada masa itu bukan tanah rizab orang Melayu mengikut undang-undang yang ada dan yang belum dimajukan atau dicucuk tanah boleh diisytiharkan sebagai tanah rizab orang Melayu mengikut undang-undang itu:

Dengan syarat bahawa –

- (a) jika mana-mana tanah di sesuatu Negeri adalah diisytiharkan sebagai tanah rizab orang Melayu di bawah Fasal ini, maka suatu keluasan tanah yang sama dengan luas tanah itu dalam Negeri itu, yang belum dimajukan atau dicucuk dalam hendaklah diadakan untuk diberi milik kepada umum; dan
- (b) jumlah luasnya tanah di sesuatu Negeri yang pada masa itu diisytiharkan sebagai tanah rizab orang Melayu di bawah Fasal ini tidak boleh pada bila-bila masa lebih daripada jumlah luasnya tanah di Negeri itu yang telah diadakan untuk diberi milik kepada umum menurut perenggan (a).

(3) Tertakluk kepada Fasal (4), Kerajaan mana-mana Negeri boleh, mengikut undang-undang yang ada, mengisytiharkan sebagai tanah rizab orang Melayu –

- (a) mana-mana tanah yang diambil oleh Kerajaan itu dengan cara perjanjian bagi maksud itu;
- (b) mana-mana tanah lain, apabila permohonan dibuat oleh tuannya, dan dengan persetujuan tiap-tiap orang yang ada mempunyai sesuatu hak atau kepentingan mengenainya;

dan hendaklah, mengikut undang-undang yang ada, dengan serta-merta mengisytiharkan sebagai tanah rizab orang Melayu, jika mana-mana tanah terhenti menjadi tanah rizab orang Melayu, mana-mana tanah lain yang serupa jenisnya dengan tanah itu dan seluas tidak lebih daripada luas tanah itu.

(4) Tiada apa-apa jua dalam Perkara ini boleh membenarkan mana-mana tanah diisytiharkan sebagai tanah rizab orang Melayu jika pada masa pengisytiharan itu tanah itu dipunyai atau diduduki oleh seseorang yang bukan orang Melayu atau jika pada masa itu seseorang yang bukan orang Melayu ada mempunyai apa-apa hak atau kepentingan mengenai tanah itu.

[Perkara 89 – 90]

(5) Dengan tidak menyentuh Fasal (3), Kerajaan mana-mana Negeri boleh, mengikut undang-undang, mengambil tanah untuk menempatkan orang-orang Melayu atau kaum-kaum lain, dan menubuhkan amanah-amanah bagi maksud itu.

(6) Dalam Perkara ini “tanah rizab orang Melayu.” ertinya tanah yang dirizab untuk diberi milik kepada orang-orang Melayu atau kepada bumiputra-bumiputra bagi Negeri di mana tanah itu terletak; dan “orang Melayu” termasuklah seseorang yang disifatkan sebagai seorang Melayu bagi maksud-maksud merizab tanah di bawah undang-undang bagi Negeri di mana ia bermastautin.

(7) Perkara ini hendaklah berkuatkuasa tertakluk kepada Perkara 161A walau apa pun peruntukan lain yang ada dalam Perlembagaan ini; tetapi (dengan tidak menyentuh apa-apa peruntukan lain itu) tiada sesuatu tanah boleh disimpan atau diisytiharkan sebagai tanah rizab orang Melayu kecuali sebagaimana diperuntukkan oleh Perkara ini dan Perkara 90.

(8) Peruntukan-peruntukan Perkara ini terpakai bagi Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur sama caranya seperti ianya terpakai bagi sesuatu Negeri, dikecualikan bawah Fasal (1) dalam pemakaiannya bagi Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur hendaklah diubahsuai supaya berbunyi yang mana-mana tanah dalam Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur yang sebelum sahaja Hari Merdeka adalah tanah rizab orang Melayu mengikut undang-undang yang ada bolehlah diteruskan sebagai tanah rizab orang Melayu mengikut undang-undang itu sehingga diperuntukkan selainnya melalui Akta Parlimen yang diluluskan dengan kelebihan suara jumlah bilangan ahli setiap Majlis Parlimen dan dengan undi tidak kurang daripada dua pertiga daripada ahli-ahli yang hadir dan mengundi dalam setiap Majlis Parlimen itu.

Peruntukan khas mengenai tanah adat di Negeri Sembilan dan Melaka, dan tanah pegangan orang Melayu di Terengganu

90. (1) Tiada apa-apa jua dalam Perlembagaan ini boleh menyentuh sahnya apa-apa sekatan yang dikenakan oleh undang-undang ke atas pemindah milik atau pemajak tanah adat di Negeri Sembilan atau Negeri Melaka, atau pemindahan milik atau pemajak apa-apa kepentingan mengenai tanah itu.

(1A) Bagi maksud Fasal (1) –

- (a) “pemindahan milik” termasuklah gadaian, perpindahan atau perletakan hak atau perwujudan sesuatu lien atau amanah, atau permasukkan sesuatu caveat atau apa-apa bentuk lain urusan atau pelupusan dari apa-apa jua perniagaan atau jenis; dan
- (b) “pajakan” termasuklah sesuatu tenansi dari apa-apa jua bentuk atau jangka masa.

(2) Walau apa pun yang terkandung dalam Perlembagaan ini, undang-undang yang ada di Negeri Terengganu mengenai tanah pegangan orang Melayu hendaklah terus menerus berkuatkuasa sehingga selainnya diperuntukkan oleh Badan Perundangan Negeri itu dengan suatu Enakmen yang diluluskan dan dipersetujui seperti tersebut dalam Fasal (1) Perkara 89.

(3) Apa-apa juga Enakmen Badan Perundangan Negeri Terengganu itu boleh membuat peruntukan bagi tanah rizab orang Melayu yang bersamaan dengan undang-undang yang ada berkuatkuasa di mana-mana Negeri lain yang ada mempunyai Raja; dan dalam hal yang sedemikian Perkara 89 tersebut hendaklah berkuatkuasa mengenai Terengganu dengan tertakluk kepada pengubahsuaian-pengubahsuaian yang berikut, iaitu:

- (a) dalam Fasal (1), sebelum mengenai tanah yang sebelum sahaja Hari Merdeka ialah tanah rizab orang Melayu mengikut undang-undang yang ada hendaklah digantikan dengan sebutan mengenai tanah yang sebelum sahaja daripada diluluskan Enakmen tersebut itu ialah suatu tanah pegangan orang Melayu; dan
- (b) tertakluk sebagaimana tersebut di atas, apa-apa sebutan mengenai undang-undang yang ada hendaklah ditafsirkan sebagai sebutan mengenai Enakmen tersebut.

Majlis Tanah Negara

91. (1) Maka hendaklah ada suatu Majlis Tanah Negara yang mengandungi seorang Menteri sebagai pengerusi, seorang wakil dari tiap-tiap satu Negeri yang dilantik oleh Raja atau Yang di-Pertua Negeri, dan beberapa orang wakil bagi Kerajaan Persekutuan yang dilantik oleh Kerajaan Persekutuan tetapi, tertakluk kepada Fasal (5) Perkara 95E, bilangan wakil-wakil bagi Kerajaan Persekutuan tidak boleh lebih daripada sepuluh.

(2) Pengerusi boleh mengundi mengenai apa-apa soal dalam mesyuarat Majlis Tanah Negara tetapi tidak mempunyai undi pemutus.

(3) Majlis Tanah Negara hendaklah dipanggil bermesyuarat oleh pengerusi beberapa kali yang difikirkannya perlu tetapi sekurang-kurangnya satu mesyuarat hendaklah diadakan pada tiap-tiap tahun.

(4) Jika pengerusi atau seseorang wakil bagi sesuatu Negeri atau bagi Kerajaan Persekutuan tidak dapat hadir dalam sesuatu mesyuarat, maka pihak berkuasa yang melantiknya itu boleh melantik seorang lain untuk mengambil tempatnya dalam mesyuarat itu.

(5) Adalah menjadi kewajipan Majlis Tanah Negara membentuk, dari semasa ke semasa, dengan berunding dengan Kerajaan Persekutuan, Kerajaan-Kerajaan Negeri dan Majlis Kewangan Negara, suatu dasar negara untuk memajukan dan mengawal penggunaan tanah di seluruh Persekutuan bagi maksud perlombongan, pertanian, perhutanan atau

[Perkara 91 – 92]

apa-apa maksud lain, dan untuk mentadbirkan apa-apa undang-undang mengenainya. Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan-Kerajaan Negeri hendaklah mengikuti dasar dibentuk itu.

(6) Kerajaan Persekutuan atau Kerajaan mana-mana Negeri boleh berunding dengan Majlis Tanah Negara mengenai apa-apa perkara lain berhubung dengan penggunaan atau mengenai apa-apa undang-undang yang dicadangkan mengenai tanah atau menadbirkan mana-mana undang-undang itu, dan adalah menjadi kewajipan Majlis Negara menasihatkan Kerajaan itu mengenai mana-mana perkara itu.

Bab 5

Pembangunan negara

Rancangan pembangunan negara

92. (1) Jika, selepas sesuatu syor diterima daripada suatu jawatankuasa paksaan, selepas rundingan diadakan di antara Majlis Kewangan Negara, Majlis Tanah dan Kerajaan mana-mana Negeri yang berkenaan, Yang di-Pertuan Agong berpujian bahawa adalah mendatangkan faedah bagi kepentingan negara dijalankan rancangan pembangunan di mana-mana kawasan atau di kawasan-kawasan tertentu atau beberapa buah Negeri maka Yang di-Pertuan Agong boleh, selepas merunding rancangan itu, mengisytiharkan kawasan atau kawasan-kawasan itu sebagai kawasan pembangunan; dan kemudiannya Parlimen adalah berkuasa melaksanakan rancangan pembangunan itu atau mana-mana bahagiannya, walaupun mana-mana perkara dimaksudkan oleh rancangan itu adalah perkara-perkara yang, jika tidak kerana ini, hanya Negeri-Negeri sahaja berkuasa membuat undang-undang mengenainya.

(2) Sesuatu Akta yang diluluskan menurut Perkara ini hendaklah menyatakan permulaannya bahawa Akta itu telah diluluskan sedemikian dan bahawa peruntukan (1) telah dipatuhi; dan Perkara 79 tidaklah boleh dipakai bagi sesuatu Rang Undang-undang untuk Akta tersebut atau bagi apa-apa pindaan kepada Rang Undang-undang tersebut.

(3) Dalam Perkara ini, “rancangan pembangunan” ertinya suatu rancangan untuk membangunkan, memaju, atau memelihara, hasil bumi dalam sesuatu kawasan untuk mengusahakan hasil bumi itu, atau menambah peluang-peluang bekerja dalam kawasan itu.

(4) Dengan tidak menyentuh kuasa Kerajaan Persekutuan di bawah Perkara lain untuk menghendaki apa-apa kepentingan mengenai tanah diambil alih lagi maksud persekutuan, Kerajaan Persekutuan boleh dari semasa ke semasa membuat, dirisab, setakat mana yang dinyatakannya, mana-mana tanah dalam sesuatu kawasan pembangunan yang tidak diduduki oleh orang-orang persendirian; akan tetapi kekurangan hasil tahunan yang diterima oleh Negeri oleh kerana tanah sedemikian hendaklah diganti kepada Negeri itu oleh Persekutuan.

(5) Segala pendapatan yang diterima oleh Persekutuan dari sesuatu rancangan pembangunan yang dijalankan hendaklah, tertakluk kepada Fasal (6), digunakan

- (a) pertamanya, bagi mengadakan peruntukan modal dan membayar belanja-belanja kerja bagi rancangan pembangunan itu;
- (b) keduanya, bagi membayar balik kepada persekutuan apa-apa perbelanjaan, termasuk perbelanjaan di bawah Fasal (4), yang dilakukan oleh Persekutuan bagi menjalankan rancangan itu; dan
- (c) bakinya, untuk dibayar kepada Negeri di mana kawasan pembangunan itu terletak atau, jika kawasan pembangunan itu terletak dalam dua buah Negeri atau lebih, kepada Negeri-Negeri itu mengikut kadar yang ditetapkan oleh Kerajaan Persekutuan.

(6) Jika sekiranya ada persetujuan antara Kerajaan Persekutuan dengan Kerajaan mana-mana Negeri yang di dalamnya termasuk kesemua atau mana-mana bahagian kawasan pembangunan bahawa apa-apa perbelanjaan yang dilakukan bagi menjalankan rancangan pembangunan itu dibayar oleh Negeri itu, maka apa-apa perbelanjaan yang dibayar demikian itu hendaklah dibayar balik kepada Negeri itu dan pembayaran balik itu adalah bertaraf *pari passu* dengan pembayaran balik kepada Persekutuan apa-apa perbelanjaan yang dilakukan oleh Persekutuan.

(7) Parlimen boleh memansuh atau meminda mana-mana Akta yang diluluskan menurut Perkara ini, dan, bagi maksud itu, boleh membuat apa-apa peruntukan yang bersampingan dan yang berbangkit sebagaimana yang difikirkannya perlu.

(8) Tiada apa-apa jua dalam Perkara ini boleh menyentuh kuasa Parlimen atau kuasa Badan Perundangan mana-mana Negeri –

- (a) bagi mengenakan apa-apa cukai atau kadar yang boleh dikenakan olehnya di bawah mana-mana peruntukan lain Perlembagaan ini; atau
- (b) bagi mengeluarkan daripada Dana Persekutuan Disatukan atau Dana Negeri Disatukan, mengikut mana yang berkenaan, pemberian-pemberian yang tidak kena dibayar balik di bawah Fasal (5) atau (6),

kecuali jika, menurut Fasal (1), suatu kadar dikenakan ke atas apa-apa harta oleh undang-undang persekutuan iaitu kadar yang, jika tidak kerana Perkara ini, mungkin dikenakan undang-undang Negeri maka tiada apa-apa jua kadar sejenis itu boleh dikenakan undang-undang Negeri selama tempoh kadar yang dikenakan oleh undang-undang persekutuan itu kena bayar.

Bab 6

Tinjauan Persekutuan, nasihat Persekutuan kepada Negeri dan pemeriksaan Persekutuan mengenai kegiatan-kegiatan Negeri

Siasatan, tinjauan dan perangkaan

93. (1) Kerajaan Persekutuan boleh menjalankan apa-apa siasatan (sama ada dengan suruhanjaya atau lain-lain), membenarkan apa-apa tinjauan dan mengumpul dan menyiarkan apa-apa perangkaan yang difikirkannya patut, walaupun siasatan, tinjauan dan kumpulan dan siaran perangkaan-perangkaan itu berhubung dengan sesuatu perkara yang Badan Perundangan Negeri boleh membuat undang-undang mengenainya.

(2) Adalah menjadi kewajipan Kerajaan Negeri dan kewajipan semua pegawai dan pihak berkuasa Negeri itu membantu Kerajaan Persekutuan pada menjalankan kuasa-kuasanya di bawah Perkara ini; dan bagi maksud ini Kerajaan Persekutuan boleh memberi apa-apa arahan yang difikirkannya perlu.

Kuasa-kuasa Persekutuan mengenai rakyat Negeri

94. (1) Kuasa pemerintah bagi Persekutuan adalah meliputi kuasa menjalankan penyelidikan, mengadakan serta menyelenggara pusat percubaan dan pertunjukan, memberi nasihat dan bantuan teknikal kepada Kerajaan mana-mana Negeri, dan mengadakan pendidikan, penyertaan dan pertunjukan untuk penduduk-penduduk mana-mana Negeri, berkenaan dengan apa-apa perkara yang Badan Perundangan Negeri boleh membuat undang-undang mengenainya; dan pegawai-pegawai pertanian dan pegawai-pegawai perhutanan bagi mana-mana Negeri hendaklah menerima apa-apa nasihat profesional yang diberi kepada Kerajaan Negeri itu di bawah Fasal ini.

(2) Walau apapun yang terkandung dalam Perlembagaan ini, Jabatan Pertanian, Jabatan Pesuruhjaya Tanah, Jabatan Perhutanan dan Jabatan Kebajikan Masyarakat yang ada boleh terus menjalankan tugas-tugas yang dijalankan olehnya sebelum sahaja Hari Merdeka.

(3) Tiada apa-apa jua dalam Perlembagaan ini boleh menghalang Kerajaan Persekutuan menubuhkan Kementerian-Kementerian atau Jabatan-Jabatan Kerajaan bagi menjalankan tugas-tugas Kerajaan Persekutuan di bawah Perkara 93 dan di bawah Perkara ini mengenai perkara-perkara yang termasuk dalam kuasa perundangan sesuatu Negeri, dan perkara-perkara itu bolehlah termasuk pemeliharaan tanah, kerajaan tempatan dan perancangan bandar dan kampung.

Pemeriksaan kegiatan-kegiatan Negeri

95. (1) Tertakluk kepada Fasal (3), pada menjalankan kuasa pemerintah Persekutuan seseorang pegawai yang diberi kuasa oleh Kerajaan Persekutuan boleh memeriksa mana-mana jabatan atau apa-apa kerja Kerajaan Negeri dengan tujuan hendak membuat suatu laporan mengenainya kepada Kerajaan Persekutuan.

(2) Sesuatu laporan yang dibuat di bawah Perkara ini, jika diarah oleh Kerajaan Persekutuan, hendaklah dikemukakan kepada Kerajaan Negeri dan dibentangkan dalam Dewan Negeri itu.

(3) Perkara ini tidaklah membenarkan pemeriksaan dijalankan mengenai sesuatu jabatan atau kerja yang menguruskan hanya atau yang dijalankan hanya mengenai perkara-perkara yang termasuk dalam kuasa perundangan sesuatu Negeri.

Bab 7

Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan

Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan

95A. (1) Maka hendaklah ada suatu Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan yang mengandungi seorang Menteri sebagai pengerusi, seorang wakil dari tiap-tiap Negeri yang dilantik oleh Raja atau Yang di-Pertua Negeri, dan beberapa orang wakil bagi Kerajaan Persekutuan yang dilantik oleh Kerajaan Persekutuan tetapi, tertakluk kepada Fasal (5) Perkara 95E, bilangan wakil-wakil bagi Kerajaan Persekutuan tidak boleh lebih daripada sepuluh.

(2) Pengerusi boleh mengundi mengenai apa-apa soal dalam mesyuarat Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan dan adalah mempunyai undi pemutus.

(3) Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan hendaklah dipanggil bermesyuarat oleh pengerusi beberapa kali yang difikirkannya perlu tetapi sekurang-kurangnya satu mesyuarat hendaklah diadakan pada tiap-tiap tahun.

(4) Jika pengerusi atau seseorang wakil Kerajaan Negeri atau seseorang wakil Kerajaan Persekutuan tidak dapat hadir dalam sesuatu mesyuarat, maka pihak berkuasa yang melantiknya itu boleh melantik seorang lain untuk mengambil tempatnya dalam mesyuarat itu.

(5) Adalah menjadi kewajipan Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan membentuk dari semasa ke semasa dengan berunding dengan Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan-Kerajaan Negeri, suatu dasar negara untuk menggalak, memajukan dan mengawal kerajaan tempat di seluruh Persekutuan dan untuk mentadbirkan apa-apa undang-undang mengenainya; dan Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan-Kerajaan Negeri hendaklah mengikuti dasar yang dibentuk itu.

(6) Adalah juga menjadi kewajipan Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan mana-mana Negeri berunding dengan Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan berkenaan apa-apa undang-undang yang dicadangkan mengenai kerajaan tempatan dan adalah menjadi kewajipan Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan menasihatkan Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan mana-mana Negeri itu berkenaan mana-mana perkara itu.

[Perkara 95A – 95B]

(7) Kerajaan Persekutuan atau Kerajaan mana-mana Negeri boleh berunding dengan Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan berkenaan apa-apa perkara lain berhubung dengan kerajaan tempatan, dan adalah menjadi kewajipan Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan menasihatkan Kerajaan itu berkenaan mana-mana perkara itu.

Bab 8

Pemakaian bagi Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak

Pengubahsuaian bagi Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak mengenai pembahagian kuasa-kuasa perundangan

95B. (1) Mengenai Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak—

- (a) tambahan kepada Senarai II yang dinyatakan dalam Jadual Kesembilan, hendaklah disifatkan sebagai menjadi sebahagian daripada Senarai Negeri, dan perkara-perkara yang disebutkan dalamnya itu hendaklah disifatkan sebagai tidak termasuk dalam Senarai Persekutuan atau Senarai Bersama; dan
- (b) tambahan kepada Senarai III yang dinyatakan dalam Jadual Kesembilan, tertakluk kepada Senarai Negeri, hendaklah disifatkan sebagai menjadi sebahagian daripada Senarai Bersama, dan perkara-perkara yang disebutkan dalamnya itu hendaklah disifatkan sebagai tidak termasuk dalam Senarai Persekutuan (tetapi tidaklah sehingga menyentuh pentafsiran Senarai Negeri, jika tambahan kepada Senarai III itu ditujukan kepada Senarai Persekutuan).

(2) Jika menurut kuasa Fasal (1) sesuatu butiran adalah dimasukkan dalam Senarai Bersama untuk sesuatu Negeri selama sesuatu tempoh sahaja, maka tidaklah tersentuh perjalanan seterusnya akan kuatkuasa apa-apa undang-undang Negeri yang telah diluluskan menurut butiran itu apabila habis tempoh itu atau apabila tempoh itu ditamatkan, kecuali sebagaimana diperuntukkan oleh undang-undang persekutuan atau undang-undang Negeri.

(3) Badan Perundangan bagi Negeri-Negeri Sabah atau Sarawak boleh juga membuat undang-undang bagi mengenakan cukai jualan, dan apa-apa cukai jualan yang dikenakan oleh undang-undang Negeri di Negeri Sabah atau Sarawak hendaklah disifatkan sebagai termasuk dalam perkara-perkara yang disebutkan dalam Senarai Negeri dan tidak dalam Senarai Persekutuan; tetapi –

- (a) pada menetapkan bayaran atau mentadbirkan sesuatu cukai jualan Negeri, maka tidaklah boleh ada apa-apa perbezaan antara barang-barang yang sama jenisnya mengikut tempat asal barang-barang itu; dan
- (b) bayaran bagi apa-apa cukai jualan persekutuan hendaklah didapati daripada wang-wang yang dipungut daripada orang tertanggung membayar cukai itu terlebih dahulu daripada bayaran bagi sesuatu cukai jualan Negeri.

**Kuasa dengan perintah untuk memperluaskan kuasa perundangan
atau kuasa pemerintah Negeri-Negeri**

95C. (1) Tertakluk kepada peruntukan mana-mana Akta Parlimen yang diluluskan selepas Hari Malaysia, Yang di-Pertuan Agong boleh dengan perintah membuat, mengenai sesuatu Negeri, apa-apa peruntukan sebagaimana yang boleh dibuat dengan Akta Parlimen

- (a) untuk membenarkan Badan Perundangan Negeri itu membuat undang-undang seperti tersebut dalam Perkara 76A; atau
- (b) untuk memperluaskan kuasa pemerintah Negeri itu, dan kuasa-kuasa atau kewajipan-kewajipan mana-mana pihak berkuasa Negeri itu, seperti tersebut dalam Fasal (4) Perkara 80.

(2) Sesuatu perintah yang dibuat menurut perenggan (a) Fasal (1) tidak boleh membenarkan Badan Perundangan Negeri meminda atau memansuhkan sesuatu Akta Parlimen yang diluluskan selepas Hari Malaysia, melainkan jika Akta itu membenarkan sedemikian.

(3) Fasal (3) Perkara 76A dan Fasal (6) Perkara 80 hendaklah dipakai mengenai sesuatu perintah yang dibuat di bawah perenggan (a) dan perenggan (b) Fasal (1) Perkara ini mengikut susunannya masing-masing sebagaimana Fasal-Fasal itu dipakai mengenai sesuatu Akta Parlimen.

(4) Jika sesuatu perintah di bawah Perkara ini adalah dibatalkan oleh suatu perintah yang kemudian, maka perintah yang kemudian itu boleh dimasukkan peruntukan untuk meneruskan kuatkuasa (pada keseluruhannya atau setakat mana atau bagi apa-apa maksud yang dinyatakan dalam perintah itu) mana-mana undang-undang Negeri yang diluluskan menurut perintah yang dahulu itu atau mana-mana perundangan kecil yang dibuat atau apa-apa perkara yang dilakukan di bawah mana-mana undang-undang Negeri itu, dan mana-mana undang-undang Negeri yang diteruskan kuatkuasanya dengan demikian hendaklah berkuatkuasa sebagai undang-undang persekutuan mulai dari tarikh berjalan kuatkuasanya perintah yang kemudian itu:

Dengan syarat bahawa tiada apa-apa peruntukan boleh diteruskan kuatkuasanya menurut Fasal ini jika atau setakat mana peruntukan itu tidak boleh dibuat dengan Akta Parlimen.

(5) Apa-apa perintah yang dibuat oleh Yang di-Pertuan Agong di bawah Perkara ini hendaklah dibentangkan dalam tiap-tiap satu Majlis Parlimen.

[Perkara 95D – 95E]

Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak terkeluar daripada kuasa Parlimen meluluskan undang-undang yang sama mengenai tanah atau kerajaan tempatan

95D. Mengenai sesuatu Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak, Fasal (4) Perkara 76 tidak boleh dipakai, dan perenggan (b) Fasal (1) Perkara 76 tidak membolehkan Parlimen membuat undang-undang mengenai mana-mana perkara yang tersebut dalam Fasal (4) Perkara 76.

Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak terkeluar daripada rancangan-rancangan negara untuk penggunaan tanah, kerajaan tempatan, pembangunan; dsb.

95E. (1) Perkara 91, 92, 94 dan 95A hendaklah berkuatkuasa bagi Negeri Sabah atau Sarawak tertakluk kepada Fasal-Fasal yang berikut.

(2) Tertakluk kepada Fasal (5), Kerajaan Negeri itu tidaklah diwajibkan di bawah Perkara 91 dan Perkara 95A mengikuti dasar yang dibentuk oleh Majlis Tanah Negara atau oleh Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan, mengikut mana yang berkenaan, tetapi wakil Negeri itu tidaklah berhak mengundi mengenai apa-apa soal dalam mesyuarat Majlis itu.

(3) Di bawah Perkara 92 tiada sesuatu kawasan dalam Negeri itu boleh diisytiharkan sebagai suatu kawasan pembangunan bagi maksud apa-apa rancangan pembangunan dengan persetujuan Yang di-Pertua Negeri.

(4) Di bawah Fasal (1) Perkara 94 (yang di bawahnya Persekutuan boleh menjalankan penyelidikan, memberi nasihat dan bantuan teknik, dsb., mengenai perkara-perkara dalam Senarai Negeri) pegawai-pegawai pertanian dan pegawai-pegawai hutan sesuatu Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak hendaklah menimbangkan, tetapi tidaklah diwajibkan menerima, nasihat profesional yang diberi kepada Kerajaan Negeri itu.

(5) Fasal (2) hendaklah terhenti dipakai bagi sesuatu Negeri –

- (a) mengenai Perkara 91, jika Parlimen memperuntukkan sedemikian dengan persetujuan Yang di-Pertua Negeri; dan
- (b) mengenai Perkara 95A, jika Parlimen memperuntukkan sedemikian dengan persetujuan Dewan Negeri;

tetapi bagi tiap-tiap seorang wakil Negeri Sabah atau Sarawak yang berhak, menurut kuasa Fasal ini, mengundi mengenai apa-apa soal dalam mesyuarat Majlis Tanah Negara atau majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan, maka seorang wakil hendaklah ditambah kepada bilangan maksima wakil-wakil Kerajaan Persekutuan dalam Majlis itu.

**BAHAGIAN VII
PERUNTUKAN-PERUNTUKAN KEWANGAN**

Bab 1
Am

**Tiada apa-apa cukai boleh dilevi melainkan dibenarkan
oleh undang-undang**

96. Tiada apa-apa cukai atau kadar boleh dilevi oleh atau bagi maksud-maksud Persekutuan kecuali dengan atau di bawah kuasa undang-undang persekutuan.

Dana Disatukan

97. (1) Segala hasil dan wang yang walau bagaimanapun didapatkan atau diterima oleh Persekutuan, tertakluk kepada peruntukan Perlembagaan ini dan undang-undang persekutuan, hendaklah dibayar masuk ke dalam serta menjadi satu kumpulan wang yang dinamakan Dana Persekutuan Disatukan.

(2) Segala hasil dan wang walau bagaimanapun didapatkan atau diterima oleh sesuatu Negeri, tertakluk kepada Fasal (3) dan kepada mana-mana undang-undang, hendaklah dibayar masuk ke dalam serta menjadi satu kumpulan wang yang dinamakan Dana Disatukan bagi Negeri itu.

(3) Jika mengikut undang-undang Negeri atau mengenai Wilayah-Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Labuan, mengikut undang-undang Persekutuan apa-apa Zakat, Fitrah, Baitulmal atau hasil agama Islam, yang seumpamanya adalah didapatkan, maka hasil itu hendaklah dibayar masuk ke dalam suatu kumpulan wang yang berasingan dan tidak boleh dikeluarkan kecuali di bawah kuasa undang-undang Negeri atau undang-undang persekutuan, mengikut mana yang berkenaan.

(4) Melainkan jika kandungan ayatnya menghendaki makna yang lain, apa-apa sebutan dalam Perlembagaan ini mengenai Dana Disatukan hendaklah disifatkan sebagai sebutan mengenai Dana Persekutuan Disatukan.

**Perbelanjaan dipertanggungkan kepada Dana
Persekutuan Disatukan**

98. (1) Selain daripada apa-apa pemberian, saraan atau apa-apa wang lain yang dipertanggungkan kepada Dana Disatukan menurut mana-mana Perkara lain atau mana-mana undang-undang persekutuan lain maka hendaklah dipertanggungkan kepada Dana Disatukan –

- (a) segala pencen, pampasan kerana kehilangan jawatan dan ganjaran yang tertanggung kepada Persekutuan;

[Perkara 98 – 99]

- (b) segala caj hutang yang tertanggung kepada Persekutuan; dan
- (c) apa-apa wang yang dikehendaki bagi menunaikan apa-apa hukuman, keputusan atau award terhadap Persekutuan oleh mana-mana mahkamah atau tribunal.

(2) Persekutuan boleh, apabila membayar apa-apa pemberian kepada sesuatu Negeri mengikut peruntukan-peruntukan Bahagian ini, memotong jumlah apa-apa caj hutang yang kena dibayar oleh negeri itu kepada Persekutuan dan dipertanggungkan kepada Dana Disatukan bagi Negeri itu.

(3) Bagi maksud Perkara ini caj hutang adalah termasuk bunga, caj kumpulan wang penjelas hutang, membayar balik atau melunaskan hutang, dan segala perbelanjaan berkenaan dengan mendapatkan pinjaman-pinjaman atas jaminan Dana Disatukan dan menyelenggara dan menebus hutang yang terwujud dengan jalan demikian itu.

Penyata kewangan tahunan

99. (1) Yang di-Pertuan Agong hendaklah, bagi tiap-tiap tahun kewangan, mengarah dibentangkan dalam Dewan Rakyat suatu penyata anggaran pendapatan dan perbelanjaan bagi Persekutuan untuk tahun itu, dan, melainkan jika selainnya diperuntukkan oleh Parlimen bagi mana-mana tahun, penyata itu hendaklah dibentangkan sedemikian sebelum permulaan tahun itu:

Dengan syarat bahawa penyata-penyata yang berasingan boleh dibuat bagi anggaran pendapatan dan anggaran perbelanjaan dan dalam hal yang demikian tidaklah perlu penyata pendapatan itu dibentangkan sedemikian sebelum permulaan tahun yang dimaksudkan oleh penyata itu.

(2) Anggaran-anggaran perbelanjaan hendaklah menunjukkan –

- (a) jumlah wang yang dikehendaki untuk membayar perbelanjaan yang dipertanggungkan kepada Dana Disatukan; dan
- (b) tertakluk kepada Fasal (3), wang yang dikehendaki untuk membayar perbelanjaan bagi maksud-maksud lain yang dicadangkan untuk dibayar daripada Dana Disatukan.

(3) Jumlah wang yang akan ditunjukkan di bawah perenggan (b) Fasal (2) tidaklah termasuk –

- (a) jumlah wang pinjaman yang didapati oleh Persekutuan bagi maksud-maksud tertentu dan yang diuntukkan bagi maksud-maksud itu oleh Akta yang membenarkan pinjaman itu didapatkan;

- (b) jumlah wang yang diterima oleh Persekutuan, iaitu wang atau bunga bagi wang yang tertakluk kepada sesuatu amanah dan yang akan digunakan mengikut syarat-syarat amanah itu;
 - (c) jumlah wang yang dipegang oleh Persekutuan, iaitu wang yang telah diterima atau diuntukkan bagi maksud sesuatu kumpulan wang amanah yang ditubuhkan di bawah atau mengikut undang-undang persekutuan.
- (4) Penyata tersebut hendaklah juga menunjukkan, setakat mana yang boleh, aset dan tanggungan Persekutuan pada akhir tahun kewangan yang baharu genap, caranya aset itu dilabur atau dipegang, dan maksud-maksud am yang tanggungan-tanggungan mengenainya belum selesai.

Rang Undang-Undang Perbekalan

100. Perbelanjaan yang akan dibayar daripada Dana Disatukan tetapi tidak dipertanggungjawabkan kepadanya, melainkan perbelanjaan yang akan dibayar dengan jumlah-jumlah wang yang tersebut dalam Fasal (3) Perkara 99, hendaklah dimasukkan dalam suatu Rang Undang-Undang dinamakan Rang Undang-Undang Perbekalan yang menguntukkan pengeluaran wang-wang yang perlu daripada Dana Disatukan itu untuk membayar perbelanjaan itu dan yang menguntukkan wang-wang itu bagi maksud-maksud yang dinyatakan dalamnya.

Perbelanjaan tambahan dan perbelanjaan lebih

101. Jika sekiranya didapati bagi sesuatu tahun kewangan –

- (a) jumlah wang yang diuntukkan oleh Akta Perbekalan bagi apa-apa maksud tidak mencukupi, atau bahawa keperluan telah timbul untuk melakukan perbelanjaan bagi sesuatu maksud yang wang tidak ada diuntukkan baginya oleh Akta Perbekalan; atau
- (b) apa-apa wang telah dibelanjakan bagi sesuatu maksud lebih daripada jumlah yang diuntukkan (jika ada) bagi maksud itu oleh Akta Perbekalan,

maka suatu anggaran tambahan menunjukkan jumlah-jumlah wang yang dikehendaki atau dibelanjakan itu hendaklah dibentangkan dalam Dewan Rakyat dan maksud-maksud bagi apa-apa perbelanjaan itu hendaklah dimasukkan dalam suatu Rang Undang-Undang Perbekalan.

Kuasa membenarkan perbelanjaan masuk akaun atau bagi maksud-maksud yang tidak ditentukan

102. Parlimen adalah berkuasa mengenai sesuatu tahun kewangan –

- (a) sebelum meluluskan Rang Undang-Undang Perbekalan, membenarkan dengan undang-undang, perbelanjaan bagi sebahagian tahun itu;

[Perkara 102 – 105]

- (b) membenarkan dengan undang-undang, perbelanjaan bagi seluruh atau sebahagian tahun itu dengan apa-apa cara yang lain daripada Perkara 99 hingga 101, jika Parlimen dapati perlu berbuat demikian itu oleh sebab besarnya atau umumnya sesuatu perkhidmatan itu atau oleh sebab hal keadaan luar biasa yang mustahak disegerakan.

Dana Luar jangka

103. (1) Parlimen boleh dengan undang-undang membuat peruntukan bagi mewujudkan suatu Dana Luar jangka dan membenarkan Menteri yang bertanggungjawab atas kewangan membuat pendahuluan-pendahuluan daripada Dana Luar jangka itu bagi menemui keperluan perbelanjaan yang segera dan luar jangka jika Parlimen berpuas hati keperluan itu telah timbul dan tiada apa-apa peruntukan lain ada didapati bagi perbelanjaan itu.

(2) Jika apa-apa pendahuluan dibuat mengikut Fasal (1), suatu anggaran tambahan hendaklah disediakan dan suatu Rang Undang-Undang Perbekalan dikemukakan dengan seberapa segera yang boleh bagi maksud mengganti jumlah wang yang didahulukan itu.

Pengeluaran daripada Dana Disatukan

104. (1) Tertakluk kepada Fasal (2), tiada apa-apa wang boleh dikeluarkan daripada Dana Disatukan melainkan jika wang-wang itu adalah –

(a) dipertanggungkan kepada Dana Disatukan; atau

(b) dibenar dikeluarkan oleh Akta Perbekalan; atau

(c) dibenar dikeluarkan di bawah Perkara 102.

(2) Fasal (1) tidaklah dipakai bagi apa-apa wang yang tersebut dalam Fasal (3) Perkara 99.

(3) Tiada apa-apa wang boleh dikeluarkan daripada Dana Disatukan kecuali mengikut cara yang diperuntukkan oleh undang-undang persekutuan.

Ketua Audit Negara

105. (1) Maka hendaklah ada seorang Ketua Audit Negara yang dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong atas nasihat Perdana Menteri dan selepas berunding dengan Majlis Raja-Raja.

(2) Seseorang yang telah memegang jawatan Ketua Audit Negara boleh dilantik semula tetapi tidak boleh dilantik bagi apa-apa jawatan lain dalam perkhidmatan Persekutuan atau perkhidmatan sesuatu Negeri.

(3) Ketua Audit Negara boleh pada bila-bila masa meletakkan jawatannya tetapi tidak boleh dipecat daripada jawatan kecuali atas alasan-alasan dan dengan cara yang sama seperti seorang hakim Mahkamah Persekutuan.

(4) Parlimen hendaklah dengan undang-undang membuat peruntukan bagi saraan Ketua Audit Negara, dan saraan yang diperuntukkan itu hendaklah dipertanggungjawabkan kepada Dana Disatukan.

(5) Saraan dan lain-lain syarat jawatan (termasuk hak pencen) bagi Ketua Audit Negara tidak boleh, selepas perantikannya dibuat apa-apa perubahan yang kurang baik baginya.

(6) Tertakluk kepada peruntukan-peruntukan Perkara ini, syarat Perkhidmatan Ketua Audit Negara hendaklah ditetapkan dengan undang-undang persekutuan dan, tertakluk kepada peruntukan-peruntukan undang-undang persekutuan, oleh Yang di-Pertuan Agong.

Kuasa dan kewajipan Ketua Audit Negara

106. (1) Akaun-akaun bagi Persekutuan dan bagi Negeri-Negeri hendaklah diaudit oleh Ketua Audit Negara, dan laporan dibuat olehnya.

(2) Ketua Audit Negara hendaklah melaksanakan apa-apa kewajipan lain dan menjalankan apa-apa kuasa sebagaimana yang diperuntukkan oleh undang-undang persekutuan berhubung dengan akaun-akaun Persekutuan dan akaun-akaun Negeri-negeri dan berhubung dengan akaun-akaun pihak berkuasa-pihak berkuasa awam lain dan akaun-akaun badan-badan yang ditentukan dengan perintah yang dibuat oleh Yang di-Pertuan Agong.

Laporan-laporan Ketua Audit Negara

107. (1) Ketua Audit Negara hendaklah menghantar laporan-laporannya kepada Yang di-Pertuan Agong yang akan mengarahkan laporan-laporan itu dibentangkan dalam Dewan Rakyat.

(2) Satu naskhah mana-mana laporan itu mengenai akaun-akaun sesuatu Negeri atau mengenai akaun-akaun mana-mana pihak berkuasa awam yang menjalankan kuasa-kuasa yang diberi oleh undang-undang Negeri, hendaklah dihantar kepada Raja atau Yang di-Pertua Negeri bagi Negeri itu yang akan mengarahkan laporan itu dibentangkan dalam Dewan Negeri itu.

Majlis Kewangan Negara

108. (1) Maka hendaklah ada suatu Majlis Kewangan Negara yang mengandungi Perdana Menteri, Menteri-Menteri lain sebagaimana yang ditetapkan oleh Perdana Menteri dan seorang wakil dari tiap-tiap satu Negeri yang dilantik oleh Raja atau Yang di-Pertua Negeri.

[Perkara 108 – 109]

(2) Majlis Kewangan Negara hendaklah dipanggil bermesyuarat oleh Perdana Menteri beberapa kali yang difikirkannya perlu dan pada bila-bila masa diminta oleh wakil-wakil dari tiga buah Negeri atau lebih, tetapi sekurang-kurangnya satu mesyuarat hendaklah diadakan pada tiap-tiap dua belas bulan.

(3) Dalam sesuatu mesyuarat Majlis Kewangan Negara, Perdana Menteri boleh diwakili oleh seorang Menteri Persekutuan, dan Perdana Menteri, atau, jika Perdana Menteri tidak hadir, Menteri yang mewakilinya itu, hendaklah mengetuai mesyuarat itu.

(4) Adalah menjadi kewajipan Kerajaan Persekutuan berunding dengan Majlis Kewangan Negara Berkenaan dengan –

- (a) pemberian yang akan diberi oleh Persekutuan kepada Negeri-negeri;
- (b) menyerahkan kepada Negeri-negeri kesemua atau apa-apa bahagian daripada pendapatan cukai atau bayaran persekutuan;
- (c) pinjaman tahunan yang dikehendaki oleh Persekutuan dan Negeri-negeri dan bagaimana Persekutuan dan Negeri-negeri itu menjalankan kuasa-kuasanya bagi meminjam wang;
- (d) memberi pinjaman kepada mana-mana Negeri;
- (e) membuat rancangan-rancangan pembangunan mengikut Perkara 92;
- (f) perkara-perkara yang tersebut dalam Butiran 7 (f) dan (g) Senarai Persekutuan;
- (g) apa-apa cadangan hendak mengemukakan suatu Rang Undang-Undang untuk dijadikan undang-undang yang tersebut dalam Perkara 109 (2) atau Perkara 110 (3) atau (3A);
- (h) apa-apa perkara lain yang diperuntukkan oleh Perlembagaan ini atau oleh undang-undang persekutuan supaya rundingan diadakan mengenainya dengan Majlis Kewangan Negara.

(5) Kerajaan Persekutuan boleh berunding dengan Majlis Kewangan Negara mengenai apa-apa perkara lain, sama ada atau tidak perkara itu melibatkan soal-soal kewangan, dan kerajaan sesuatu Negeri boleh berunding dengan Majlis itu mengenai apa-apa perkara yang menyentuh kewangan Negeri itu.

Pemberian kepada Negeri-Negeri

109. (1) Persekutuan hendaklah memberi kepada tiap-tiap satu Negeri bagi tiap-tiap satu tahun kewangan –

- (a) pemberian, yang dinamakan pemberian mengikut bilangan orang yang dikira mengikut peruntukan-peruntukan Bahagian I Jadual Kesepuluh;
- (b) pemberian untuk menyelenggara jalan-jalan Negeri, yang dinamakan pemberian jalan Negeri dan yang dikira mengikut peruntukan-peruntukan Bahagian II Jadual Kesepuluh.

(2) Parlimen boleh dari semasa ke semasa dengan undang-undang mengubah kadar pemberian mengikut bilangan orang; tetapi jika undang-undang itu akan menyebabkan kekurangan pemberian itu, peruntukan hendaklah dibuat dalam undang-undang itu supaya jumlah pemberian yang diterima oleh mana-mana Negeri bagi mana-mana tahun kewangan tidak kurang daripada sembilan puluh peratus daripada jumlah yang diterima oleh Negeri itu dalam tahun kewangan yang lalu.

(3) Parlimen boleh dengan undang-undang memberi pemberian bagi maksud-maksud tertentu kepada mana-mana Negeri mengikut apa-apa syarat sebagaimana yang diperuntukkan oleh undang-undang itu.

(4) Jumlah-jumlah yang dikehendaki untuk memberi pemberian yang tersebut dalam peruntukan yang di atas dalam Perkara ini hendaklah dipertanggungjawabkan kepada Dana Disatukan.

(5) Jika, mengikut Perkara 103, suatu Dana Luar jangka diwujudkan, maka kuasa memberi pendahuluan-pendahuluan daripada Dana itu bagi menemui keperluan perbelanjaan yang segera dan luar jangka adalah termasuk kuasa memberi pendahuluan-pendahuluan itu kepada sesuatu Negeri bagi menemui keperluan yang sedemikian itu.

(6) Persekutuan hendaklah membayar masuk ke dalam suatu dana yang dinamakan Dana Rizab Negeri –

(a) *(Dimansuhkan)*.

(b) bagi tiap-tiap tahun kewangan, apa-apa jumlah wang yang ditetapkan sebagai perlu oleh Kerajaan Persekutuan selepas berunding dengan Majlis Kewangan Negara,

dan Persekutuan boleh dari semasa ke semasa, selepas berunding dengan Majlis Kewangan Negara, memberi pemberian-pemberian daripada Dana Rizab Negeri kepada mana-mana Negeri bagi maksud pembangunan atau amnya untuk menambah hasil Negeri itu.

Menyerahkan cukai dan bayaran kepada Negeri-negeri

110. (1) Tertakluk kepada Fasal (2), tiap-tiap satu Negeri hendaklah menerima segala pendapatan dari cukai, bayaran dan lain-lain punca hasil yang dinyatakan dalam Bahagian III Jadual Kesepuluh setakat mana yang dipungut, dilevi atau didapati dalam Negeri itu.

(2) Parlimen boleh dari semasa ke semasa dengan undang-undang menggantikan mana-mana punca hasil yang dinyatakan dalam seksyen 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12 atau 14 Bahagian III dalam Jadual Kesepuluh atau mana-mana punca hasil yang digantikan sedemikian, dengan suatu punca hasil lain yang pada keseluruhannya sama nilainya.

(3) Tiap-tiap satu Negeri hendaklah menerima, mengikut apa-apa syarat sebagaimana diperuntukkan oleh atau di bawah undang-undang persekutuan, sepuluh peratus atau apa-apa jumlah yang lebih besar sebagaimana diperuntukkan sedemikian daripada duti eksport atas timah yang dikeluarkan dalam Negeri itu.

(3A) Parlimen boleh dengan undang-undang memperuntukkan supaya tiap-tiap satu Negeri menerima, mengikut apa-apa syarat sebagaimana ditetapkan oleh atau di bawah undang-undang persekutuan, apa-apa bahagian sebagaimana ditetapkan oleh undang-undang itu daripada duti eksport atas galian (lain daripada timah) yang dikeluarkan dalam Negeri itu.

Dalam Perkara ini galian ertinya bijih galian, logam dan minyak galian.

(3B) Dengan tidak menyentuh kuasa untuk mengenakan syarat-syarat yang diberi oleh Fasal (3) atau (3A), Parlimen boleh dengan undang-undang membuat peruntukan bagi melarang atau menyekat dalam apa-apa hal, atau kecuali dalam apa-apa hal, sebagaimana diperuntukkan oleh atau di bawah undang-undang itu, daripada dilevi royalti atau bayaran-bayaran yang seumpamanya mengenai galian-galian (sama ada di bawah pajakan atau lain-lain surat cara atau di bawah mana-mana undang-undang Negeri, dan sama ada surat cara itu telah dibuat atau undang-undang itu diluluskan sebelum atau selepas berjalan kuatkuasa Fasal ini).

(4) Dengan tidak menyentuh peruntukan-peruntukan Fasal (1) hingga (3A), Parlimen boleh dengan undang-undang –

- (a) menyerahkan kepada Negeri-negeri kesemua atau apa-apa bahagian daripada pendapatan apa-apa cukai atau bayaran yang didapatkan atau dilevi oleh Persekutuan; dan
- (b) menyerahkan kepada Negeri-negeri tanggungjawab bagi memungut, bagi maksud-maksud Negeri, apa-apa cukai atau bayaran yang dibenarkan oleh undang-undang persekutuan.

(5) Jumlah-jumlah yang kena diterima oleh Negeri-negeri di bawah Fasal (1), (2) atau (4) tidak boleh dibayar masuk ke dalam Dana Disatukan; dan jumlah-jumlah yang kena diterima oleh Negeri-Negeri di bawah Fasal (3) dan (3A) hendaklah dipertanggungkan kepada Dana Disatukan.

Sekatan meminjam

111. (1) Persekutuan tidak boleh meminjam kecuali di bawah kuasa undang-undang persekutuan.

(2) Sesuatu Negeri tidak boleh meminjam kecuali di bawah kuasa undang-undang Negeri, dan undang-undang Negeri pula tidak boleh membenarkan sesuatu Negeri meminjam kecuali daripada Persekutuan atau, bagi tempoh tidak lebih daripada lima tahun, daripada sesuatu bank atau lain-lain sumber kewangan yang diluluskan bagi maksud itu oleh Kerajaan Persekutuan, dan tertakluk kepada apa-apa syarat sebagaimana yang ditentukan oleh Kerajaan Persekutuan.

(3) Sesuatu Negeri tidak boleh memberi apa-apa gerenti kecuali di bawah kuasa undang-undang Negeri, dan gerenti itu pula tidak boleh diberi kecuali dengan kelulusan Kerajaan Persekutuan dan tertakluk kepada apa-apa syarat sebagaimana yang ditentukan olehnya.

Sekatan mengenai perubahan-perubahan dalam perjawatan Negeri

112. (1) Tertakluk kepada Fasal (2), tiada sesuatu Negeri boleh, dengan tidak diluluskan oleh Persekutuan, membuat apa-apa tambahan kepada perjawatannya atau perjawatan bagi mana-mana jabatannya atau mengubah kadar-kadar gaji dan pendapatan yang ditetapkan jika dengan berbuat demikian itu tanggungan Persekutuan mengenai pencen, pengajaran atau lain-lain elaun yang seumpamanya akan bertambah.

(2) Perkara ini tidaklah dipakai lagi –

- (a) jawatan-jawatan tidak berpencen yang gajinya maksimumnya tidak lebih daripada empat ratus ringgit sebulan atau apa-apa amaun lain sebagaimana yang ditetapkan dengan perintah oleh Yang di-Pertuan Agong.
- (b) jawatan-jawatan berpencen yang gaji maksimumnya tidak lebih daripada seratus ringgit sebulan atau apa-apa amaun lain sebagaimana yang ditetapkan dengan perintah oleh Yang di-Pertuan Agong.

Bab 2

Pemakaian bagi Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak

Audit Negeri di Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak

112A. (1) Ketua Audit Negara hendaklah menghantar laporan-laporannya mengenai akaun-akaun tiap-tiap satu Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak atau mengenai akaun-akaun mana-mana pihak berkuasa awam yang menjalankan kuasa-kuasa yang terletak padanya menurut undang-undang Negeri di mana-mana Negeri tersebut itu, kepada Yang di-Pertuan Agong (yang akan mengarahkan laporan-laporan itu dibentangkan dalam Dewan Rakyat) dan kepada Yang di-Pertua Negeri itu; dan oleh yang demikian itu Fasal (2) Perkara 107 tidaklah dipakai mengenai laporan-laporan itu.

(2) Yang di-Pertua Negeri hendaklah mengarahkan mana-mana laporan yang dihantar kepadanya itu dibentangkan dalam Dewan Negeri.

[Perkara 112A – 112C]

(3) Kuasa-kuasa dan kewajipan-kewajipan Ketua Audit Negara berkenaan dengan akaun-akaun yang tersebut dalam Fasal (1) bagi apa-apa tempoh yang berakhir sebelum tahun 1969 hendaklah, di Negeri-Negeri Sabah atau Sarawak, dijalankan dan disempurnakan bagi pihaknya oleh pegawai kanan jabatannya yang pada masa itu ditempatkan di Negeri yang berkenaan itu:

Dengan syarat bahawa pada masa pegawai kanan itu tidak ada atau tidak berupaya, atau dalam masa jawatannya kosong, kuasa-kuasa dan kewajipan-kewajipan itu hendaklah dijalankan dan disempurnakan oleh Ketua Audit Negara atau mana-mana pegawai jabatannya yang ditetapkan olehnya.

Kuasa Meminjam bagi Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak

112B. Fasal (2) Perkara 111 tidaklah menyekat kuasa Negeri Sabah atau Sarawak untuk meminjam di bawah kuasa undang-undang Negeri dalam Negeri itu, jika Bank Negara Persekutuan yang ada pada masa itu meluluskan peminjaman itu.

Pemberian khas dan penyerahan hasil kepada Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak

112C. (1) Tertakluk kepada peruntukan-peruntukan Perkara 112D dan kepada apa-apa batasan yang dinyatakan dalam seksyen yang berkaitan dalam Jadual Kesepuluh –

- (a) Persekutuan hendaklah memberi kepada Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak bagi tiap-tiap tahun kewangan pemberian yang dinyatakan dalam Bahagian IV Jadual itu; dan
- (b) tiap-tiap satu Negeri mereka hendaklah menerima segala pendapatan dari cukai, bayaran dan yuran yang dinyatakan dalam Bahagian V Jadual itu, setakat mana yang dipungut, dilevi atau didapatkan dalam Negeri itu, atau apa-apa bahagian daripada pendapatan itu sebagaimana dinyatakan dalam Bahagian V Jadual itu.

(2) Jumlah-jumlah yang dikehendaki untuk memberi pemberian-pemberian yang dinyatakan dalam Bahagian IV itu, dan jumlah-jumlah yang kena diterima oleh sesuatu Negeri-Negeri Sabah atau Sarawak di bawah seksyen 3 atau 4 dalam Bahagian V itu, hendaklah dipertanggungjawabkan kepada Dana Disatukan; dan amaun-amaun yang kena diterima oleh Negeri-Negeri Sabah atau Sarawak di bawah mana-mana seksyen lain dalam Bahagian V tidak boleh dibayar masuk ke dalam Dana Disatukan.

(3) Dalam Perkara 110, Fasal (3A) dan (4) tidak boleh dipakai bagi Negeri-Negeri Sabah atau Sarawak.

(4) Tertakluk kepada Fasal (5) Perkara 112D, mengenai Negeri Sabah atau Sarawak, Fasal (3B) Perkara 110 –

- (a) hendaklah dipakai mengenai segala galian, termasuk minyak galian; tetapi
- (b) tidak memberi kuasa kepada Parlimen untuk melarang Negeri itu daripada melewi royalti ke atas apa-apa galian atau untuk menyekat royalti daripada dilevi oleh Negeri itu dalam apa-apa hal jika dengan sekatan itu Negeri itu tidak berhak menerima royalti berjumlah sepuluh peratus *ad valorem* (yang dikira bagi maksud duti eksport).

**Meninjau pemberian-pemberian khas kepada Negeri-Negeri
Sabah dan Sarawak**

112D. (1) Pemberian-pemberian yang dinyatakan dalam seksyen 1 dan subseksyen (1) seksyen 2 Bahagian IV dalam Jadual Kesepuluh, dan apa-apa pemberian gantian atau apa-apa pemberian tambahan yang diberi menurut Fasal ini, hendaklah ditinjau oleh Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan-Kerajaan Negeri atau Kerajaan Negeri yang berkenaan itu, mengikut lat tempoh yang tersebut dalam Fasal (4) dan jika Kerajaan-Kerajaan itu bersetuju mana-mana pemberian itu diubah atau dihapuskan, atau memberi pemberian yang lain sebagai menggantikan atau berserta dengan pemberian-pemberian itu atau mana-mana satu daripada pemberian-pemberian itu maka Bahagian IV dan Fasal (2) Perkara 112C itu hendaklah diubahsuai dengan perintah Yang di-Pertuan Agong sebagaimana yang perlu untuk menguatkuasakan persetujuan itu:

Dengan syarat bahawa pada masa tinjauan yang pertama pemberian yang dinyatakan dalam subseksyen (2) seksyen 1 dalam Bahagian IV itu tidak boleh dipersoalkan kecuali bagi maksud menetapkan jumlah-jumlah bagi lima tahun yang berikutnya.

(2) Sesuatu tinjauan di bawah Perkara ini hendaklah mengambil kira kedudukan kewangan Kerajaan Persekutuan, serta juga keperluan-keperluan bagi Negeri-Negeri atau Negeri yang berkenaan, tetapi (tertakluk kepada itu) hendaklah berusaha memastikan supaya hasil Negeri itu cukup untuk membayar belanja perkhidmatan Negeri sebagaimana yang ada pada masa tinjauan itu, dengan apa-apa peruntukan yang didapati berpatutan untuk memperbesar perkhidmatan-perkhidmatan itu.

(3) Peruntukan yang dikehendaki dibuat pada sesuatu tinjauan ialah bagi tempoh lima tahun atau (kecuali bagi tinjauan yang pertama) bagi tempoh yang lebih lama sebagaimana dipersetujui antara Persekutuan dengan Negeri-Negeri atau Negeri yang berkenaan itu; tetapi apa-apa perintah di bawah Fasal (1) yang menguatkuasakan keputusan-keputusan sesuatu tinjauan hendaklah terus berkuatkuasa selepas habis tempoh itu, kecuali setakat mana perintah itu diatasi oleh suatu perintah lain di bawah Fasal itu.

(4) Tinjauan di bawah Perkara ini tidak boleh dijalankan lebih awal daripada yang munasabah perlu supaya keputusan-keputusan tinjauan itu boleh dikuatkuasakan mulai dari akhir tahun 1968 atau, bagi ulangkaji kali kedua atau yang kemudiannya, mulai dari akhir tempoh yang diperuntukkan oleh tinjauan yang lalu itu; tetapi, tertakluk kepada itu, tinjauan-tinjauan bagi kedua-dua Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak hendaklah diadakan bagi tempoh-tempoh bermula dalam tahun 1969 dan dengan tahun 1974, dan

[Perkara 112D – 113]

selepas daripada itu bagi mana-mana Negeri itu, pada bila-bila masa (dalam masa atau selepas tempoh yang diperuntukkan pada ulangkaji yang lalu itu) sebagaimana yang dikehendaki oleh Kerajaan Persekutuan atau Kerajaan Negeri itu.

(5) Jika dalam sesuatu tinjauan di bawah Perkara ini Kerajaan Persekutuan memberitahu Negeri-Negeri atau Negeri yang berkenaan tentang maksudnya hendak mengubah mana-mana penyerahan hasil di bawah Bahagian V Jadual Kesepuluh (termasuk apa-apa penyerahan gantian atau penyerahan tambahan yang dibuat menurut kuasa Fasal ini), atau tentang maksudnya hendak mengubah Fasal (4) Perkara 112C maka tinjauan hendaklah mengambil kira perubahan itu, dan peruntukan hendaklah dibuat dengan perintah Yang di-Pertuan Agong supaya perubahan itu dikuatkuasakan mulai dari permulaan tempoh yang diperuntukkan dalam tinjauan itu:

Dengan syarat bahawa Fasal ini tidak boleh dipakai bagi penyerahan-penyerahan di bawah seksyen 4, 7 dan 8, dan juga bagi penyerahan-penyerahan di bawah seksyen 5 atau 6 sehingga tinjauan kali kedua.

(6) Jika dalam sesuatu tinjauan Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan sesuatu Negeri tidak dapat mencapai persetujuan atas apa-apa perkara, maka perkara itu hendaklah dirujuk kepada pentaksir bebas, dan syor-syor pentaksir itu mengenai perkara itu hendaklah mengikati kedua-dua Kerajaan yang berkenaan itu dan hendaklah dikuatkuasakan seolah-olah syor-syor itu adalah persetujuan antara kerajaan-kerajaan yang berkenaan itu.

(7) Fasal (4) Perkara 108 tidaklah dipakai bagi mewajibkan Kerajaan Persekutuan berunding dengan Majlis Kewangan Negara mengenai perkara-perkara yang berbangkit di bawah Perkara ini.

(8) Apa-apa perintah yang dibuat oleh Yang di-Pertuan Agong di bawah Perkara ini hendaklah dibentangkan dalam tiap-tiap satu Majlis Parlimen.

112E. *(Dimansuhkan).*

BAHAGIAN VIII PILIHANRAYA

Penjalanan Pilihanraya

113. (1) Maka hendaklah ada suatu Suruhanjaya Pilihanraya yang ditubuhkan mengikut Perkara 114, dan yang akan menjalankan pilihanraya bagi Dewan Rakyat dan Dewan Negeri serta menyedia dan menyemak daftar-daftar pemilih untuk pilihanraya itu tertakluk kepada peruntukan undang-undang persekutuan.

- (2) (i) Tertakluk kepada perenggan (ii), Suruhanjaya Pilihanraya hendaklah, dari semasa ke semasa, sebagaimana difikirkannya perlu, meninjau pembahagian Persekutuan dan Negeri-Negeri kepada bahagian-bahagian

pilihanraya dan mengesyorkan apa-apa perubahan sebagaimana difikirkannya perlu supaya mematuhi peruntukan-peruntukan yang terkandung dalam Jadual Ketiga Belas; dan tinjauan bahagian-bahagian pilihanraya itu bagi maksud pilihanraya ke Dewan-Dewan Undangan hendaklah dijalankan serentak dengan tinjauan bahagian-bahagian pilihanraya bagi maksud pilihanraya ke Dewan Rakyat.

- (ii) Maka hendaklah ada lat tempoh tidak kurang daripada lapan tahun antara tarikh siapnya satu-satu tinjauan dengan tarikh bermulanya tinjauan yang kemudiannya, di bawah Fasal ini.
- (iii) Tinjauan di bawah perenggan (i) hendaklah disiapkan dalam tempoh tidak lebih daripada dua tahun dari tarikh bermulanya tinjauan itu.

(3) Jika pada pendapat Suruhanjaya Pilihanraya tinjauan yang tersebut dalam Fasal (2) adalah perlu dijalankan oleh sebab suatu undang-undang yang dibuat di bawah Perkara 2, maka Suruhanjaya itu hendaklah menjalankan tinjauan itu sama ada atau tidak lapan tahun telah luput semenjak tinjauan yang akhir dijalankan di bawah Fasal itu.

- (3A) (i) Jika bilangan ahli dipilih Dewan Rakyat diubah berikutan dengan apa-apa pindaan kepada Perkara 46, atau bilangan ahli dipilih Dewan Undangan sesuatu Negeri diubah berikutan dengan suatu undang-undang dikanunkan oleh Badan Perundangan sesuatu Negeri, Suruhanjaya Pilihanraya hendaklah tertakluk kepada Fasal (3B), menjalankan tinjauan untuk membahagi-bahagikan kawasan yang terjejas dengan perubahan itu kepada bahagian-bahagian pilihanraya Persekutuan atau Negeri, mengikut mana yang berkenaan, dan tinjauan itu hendaklah disiapkan dalam tempoh tidak lebih dari dua tahun dari tarikh mula berkuatkuasanya undang-undang yang membuat perubahan itu.
- (ii) Tinjauan di bawah perenggan (i) tidaklah menjejaskan lat tempoh yang diperuntukkan di bawah perenggan (ii) Fasal (2) berkenaan dengan tinjauan di bawah perenggan (i) Fasal itu.
- (iii) Peruntukan-peruntukan Jadual Ketiga Belas terpakai bagi tinjauan di bawah Fasal ini, tetapi tertakluk kepada apa-apa ubahsuaian sebagaimana difikirkan perlu oleh Suruhanjaya Pilihanraya.

(3B) Jika sesuatu pindaan kepada Perkara 46 atau suatu undang-undang diperbuat oleh Dewan Undangan sesuatu Negeri yang disebut dalam perenggan (i) Fasal (3A) mula berkuatkuasa selepas lapan tahun berlalu dari tarikh siapnya tinjauan yang terakhir di bawah Fasal (2) dan Suruhanjaya Pilihanraya berpendapat bahawa adalah perlu dijalankan suatu tinjauan di bawah Fasal (2), maka Suruhanjaya Pilihanraya tidak boleh menjalankan tinjauan di bawah perenggan (i) Fasal (3A) tetapi sebaliknya hendaklah menjalankan tinjauan di bawah Fasal (2) dan dalam mengendalikan kajian semula sedemikian hendaklah mengambil kira mana-mana kawasan yang tersentuh berikutan dengan pindaan atau undang-undang yang disebut dalam perenggan (i) Fasal (3A).

(4) Undang-undang Persekutuan atau undang-undang Negeri boleh memberi kuasa kepada Suruhanjaya Pilihanraya menjalankan apa-apa pilihanraya yang lain daripada pilihanraya yang dinyatakan dalam Fasal (1).

(5) Suruhanjaya Pilihanraya boleh membuat kaedah-kaedah setakat mana yang perlu bagi maksud tugas-tugasnya di bawah Perkara ini, tetapi mana-mana kaedah itu hendaklah berkuatkuasa tertakluk kepada peruntukan-peruntukan undang-undang persekutuan.

(6) Tinjauan yang berasingan di bawah Fasal (2) hendaklah dijalankan bagi Negeri Tanah Melayu dan bagi tiap-tiap Negeri Sabah dan Sarawak, dan bagi maksud-maksud Bahagian ini perbendaharaan "unit tinjauan" ertinya, bagi bahagian-bahagian pilihanraya persekutuan, kawasan yang ditinjau dan, bagi bahagian-bahagian pilihanraya Negeri, ertinya Negeri itu "Negeri-Negeri Tanah Melayu" hendaklah termasuk Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Wilayah Persekutuan Labuan.

(7) Tertakluk kepada Fasal (3), tempoh tinjauan yang pertama di bawah Fasal (2) bagi mana-mana unit tinjauan hendaklah dikira dari mana bahagian-bahagian pilihanraya bagi unit itu mula-mula dipersempadankan di bawah Perlembagaan ini atau di bawah Akta Malaysia.

(8) Walau apapun peruntukan Fasal (7) Perkara ini tempoh bagi tinjauan-tinjauan di bawah Fasal (2) untuk unit tinjauan bagi Negeri-negeri Tanah Melayu yang dijalankan selepas lulusnya Akta Perlembagaan (pindaan) (No. 2), 1973 hendaklah dikira mulai dari persempadanan yang pertama bagi bahagian-bahagian pilihanraya bagi unit itu selepas sahaja lulusnya Akta itu.

(9) Tarikh bermulanya tinjauan di bawah Fasal (2) atau Fasal (3A), mengikut mana yang berkenaan, hendaklah tarikh tersiarnya dalam *Warta* akan notis yang tersebut dalam seksyen 4 Jadual Ketiga Belas.

(10) Tarikh siapnya tinjauan di bawah Fasal (2) atau Fasal (3A), mengikut mana yang berkenaan, hendaklah tarikh laporan itu dikemukakan kepada Perdana Menteri di bawah seksyen 8 Jadual Ketiga Belas, dan notis mengenai tarikh itu hendaklah disiarkan dalam *Warta* oleh Suruhanjaya Pilihanraya.

Keanggotaan Suruhanjaya Pilihanraya

114. (1) Suruhanjaya Pilihanraya hendaklah dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong selepas berunding dengan Majlis Raja-Raja, dan hendaklah mengandungi seorang pengerusi, seorang timbalan pengerusi dan tiga orang ahli lain.

(2) Pada melantik ahli-ahli Suruhanjaya Pilihanraya, Yang di-Pertuan Agong hendaklah memandang kepada mustahaknya diadakan suatu Suruhanjaya Pilihanraya yang mendapat kepercayaan awam.

(3) Seseorang ahli Suruhanjaya Pilihanraya adalah terhenti memegang jawatan apabila mencapai umur enam puluh lima tahun atau apabila hilang kelayakan di bawah Fasal (4) dan boleh pada bila-bila masa meletakkan jawatannya dengan mengutus surat yang ditandatangani olehnya kepada Yang di-Pertuan Agong, tetapi tidak boleh dipecat daripada jawatan kecuali atas alasan-alasan dan dengan cara yang sama seperti seorang hakim Mahkamah Persekutuan.

(4) Walau apapun peruntukan Fasal (3), Yang di-Pertuan Agong hendaklah dengan perintah memecat mana-mana ahli Suruhanjaya Pilihanraya daripada jawatan jika ahli itu

- (a) adalah seorang bankrap yang belum dilepaskan; atau
- (b) mengambil bahagian dalam apa-apa jawatan atau pekerjaan bergaji di luar tugas jawatannya; atau
- (c) adalah seorang ahli mana-mana Majlis Parlimen atau Dewan Negeri.

(4A) Selain dari apa-apa hilang kelayakan yang diperuntukkan di bawah Fasal (4), pengerusi Suruhanjaya Pilihanraya hendaklah hilang kelayakan dari memegang jawatan itu jika selepas tiga bulan dari lantikannya ke jawatan itu atau pada bila-bila masa selepas itu dia adalah atau menjadi seorang anggota mana-mana lembaga pengarah atau lembaga pengurusan atau seorang pegawai atau pekerja, atau melibatkan diri dalam hal-ehwal atau urusan, sesuatu pertubuhan atau badan, sama ada diperbadankan atau sebaliknya, atau sesuatu pengusahaan perdagangan, perindustrian atau lain-lain pengusahaan, sama ada atau tidak dia menerima apa-apa saraan, hadiah, untung atau faedah daripadanya:

Dengan syarat bahawa hilang kelayakan itu tidaklah terpakai jika pertubuhan atau Badan itu menjalankan apa-apa kerja kebajikan atau sukarela atau tujuan yang berfaedah kepada masyarakat atau mana-mana bahagian daripadanya, atau apa-apa kerja atau tujuan lain yang berupa khairat atau sosial, dan anggota itu tidak menerima apa-apa saraan, hadiah, untung atau faedah daripadanya.

(5) Parlimen hendaklah dengan undang-undang membuat peruntukan bagi saraan ahli-ahli Suruhanjaya Pilihanraya, dan saraan yang diperuntukkan sedemikian hendaklah dipertanggungkan kepada Dana Disatukan.

(5A) Tertakluk kepada peruntukan-peruntukan Perkara ini, Parlimen boleh dengan undang-undang membuat peruntukan bagi syarat-syarat jawatan ahli-ahli Suruhanjaya Pilihanraya selain daripada saraan mereka.

(6) Saraan dan lain-lain syarat jawatan bagi seseorang ahli Suruhanjaya Pilihanraya tidak boleh, selepas perlantikannya, dibuat apa-apa perubahan yang kurang baik baginya.

[Perkara 114 – 117]

(7) Jika, dalam masa sesuatu tempoh, pengerusi Suruhanjaya Pilihanraya telah diberi kebenaran bercuti oleh Yang di-Pertuan Agong atau adalah tidak berupaya, oleh kerana ianya tidak ada dalam Persekutuan, sakit atau apa-apa sebab lain, untuk menjalankan tugas-tugasnya, maka timbalan pengerusi hendaklah menjalankan tugas-tugas pengerusi dalam masa tempoh itu, dan jika timbalan pengerusi juga tidak ada atau tidak berupaya menjalankan tugas-tugas itu, maka seorang ahli Suruhanjaya Pilihanraya boleh dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong untuk menjalankan tugas-tugas pengerusi itu dalam masa tempoh itu.

Bantuan kepada Suruhanjaya Pilihanraya

115. (1) Suruhanjaya Pilihanraya boleh mengambil beberapa orang bekerja mengikut dan tertakluk kepada apa-apa syarat sebagaimana yang ditetapkan olehnya dengan persetujuan Yang di-Pertuan Agong.

(2) Atas permintaan Suruhanjaya, semua pihak berkuasa awam hendaklah memberi apa-apa bantuan yang boleh kepada Suruhanjaya dalam melaksanakan kewajipan-kewajibannya; dan pada menjalankan tugas-tugasnya bagi membuat syor-syor untuk mempersempadan bahagian-bahagian pilihanraya bagi pilihanraya yang tersebut dalam Perkara 113 (1) Suruhanjaya hendaklah meminta nasihat daripada dua orang pegawai Kerajaan Persekutuan yang ada mempunyai pengetahuan khas mengenai topografi dan taburan penduduk dalam unit tinjauan untuk pilihanraya persekutuan itu, dan pegawai-pegawai itu hendaklah dipilih bagi maksud itu oleh Yang di-Pertuan Agong.

Bahagian Pilihanraya Persekutuan

116. (1) Bagi memilih ahli-ahli Dewan Rakyat, sesuatu unit tinjauan hendaklah dibahagi kepada beberapa bahagian pilihanraya mengikut peruntukan-peruntukan yang terkandung dalam Jadual Ketiga belas.

(2) Jumlah bilangan bahagian-bahagian pilihanraya hendaklah sama dengan bilangan ahli-ahli supaya seorang ahli dipilih bagi tiap-tiap satu bahagian pilihanraya, dan daripada jumlah bilangan bahagian pilihanraya dalam Negeri-negeri Tanah Melayu itu sebilangan yang ditetapkan mengikut peruntukan-peruntukan yang terkandung dalam Perkara 46 dan Jadual Ketiga belas hendaklah diuntukkan bagi tiap-tiap satu Negeri.

(3), (4), (5) *(Dimansuhkan).*

Bahagian pilihanraya Negeri

117. Bagi memilih ahli-ahli Dewan Undangan bagi sesuatu Negeri, Negeri itu hendaklah dibahagi kepada beberapa bahagian pilihanraya mengikut bilangan ahli-ahli yang dipilih supaya seorang ahli dipilih bagi tiap-tiap satu bahagian pilihanraya; dan pembahagian itu hendaklah dibuat mengikut peruntukan-peruntukan yang terkandung dalam Jadual Ketiga belas.

Cara mencabar pemilihan

118. Tiada sesuatu pilihanraya bagi Dewan Rakyat atau Dewan Undangan Negeri boleh dipersoal kecuali dengan rayuan pilihanraya yang diserahkan kepada Mahkamah Tinggi yang mempunyai bidangkuasa di tempat pilihanraya itu diadakan.

Cara mempersoal petisyen pilihanraya mengenai tidak adanya pemilihan

118A. Sesuatu petisyen yang mengadukan hal bahawa tiada apa-apa pemilihan telah dibuat bagi Dewan Rakyat atau Dewan Undangan hendaklah disifatkan sebagai suatu petisyen pilihanraya dan Mahkamah Tinggi boleh membuat apa-apa perintah yang difikirkannya patut mengenainya untuk memaksa suatu pemilihan dibuat tetapi jika pemilihan tidak dibuat dalam tempoh yang dinyatakan oleh Perkara 54 atau 55 atau oleh peruntukan yang bersamaan dalam Perlembagaan mana-mana Negeri, mengikut mana yang berkenaan, maka itu tidaklah menjadi suatu alasan untuk mengisytiharkan bahawa seseorang ahli tidak dipilih dengan sempurna.

Kelayakan pemilih-pemilih

119. (1) Tiap-tiap warganegara yang –

- (a) telah mencapai umur dua puluh satu tahun pada tarikh kelayakan; dan
- (b) bermastautin dalam sesuatu bahagian pilihanraya pada tarikh kelayakan itu atau, jika tidak bermastautin sedemikian, adalah seorang pengundi tak hadir,

adalah berhak mengundi dalam bahagian pilihanraya itu dalam sesuatu pilihanraya bagi Dewan Rakyat atau Dewan Undangan Negeri melainkan jika ia hilang kelayakan di bawah Fasal (3) atau di bawah mana-mana undang-undang berhubung dengan kesalahan-kesalahan yang dilakukan berkenaan dengan pilihanraya; tetapi tiada sesiapa pun boleh mengundi dalam pilihanraya yang itu juga, dalam lebih daripada satu bahagian pilihanraya.

(2) Jika seseorang berada dalam sesuatu bahagian pilihanraya semata-mata oleh sebab ianya adalah seorang pesakit dalam sesuatu tempat yang disenggarakan semua sekali atau pada keseluruhannya untuk menerima dan merawat orang-orang yang mengidap sakit otak atau cacat otak atau semata-mata oleh sebab ianya ditahan dalam jagaan maka ia hendaklah bagi maksud Fasal (1) disifatkan sebagai tidak bermastautin dalam bahagian pilihanraya itu.

(3) Seseorang adalah hilang kelayakan untuk menjadi pemilih dalam sesuatu pilihanraya bagi Dewan Rakyat atau Dewan Negeri jika –

- (a) pada tarikh kelayakan ia adalah ditahan sebagai seorang yang tidak sempurna akal atau adalah menjalani hukuman penjara; atau

[Perkara 119 – 121]

- (b) sebelum tarikh kelayakan ia telah disabitkan suatu kesalahan dalam mana-mana bahagian Komanwel dan dijatuhkan hukum bunuh atau hukum penjara selama tempoh lebih daripada dua belas bulan dan pada tarikh kelayakan ia masih tertanggung menjalani apa-apa hukuman bagi kesalahan itu.

(4) Dalam Perkara ini “tarikh kelayakan” ertinya tarikh yang menurutnya daftar-daftar pemilih adalah disediakan atau disemak, dan “pengundi tak hadir”, mengenai sesuatu bahagian pilihanraya, ertinya mana-mana warganegara yang didaftarkan sebagai seorang pengundi tak hadir bagi bahagian pilihanraya itu di bawah peruntukan mana-mana undang-undang berhubung dengan pilihanraya.

Pemilihan terus bagi Dewan Negara

120. Jika menurut Perkara 45 (4) peruntukan adalah dibuat oleh Parlimen supaya ahli-ahli Dewan Negara dipilih dengan undi terus oleh pemilih-pemilih maka –

- (a) seluruh sesuatu Negeri hendaklah menjadi satu bahagian pilihanraya dan dalam sesuatu pilihanraya bagi Dewan Negara tiap-tiap seorang pemilih hendaklah mempunyai undi sebanyak bilangan kerusi yang hendak dipenuhi dalam pilihanraya itu; dan
- (b) daftar-daftar pemilih untuk pilihanraya Dewan Rakyat hendaklah juga menjadi daftar-daftar pemilih untuk pilihanraya Dewan Negara; dan
- (c) Perkara 118, 118A dan 119 hendaklah dipakai bagi pilihanraya Dewan Negara sebagaimana Perkara-perkara itu dipakai bagi pilihanraya Dewan Rakyat.

BAHAGIAN IX PERHAKIMAN

Kuasa kehakiman bagi Persekutuan

121. (1) Maka hendaklah ada dua Mahkamah Tinggi yang selaras bidang kuasa dan tarafnya, iaitu –

- (a) satu di Negeri-negeri Tanah Melayu, yang dinamakan Mahkamah Tinggi di Malaya dan yang mempunyai ibu pejabat pendaftarannya di Kuala Lumpur; dan
- (b) satu di Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak, yang dinamakan Mahkamah Tinggi di Sabah dan Sarawak dan yang mempunyai ibu pejabat pendaftarannya di mana-mana tempat di Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak sebagaimana ditetapkan oleh Yang di-Pertuan Agong;
- (c) *(Dimansuhkan);*

dan mana-mana mahkamah bawahan sebagaimana yang diperuntukkan oleh undang-undang persekutuan; dan Mahkamah-Mahkamah Tinggi dan mahkamah-mahkamah bawahan hendaklah mempunyai apa-apa bidang kuasa dan kuasa sebagaimana yang diberikan oleh atau di bawah undang-undang persekutuan.

(1A) Mahkamah-mahkamah yang disebutkan dalam Fasal (1) tidaklah boleh mempunyai bidang kuasa berkenaan dengan apa-apa perkara dalam bidang kuasa mahkamah Syariah.

(1B) Maka hendaklah ada suatu mahkamah yang hendaklah dinamakan Mahkamah Rayuan dan yang mempunyai pejabat pendaftarannya yang utama di Kuala Lumpur, dan Mahkamah Rayuan hendaklah mempunyai bidang kuasa yang berikut, iaitu –

- (a) bidang kuasa untuk memutuskan rayuan terhadap keputusan-keputusan Mahkamah Tinggi atau seseorang hakimnya (kecuali keputusan-keputusan Mahkamah Tinggi yang diberikan oleh pendaftar atau pegawai lain Mahkamah itu dan yang boleh dirayu kepada seorang hakim Mahkamah itu di bawah undang-undang persekutuan); dan
- (b) apa-apa bidang kuasa lain sebagaimana yang diberikan melalui atau di bawah undang-undang persekutuan.

(2) Maka hendaklah ada suatu mahkamah yang dinamakan Mahkamah Persekutuan (Federal Court) dan yang mempunyai ibu pejabat pendaftarannya di Kuala Lumpur, dan Mahkamah Persekutuan hendaklah mempunyai bidang kuasa yang berikut, iaitu –

- (a) bidang kuasa untuk memutuskan rayuan terhadap keputusan-keputusan Mahkamah Rayuan, Mahkamah Tinggi atau seseorang hakimnya;
- (b) apa-apa bidang kuasa asal atau bidang kuasa menasihat sebagaimana dinyatakan dalam Perkara 128 dan 130; dan
- (c) apa-apa bidang kuasa lain sebagaimana diberikan oleh atau di bawah undang-undang persekutuan.

(3) Tertakluk kepada apa-apa batasan yang dikenakan oleh atau di bawah undang-undang persekutuan, apa-apa perintah, dekri, hukuman atau proses daripada mahkamah-mahkamah yang dinyatakan dalam Fasal (1) atau daripada mana-mana hakimnya hendaklah (setakat mana keadaannya membenarkan) berkuatkuasa sepenuhnya mengikut maksudnya di seluruh Persekutuan, dan boleh dilaksanakan atau dikuatkuasakan di mana-mana bahagian Persekutuan sewajarnya; dan undang-undang persekutuan boleh membuat peruntukan supaya mahkamah-mahkamah di satu bahagian Persekutuan atau pegawai-pegawai mahkamah itu bertindak pada membantu mahkamah-mahkamah di suatu bahagian lain.

(4) Pada menentukan tempat di mana akan diadakan ibu pejabat pendaftaran Mahkamah Tinggi di Sabah dan Sarawak, Yang di-Pertuan Agong hendaklah bertindak

[Perkara 121 – 122AA]

atas nasihat Perdana Menteri yang meminta fikiran Ketua-Ketua Menteri bagi Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak dan Ketua Hakim Mahkamah Tinggi di Sabah dan Sarawak.

Keanggotaan Mahkamah Persekutuan

122. (1) Mahkamah Persekutuan hendaklah mengandungi seorang yang di-Pertua Mahkamah (yang digelar “Hakim Besar Mahkamah Persekutuan”), Presiden Mahkamah Rayuan, Ketua-Ketua Hakim Mahkamah-Mahkamah Tinggi dan, sehingga selainnya diperuntukkan dengan perintah oleh Yang di-Pertuan Agong *empat orang hakim lain dan beberapa orang hakim tambahan sebagaimana yang dilantik menurut Fasal (1A).

(1A) Walau apapun peruntukan yang terkandung dalam Perlembagaan ini, Yang di-Pertuan Agong apabila bertindak atas nasihat Hakim Besar Mahkamah Persekutuan boleh melantik seseorang yang telah memegang jawatan kehakiman yang tinggi di Malaysia menjadi seorang hakim tambahan bagi Mahkamah Persekutuan bagi apa-apa maksud atau bagi apa-apa tempoh yang dinyatakan olehnya:

Dengan syarat bahawa seseorang hakim tambahan itu tidaklah menjadi tidak layak memegang jawatan dengan sebab ia telah mencapai umur enam puluh lima tahun.

(2) Seseorang hakim Mahkamah Rayuan selain daripada Presiden Mahkamah Rayuan, boleh bersidang sebagai seorang hakim Mahkamah Persekutuan jika pada pendapat Hakim Besar, kepentingan-kepentingan keadilan memerlukan sedemikian dan hakim itu hendaklah dinamakan bagi maksud itu (apabila perlu) oleh Hakim Besar.

Keanggotaan Mahkamah Rayuan

122A. (1) Mahkamah Rayuan hendaklah terdiri daripada seorang pengerusi (yang digelar “Presiden Mahkamah Rayuan”) dan, sehingga diperuntukkan selainnya melalui perintah oleh Yang di-Pertuan Agong, sepuluh hakim lain.

(2) Seseorang hakim Mahkamah Tinggi boleh bersidang sebagai Hakim Mahkamah Rayuan jika Presiden Mahkamah Rayuan berpendapat bahawa kepentingan keadilan menghendaki yang sedemikian, dan hakim itu hendaklah dinamakan bagi maksud itu (mengikut kehendak keadaan) oleh Presiden Mahkamah Rayuan selepas berunding dengan Ketua Hakim Mahkamah Tinggi itu.

Keanggotaan Mahkamah Tinggi

122AA. (1) Setiap Mahkamah Tinggi hendaklah terdiri daripada seorang Hakim Besar dan tidak kurang daripada empat orang hakim yang lain; tetapi bilangan hakim yang lain itu tidaklah boleh, sehingga diperuntukkan selainnya melalui perintah oleh Yang di-Pertuan Agong, melalui –

- (a) empat puluh tujuh, di Mahkamah Tinggi di Malaya; dan
- (b) sepuluh, di Mahkamah Tinggi di Sabah dan Sarawak.

(2) Mana-mana orang yang layak dilantik sebagai seorang hakim Mahkamah Tinggi boleh bersidang sebagai hakim Mahkamah itu jika ditetapkan bagi maksud itu (mengikut kehendak keadaan) mengikut Perkara 122B.

Perlantikan pesuruhjaya kehakiman

122AB. (1) Untuk menyegerakan urusan Mahkamah Tinggi di Malaya dan Mahkamah Tinggi di Sabah dan Sarawak, Yang di-Pertuan Agong yang bertindak atas nasihat Perdana Menteri, selepas berunding dengan Hakim Besar Mahkamah Persekutuan, boleh melalui perintah melantik mana-mana orang yang layak dilantik sebagai hakim Mahkamah Tinggi untuk menjadi pesuruhjaya kehakiman bagi apa-apa tempoh atau apa-apa maksud sebagaimana yang dinyatakan dalam perintah itu; dan orang yang dilantik sedemikian hendaklah mempunyai kuasa untuk melaksanakan apa-apa fungsi hakim Mahkamah Tinggi yang ternyata kepadanya dikehendaki supaya dilaksanakan; dan apa-apa jua yang dilakukan olehnya apabila bertindak mengikut perlantikannya hendaklah mempunyai keesahan dan kesan yang sama seolah-olah dilakukan oleh seorang hakim Mahkamah itu, dan berkenaan dengan apa-apa jua yang dilakukan itu dia adalah mempunyai kuasa-kuasa yang sama dan menikmati kekebalan-kekebalan yang sama seolah-olah dia adalah seorang hakim Mahkamah itu.

(2) Peruntukan-peruntukan Fasal (2) dan (5) Perkara 124 hendaklah terpakai bagi seseorang pesuruhjaya kehakiman sebagaimana peruntukan-peruntukan itu terpakai bagi hakim Mahkamah Tinggi.

**Perlantikan hakim-hakim bagi Mahkamah Persekutuan,
Mahkamah Rayuan dan Mahkamah Tinggi**

122B. (1) Hakim Besar Mahkamah Persekutuan, Presiden Mahkamah Rayuan dan Ketua-Ketua Hakim Mahkamah Tinggi dan (tertakluk kepada Perkara 122C) hakim-hakim yang lain Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan dan Mahkamah-Mahkamah Tinggi hendaklah dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong, yang bertindak atas nasihat Perdana Menteri, selepas berunding dengan Majlis Raja-Raja.

(2) Sebelum memberi nasihatnya di bawah Fasal (1) tentang perlantikan seseorang hakim, lain daripada Ketua Hakim Negara Mahkamah Persekutuan Perdana Menteri hendaklah meminta fikiran Hakim Besar.

(3) Sebelum memberi nasihatnya di bawah Fasal (1) tentang perlantikan Hakim Ketua Mahkamah Tinggi, Perdana Menteri hendaklah meminta fikiran Hakim Ketua tiap-tiap satu Mahkamah Tinggi dan, jika perlantikan itu adalah bagi Mahkamah Tinggi Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak, Perdana Menteri hendaklah meminta fikiran Ketua Menteri bagi tiap-tiap satu Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak.

(4) Sebelum memberi nasihatnya di bawah Fasal (1) tentang perlantikan seseorang hakim selain daripada Hakim Besar, Presiden atau seseorang Ketua Hakim, Perdana Menteri hendaklah berunding, dengan Hakim Besar Mahkamah Persekutuan jika

[Perkara 122B – 124]

perlantikan itu bagi Mahkamah Persekutuan, dengan Presiden Mahkamah Rayuan jika perlantikan itu bagi Mahkamah Rayuan dan, jika perlantikan itu bagi mana-mana satu Mahkamah Tinggi, dengan Ketua Hakim Mahkamah itu.

(5) Perkara ini hendaklah dipakai bagi menetapkan seseorang yang akan bersidang sebagai hakim Mahkamah Tinggi di bawah Perkara 122AA (2) sebagaimana Perkara ini dipakai bagi melantik seseorang hakim Mahkamah itu, lain daripada Ketua Hakim.

(6) Walaupun terdapatnya tarikh perlantikan mereka masing-masing sebagai hakim-hakim Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan atau Mahkamah-Mahkamah Tinggi, Yang di-Pertuan Agong, yang bertindak mengikut nasihat Perdana Menteri yang diberi selepas berunding dengan Hakim Besar, boleh menentukan susunan keutamaan hakim-hakim itu di mana sesama mereka.

Pertukaran hakim dari suatu Mahkamah Tinggi ke suatu Mahkamah Tinggi lain

122C. Perkara 122B tidaklah dipakai mengenai pertukaran seseorang hakim dari suatu Mahkamah Tinggi ke suatu Mahkamah Tinggi lain, melainkan pertukaran itu adalah pertukaran Ketua Hakim atau pertukaran sebagai Ketua Hakim; dan pertukaran itu boleh diperintah oleh Yang di-Pertuan Agong, atas syor Hakim Besar Mahkamah Persekutuan, setelah meminta fikiran Ketua-Ketua Hakim bagi kedua-dua Mahkamah Tinggi itu.

Kelayakan hakim-hakim Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan dan Mahkamah Tinggi

123. Seseorang adalah berkelayakan dilantik di bawah Perkara 122B sebagai hakim Mahkamah Persekutuan, sebagai hakim Mahkamah Rayuan atau sebagai hakim mana-mana Mahkamah Tinggi Jika –

- (a) ia adalah seorang warganegara; dan
- (b) dalam masa sepuluh tahun sebelum perlantikannya ia telah menjadi peguam bagi mahkamah-mahkamah tersebut atau mana-mana satu daripada mahkamah itu atau pun menjadi anggota bagi perkhidmatan kehakiman dan undang-undang Persekutuan atau perkhidmatan undang-undang sesuatu Negeri, atau pada suatu masa lain berkhidmat sebagai anggota perkhidmatan kehakiman dan undang-undang Persekutuan.

Sumpah jawatan hakim

124. (1) Hakim Besar Mahkamah Persekutuan, sebelum menjalankan tugas jawatannya, hendaklah mengangkat dan menandatangani di hadapan Yang di-Pertuan Agong suatu sumpah jawatan dan taat setia yang dinyatakan dalam Jadual Keenam.

(2) Hakim Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan atau Mahkamah Tinggi, selain daripada Hakim Besar Mahkamah Persekutuan, sebelum menjalankan fungsi-fungsi

seorang hakim hendaklah mengangkat dan menandatangani sumpah jawatan dan taat setia yang dinyatakan dalam Jadual Keenam berhubung dengan kewajipan-kewajipan kehakimannya dalam apa-apa jua jawatan.

(3) Seseorang yang mengangkat sumpah apabila menjadi Ketua Hakim Mahkamah Tinggi hendaklah mengangkat sumpah itu di hadapan hakim Mahkamah Tinggi itu yang kanan yang ada.

(4) Tertakluk kepada Fasal (3), seseorang yang mengangkat sumpah apabila menjadi seorang hakim Mahkamah Persekutuan hendaklah mengangkat sumpah itu di hadapan Hakim Besar atau, jika Hakim Besar tidak ada, di hadapan hakim Mahkamah Persekutuan yang kanan selepasnya yang ada.

(5) Seseorang yang mengangkat sumpah apabila menjadi hakim Mahkamah Rayuan atau Mahkamah Tinggi (tetapi bukan Ketua Hakim) hendaklah mengangkat sumpah itu di hadapan Ketua Hakim mahkamah itu atau, jika Ketua Hakim tidak ada, di hadapan hakim Mahkamah itu yang kanan selepasnya yang ada.

**Tempoh memegang jawatan dan saraan bagi
hakim Mahkamah Persekutuan**

125. (1) Tertakluk kepada peruntukan-peruntukan Fasal (2) hingga (5), seseorang hakim Mahkamah Persekutuan hendaklah memegang jawatan sehingga ia mencapai umur enam puluh lima tahun atau sehingga suatu masa kemudiannya sebagaimana diluluskan oleh Yang di-Pertuan Agong, tetapi masa itu tidak boleh terkemudian daripada enam bulan selepas ia mencapai umur enam puluh lima tahun.

(2) Seseorang hakim Mahkamah Persekutuan boleh meletakkan jawatannya pada bila-bila masa dengan mengutus surat yang ditandatangani olehnya kepada Yang di-Pertuan Agong tetapi ia tidak boleh dipecat daripada jawatan kecuali mengikut peruntukan-peruntukan perkara ini yang berikut.

(3) Jika Perdana Menteri, atau Hakim Besar selepas berunding dengan Perdana Menteri, merayu kepada Yang di-Pertuan Agong menyatakan bahawa seseorang hakim Mahkamah Persekutuan patut dipecat oleh kerana apa-apa pelanggaran mana-mana peruntukan kod etika yang ditetapkan di bawah Fasal (3A) atau atas alasan oleh kerana ia tidak berupaya, oleh sebab kelemahan tubuh atau otak atau apa-apa sebab lain, menyempurnakan tugas jawatannya dengan sepatutnya, maka Yang di-Pertuan Agong hendaklah melantik suatu tribunal mengikut Fasal (4) dan merujukkan rayuan itu kepadanya; dan atas syor tribunal itu, Yang di-Pertuan Agong boleh memecat hakim itu daripada jawatan.

(3A) Yang di-pertuan Agong atas syor Hakim Besar, Presiden Mahkamah Rayuan dan Ketua Hakim Mahkamah Tinggi, boleh, selepas berunding dengan Perdana Menteri, menetapkan secara bertulis suatu kod etika yang hendaklah dipatuhi oleh tiap-tiap hakim Mahkamah Persekutuan.

[Perkara 125 – 125A]

(4) Tribunal tersebut hendaklah mengandungi tidak kurang daripada lima orang yang memegang atau telah memegang jawatan sebagai hakim Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan atau Mahkamah Tinggi atau, jika didapati oleh Yang di-Pertuan Agong perlantikan mustahak dibuat bagi tribunal itu, orang-orang yang memegang atau telah memegang jawatan yang setaraf di mana-mana bahagian Komanwel yang lain, dan tribunal itu hendaklah diketuai oleh ahli yang pertama mengikut susunan yang berikut, iaitu, Hakim Besar Mahkamah Persekutuan, Presiden, Ketua-Ketua Hakim mengikut keutamaan antara mereka sendiri, dan ahli-ahli lain mengikut tarikh perlantikan mereka bagi jawatan yang melayakkan mereka menjadi ahli (antara dua orang ahli, yang tua mendahului yang muda jika tarikh perlantikan mereka sama).

(5) Sementara menantikan apa-apa rujukan dan laporan di bawah Fasal (3) Yang di-Pertuan Agong boleh atas syor Perdana Menteri dan, mengenai mana-mana hakim lain selepas berunding dengan Hakim Besar, menggantung seseorang hakim Mahkamah Persekutuan daripada menjalankan tugasnya.

(6) Parlimen hendaklah dengan undang-undang membuat peruntukan bagi saraan hakim-hakim Mahkamah Persekutuan, dan saraan yang diperuntukkan sedemikian hendaklah dipertanggungjawabkan kepada Dana Disatukan.

(6A) Tertakluk kepada peruntukan-peruntukan Perkara ini, Parlimen boleh dengan undang-undang membuat peruntukan bagi syarat-syarat jawatan hakim-hakim Mahkamah Persekutuan, selain daripada saraan mereka.

(7) Saraan dan lain-lain syarat jawatan (termasuk hak pensyen) bagi seseorang hakim Mahkamah Persekutuan tidak boleh, selepas perlantikannya, dibuat apa-apa perubahan yang kurang baik baginya.

(8) Walau apapun peruntukan Fasal (1), sahnya apa-apa perkara yang dilakukan oleh seseorang hakim Mahkamah Persekutuan tidak boleh dipersoal atas alasan bahawa itu telah mencapai had umur yang ia dikehendaki bersara.

(9) Perkara ini hendaklah terpakai bagi seseorang hakim Mahkamah Rayuan dan bagi seseorang hakim Mahkamah Tinggi sebagaimana ia terpakai bagi seseorang hakim Mahkamah Persekutuan, kecuali bahawa sebelum menggantung jawatan seseorang hakim Mahkamah Rayuan atau hakim Mahkamah Tinggi selain daripada Presiden Mahkamah Rayuan atau Ketua Hakim Mahkamah Tinggi di bawah Fasal (5), Yang di-Pertuan Agong hendaklah berunding dengan Presiden Mahkamah Rayuan atau Ketua Hakim Mahkamah Tinggi itu dan bukannya Hakim Besar Mahkamah Persekutuan.

(10) Presiden Mahkamah Rayuan dan Ketua-Ketua Hakim Mahkamah Tinggi hendaklah bertanggungjawab kepada Hakim Besar Mahkamah Persekutuan.

Penjalanan kuasa oleh hakim-hakim

125A. (1) Walaupun apa jua yang terkandung dalam Perlembagaan ini, adalah dengan ini ditetapkan bahawa –

- (a) Hakim Besar Mahkamah Persekutuan dan seseorang hakim Mahkamah Persekutuan boleh menjalankan semua atau mana-mana kuasa hakim Mahkamah Rayuan dan hakim Mahkamah Tinggi;
- (aa) Presiden Mahkamah Rayuan dan seseorang hakim Mahkamah Rayuan boleh menjalankan semua atau mana-mana kuasa hakim Mahkamah Tinggi; dan
- (b) hakim Mahkamah Tinggi di Malaya boleh menjalankan semua atau mana-mana daripada kuasa-kuasa hakim Mahkamah Tinggi di Sabah dan Sarawak dan sebaliknya.

(2) Peruntukan-Peruntukan Perkara ini hendaklah disifatkan sebagai telah menjadi sebahagian integral Perlembagaan ini mulai dari Hari Malaysia.

Kuasa menghukum kerana penghinaan

126. Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan atau Mahkamah Tinggi adalah berkuasa menghukum sesiapa yang melakukan apa-apa penghinaan terhadapnya.

Sekatan mengenai perbincangan Parlimen tentang kelakuan hakim

127. Kelakuan seseorang hakim Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan atau Mahkamah Tinggi tidak boleh dibincangkan dalam mana-mana Majlis Parlimen kecuali dengan suatu usul yang tersendiri dan notis mengenainya telah diberi oleh tidak kurang daripada satu perempat daripada jumlah bilangan ahli Majlis Parlimen itu, dan juga tidak boleh dibincangkan dalam mana-mana Dewan Undangan Negeri.

Bidang kuasa Mahkamah Persekutuan

128. (1) Hanya Mahkamah Persekutuan sahaja, dan tidak termasuk mahkamah-mahkamah lain, yang ada bidang kuasa bagi memutuskan mengikut mana-mana kaedah mahkamah yang mengawal perjalanan bidang kuasa itu –

- (a) apa-apa soal sama ada sesuatu undang-undang yang dibuat oleh Parlimen atau oleh sesuatu Badan Perundangan Negeri adalah terbatal oleh kerana undang-undang itu membuat peruntukan mengenai sesuatu perkara yang Parlimen atau, mengikut mana yang berkenaan, Badan Perundangan Negeri itu tidak berkuasa membuat undang-undang; dan

- (b) pertikaian mengenai apa-apa soal lain di antara Negeri-negeri atau di antara Persekutuan dengan mana-mana Negeri.

(2) Dengan tidak menyentuh bidang kuasa Mahkamah Persekutuan untuk membicarakan rayuan-rayuan, Mahkamah Persekutuan adalah mempunyai bidang kuasa (tertakluk kepada apa-apa mahkamah yang mengaturkan cara bidang kuasa itu dijalankan)

memutuskan sesuatu soal yang timbul dalam pembicaraan di suatu mahkamah lain tentang kuatkuasa mana-mana peruntukan Perlembagaan ini dan menghantar balik kes itu kepada mahkamah yang lain itu untuk diselesaikan mengikut keputusan itu.

(3) Bidang kuasa Mahkamah Persekutuan bagi memutuskan rayuan-rayuan dari Mahkamah Rayuan, Mahkamah Tinggi atau seseorang hakim Mahkamah itu hendaklah sebagaimana yang diperuntukkan melalui undang-undang persekutuan.

129. (Dimansuhkan).

Bidang kuasa Mahkamah Persekutuan untuk menasihati

130. Yang di-Pertuan Agong boleh merujukkan kepada Mahkamah Persekutuan untuk pendapatnya apa-apa soal tentang kuatkuasa mana-mana peruntukan Perlembagaan ini yang telah timbul atau yang pada pendapat Yang di-Pertuan Agong mungkin timbul, dan Mahkamah Persekutuan hendaklah mengumumkan pendapatnya mengenai apa-apa soal yang dirujukkan kepadanya itu dalam mahkamah terbuka.

131. (Dimansuhkan).

Peruntukan berkenaan dengan ketidaklayakan, dsb., Hakim Besar, Presiden atau Ketua Hakim

131A. (1) Apa-apa peruntukan yang dibuat oleh undang-undang persekutuan membenarkan tugas-tugas Hakim Besar Mahkamah Persekutuan atau Presiden Mahkamah Rayuan atau Ketua Hakim Mahkamah Tinggi dijalankan oleh seorang hakim Mahkamah Persekutuan, sekiranya berlaku kekosongan dalam jawatan itu atau sekiranya Hakim Besar itu tidak berupaya menjalankan tugas-tugasnya, boleh meliputi tugas-tugas Hakim Besar di bawah Perlembagaan ini.

(2) Apa-apa peruntukan yang dibuat oleh undang-undang persekutuan membenarkan tugas-tugas Presiden Mahkamah Rayuan atau Ketua Hakim Mahkamah Tinggi dijalankan oleh seorang hakim lain Mahkamah Rayuan atau Mahkamah Tinggi, mengikut mana-mana yang berkenaan sekiranya berlaku kekosongan dalam jawatan itu atau sekiranya Ketua Hakim itu tidak berupaya menjalankan tugas-tugasnya, boleh meliputi tugas-tugas Ketua Hakim di bawah Perlembagaan ini kecuali tugas-tugasnya sebagai hakim Mahkamah Persekutuan.

BAHAGIAN X PERKHIDMATAN AWAM

Perkhidmatan Awam

132. (1) Bagi maksud-maksud Perlembagaan ini, perkhidmatan awam ialah –

(a) angkatan tentera;

- (b) perkhidmatan kehakiman dan undang-undang;
- (c) perkhidmatan awam am Persekutuan;
- (d) pasukan polis;
- (e) (*Dimansuhkan*).
- (f) perkhidmatan awam bersama yang tersebut dalam Perkara 133;
- (g) perkhidmatan awam tiap-tiap satu Negeri; dan
- (h) perkhidmatan pendidikan.

(2) Kecuali sebagaimana selainnya diperuntukkan dengan nyata oleh Perlembagaan ini, kelayakan untuk perlantikan bagi orang-orang dalam perkhidmatan awam dan syarat-syarat perkhidmatan mereka, lain daripada orang-orang dalam perkhidmatan yang tersebut dalam perenggan (g) Fasal (1) boleh dibuat peraturan oleh undang-undang persekutuan dan juga, tertakluk kepada peruntukan mana-mana undang-undang persekutuan itu, oleh Yang di-Pertuan Agong; dan kelayakan untuk perlantikan bagi orang-orang dalam perkhidmatan awam mana-mana Negeri dan syarat-syarat perkhidmatan mereka boleh dibuat peraturan oleh undang-undang Negeri dan juga, tertakluk kepada peruntukan mana-mana undang-undang Negeri itu, oleh Raja atau Yang di-Pertua Negeri bagi Negeri itu.

(2A) Kecuali sebagaimana diperuntukkan dengan nyatanya oleh Perlembagaan ini, tiap-tiap orang anggota bagi mana-mana perkhidmatan yang tersebut dalam perenggan (a), (b), (c), (d), (f) dan (h) Fasal (1) adalah memegang jawatan selama diperkenankan oleh Yang di-Pertuan Agong, dan kecuali sebagaimana diperuntukkan dengan nyatanya oleh Perlembagaan Negeri, tiap-tiap orang anggota bagi perkhidmatan awam Negeri adalah memegang jawatan selama diperkenankan oleh Raja atau Yang di-Pertua Negeri bagi Negeri itu.

(3) Perkhidmatan awam tidak dikira sebagai mengandungi –

- (a) jawatan mana-mana anggota pentadbiran dalam Persekutuan atau dalam sesuatu Negeri; atau
- (b) jawatan Yang di-Pertua Dewan Negara, Yang di-Pertua Dewan Rakyat, Timbalan Yang di-Pertua Dewan Negara, Timbalan Yang di-Pertua Dewan Rakyat atau ahli mana-mana Majlis Parlimen atau ahli sesuatu Dewan Undangan Negeri; atau
- (c) jawatan hakim Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan atau hakim Mahkamah Tinggi; atau

[Perkara 132 – 133]

- (d) jawatan ahli mana-mana Suruhanjaya atau Majlis yang dituuhkan oleh Perlembagaan ini atau mana-mana Suruhanjaya atau Majlis yang bersamaan yang ditubuhkan oleh Perlembagaan sesuatu Negeri; atau
 - (e) apa-apa jawatan diplomat sebagaimana yang ditetapkan dengan perintah oleh yang di-Pertuan Agong iaitu jawatan yang, jika tidak kerana perintah itu, akan menjadi jawatan dalam perkhidmatan awam am Persekutuan.
- (4) Sebutan-sebutan dalam Bahagian ini, kecuali dalam Perkara 136 dan 147, mengenai orang dalam perkhidmatan awam atau anggota mana-mana perkhidmatan awam tidaklah dipakai mengenai –
- (a) (Dimansuhkan).
 - (b) Peguam Negara atau pun penasihat undang-undang mana-mana Negeri, jika peruntukan bagi cara perlantikan dan pemecatan penasihat undang-undang Negeri itu dari jawatan adalah dimasukkan dengan tertentu dalam Perlembagaan Negeri itu, atau jika ia dilantik dari antara orang-orang yang lain daripada anggota perkhidmatan kehakiman dan undang-undang atau perkhidmatan awam Negeri itu; atau
 - (c) seseorang kakitangan peribadi bagi Yang di-Pertuan Agong atau bagi seorang Raja atau Yang di-Pertua Negeri, atau
 - (d) mengenai Melaka dan Pulau Pinang jika peruntukan dibuat oleh undang-undang Negeri bagi perlantikan mereka –
 - (i) Yang di-Pertua Jabatan Hal Ehwal Agama;
 - (ii) Setiausaha Jabatan Hal Ehwal Agama;
 - (iii) Mufti;
 - (iv) Kadi Besar; atau
 - (v) Kadi.

Perkhidmatan bersama, dsb.

133. (1) Perkhidmatan bersama yang am bagi Persekutuan dan bagi satu atau beberapa buah Negeri atau, atas permintaan Negeri-Negeri yang berkenaan itu, bagi dua buah Negeri atau lebih, boleh ditubuhkan oleh undang-undang persekutuan.

- (2) Jika seseorang anggota mana-mana perkhidmatan awam adalah diambil bekerja

- (a) sebahagian bagi maksud persekutuan dan sebahagian bagi maksud Negeri, atau
- (b) bagi maksud dua buah Negeri atau lebih,

maka, tertakluk kepada undang-undang persekutuan, kadar saraannya, jika ada, yang kena dibayar oleh Persekutuan dan Negeri atau Negeri-Negeri yang berkenaan itu atau, mengikut mana yang berkenaan, oleh tiap-tiap Negeri yang berkenaan itu, hendaklah ditetapkan dengan persetujuan atau, jika tidak ada persetujuan, oleh Suruhanjaya yang bidang kuasanya adalah meliputi anggota itu.

Peminjaman pegawai-pegawai

134. (1) Persekutuan boleh, atas permintaan sesuatu Negeri, pihak berkuasa tempatan, atau pihak berkuasa berkanun atau mana-mana organisasi, di dalam atau di luar Malaysia, meminjamkan mana-mana anggota perkhidmatan awamnya kepada perkhidmatan Negeri itu, pihak berkuasa atau organisasi, mengikut mana-mana yang berkenaan; dan sesuatu Negeri boleh, atas permintaan Persekutuan, suatu Negeri lain, suatu pihak berkuasa tempatan atau suatu pihak berkuasa berkanun atau mana-mana organisasi, di dalam atau di luar Malaysia, meminjamkan mana-mana anggota perkhidmatan awamnya sendiri kepada perkhidmatan Persekutuan, Negeri lain, pihak berkuasa atau organisasi, mengikut mana-mana yang berkenaan.

(2) Seseorang yang dipinjamkan di bawah Perkara ini hendaklah tetap menjadi anggota perkhidmatan yang dianggotainya, tetapi saraannya hendaklah dibayar oleh Persekutuan, Negeri, pihak berkuasa atau organisasi, mengikut mana-mana yang berkenaan, yang kepada perkhidmatannya dia dipinjamkan.

Sekatan mengenai pembuangan kerja dan penurunan pangkat

135. Tiada seseorang anggota mana-mana perkhidmatan yang tersebut dalam perenggan (b) hingga (h) Fasal (1) Perkara 132 boleh dibuang kerja atau diturunkan pangkat oleh sesuatu pihak berkuasa yang rendah daripada pihak berkuasa yang, pada masa pembuangan kerja atau penurunan pangkat itu, ada mempunyai kuasa melantik seorang anggota perkhidmatan itu yang sama pangkatnya:

Dengan syarat bahawa dalam pemakaiannya terhadap anggota-anggota perkhidmatan yang tersebut dalam perenggan (g) Fasal (1) Perkara 132, Fasal ini tidaklah dipakai bagi apa-apa undang-undang yang mungkin dibuat oleh badan perundangan mana-mana Negeri, lain daripada Pulau Pinang dan Melaka, iaitu undang-undang yang memberi kuasa kepada sesuatu Jemaah yang dilantik oleh Raja Negeri itu menjalankan semua kuasa dan tugas Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri itu, lain daripada kuasa bagi membuat perlantikan mana-mana kepada perjawatan tetap atau perjawatan berpenyen:

Dengan syarat selanjutnya bahawa Fasal ini tidak boleh dipakai bagi sesuatu kes di mana seorang anggota mana-mana perkhidmatan yang tersebut dalam Fasal ini

[Perkara 135]

dibuang kerja atau diturunkan pangkat oleh sesuatu pihak berkuasa menurut sesuatu kuasa yang diwakilkan kepadanya oleh sesuatu Suruhanjaya yang baginya dipakai Bahagian ini, dan proviso ini hendaklah disifatkan sebagai telah menjadi sebahagian integral Fasal ini mulai dari Hari Merdeka.

(2) Tiada seseorang anggota mana-mana perkhidmatan yang tersebut di atas itu boleh dibuang kerja atau diturunkan pangkat dengan tidak diberi peluang yang munasabah untuk didengar:

Dengan syarat bahawa Fasal ini tidak boleh dipakai bagi kes-kes yang berikut:

- (a) di mana seorang anggota sesuatu perkhidmatan itu dibuang kerja atau diturunkan pangkat oleh sebab kelakuan yang mengenainya sesuatu penuduhan jenayah telah dibuktikan terhadap anggota itu; atau
- (b) di mana pihak berkuasa yang diberi kuasa untuk membuang kerja atau menurunkan pangkat seorang anggota sesuatu perkhidmatan itu berpuas hati bahawa oleh kerana sesuatu sebab, yang akan direkodkan oleh pihak berkuasa itu secara bertulis, kehendak-kehendak Fasal ini tidak munasabah dijalankan secara praktik; atau
- (c) di mana Yang di-Pertuan Agong, atau, mengenai seseorang anggota perkhidmatan awam sesuatu Negeri, Raja atau Yang di-Pertua Negeri bagi Negeri itu, berpuas hati bahawa bagi kepentingan keselamatan Persekutuan atau mana-mana bahagiannya kehendak-kehendak Fasal ini tidaklah mustahak dijalankan; atau
- (d) di mana sesuatu perintah tahanan, pengawasan, kediaman terhad, buang negeri atau deportasi telah dibuat ke atas seseorang anggota sesuatu perkhidmatan itu atau di mana sesuatu bentuk sekatan atau pengawasan dengan bon atau selainnya telah dikenakan ke atas seseorang anggota itu, di bawah mana-mana undang-undang berkaitan dengan keselamatan Persekutuan atau mana-mana bahagiannya, pencegahan jenayah, tahanan pencegahan, kediaman terhad, buang negeri, imigresen, atau perlindungan bagi wanita dan gadis:

Dengan syarat selanjutnya bahawa bagi maksud Perkara ini, jika perkhidmatan seorang anggota perkhidmatan itu ditamatkan untuk kepentingan awam di bawah mana-mana undang-undang yang pada masa itu berkuatkuasa atau di bawah mana-mana peraturan yang dibuat oleh Yang di-Pertuan Agong di bawah Perkara 132 (2), penamatan perkhidmatan itu tidaklah bermakna buang kerja sama ada atau tidak keputusan menamatkan perkhidmatan itu berhubung dengan salah laku pegawai itu atau perlaksanaan tugas yang tidak memuaskan olehnya berkaitan dengan jawatannya atau akibat-akibat penamatan itu melibatkan suatu elemen hukuman; dan proviso ini hendaklah disifatkan sebagai sebahagian integral Perkara ini mulai dari Hari Merdeka.

(3) Dengan tiada persetujuan Suruhanjaya Perkhidmatan Kehakiman dan Undang-Undang, tiada seseorang anggota mana-mana perkhidmatan yang tersebut dalam perenggan (c), (f) atau (g) Fasal (1) Perkara 132 boleh dibuang kerja atau diturunkan pangkat atau menanggung apa-apa lain tindakan tatatertib kerana sesuatu yang dilakukan atau tidak dilakukan olehnya pada menjalankan sesuatu tugas kehakiman yang diberi kepadanya oleh undang-undang.

Layanan sama rata bagi pekerja-pekerja persekutuan

136. Tertakluk kepada syarat-syarat pekerjaan mereka, semua orang dari apa-apa kaum jua pun dalam tingkat yang sama dalam perkhidmatan Persekutuan hendaklah diberi layanan yang sama rata.

Majlis Angkatan Tentera

137. (1) Maka hendaklah ada suatu Majlis Angkatan Tentera yang akan bertanggungjawab di bawah kuasa am Yang di-Pertuan Agong atas perintah, tatatertib dan pentadbiran angkatan tentera, dan segala perkara lain mengenainya, melainkan perkara-perkara berkenaan dengan menggunakan angkatan tentera bagi maksud gerakan.

(2) Fasal (1) adalah berkuatkuasa tertakluk kepada peruntukan mana-mana undang-undang persekutuan, dan mana-mana undang-undang persekutuan itu boleh membuat peruntukan bagi meletakkan apa-apa tugas mengenai angkatan tentera pada Majlis Angkatan Tentera.

(3) Majlis Angkatan Tentera hendaklah mengandungi ahli-ahli yang berikut iaitu:

- (a) Menteri yang pada masa itu bertanggungjawab atas pertahanan, yang akan menjadi Pengerusi;
- (b) seorang ahli mewakili Duli-Duli Yang Maha Mulia Raja-Raja, yang dilantik oleh Majlis Raja-Raja;
- (c) Ketua Turus Angkatan Tentera yang dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong;
- (d) seorang sivilan iaitu orang yang menjalankan kewajipan-kewajipan jawatan Setiausaha Pertahanan, yang bertindak sebagai Setiausaha Majlis Angkatan Tentera;
- (e) dua orang pegawai turus kanan Angkatan Tentera Persekutuan, yang dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong;
- (f) seorang pegawai kanan Tentera Laut Persekutuan, yang dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong;
- (g) seorang pegawai kanan Tentera Udara Persekutuan, yang dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong;

[Perkara 137 – 138]

(h) dua orang ahli tambahan, jika ada, sama ada anggota tentera atau sivilan, yang dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong.

(4) Majlis Angkatan Tentera boleh bertindak walaupun ada sesuatu kekosongan dalam keanggotaannya dan, tertakluk kepada Perlembagaan ini dan kepada undang-undang persekutuan, ia boleh membuat peruntukan bagi semua atau mana-mana daripada perkara yang berikut:

- (a) penyusunan kerjanya dan cara-cara bagaimana tugas-tugasnya akan dijalankan, dan penyimpanan rekod-rekod dan minit-minit;
- (b) kewajipan dan tanggungjawab ahli-ahli Majlis itu masing-masing, termasuk memberi perwakilan mana-mana daripada kuasa atau kewajibannya kepada mana-mana ahli Majlis itu;
- (c) rundingan yang akan diadakan oleh Majlis itu dengan orang-orang, lain daripada ahli-ahlinya;
- (d) acara yang akan diikuti oleh Majlis itu pada menjalankan urusannya (termasuk menetapkan korum), melantik, mengikut pilihannya, seorang naib pengerusi dari antara ahli-ahlinya, dan tugas-tugas naib pengerusi;
- (e) apa-apa perkara lain yang peruntukan-peruntukan baginya, pada pendapatnya, perlu atau mustahak dibuat untuk menjalankan tugas-tugasnya dengan cara yang lebih baik.

Suruhanjaya Perkhidmatan Kehakiman dan Undang-undang

138. (1) Maka hendaklah ada suatu Suruhanjaya Perkhidmatan Kehakiman dan Undang-Undang yang bidang kuasanya adalah meliputi semua anggota perkhidmatan kehakiman dan undang-undang.

(2) Suruhanjaya Perkhidmatan Kehakiman dan Undang-Undang hendaklah mengandungi –

- (a) Pengerusi Suruhanjaya Perkhidmatan Awam, yang akan menjadi Pengerusi;
- (b) Peguam Negara atau, jika Peguam Negara adalah seorang ahli Parlimen atau adalah dilantik bukan dari antara anggota-anggota Perkhidmatan Kehakiman dan Undang-Undang, Peguamcara Negara.
- (c) Seorang atau beberapa orang ahli lain yang dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong, selepas berunding dengan Hakim Besar Mahkamah Persekutuan dari antara orang-orang yang menjadi atau telah menjadi atau yang berkecualan menjadi hakim Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan

atau Mahkamah Tinggi atau yang menjadi hakim Mahkamah Agung sebelum Hari Malaysia.

(3) Orang yang menjadi setiausaha Suruhanjaya Perkhidmatan Awam hendaklah juga menjadi setiausaha Suruhanjaya Perkhidmatan Kehakiman dan Undang-Undang.

Suruhanjaya Perkhidmatan Awam

139. (1) Maka hendaklah ada suatu Suruhanjaya Perkhidmatan Awam ada, tertakluk kepada Perkara 144, bidang kuasanya hendaklah meliputi semua orang yang menjadi anggota perkhidmatan yang tersebut dalam perenggan (c) dan (f) Fasal (1) Perkara 132, lain daripada Ketua Audit Negara, meliputi anggota-anggota perkhidmatan awam bagi Negeri Melaka dan Negeri Pulau Pinang, dan setakat mana yang diperuntukkan oleh Fasal (2), meliputi anggota-anggota perkhidmatan awam bagi mana-mana Negeri lain.

(1A) Bidang kuasa Suruhanjaya Perkhidmatan Awam hendaklah meliputi –

- (a) anggota-anggota perkhidmatan awam am Persekutuan yang diambil bekerja dalam sesuatu jabatan persekutuan di Negeri Sabah atau Sarawak;
- (b) anggota-anggota perkhidmatan awam Negeri Sabah atau Sarawak yang dipinjamkan ke perkhidmatan awam am Persekutuan; dan
- (c) anggota-anggota perkhidmatan awam Negeri Sabah atau Sarawak yang berkhidmat dalam jawatan-jawatan persekutuan atau dalam mana-mana jawatan yang dijadikan jawatan persekutuan di Negeri itu dan yang telah membuat pilihan untuk menjadi anggota-anggota perkhidmatan awam am Persekutuan.

(2) Badan Perundangan bagi mana-mana Negeri, lain daripada Melaka dan Pulau Pinang, boleh dengan undang-undang memperluaskan bidang kuasa Suruhanjaya Perkhidmatan Awam supaya meliputi semua atau mana-mana orang dalam perkhidmatan awam Negeri itu, tetapi tiada sesuatu undang-undang itu boleh berkuatkuasa terlebih dahulu daripada dua belas bulan dari tarikh undang-undang itu diluluskan; dan jika Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri tidak ada ditubuhkan serta menjalankan tugas-tugasnya pada bila-bila masa di mana-mana Negeri itu di mana tiada undang-undang itu berkuatkuasa maka, jika peruntukan ada dibuat oleh undang-undang Persekutuan, bidang kuasa Suruhanjaya Perkhidmatan Awam hendaklah diperluaskan supaya meliputi semua anggota perkhidmatan awam Negeri itu.

(3) Apa-apa perluasan bidang kuasa Suruhanjaya Perkhidmatan Awam yang dibuat oleh badan perundangan mana-mana Negeri menurut Fasal (2) boleh dibatalkan atau diubahsuai oleh suatu undang-undang yang diluluskan oleh badan perundangan Negeri itu.

(4) Suruhanjaya Perkhidmatan Awam hendaklah mengandungi ahli-ahli yang berikut yang dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong menurut budi bicaranya tetapi selepas menimbangkan nasihat Perdana Menteri dan selepas berunding dengan Majlis Raja-Raja, iaitu, seorang pengerusi, seorang timbalan pengerusi dan tidak kurang daripada empat orang anggota lain; tetapi bilangan anggota lain itu tidaklah boleh, sehingga diperuntukkan selainnya melalui perintah oleh Yang di-Pertuan Agong, melebihi tiga puluh orang.

(5) Sama ada pengerusi atau timbalan pengerusi hendaklah, dan kedua-duanya boleh, dilantik dari antara orang-orang yang menjadi anggota mana-mana perkhidmatan awam, atau yang telah pernah menjadi anggota mana-mana perkhidmatan awam pada bila-bila masa dalam tempoh lima tahun sebelum daripada sahaja tarikh mereka mula dilantik.

(6) Seseorang anggota mana-mana perkhidmatan awam yang dilantik menjadi pengerusi atau timbalan pengerusi tidaklah berkelayakan untuk apa-apa perantikan lagi dalam perkhidmatan Persekutuan melainkan sebagai seorang ahli bagi sesuatu Suruhanjaya yang dimaksudkan oleh Bahagian ini.

Suruhanjaya Pasukan Polis

140. (1) Maka hendaklah ada suatu Suruhanjaya Pasukan Polis dan bidang kuatkuasanya hendaklah meliputi semua orang yang menjadi anggota pasukan polis dan, tertakluk kepada peruntukan mana-mana undang-undang yang ada, Suruhanjaya itu hendaklah bertanggungjawab bagi melantik, mengesahkan, memasukkan ke dalam perjawatan tetap atau perjawatan berpencen, kenaikan pangkat, pertukaran dan menjalankan kawalan tatatertib ke atas anggota pasukan polis:

Dengan syarat bahawa Parlimen boleh dengan undang-undang mengadakan peruntukan mengenai perjalanan apa-apa kawalan tatatertib ke atas semua atau mana-mana daripada anggota-anggota pasukan polis mengikut apa-apa cara dan oleh mana-mana pihak berkuasa sebagaimana yang diperuntukkan dalam undang-undang itu, dan dalam hal yang demikian, jika pihak berkuasa itu adalah lain daripada Suruhanjaya itu, kawalan tatatertib yang kena dijalankan oleh pihak berkuasa itu tidak boleh dijalankan oleh Suruhanjaya itu; dan tiada apa-apa peruntukan undang-undang itu boleh menjadi tak sah oleh sebab ia berlawanan dengan mana-mana peruntukan Bahagian ini.

(2) Undang-undang persekutuan boleh membuat peruntukan bagi Suruhanjaya Pasukan Polis menjalankan tugas-tugas lain.

(3) Suruhanjaya Pasukan Polis hendaklah mengandungi ahli-ahli yang berikut, iaitu:

(a) Menteri yang pada masa itu bertanggungjawab mengenai polis, yang akan menjadi Pengerusi;

(b) pegawai polis yang memerintah seluruh pasukan polis;

- (c) orang yang menjalankan kewajipan-kewajipan jawatan Setiausaha Kementerian di bawah Menteri yang pada masa itu bertanggungjawab mengenai polis;
- (d) seorang ahli Suruhanjaya Perkhidmatan Awam yang dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong;
- (e) tidak kurang daripada dua orang tetapi tidak lebih daripada enam orang ahli lain, yang dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong.

(4) Yang di-Pertuan Agong boleh menetapkan sebagai jawatan-jawatan khas jawatan-jawatan Ketua Polis Negara, Timbalan Ketua Polis Negara dan apa-apa jawatan lain dalam pasukan polis yang, pada pendapatnya, adalah serupa atau lebih tinggi tarafnya; dan perlantikan bagi apa-apa jawatan yang ditetapkan itu tidak boleh dibuat mengikut Fasal (1) tetapi hendaklah dibuat oleh Yang di-Pertuan Agong atas syor Suruhanjaya Pasukan Polis.

(5) Sebelum bertindak mengikut Fasal (4) atas syor Suruhanjaya Pasukan Polis, Yang di-Pertuan Agong hendaklah menimbangkan nasihat Perdana Menteri, dan boleh merujukkan balik satu kali syor itu kepada Suruhanjaya itu untuk dipertimbangkan semula.

(6) Suruhanjaya Pasukan Polis boleh membuat peruntukan bagi semua atau mana-mana daripada perkara yang berikut:

- (a) penyusunan kerjanya dan cara-cara bagaimana tugas-tugasnya akan dijalankan dan penyimpanan rekod-rekod dan minit-minit;
- (b) kewajipan dan tanggungjawab ahli-ahli Suruhanjaya itu masing-masing, termasuk memberi perwakilan kuasa atau kewajibannya kepada mana-mana ahli Suruhanjaya itu atau mana-mana anggota pasukan polis atau mana-mana ahli jemaah pegawai-pegawai pasukan polis atau suatu jawatankuasa yang terdiri dari anggota-anggota Suruhanjaya dan pasukan itu;
- (c) rundingan yang akan diadakan oleh Suruhanjaya itu dengan orang-orang, lain daripada ahli-ahlinya;
- (d) acara yang akan diikuti oleh Suruhanjaya itu pada menjalankan urusannya (termasuk menetapkan korum), melantik, mengikut pilihannya seorang naib pengerusi dari antara ahli-ahlinya, dan tugas-tugas naib pengerusi;
- (e) apa-apa perkara lain yang peruntukan-peruntukan baginya, pada pendapatnya, perlu atau mustahak dibuat untuk menjalankan tugas-tugasnya dengan cara yang lebih baik.

(7) Dalam Perkara ini "pertukaran" tidak termasuk pertukaran dengan tiada perubahan pangkat dalam pasukan polis.

[Perkara 141 – 142]

141. (Dimansuhkan).

Suruhanjaya Perkhidmatan Pendidikan

141A. (1) Maka hendaklah diadakan suatu Suruhanjaya Perkhidmatan Pendidikan yang bidang kuasanya hendaklah, tertakluk kepada Perkara 144, meliputi semua orang yang menjadi anggota perkhidmatan yang dinyatakan dalam perenggan (h) Fasal (1) Perkara 132.

(2) Suruhanjaya Perkhidmatan Pendidikan hendaklah terdiri daripada ahli-ahli yang berikut yang dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong mengikut budi bicaranya tetapi selepas menimbang nasihat Perdana Menteri dan selepas berunding dengan Majlis Raja-Raja, iaitu seorang Pengerusi, seorang Timbalan Pengerusi dan tidak kurang daripada empat anggota lain; tetapi bilangan anggota lain itu tidaklah boleh, sehingga diperuntukkan selainnya melalui perintah oleh Yang di-Pertuan Agong, melebihi lapan *orang.

(3) Seseorang anggota mana-mana daripada perkhidmatan-perkhidmatan awam yang dilantik sebagai Pengerusi atau Timbalan Pengerusi tidak layak untuk dilantik selanjutnya dalam perkhidmatan Persekutuan lain daripada menjadi ahli sesuatu Suruhanjaya yang baginya Bahagian ini dipakai.

Peruntukan am mengenai Suruhanjaya

142. (1) Tertakluk kepada perenggan (a) Fasal (3) Perkara 140, seseorang ahli bagi mana-mana Majlis Parlimen atau Dewan Undangan Negeri tidaklah boleh menjadi atau dilantik menjadi ahli sesuatu Suruhanjaya yang dimaksudkan oleh Bahagian ini.

(2) Tertakluk kepada Fasal (3), seseorang tidak boleh dilantik menjadi ahli bagi mana-mana Suruhanjaya yang dimaksudkan oleh Bahagian ini dan hendaklah dipecat dengan perintah Yang di-Pertuan Agong jika ia adalah atau menjadi –

(a) seorang anggota bagi mana-mana perkhidmatan awam;

(b) seorang pegawai atau pekerja mana-mana pihak berkuasa tempatan, atau mana-mana badan, sama ada diperbadankan atau sebaliknya, atau mana-mana badan atau pihak berkuasa yang ditubuhkan oleh undang-undang bagi maksud-maksud awam;

(c) seorang ahli bagi sesuatu kesatuan sekerja atau sesuatu badan atau persatuan yang bergabung dengan sesuatu kesatuan sekerja.

(2A) Selain dari apa-apa hilang kelayakan yang diperuntukkan di bawah Fasal (2), pengerusi atau timbalan pengerusi mana-mana Suruhanjaya yang Bahagian ini terpakai baginya hendaklah hilang kelayakan dari memegang jawatan itu jika selepas tiga bulan dari lantikannya ke jawatan itu atau pada bila-bila masa selepas itu dia adalah atau menjadi seorang anggota mana-mana lembaga pengarah atau lembaga pengurusan, atau

seorang pegawai atau pekerja, atau melibatkan diri dalam hal-ehwal atau urusan, sesuatu pertubuhan atau badan, sama ada diperbadankan atau sebaliknya, atau sesuatu pengusahaan perdagangan, perindustrian atau lain-lain pengusahaan, sama ada atau tidak dia menerima apa-apa saraan, hadiah, untung atau faedah daripadanya:

Dengan syarat bahawa hilang kelayakan itu tidaklah terpakai jika pertubuhan atau badan itu menjalankan apa-apa kerja kebajikan atau sukarela atau tujuan yang berfaedah kepada masyarakat atau mana-mana bahagian daripadanya, atau apa-apa kerja atau tujuan lain yang berupa khairat atau sosial, dan anggota itu tidak menerima atau mendapat apa-apa saraan, hadiah, untung atau faedah daripadanya.

(3) Fasal (2) tidaklah dipakai bagi ahli-ahli *ex officio*; dan seseorang anggota mana-mana perkhidmatan awam boleh dilantik menjadi pengerusi atau timbalan pengerusi bagi mana-mana Suruhanjaya tersebut dan boleh terus menjadi sebagai demikian itu dan jika ia dalam cuti sebelum bersara, ia boleh dilantik menjadi seorang ahli lagi bagi mana-mana Suruhanjaya tersebut.

(3A) Jika, dalam masa sesuatu tempoh, pengerusi mana-mana Suruhanjaya tersebut telah diberi kebenaran bercuti oleh Yang di-Pertuan Agong atau adalah tidak berupaya, oleh kerana ianya tidak ada dalam Persekutuan, sakit atau apa-apa sebab lain untuk menjalankan tugas-tugasnya, maka timbalan pengerusi Suruhanjaya itu hendaklah menjalankan tugas-tugas pengerusi dalam masa tempoh itu, dan jika timbalan pengerusi juga tidak ada atau tidak berupaya menjalankan tugas-tugas itu, maka seorang ahli Suruhanjaya itu boleh dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong untuk menjalankan tugas-tugas pengerusi itu dalam masa tempoh itu.

(4) Jika, dalam sesuatu tempoh, seseorang ahli bagi mana-mana Suruhanjaya tersebut telah dibenarkan bercuti oleh Yang di-Pertuan Agong atau ianya tidak berupaya menjalankan tugas-tugas sebagai seorang ahli oleh sebab tidak ada dalam Persekutuan, sakit atau apa-apa sebab lain, maka –

- (a) sekiranya ia adalah seorang ahli yang dilantik, Yang di-Pertuan Agong boleh melantik sesiapa jua yang berkelayakan dilantik untuk mengambil tempatnya bagi menjalankan tugas-tugasnya dalam tempoh itu, dan perlantikan orang itu hendaklah dibuat mengikut cara sama seperti perlantikan ahli yang tugas-tugasnya akan dijalankan olehnya itu;
- (b) sekiranya ia adalah seorang ahli *ex officio* maka sesiapa jua yang dibenarkan di bawah undang-undang persekutuan bagi menjalankan tugas-tugas jawatannya boleh dalam tempoh itu menjalankan juga tugasnya sebagai seorang ahli Suruhanjaya itu.

(5) Sesuatu Suruhanjaya yang dimaksudkan oleh Bahagian ini boleh bertindak walaupun ada sesuatu kekosongan dalam keanggotaannya, dan tiada apa-apa urusan sesuatu Suruhanjaya itu boleh terbatal semata-mata oleh sebab seseorang yang tidak berhak telah mengambil bahagian dalam urusan itu.

(6) Sebelum menjalankan tugas-tugasnya sebagai seorang ahli mana-mana Suruhanjaya tersebut atau di bawah Fasal (4) seseorang, lain daripada seseorang ahli *ex officio*, hendaklah mengangkat dan menandatangani di hadapan seorang hakim Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan atau hakim Mahkamah Tinggi suatu sumpah jawatan dan taat setia yang dinyatakan dalam Jadual Keenam.

Syarat-syarat perkhidmatan bagi ahli-ahli Suruhanjaya

143. (1) Kecuali sebagaimana diperuntukkan di bawah Fasal (2) Perkara 142, seseorang ahli bagi sesuatu Suruhanjaya yang dimaksudkan oleh Bahagian ini, lain daripada seorang ahli *ex officio* –

- (a) hendaklah dilantik selama tempoh lima tahun atau, jika ditetapkan dalam sesuatu hal tertentu oleh Yang di-Pertuan Agong apabila bertindak menurut budibicaranya tetapi selepas menimbangkan nasihat Perdana Menteri, selama tempoh kurang daripada lima tahun;
- (b) boleh, melainkan jika hilang-kelayakan, dilantik semula dari semasa ke semasa; dan
- (c) boleh pada bila-bila masa meletakkan jawatannya tetapi tidak boleh dipecat dari jawatan kecuali atas alasan-alasan dan dengan cara yang sama seperti seorang hakim Mahkamah Persekutuan.

(2) Parlimen hendaklah dengan undang-undang membuat peruntukan bagi saraan mana-mana ahli Suruhanjaya tersebut, lain daripada seseorang ahli yang peruntukan bagi saraannya sebagai pemegang apa-apa jawatan lain ada dibuat oleh undang-undang persekutuan; dan saraan yang diperuntukkan sedemikian hendaklah dipertanggungjawabkan kepada Dana Disatukan.

(3) Saraan dan lain-lain syarat jawatan seorang ahli bagi sesuatu Suruhanjaya yang dimaksudkan oleh Bahagian ini tidak boleh, selepas perlantikannya, dibuat apa-apa perubahan yang kurang baik baginya.

Tugas-tugas Suruhanjaya Perkhidmatan

144. (1) Tertakluk kepada peruntukan mana-mana undang-undang yang ada dan kepada peruntukan Perlembagaan ini, maka adalah menjadi kewajipan sesuatu Suruhanjaya yang dimaksudkan oleh Bahagian ini melantik, mengesahkan, memasukkan ke dalam perjawatan tetap atau perjawatan berpencahan, menaikkan pangkat, menukar dan menjalankan kawalan tatatertib ke atas anggota-anggota bagi perkhidmatan atau perkhidmatan-perkhidmatan yang diliputi oleh bidang kuasanya.

(2) Undang-undang persekutuan boleh membuat peruntukan bagi mana-mana Suruhanjaya itu menjalankan tugas-tugas lain.

(3) Yang di-Pertuan Agong boleh menetapkan sebagai jawatan-jawatan khas apa-apa jawatan dalam perkhidmatan awam yang dipegang oleh ketua atau timbalan ketua sesuatu jabatan atau oleh seseorang pegawai yang, pada pendapatnya, adalah serupa tarafnya, dan perlantikan bagi mana-mana jawatan yang ditetapkan sedemikian tidak boleh dibuat mengikut Fasal (1) tetapi hendaklah dibuat oleh Yang di-Pertuan Agong atas syor Suruhanjaya yang bidang kuasanya meliputi perkhidmatan yang berkenaan dengan jawatan yang dipegang itu.

(4) Raja atau Yang di-Pertua Negeri bagi sesuatu Negeri boleh menetapkan sebagai jawatan-jawatan khas apa-apa jawatan dalam perkhidmatan awam Negerinya yang dipegang oleh ketua atau timbalan ketua sesuatu jabatan atau oleh seseorang pegawai yang, pada pendapatnya, adalah serupa tarafnya; dan perlantikan bagi mana-mana jawatan yang ditetapkan sedemikian tidak boleh dibuat mengikut Fasal (1) tetapi hendaklah dibuat oleh Raja atau Yang di-Pertua Negeri atau syor Suruhanjaya Perkhidmatan Awam, (atau, jika ada dalam Negeri itu suatu Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri, atas syor Suruhanjaya itu).

(5) Sebelum bertindak, mengikut Fasal (3) atau (4), atas syor Suruhanjaya yang tersebut dalamnya itu –

(a) Yang di-Pertuan Agong hendaklah menimbang nasihat Perdana Menteri; dan

(b) Raja atau Yang di-Pertua Negeri hendaklah menimbang nasihat Ketua Menteri Negerinya,

dan boleh merujuk balik satu kali syor itu kepada Suruhanjaya itu untuk dipertimbangkan semula.

(5A) Kecuali sebagaimana diperuntukkan dalam Fasal (5B), undang-undang persekutuan dan, tertakluk kepada peruntukan mana-mana undang-undang itu, peraturan-peraturan yang dibuat oleh Yang di-Pertuan Agong boleh, walau apa pun peruntukan Fasal (1) Perkara 135, membuat peruntukan bagi seseorang pegawai dalam sesuatu perkhidmatan yang diliputi oleh bidang kuasa Suruhanjaya yang dimaksudkan oleh Bahagian ini, atau bagi sesuatu jemaah pegawai-pegawai itu, menjalankan apa-apa tugas Suruhanjaya itu di bawah Fasal (1):

Dengan syarat bahawa –

(a) tiada sesuatu undang-undang atau peraturan itu boleh membuat peruntukan bagi mana-mana pegawai atau jemaah pegawai itu menjalankan apa-apa kuasa membuat perlantikan pertama bagi perjawatan tetap atau perjawatan berperencen, atau apa-apa kuasa menaikkan pangkat (lain daripada menaikkan pangkat untuk jawatan memangku); dan

(b) mana-mana orang yang tidak berpuas hati dengan penjalanan mana kuasa kawalan tatatertib oleh mana-mana pegawai atau jemaah pegawai itu

[Perkara 144]

boleh merayu kepada Suruhanjaya itu dalam masa dan mengikut cara yang ditetapkan oleh undang-undang atau peraturan itu, dan Suruhanjaya itu boleh membuat apa-apa perintah yang difikirkannya patut mengenainya.

- (5B) (i) Walau apapun peruntukan-peruntukan Fasal (1) Perkara 135 dan Perkara 139 dan Perkara 141A, semua kuasa dan tugas Suruhanjaya Perkhidmatan Awam atau Suruhanjaya Perkhidmatan Pendidikan yang ditubuhkan di bawah perkara 139 dan Perkara 141A, lain daripada kuasa membuat perlantikan pertama bagi perjawatan tetap atau berpcen, boleh dijalankan oleh suatu jemaah yang dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong.
- (ii) Mana-mana ornag yang tidak puas hati dengan penjalanan mana-mana kuasa atau tugas yang tersebut di atas oleh jemaah itu boleh merayu kepada suatu Jemaah Rayuan yang dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong.
- (iii) Yang di-Pertuan Agong boleh dengan peraturan-peraturan membuat peruntukan bagi perkara-perkara berhubung dengan perlantikan ahli-ahli jemaah atau ahli-ahli Jemaah Rayuan itu, dan acara yang akan diikuti oleh jemaah atau Jemaah Rayuan itu di bawah Fasal ini.
- (iv) Jika Yang di-Pertuan Agong telah melantik jemaah itu di bawah perenggan (i) Fasal ini bagi maksud menjalankan mana-mana kuasa atau tugas yang tersebut dalam perenggan itu, maka kuasa atau tugas itu hendaklah terhenti daripada dijalankan oleh Suruhanjaya tersebut selagi kuasa atau tugas itu masih menjadi suatu kuasa atau tugas yang akan dijalankan oleh jemaah itu.

(6) Sesuatu Suruhanjaya yang dimaksudkan oleh Bahagian ini boleh mewakili mana-mana tugasnya di bawah Fasal (1) mengenai sesuatu tingkatan perkhidmatan kepada mana-mana pegawai dalam sesuatu perkhidmatan yang diliputi oleh bidang kuasanya, atau kepada mana-mana jemaah pegawai-pegawai yang dilantik olehnya itu, dan pegawai atau jemaah itu hendaklah menjalankan tugas-tugas itu di bawah arahan dan kawalan Suruhanjaya itu.

(6A) Berkenaan dengan anggota-anggota perkhidmatan awam am Persekutuan yang diambil bekerja dalam jawatan-jawatan tambahan kepada angkatan tentera atau mana-mana daripadanya atau jawatan tambahan kepada pasukan polis, atau berkenaan dengan mana-mana tingkatan anggota-anggota perkhidmatan itu yang diambil bekerja sedemikian, maka tugas-tugas Suruhanjaya Perkhidmatan Awam boleh, di bawah Fasal (5A) atau (6), dijalankan oleh seorang pegawai atau suatu jemaah pegawai-pegawai dari angkatan tentera atau pasukan polis, mengikut mana yang berkenaan seolah-olah pegawai atau jumlah pegawai-pegawai itu adalah anggota-anggota perkhidmatan awam am Persekutuan.

(7) Dalam Perkara ini “pertukaran” tidaklah termasuk pertukaran dengan tiada perubahan pangkat dalam sesuatu jabatan Kerajaan.

(8) Sesuatu Suruhanjaya yang dimaksudkan oleh Bahagian ini, tertakluk kepada peruntukan-peruntukan Perlembagaan ini dan peruntukan-peruntukan undang-undang persekutuan, boleh membuat kaedah-kaedah mengaturkan acaranya dan menetapkan bilangan ahli-ahlinya untuk menjadikan forum.

Peguam Negara

145. (1) Yang di-Pertuan Agong hendaklah, atas nasihat Perdana Menteri, melantik seorang yang berkelayakan menjadi hakim Mahkamah Persekutuan sebagai Peguam Negara bagi Persekutuan.

(2) Adalah menjadi kewajipan Peguam Negara menasihatkan Yang di-Pertuan Agong atau Jemaah Menteri atau mana-mana Menteri mengenai apa-apa perkara undang-undang, dan menjalankan apa-apa kewajipan lain yang bercorak undang-undang, sebagaimana dari semasa ke semasa dirujukkan atau diberi kepadanya oleh Yang di-Pertuan Agong atau Jemaah Menteri, dan menjalankan tugas-tugas yang diberi kepadanya oleh atau di bawah Perlembagaan ini atau mana-mana undang-undang bertulis yang lain.

(3) Peguam Negara adalah mempunyai kuasa, dan kuasa itu hendaklah dijalankan menurut budi bicaranya, bagi membawa, menjalankan atau memberhentikan apa-apa pembicaraan mengenai sesuatu kesalahan, lain daripada pembicaraan di hadapan mahkamah Syariah, mahkamah bumiputera atau mahkamah tentera.

(3A) Undang-undang persekutuan boleh memberi kepada Peguam Negara kuasa untuk menentukan mahkamah dalam mana atau tempat di mana apa-apa prosiding yang dia mempunyai kuasa memulakan di bawah Fasal (3) itu hendaklah dimulakan atau ke mahkamah mana prosiding itu hendaklah dipindahkan.

(4) Pada menjalankan kewajipan-kewajibannya Peguam Negara adalah berhak untuk didengar dalam mana-mana mahkamah atau tribunal di Persekutuan dan adalah mengambil keutamaan mengatasi mana-mana orang lain yang hadir di hadapan mahkamah atau tribunal itu.

(5) Tertakluk kepada Fasal (6), Peguam Negara hendaklah memegang jawatan selama diperkenankan oleh Yang di-Pertuan Agong dan boleh pada bila-bila masa meletakkan jawatannya dan, melainkan jika ia seorang anggota Jemaah Menteri, hendaklah menerima apa-apa saraan sebagaimana yang ditetapkan oleh Yang di-Pertuan Agong.

(6) Orang yang memegang jawatan Peguam Negara sebelum sahaja berjalan kuatkuasa Perkara ini hendaklah terus memegang jawatan itu mengikut syarat-syarat yang tidak kurang baiknya daripada syarat-syarat yang dipakai baginya sebelum sahaja berjalan kuatkuasa Perkara ini dan tidak boleh dipecat dari jawatan kecuali atas alasan-alasan dan dengan cara yang sama seperti seorang hakim Mahkamah Persekutuan.

Laporan Suruhanjaya

146. (1) Tiap-tiap satu Suruhanjaya yang dimaksudkan oleh Bahagian ini hendaklah membuat suatu laporan tahunan mengenai kegiatan-kegiatannya kepada Yang di-Pertuan Agong dan salinan-salinan laporan itu hendaklah dibentangkan dalam kedua-dua Majlis Parlimen.

(2) Suruhanjaya Perkhidmatan Awam hendaklah menghantar satu salinan tiap-tiap laporan yang dibuat di bawah Perkara ini kepada Raja atau Yang di-Pertua Negeri bagi tiap-tiap satu Negeri yang anggota-anggota perkhidmatan awamnya diliputi oleh bidang kuasa Suruhanjaya itu, dan Raja atau Yang di-Pertua Negeri bagi Negeri itu hendaklah membentangkan laporan itu dalam Dewan Undangan Negeri.

146A. *(Dimansuhkan).*

146B. *(Dimansuhkan).*

146C. *(Dimansuhkan).*

Bidang kuasa Suruhanjaya Pasukan Polis ke atas anggota-anggota perkhidmatan Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak yang dipinjamkan

146D. (1) Walau apapun peruntukan Fasal (2) Perkara 134, bidang kuasa Suruhanjaya Pasukan Polis hendaklah meliputi anggota-anggota perkhidmatan awam Negeri-Negeri Sabah atau Sarawak yang dipinjamkan kepada pasukan polis; dan bagi maksud-maksud Suruhanjaya Pasukan Polis anggota-anggota itu hendaklah disifatkan sebagai anggota pasukan polis.

(2) *(Dimansuhkan).*

(3) *(Dimansuhkan).*

Perlindungan hak-hak pencen

147. (1) Undang-undang yang dipakai bagi apa-apa pencen, ganjaran atau lain-lain elaun sepertinya (dalam Perkara ini disebut sebagai "award") yang diberi kepada seorang anggota mana-mana perkhidmatan awam, atau kepada balunya, anaknya, orang tanggungannya atau wakil dirinya, ialah undang-undang yang berkuatkuasa pada hari yang berkaitan atau apa-apa undang-undang kemudiannya yang tidak kurang baiknya kepada orang yang diberi award itu.

(2) Bagi maksud-maksud Perkara ini hari yang berkaitan –

(a) mengenai sesuatu award yang diberi sebelum Hari Merdeka, ialah tarikh bila award itu diberi;

- (b) mengenai sesuatu award yang diberi selepas Hari Merdeka kepada atau berkenaan dengan seseorang yang menjadi anggota mana-mana perkhidmatan awam sebelum Hari Merdeka, ialah tiga puluh haribulan Ogos tahun seribu sembilan ratus lima puluh tujuh;
- (c) mengenai sesuatu award yang diberi kepada atau berkenaan dengan seseorang yang menjadi anggota mana-mana perkhidmatan awam bagi pertama kali, pada atau selepas Hari Merdeka, ialah tarikh bila ia pertama kali menjadi anggota demikian itu.

(3) Bagi maksud-maksud Perkara ini, jika undang-undang yang dipakai bagi sesuatu award bergantung kepada pilihan orang yang diberi award itu, undang-undang yang dipilih olehnya itu hendaklah dikira sebagai lebih baik kepadanya daripada mana-mana undang-undang lain yang mungkin telah dipilih olehnya.

Tafsiran Bahagian X

148. (1) Sebutan-sebutan dalam Perlembagaan ini mengenai sesuatu Suruhanjaya yang dimaksudkan oleh Bahagian ini ialah sebutan-sebutan mengenai mana-mana Suruhanjaya yang ditubuhkan di bawah Perkara 138 hingga 141A melainkan jika kandungan ayatnya menghendaki makna yang lain.

(2) Dalam Bahagian ini “ahli *ex officio*” termasuklah seseorang Menteri dan seseorang hakim Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan atau Hakim Mahkamah Tinggi dan “Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri”, mengenai sesuatu Negeri, ertinya sesuatu Suruhanjaya yang menjalankan tugas-tugas mengenai anggota-anggota perkhidmatan awam Negeri itu dan yang taraf dan bidang kuasanya adalah bersamaan dengan Suruhanjaya Perkhidmatan Awam.

BAHAGIAN XI

KUASA-KUASA KHAS MENENTANG PERBUATAN SUBVERSIF, KEKERASAN YANG DIRANCANG DAN PERBUATAN- PERBUATAN DAN JENAYAH-JENAYAH YANG MEMUDARATKAN AWAM, DAN KUASA-KUASA DARURAT

Undang-undang menentang perbuatan subversif, tindakan yang memudaratkan ketenteraman awam dsb.

149. (1) Jika sesuatu Akta Parlimen menyebut pada permulaannya bahawa tindakan telah diambil atau ancaman telah dibuat oleh sekumpulan orang yang terbesar sama ada dalam atau luar Persekutuan –

- (a) untuk menyebabkan kekerasan yang dirancang terhadap orang atau harta, atau untuk menyebabkan sebilangan besar warganegara takut akan kekerasan itu; atau

[Perkara 149 – 150]

- (b) membangkitkan perasaan tidak suka terhadap Yang di-Pertuan Agong atau mana-mana Kerajaan dalam Persekutuan; atau
- (c) mengembangkan perasaan jahat atau permusuhan antara beberapa kaum atau golongan penduduk yang mungkin menyebabkan kekerasan; atau
- (d) untuk mendapatkan perubahan, dengan apa-apa cara lain daripada cara yang sah, apa-apa jua yang bertubuh menurut undang-undang; atau
- (e) yang mendatangkan mudarat kepada penyelenggaraan atau perjalanan apa-apa bekalan atau perkhidmatan kepada orang ramai atau mana-mana golongan orang ramai dalam Persekutuan atau mana-mana bahagiannya; atau
- (f) yang mendatangkan mudarat kepada ketenteraman awam dalam, atau keselamatan, Persekutuan atau mana-mana bahagiannya,

maka apa-apa peruntukan undang-undang itu yang dimaksud untuk memberhentikan atau mencegah tindakan itu adalah sah walaupun peruntukan itu berlawanan dengan mana-mana peruntukan Perkara 5, 9, 10 atau 13, atau walaupun, jika tidak kerana Perkara ini, peruntukan itu akan terkeluar daripada kuasa perundangan Parlimen; dan Perkara 79 tidaklah dipakai bagi suatu Rang Undang-undang untuk sesuatu Akta itu atau bagi apa-apa pindaan kepada sesuatu Rang Undang-Undang itu.

(2) Sesuatu undang-undang yang mengandungi sebutan permulaan yang tersebut dalam Fasal (1) jika tidak terlebih dahulu dimansuhkan, hendaklah terhenti berkuatkuasa jika ketetapan diluluskan oleh kedua-dua Majlis Parlimen membatalkan undang-undang itu, tetapi dengan tidak menyentuh apa-apa yang dilakukan dahulunya menurut undang-undang itu atau dengan tidak menyentuh kuasa Parlimen membuat suatu undang-undang baharu di bawah Perkara ini.

Perisytiharan darurat

150. (1) Jika Yang di-Pertuan Agong berpuas hati bahawa suatu darurat besar yang sedang berlaku dan keselamatan, atau kehidupan ekonomi, atau ketenteraman awam dalam Persekutuan atau mana-mana bahagiannya adalah terancam oleh kerananya, maka Yang di-Pertuan Agong boleh mengeluarkan suatu Perisytiharan Darurat dengan membuat dalamnya pengumuman yang bermaksud sedemikian.

(2) Perisytiharan Darurat di bawah Fasal (1) boleh dikeluarkan sebelum sebenarnya berlaku kejadian yang mengancam keselamatan, atau kehidupan ekonomi, atau ketenteraman awam dalam Persekutuan atau mana-mana bahagiannya jika Yang di-Pertuan Agong berpuas hati bahawa ada kemungkinan yang hampir akan berlakunya kejadian yang mengancam itu.

(2A) Kuasa yang diberi kepada Yang di-Pertuan Agong oleh Perkara ini hendaklah termasuk kuasa mengeluarkan Perisytiharan-perisytiharan yang berlainan atas alasan-

alasan yang berlainan atau dalam hal-hal keadaan yang berlainan sebagaimana dinasihatkan oleh Perdana Menteri, sama ada suatu Perisytiharan atau Perisytiharan-perisytiharan telah pun dikeluarkan atau tidak di bawah Fasal (1) dan Perisytiharan atau Perisytiharan-perisytiharan itu ada berkuatkuasa.

(2B) Jika pada bila-bila masa semasa Perisytiharan Darurat berkuatkuasa, kecuali apabila kedua-dua Majlis Parlimen bersidang serentak Yang di-Pertuan Agong berpuas hati bahawa ada hal-hal keadaan tertentu yang menyebabkan perlu baginya mengambil tindakan segera, maka Yang di-Pertuan Agong boleh mengisytiharkan apa-apa ordinan sebagaimana Yang di-Pertuan Agong berpendapat adalah dikehendaki oleh hal-hal keadaan.

(2C) Sesuatu ordinan yang diisytiharkan di bawah Fasal (2B) hendaklah berkuatkuasa sama seperti Akta Parlimen dan hendaklah terus berkuatkuasa sepenuhnya seolah-olah ianya Akta Parlimen sehingga ianya dibatalkan atau dimansuhkan di bawah Fasal (3) atau sehingga ianya luput di bawah Fasal (7); dan kuasa untuk mengisytiharkan ordinan-ordinan di bawah Fasal (2B) boleh dijalankan berhubungan dengan apa-apa perkara yang Parlimen berkuasa membuat undang-undang mengenainya, tidak kira acara perundangan atau lain-lain acara yang dikehendaki diikuti, atau bahagian dari jumlah undi yang dikehendaki diperolehi, dalam mana-mana satu Majlis Parlimen.

(3) Perisytiharan Darurat dan apa-apa ordinan yang diisytiharkan di bawah Fasal (2B) hendaklah dibentangkan dalam kedua-dua Majlis Parlimen dan, jika tidak terlebih dahulu dibatalkan, hendaklah terhenti berkuatkuasa jika ketetapan diluluskan oleh kedua-dua Majlis itu membatalkan Perisytiharan atau ordinan itu, tetapi dengan tidak menyentuh apa-apa yang dilakukan dahulunya menurut Perisytiharan atau ordinan itu atau dengan tidak menyentuh kuasa yang di-Pertuan Agong mengeluarkan suatu Perisytiharan baharu di bawah Fasal (1) atau mengisytiharkan apa-apa ordinan di bawah Fasal (2B).

(4) Semasa Perisytiharan Darurat berkuatkuasa kuasa pemerintah Persekutuan adalah, walau apapun peruntukan dalam Perlembagaan ini, meliputi apa-apa perkara di dalam kuasa perundangan sesuatu Negeri dan adalah termasuk memberi arahan-arahan kepada Kerajaan sesuatu Negeri atau kepada mana-mana pegawai atau pihak berkuasa Negeri itu.

(5) Tertakluk kepada Fasal (6A), semasa Perisytiharan Darurat berkuatkuasa, Parlimen boleh, walau apapun peruntukan dalam Perlembagaan ini, membuat undang-undang berkenaan dengan apa-apa perkara, jika Parlimen berpendapat bahawa undang-undang itu adalah dikehendaki oleh sebab darurat itu; dan Perkara 79 tidaklah dipakai bagi suatu Rang Undang-undang untuk sesuatu undang-undang itu atau bagi sesuatu pindaan kepada sesuatu Rang Undang-undang itu, dan juga tidaklah dipakai bagi apa-apa peruntukan Perlembagaan ini atau apa-apa peruntukan mana-mana undang-undang bertulis yang menghendaki apa-apa kebenaran atau persetujuan bagi meluluskan sesuatu undang-undang atau apa-apa rundingan mengenai undang-undang itu, atau yang menyekat perjalanan atau kuatkuasa sesuatu undang-undang selepas undang-undang itu diluluskan atau yang menyekat sesuatu Rang Undang-undang daripada diserahkan kepada Yang di-Pertuan Agong untuk persetujuannya.

[Perkara 150]

(6) Tertakluk kepada Fasal (6A), tiada apa-apa peruntukan sesuatu ordinar yang diisytiharkan di bawah Perkara ini, dan tiada apa-apa peruntukan sesuatu Akta Parlimen yang diluluskan semasa Perisytiharan Darurat berkuatkuasa dan yang menyatakan bahawa undang-undang itu adalah pada pendapat Parlimen, dikehendaki oleh sebab darurat, boleh terbatal atas alasan bahawa ia adalah berlawanan dengan mana-mana peruntukan Perlembagaan ini.

(6A) Fasal (5) tidak boleh memperluaskan kuasa Parlimen berkenaan dengan apa-apa perkara mengenai Undang-undang Islam atau adat istiadat Melayu atau berkenaan dengan apa-apa perkara mengenai undang-undang atau adat istiadat bumiputera di sesuatu Negeri-Negeri Sabah atau Sarawak; dan juga Fasal (6) tidak boleh mengesahkan mana-mana peruntukan yang berlawanan dengan peruntukan Perlembagaan ini berhubung dengan apa-apa perkara itu atau berhubung dengan agama, kewarganegaraan, atau bahasa.

(7) Apabila habis tempoh enam bulan dari tarikh Perisytiharan Darurat itu terhenti berkuatkuasa, apa-apa ordinar yang diisytiharkan menurut Perisytiharan itu dan apa-apa undang-undang yang dibuat semasa Perisytiharan itu berkuatkuasa, iaitu setakat mana ianya tidak mungkin dapat dibuat dengan sah jika tidak kerana Perkara ini, hendaklah terhenti berkuatkuasa, kecuali mengenai perkara-perkara yang telah dilakukan atau tidak dilakukan sebelum habis tempoh enam bulan yang tersebut itu.

(8) Walau apapun yang terkandung dalam Perlembagaan ini –

- (a) puas hati Yang di-Pertuan Agong yang disebut dalam Fasal (1) dan (2B) adalah terakhir dan muktamad dan tidak boleh dicabar atau dipersoal dalam mana-mana mahkamah atau apa-apa alasan; dan
- (b) tiada sesuatu mahkamah pun boleh mempunyai bidang kuasa untuk melayan atau memutuskan apa-apa permohonan, persoalan atau pembicaraan, dalam apa jua bentuk, atas apa-apa alasan, mengenai sahnya –

- (i) Perisytiharan di bawah Fasal (1) atau pengumuman yang dibuat dalam Perisytiharan itu yang bermaksud sebagaimana dinyatakan dalam Fasal (1);
- (ii) kuatkuasa berterusan Perisytiharan itu;
- (iii) apa-apa ordinar yang diisytiharkan di bawah Fasal (2B); atau
- (iv) penerusan kuatkuasa mana-mana ordinar itu.

(9) Bagi maksud Perkara ini Majlis-majlis Parlimen hendaklah dianggap sebagai bersidang hanya jika ahli tiap-tiap satu Majlis itu masing-masingnya berhimpun bersama dan menjalankan urusan Majlis itu.

Sekatan-sekatan terhadap tahanan pencegahan

151. (1) Jika mana-mana undang-undang atau ordinan yang dibuat atau diisytiharkan menurut Bahagian ini mengadakan peruntukan bagi tahanan pencegahan –

- (a) pihak berkuasa yang atas perintahnya seseorang adalah ditahan di bawah undang-undang atau ordinan itu hendaklah, dengan seberapa segera yang boleh, memberitahu orang itu mengenai alasan-alasan ia ditahan dan, tertakluk kepada Fasal (3), tuduhan-tuduhan nyata yang berasaskannya perintah itu dibuat, dan juga hendaklah memberi ia peluang membuat rayuan terhadap perintah itu dengan seberapa segera yang boleh;
- (b) tiada seseorang warganegara boleh ditahan seterusnya di bawah undang-undang atau ordinan itu melainkan jika suatu lembaga penasihat yang ditubuhkan sebagaimana tersebut dalam Fasal (2) telah menimbangkan apa-apa rayuan yang dibuat oleh warganegara itu di bawah perenggan (a) dan lembaga penasihat itu telah membuat syor-syor mengenainya kepada Yang di-Pertuan Agong dalam masa tiga bulan dari menerima rayuan-rayuan itu, atau dalam tempoh yang lebih lama mengikut sebagaimana yang dibenarkan oleh Yang di-Pertuan Agong.

(2) Sesuatu lembaga penasihat yang ditubuhkan bagi maksud-maksud Perkara ini hendaklah terdiri daripada seorang pengerusi, yang hendaklah dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong dan yang menjadi atau pernah menjadi, atau yang layak menjadi, hakim Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan atau Mahkamah Tinggi, atau yang menjadi seorang hakim Mahkamah Agong sebelum Hari Malaysia, dan dua anggota lain yang hendaklah dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong.

(3) Perkara ini tidaklah menghendaki mana-mana pihak berkuasa menzahirkan kenyataan-nyataan yang penzahirannya, pada pendapatnya akan bertentangan dengan kepentingan negara.

**BAHAGIAN XII
AM DAN PELBAGAI**

Bahasa Kebangsaan

152. (1) Bahasa kebangsaan ialah bahasa Melayu dan hendaklah ditulis dalam apa-apa tulisan sebagaimana yang diperuntukkan dengan undang-undang oleh Parlimen:

Dengan syarat bahawa –

- (a) tiada sesiapa pun boleh dilarang atau ditahan daripada menggunakan (bagi apa-apa maksud, lain daripada maksud rasmi), atau daripada mengajar atau belajar apa-apa bahasa lain; dan

[Perkara 152 – 153]

- (b) tiada apa-apa jua dalam Fasal ini boleh menyentuh hak Kerajaan Persekutuan atau hak mana-mana Kerajaan Negeri bagi memelihara dan meneruskan penggunaan dan pengajian bahasa mana-mana kaum lain dalam Persekutuan.

(2) Walau apapun peruntukan Fasal (1), selama tempoh sepuluh tahun selepas Hari Merdeka, dan selepas daripada itu sehingga selainnya diperuntukkan oleh Parlimen, bahasa Inggeris boleh digunakan dalam kedua-dua Majlis Parlimen, dalam Dewan Undangan Negeri tiap-tiap Negeri, dan bagi segala maksud rasmi yang lain.

(3) Walau apapun peruntukan Fasal (1), selama tempoh sepuluh tahun selepas Hari Merdeka, dan selepas daripada itu sehingga selainnya diperuntukkan oleh Parlimen, naskhah yang sah –

- (a) bagi segala Rang Undang-Undang yang hendak dikemukakan atau piindaan-pindaan mengenainya yang hendak dicadangkan dalam mana-mana Majlis Parlimen, dan
- (b) bagi segala Akta Parlimen dan segala perundangan kecil yang dikeluarkan oleh Kerajaan Persekutuan,

hendaklah dalam bahasa Inggeris.

(4) Walau apapun peruntukan Fasal (1), selama tempoh sepuluh tahun selepas Hari Merdeka, dan selepas daripada itu sehingga selainnya diperuntukkan oleh Parlimen, segala pembicaraan dalam Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan atau Mahkamah Tinggi hendaklah dijalankan dalam bahasa Inggeris:

Dengan syarat bahawa, jika Mahkamah dan peguam bagi kedua-dua pihak bersetuju, keterangan yang diambil dalam bahasa yang digunakan oleh saksi tidak payah diterjemah atau direkodkan dalam bahasa Inggeris.

(5) Walau apapun peruntukan Fasal (1), sehingga selainnya diperuntukkan oleh Parlimen, segala pembicaraan dalam mahkamah rendah, lain daripada mengambil keterangan, hendaklah dijalankan dalam bahasa Inggeris.

(6) Dalam Perkara ini, “maksud rasmi” ertinya apa-apa jua maksud Kerajaan, sama ada Kerajaan Persekutuan atau Kerajaan Negeri, dan termasuklah apa-apa maksud sesuatu pihak berkuasa awam.

**Perizapan kuato mengenai perkhidmatan, permit dsb.,
untuk orang Melayu dan bumiputera bagi mana-mana
Negeri Sabah dan Sarawak**

153. (1) Adalah menjadi tanggungjawab Yang di-Pertuan Agong memelihara kedudukan istimewa Melayu dan bumiputera mana-mana Negeri Sabah dan Sarawak dan kepentingan-kepentingan sah kaum-kaum lain mengikut peruntukan perkara ini.

(2) Walau apapun yang terkandung dalam Perlembagaan ini, tetapi tertakluk kepada peruntukan Perkara 40 dan peruntukan Perkara ini, Yang di-Pertuan Agong hendaklah menjalankan tugas-tugasnya di bawah Perlembagaan ini dan di bawah undang-undang persekutuan mengikut apa-apa cara sebagaimana yang perlu untuk memelihara kedudukan istimewa orang Melayu dan bumiputera mana-mana Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak dan juga untuk menentukan perizaban bagi orang Melayu dan bumiputera mana-mana Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak suatu kadar yang difikirkan patut oleh Yang di-Pertuan Agong mengenai jawatan dalam perkhidmatan awam (lain daripada perkhidmatan awam sesuatu Negeri) dan mengenai biasiswa, bantuan dan lain-lain keistimewaan pendidikan atau latihan yang seumpamanya atau lain-lain kemudahan khas yang diberi atau diadakan oleh Kerajaan Persekutuan dan suatu kadar yang difikirkan patut oleh Yang di-Pertuan Agong mengenai permit atau lesen bagi menjalankan apa-apa perdagangan atau perniagaan, dan perizaban permit dan lesen itu adalah tertakluk kepada peruntukan undang-undang itu dan Perkara ini.

(3) Bagi menentukan, mengikut Fasal (2), perizaban bagi orang Melayu, dan bumiputera mana-mana Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak mengenai jawatan-jawatan dalam perkhidmatan awam dan mengenai biasiswa, bantuan dan lain-lain keistimewaan pendidikan atau latihan atau kemudahan-kemudahan khas, Yang di-Pertuan Agong boleh memberi apa-apa arahan am sebagaimana yang dikehendaki bagi maksud itu kepada mana-mana Suruhannya yang dimaksudkan oleh Bahagian X atau kepada mana-mana pihak berkuasa yang bertanggungjawab atas pemberian biasiswa, bantuan atau lain-lain keistimewaan pendidikan atau latihan atau kemudahan-kemudahan khas itu; dan Suruhannya atau pihak berkuasa itu hendaklah mematuhi arahan-arahan itu dengan sempurna.

(4) Pada menjalankan tugas-tugasnya di bawah Perlembagaan ini dan di bawah undang-undang persekutuan mengikut Fasal (1) hingga (3) Yang di-Pertuan Agong tidak boleh melucutkan jawatan awam yang dipegang oleh seseorang atau melucutkan biasiswa, bantuan atau lain-lain keistimewaan pendidikan atau latihan atau kemudahan-kemudahan khas yang dinikmati oleh orang itu.

(5) Perkara ini tidaklah mengurangkan kuasa peruntukan Perkara 136.

(6) Jika sesuatu permit atau lesen untuk menjalankan apa-apa perdagangan atau perniagaan adalah dikehendaki oleh undang-undang persekutuan yang ada maka Yang di-Pertuan Agong boleh menjalankan tugas-tugasnya di bawah undang-undang itu mengikut apa-apa cara, atau memberi apa-apa arahan am kepada mana-mana pihak berkuasa yang bertanggungjawab di bawah undang-undang itu atas pemberian permit atau lesen itu, sebagaimana yang dikehendaki bagi menentukan perizapan apa-apa kadar mengenai permit atau lesen itu untuk orang Melayu dan bumiputera mana-mana Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak sebagaimana yang difikirkan patut oleh Yang di-Pertuan Agong; dan pihak berkuasa itu hendaklah mematuhi arahan itu dengan sempurna.

(7) Tiada apa-apa jua dalam Perkara ini boleh berkuatkuasa untuk melucut atau memberi kuasa supaya dilucutkan apa-apa hak, keistimewaan, permit atau lesen seseorang, yang terakru kepada orang itu atau yang dinikmati atau dipegang oleh orang itu atau pun

[Perkara 153]

untuk memberi kuasa supaya ditolak permintaan daripada seseorang untuk membaharui sesuatu permit atau lesen itu atau memberi kuasa supaya enggan memberi sesuatu permit atau lesen kepada waris, pengganti atau penerima serah hak seseorang itu pembaharuan atau pemberian itu dijangka munasabah pada ghalibnya.

(8) Walau apapun yang terkandung dalam Perlembagaan ini, jika untuk menjalankan sesuatu perdagangan atau perniagaan sesuatu permit atau lesen adalah dikehendaki oleh undang-undang persekutuan, maka peruntukan boleh dibuat oleh undang-undang itu bagi merizabkan suatu kadar mengenai permit atau lesen itu untuk orang Melayu dan bumiputera mana-mana Negeri Sabah dan Sarawak; tetapi tiada sesuatu undang-undang itu boleh, bagi maksud menentukan perizapan itu –

- (a) melucutkan atau memberi kuasa supaya dilucutkan apa-apa hak, keistimewaan, permit atau lesen seseorang yang terakru kepada orang itu atau yang dinikmati atau dipegang oleh orang itu; atau
- (b) memberi kuasa supaya ditolak permintaan daripada seseorang untuk membaharui sesuatu permit atau lesen itu atau memberi kuasa supaya enggan memberi sesuatu permit atau lesen kepada waris, pengganti atau penerima serah hak seseorang jika pembaharuan atau pemberian itu, mengikut peruntukan-peruntukan yang lain dalam undang-undang itu, dijangka munasabah pada ghalibnya, ataupun menahan seseorang daripada memindah milik bersama dengan perniagaannya sesuatu lesen yang boleh dipindah milik bagi menjalankan perniagaan itu; atau
- (c) jika dahulunya tiada dikehendaki apa-apa permit atau lesen bagi menjalankan perdagangan atau perniagaan itu, memberi kuasa supaya enggan memberi sesuatu permit atau lesen kepada seseorang bagi menjalankan sesuatu perdagangan atau perniagaan yang telah dijalankan olehnya secara *bona fide* sebelum sahaja mula berkuatkuasa undang-undang itu ataupun memberi kuasa supaya ditolak kemudiannya permintaan daripada mana-mana orang itu untuk membaharui sesuatu permit atau lesen, atau memberi kuasa supaya enggan memberi sesuatu permit atau lesen itu kepada waris, pengganti atau penerima serah hak mana-mana orang itu jika, mengikut peruntukan yang lain dalam undang-undang itu, pembaharuan atau pemberian itu dijangka munasabah pada ghalibnya.

(8A) Walau apapun yang terkandung dalam Perlembagaan ini, jika dalam sesuatu Universiti, Maktab atau yayasan pendidikan lain yang memberi pendidikan selepas daripada Sijil Pelajaran Malaysia atau yang setaraf dengannya, bilangan tempat-tempat yang ditawarkan oleh pihak berkuasa yang bertanggungjawab atas pengelolaan Universiti, Maktab atau yayasan pendidikan itu kepada calon-calon untuk sesuatu kursus pengajian adalah kurang daripada bilangan calon-calon yang berkeelayakan bagi tempat-tempat itu maka sahlah bagi Yang di-Pertuan Agong menurut Perkara ini memberi apa-apa arahan sebagaimana yang dikehendaki kepada pihak berkuasa bagi menentukan perizapan sesuatu kadar daripada tempat-tempat itu bagi orang Melayu dan bumiputera mana-mana Negeri-

Negeri Sabah dan Sarawak mengikut sebagaimana yang difikirkan munasabah oleh Yang di-Pertuan Agong; dan pihak berkuasa itu hendaklah mematuhi arahan itu dengan sempurna.

(9) Tiada apa-apa jua dalam Perkara ini boleh memberi kuasa kepada Parlimen menyekat perniagaan atau perdagangan semata-mata bagi maksud perizaban untuk orang Melayu dan bumiputera mana-mana Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak.

(9A) Dalam Perkara ini perbhasaan “bumiputera” mengenai sesuatu Negeri Sabah atau Sarawak hendaklah mempunyai erti yang diberikan kepadanya dalam Perkara 161A.

(10) Perlembagaan bagi Negeri yang berRaja boleh membuat peruntukan-peruntukan yang bersamaan (dengan apa-apa pengubahsuaian yang perlu) dengan peruntukan-peruntukan Perkara ini.

Ibu kota persekutuan

154. (1) Sehingga selainnya diputuskan oleh Parlimen, perbandaran Kuala Lumpur ialah ibu kota persekutuan.

(2) Walau apapun yang terkandung dalam Bahagian VI, Parlimen adalah mempunyai kuasa tersendiri bagi membuat undang-undang mengenai sempadan bagi ibu kota persekutuan.

(3) (*Dimansuhkan*).

Berbalas-balas layanan dengan negeri-negeri Komanwel

155. (1) Jika undang-undang yang berkuatkuasa di mana-mana bahagian Komanwel yang lain memberi apa-apa hak atau keistimewaan kepada warganegara Persekutuan maka adalah sah bagi Parlimen memberi sesuatu hak atau keistimewaan yang serupa itu kepada warganegara dari bahagian Komanwel itu yang bukan warganegara Persekutuan walau apapun peruntukan yang terkandung dalam Perlembagaan ini.

(2) Sebutan dalam Fasal (1) mengenai warganegara sesuatu bahagian Komanwel berhubung dengan United Kingdom atau mana-mana bahagian Komanwel yang lain yang bukan suatu negeri Komanwel atau bukan suatu wilayah yang ditadbirkan oleh Kerajaan sesuatu negeri Komanwel yang lain daripada United Kingdom, hendaklah ditafsirkan sebagai sebutan mengenai warganegara United Kingdom dan Tanah-Tanah Jajahan.

(3) Perkara ini adalah dipakai berkenaan dengan Republik Ireland sebagai mana dia dipakai berkenaan dengan sesuatu negeri Komanwel.

[Perkara 156 – 159]

Sumbangan bagi membantu kadar mengenai harta persekutuan dan harta Negeri

156. Jika tanah, bangunan, atau hereditamen adalah diduduki bagi maksud-maksud awam oleh atau bagi pihak Persekutuan, sesuatu Negeri atau sesuatu pihak berkuasa awam, maka Persekutuan, Negeri atau pihak berkuasa awam itu tidak bertanggung membayar kadar tempatan mengenai tanah bangunan atau hereditamen itu tetapi bagi membantu pembayaran kadar-kadar itu hendaklah memberi sumbangan terhadapnya sebanyak yang dipersetujui antara Persekutuan, Negeri atau pihak berkuasa awam, mengikut mana yang berkenaan, dengan pihak berkuasa yang melewi kadar-kadar itu atau, sekiranya tiada apa-apa persetujuan, sebanyak yang ditetapkan oleh tribunal yang terdiri daripada pengerusi Tribunal Tanah yang ditubuhkan di bawah Perkara 87, yang akan mengetuai, dan dua orang ahli lain, seorang dilantik oleh satu pihak dan seorang oleh pihak yang satu lagi itu.

Mewakulkan tugas-tugas Negeri kepada suatu Negeri lain

157. Tertakluk kepada apa-apa peruntukan undang-undang Negeri, perkiraan boleh dibuat antara mana-mana buah Negeri bagi membenarkan pihak berkuasa suatu Negeri menjalankan apa-apa tugas bagi pihak berkuasa Negeri yang satu lagi itu, dan perkiraan itu boleh mengadakan peruntukan bagi membuat apa-apa pembayaran mengenai apa-apa belanja yang dilakukan menurut perkiraan itu.

158. (*Dimansuhkan*).

Pindaan Perlembagaan

159. (1) Tertakluk kepada peruntukan-peruntukan yang berikut dalam Perkara ini dan kepada Perkara 161E, peruntukan-peruntukan Perlembagaan ini boleh dipinda oleh undang-undang persekutuan.

(2) (*Dimansuhkan*).

(3) Sesuatu Rang Undang-undang bagi membuat apa-apa pindaan kepada Perlembagaan (lain daripada pindaan yang dikecualikan daripada peruntukan-peruntukan Fasal ini) dan sesuatu Rang Undang-undang bagi membuat apa-apa pindaan kepada sesuatu undang-undang yang diluluskan di bawah Perkara 10 (4) tidak boleh diluluskan dalam mana-mana Majlis Parlimen melainkan jika Rang Undang-undang itu telah disokong pada Bacaan Kali Kedua dan Kali Ketiga dengan undi sebanyak tidak kurang daripada dua pertiga daripada jumlah bilangan ahli Majlis Parlimen itu.

(4) Pindaan-pindaan yang berikut adalah dikecualikan daripada peruntukan-peruntukan Fasal (3), iaitu:

(a) apa-apa pindaan kepada Bahagian III dalam Jadual Kedua atau kepada Jadual Keenam atau Jadual Ketujuh;

- (b) apa-apa pindaan yang bersampingan dengan atau berbangkit daripada perjalanan apa-apa kuasa membuat undang-undang, yang diberi kepada Parlimen oleh mana-mana peruntukan Perlembagaan ini, lain daripada Perkara 74 dan 76;
- (bb) tertakluk kepada Perkara 161E apa-apa pindaan yang dibuat bagi atau berkenaan dengan kemasukan mana-mana Negeri ke dalam Persekutuan atau pergabungan Negeri itu dengan Negeri-Negeri Persekutuan, atau apa-apa pengubahsuaian yang dibuat tentang pemakaian Perlembagaan ini terhadap sesuatu Negeri yang dahulu dimasuk atau digabungkan sedemikian;
- (c) apa-apa pindaan yang dibuat di bawah Fasal (2) atau yang berbangkit daripada sesuatu pindaan yang dibuat di bawah perenggan (a).

(5) Sesuatu undang-undang yang membuat sesuatu pindaan kepada Perkara 10 (4), undang-undang yang diluluskan di bawahnya, peruntukan Bahagian III, Perkara 38, 63 (4), 70, 71 (1), 72 (4), 152, atau 153 atau kepada Fasal ini tidak boleh diluluskan dengan tiada persetujuan Majlis Raja-Raja.

(6) Dalam Perkara ini “pindaan” termasuklah tambahan dan pemasuhan dan dalam Perkara ini dan juga dalam Perkara 2 (a) “Negeri” termasuklah sesuatu wilayah.

Perjalanan kuatkuasa peruntukan peralihan dalam Akta Malaysia

159A. Peruntukan Bahagian IV Akta Malaysia (yang mengandungi peruntukan sementara dan peralihan berhubung dengan perjalanan kuatkuasa Akta itu) adalah berkuatkuasa seolah-olah dimasukkan dalam Perlembagaan ini, dan adalah berkuatkuasa walau apapun yang terkandung dalam Perlembagaan ini sebagaimana dipinda oleh Akta itu; dan peruntukan-peruntukan Perlembagaan ini, dan khususnya Fasal (1) Perkara 4 dan Perkara 159 dan 161E, adalah berkuatkuasa berhubung dengan peruntukan Bahagian IV Akta Malaysia dengan sewajarnya.

Tafsiran

160. (1) Ordinan Tafsiran dan Fasal Am, 1948, sebagaimana berkuatkuasa sebelum sahaja Hari Merdeka, setakat mana yang dinyatakan dalam Jadual Kesebelas, hendaklah dipakai bagi mentafsirkan Perlembagaan ini sebagaimana ia dipakai bagi mentafsirkan mana-mana undang-undang bertulis yang ditakrifkan dalam Ordinan itu, tetapi dengan menggantikan sebutan mengenai Pesuruhannya Tinggi dengan sebutan mengenai Yang di-Pertuan Agong.

(2) Dalam Perlembagaan ini, melainkan jika kandungan ayatnya menghendaki makna yang lain, perbendaharaan-perbendaharaan yang berikut adalah mempunyai erti-erti sebagaimana diberi dengan ini kepadanya masing-masing, iaitu –

[Perkara 160]

“Orang asli” ertinya seorang asli Semenanjung Tanah Melayu;

“Akta Parlimen” ertinya undang-undang yang dibuat oleh Parlimen;

“Peguam Negara” ertinya Peguam Negara bagi Persekutuan;

“Meminjam” termasuklah mendapatkan wang dengan pemberian anuiti atau dengan membuat apa-apa perkiraan yang menghendaki sesuatu cukai, kadar, royalti, bayaran atau sesuatu lain dibayar sebelum tarikhnya yang sepatut atau dengan membuat apa-apa perjanjian menghendaki Kerajaan itu membayar balik atau memulangkan balik apa-apa faedah yang ia telah nikmati di bawah perjanjian itu, dan “pinjaman” hendaklah ditafsirkan sewajarnya;

“Kekosongan sementara” ertinya kekosongan yang berlaku dalam Dewan Rakyat atau dalam sesuatu Dewan Negeri dengan apa-apa sebab lain daripada sebab pembubaran Parlimen atau pembubaran Dewan Undangan Negeri itu;

“Ketua Menteri” dan “Menteri Besar” ertinya yang di-Pertua Majlis Mesyuarat Kerajaan dalam sesuatu Negeri, tidak kira dengan apa juga gelaran dikenali;

“Warganegara” ertinya warganegara Persekutuan;

“Peruntukan Diraja” ertinya peruntukan yang dibuat daripada wang awam untuk penyelenggaraan Yang di-Pertuan Agong, Permaisurinya, seseorang Raja atau Yang di-Pertua Negeri.

“Negeri Komanwel” ertinya mana-mana negeri yang diiktirafkan oleh Yang di-Pertuan Agong sebagai negeri Komanwel; dan “bahagian Komanwel” ertinya mana-mana negeri Komanwel, mana-mana tanah jajahan, tanah naungan atau negeri yang dinaungi atau mana-mana wilayah lain yang ditadbirkan oleh Kerajaan mana-mana negeri Komanwel;

“Senarai Bersama” ertinya Senarai Ketiga yang dinyatakan dalam Jadual Kesembilan;

“Hutang” termasuklah apa-apa jua tanggungan mengenai apa-apa kewajipan membayar balik wang modal dengan jalan anuiti dan apa-apa tanggungan menurut apa-apa gerenti, dan “caj hutang” hendaklah ditafsirkan sewajarnya;

“Pemilih” ertinya seseorang yang berhak mengundi dalam pilihanraya bagi Dewan Rakyat atau Dewan Undangan Negeri;

“Enakmen”, di mana juga perbahasaannya terdapat dalam Jadual Kelapan, ertinya undang-undang yang dibuat oleh Badan Perundangan sesuatu Negeri;

“Majlis Mesyuarat Kerajaan” ertinya Jemaah Menteri atau lain-lain badan, tidak kira dengan apa jua namanya disebut yang dalam kerajaan sesuatu Negeri bersamaan.

sama ada ahli-ahlinya adalah Menteri atau tidak, dengan Jemaah Menteri dalam Kerajaan Persekutuan (dan khususnya termasuklah Supreme Council di Sarawak);

“Undang-undang yang ada” ertinya mana-mana undang-undang yang berkuatkuasa dalam Persekutuan atau mana-mana bahagiannya sebelum sahaja Hari Merdeka:

“Undang-undang persekutuan” ertinya –

- (a) sesuatu undang-undang yang ada mengenai sesuatu perkara yang Parlimen berkuasa membuat undang-undang mengenainya iaitu undang-undang yang diteruskan kuatkuasanya di bawah Bahagian XIII, dan
- (b) sesuatu Akta Parlimen;

“Senarai Persekutuan” ertinya Senarai Pertama yang dinyatakan dalam Jadual Kesembilan;

“Maksud-maksud persekutuan” termasuk maksud-maksud Persekutuan berkenaan dengan perkara-perkara yang disebutkan dalam Senarai Bersama dan berkenaan dengan apa-apa perkara lain yang Parlimen berkuasa membuat undang-undang mengenainya lain daripada menurut Perkara 76;

“Negeri asing” tidaklah termasuk mana-mana bahagian Komanwel atau Republik Ireland;

(Perbhasaan “Gabnor” dipotong oleh Akta A354).

“Undang-undang” termasuklah undang-undang bertulis, *common law* setakat mana ianya berkuatkuasa dalam Persekutuan atau mana-mana bahagiannya, dan apa-apa adat atau kelaziman yang mempunyai kuatkuasa undang-undang dalam Persekutuan atau mana-mana bahagiannya;

“Dewan Undangan Negeri” ertinya dewan perwakilan, tidak kira dengan apa jua namanya disebut, dalam Badan Perundangan sesuatu Negeri (dan khususnya termasuklah Council Negeri di Sarawak), tetapi, kecuali dalam Jadual Kelapan, termasuklah juga Majlis Mesyuarat Perundangan, tidak kira dengan apa jua namanya disebut;

“Majlis Mesyuarat Perundangan” (*Dimansuhkan*).

“Badan Perundangan”, mengenai sesuatu Negeri, ertinya pihak berkuasa yang mempunyai kuasa di bawah Perlembagaan Negeri itu membuat undang-undang bagi Negeri itu;

“Kadar tempatan” (*Dimansuhkan*).

“Melayu” ertinya seseorang yang menganuti agama Islam, lazim bercakap bahasa Melayu, menurut adat istiadat Melayu dan –

[Perkara 160]

- (a) lahir, sebelum Hari Merdeka, di Persekutuan atau di Singapura, atau ibu atau bapanya telah lahir di Persekutuan atau di Singapura, atau pada hari Merdeka itu, ia adalah berdomisil di Persekutuan atau di Singapura; atau
- (b) ia adalah keturunan seseorang yang tersebut;

“Anggota pentadbiran”, mengenai Persekutuan ertinya seseorang yang memegang jawatan sebagai Menteri, Timbalan Menteri, Setiausaha Parlimen atau Setiausaha Politik dan mengenai sesuatu Negeri, ertinya seseorang yang memegang sesuatu jawatan yang bersamaan dalam Negeri itu yang memegang jawatan sebagai ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan (lain daripada ahli kerana jawatan);

“Hari Merdeka” ertinya tiga puluh satu haribulan Ogos, tahun seribu sembilan ratus lima puluh tujuh;

“Jawatan berpendapatan” ertinya apa-apa jua jawatan sepenuh masa dalam mana-mana perkhidmatan awam, dan termasuklah –

- (a) jawatan seseorang hakim Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Rayuan atau hakim Mahkamah Tinggi; dan
- (b) jawatan Ketua Audit Negara; dan
- (c) jawatan seseorang ahli Suruhanjaya Pilihanraya, jawatan seseorang ahli (lain daripada ahli *ex officio*) sesuatu Suruhanjaya yang dimaksudkan oleh Bahagian X, atau jawatan seseorang ahli (lain daripada ahli *ex officio*) mana-mana Suruhanjaya yang bersamaan yang ditubuhkan oleh Perlembagaan sesuatu Negeri; dan
- (d) apa-apa jawatan lain yang tidak dinyatakan dalam Fasal (3) Perkara 132 yang boleh diisytiharkan sebagai suatu jawatan berpendapatan oleh Akta Parlimen;

“Hak pencen” termasuklah hak persaraan dan hak kumpulan wang simpanan;

“Pihak berkuasa awam” ertinya Yang di-Pertuan Agong, Raja atau Yang di-Pertua Negeri bagi sesuatu Negeri, Kerajaan Persekutuan, Kerajaan sesuatu Negeri, pihak berkuasa tempatan, pihak berkuasa berkanun yang menjalankan kuasa-kuasa yang terletak padanya menurut undang-undang persekutuan atau undang-undang Negeri, mana-mana mahkamah atau tribunal lain daripada Mahkamah Persekutuan Mahkamah Rayuan atau Mahkamah Tinggi atau mana-mana pegawai atau pihak berkuasa yang dilantik oleh atau yang bertindak bagi pihak mana-mana daripada orang, mahkamah, tribunal atau pihak berkuasa tersebut itu;

“Saraan” termasuklah gaji, elaun, hak pencen, perumahan percuma atau dibantu, pengangkutan percuma atau dibantu, dan lain-lain keistimewaan yang boleh dinilai dengan wang;

“Jawatankuasa Kaedah” (*Dimansuhkan*)”

“Raja” –

- (a) mengenai Negeri Sembilan, ertinya Yang di-Pertuan Besar yang bertindak bagi pihak dirinya sendiri dan Pembesar-pembesar Memerintah mengikut Perlembagaan Negeri itu; dan
- (b) mengenai Negeri-negeri lain, kecuali dalam Perkara 181 (2) dan Jadual Ketiga dan Jadual Kelima, termasuklah seseorang yang, mengikut Perlembagaan Negeri itu, menjalankan tugas-tugas Raja Negeri itu;

“Negeri” ertinya Negeri dalam Persekutuan;

“Undang-undang Negeri ertinya –

- (a) apa-apa undang-undang yang ada berkenaan dengan sesuatu perkara yang mengenainya Badan Perundangan sesuatu Negeri berkuasa membuat undang-undang iaitu undang-undang yang diteruskan perjalanan kuatkuasanya di bawah Bahagian XIII; dan
- (b) sesuatu undang-undang yang dibuat oleh Badan Perundangan sesuatu Negeri;

“Senarai Negeri” ertinya Senarai Kedua yang dinyatakan dalam Jadual Kesembilan;

“Maksud-maksud Negeri”, mengenai sesuatu Negeri, termasuklah maksud-maksud Negeri itu berkenaan dengan perkara-perkara yang disebutkan dalam Senarai Bersama dan berkenaan dengan apa-apa perkara lain yang mengenainya Badan Perundangan Negeri itu berkuasa membuat undang-undang;

“Cukai” termasuklah import atau duti tetapi tidak termasuk kadar yang dilevi bagi maksud-maksud tempatan atau bayaran kerana perkhidmatan yang diberi;

“Persekutuan” ertinya Persekutuan yang ditubuhkan di bawah Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu, 1957;

“Undang-undang bertulis” termasuklah perlembagaan ini dan Perlembagaan mana-mana Negeri.

“Yang di-Pertua Negeri” ertinya Ketua Negeri di sesuatu Negeri yang tidak mempunyai Raja.

(3) Melainkan jika kandungan ayatnya menghendaki makna yang lain, apa-apa sebutan dalam Perlembagaan ini mengenai sesuatu Bahagian, Perkara atau Jadual yang ditentukan ialah sebutan mengenai Bahagian atau Perkara dalam Perlembagaan ini, atau

[Perkara 160]

Jadual kepada Perlembagaan ini, apa-apa sebutan mengenai sesuatu bab, fasal, seksyen atau perenggan yang ditentukan ialah sebutan mengenai bab yang ditentukan dalam Bahagian itu, fasal yang ditentukan dalam Perkara itu, seksyen yang ditentukan dalam Jadual itu atau perenggan yang ditentukan dalam fasal atau seksyen itu, yang di dalamnya terdapat sebutan itu; dan apa-apa sebutan mengenai sesuatu kumpulan Perkara seksyen atau penggal Perkara-perkara atau seksyen hendaklah ditafsirkan sebagai termasuk kedua-duanya sekali iaitu yang pertama dan yang akhir dalam kumpulan yang disebutkan itu.

(4) Jika di bawah Perlembagaan ini seseorang adalah dikehendaki mengangkat dan menandatangani suatu tempoh, ia hendaklah dibenarkan mematuhi kehendak itu dengan membuat dan menandatangani suatu ikrar jika ia suka berbuat demikian.

(5) Sebutan-sebutan dalam Perlembagaan ini mengenai Persekutuan dan Negeri-negeri Persekutuan dan mengenai wilayah-wilayah Persekutuan atau wilayah mana-mana Negeri Persekutuan, dan mengenai mana-mana pegawai yang memegang jawatan di bawah Persekutuan atau mana-mana pihak berkuasa atau badan dalam atau bagi Persekutuan hendaklah ditafsirkan —

(a) berhubung dengan bila-bila masa selepas berjalan kuatkuasa Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu, 1948, dan sebelum Hari Merdeka, sebagai sebutan-sebutan mengenai Persekutuan yang ditubuhkan di bawah Perjanjian itu dan Negeri-negeri dan Negeri-negeri Selat yang terkandung dalamnya dan mengenai wilayah-wilayah Persekutuan atau wilayah-wilayah mana-mana Negeri atau Negeri Selat yang terkandung dalamnya, dan mengenai pegawai yang bersamaan yang memegang jawatan di bawahnya atau pihak berkuasa atau badan yang bersamaan dalam atau bagi Persekutuan itu;

(b) berhubung dengan bila-bila masa sebelum berjalan kuatkuasa Perjanjian tersebut (setakat mana kandungan ayatnya membenarkan) sebagai sebutan-sebutan mengenai mana-mana Negeri, wilayah, jawatan, pihak berkuasa atau badan yang pentafsirannya telah diperuntukkan oleh Fasal 135 (2) Perjanjian itu, mengikut sebagaimana yang berkenaan.

(6) Sebutan-sebutan dalam Perlembagaan ini mengenai sesuatu tempoh hendaklah ditafsirkan, setakat mana kandungan ayatnya membenarkan, sebagai termasuk sebutan-sebutan mengenai sesuatu tempoh yang bermula sebelum Hari Merdeka.

(7) Sebutan-sebutan dalam Perlembagaan ini mengenai Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu, 1948, hendaklah ditafsirkan, kecuali jika kandungan ayatnya menghendaki makna yang lain, sebagai sebutan-sebutan mengenai Perjanjian itu sebagaimana yang berkuatkuasa sebelum sahaja Hari Merdeka.

**BAHAGIAN XIII
PERLINDUNGAN TAMBAHAN BAGI NEGERI-NEGERI
SABAH DAN SARAWAK**

**Penggunaan bahasa Inggeris dan bahasa Ibunda dalam
Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak**

161. (1) Tiada sesuatu Akta Parlimen yang menamatkan atau menyekat penggunaan bahasa Inggeris bagi apa-apa maksud yang tersebut dalam Fasal (2) hingga (5) Perkara 152 boleh berkuatkuasa tentang penggunaan bahasa Inggeris dalam apa-apa hal yang tersebut dalam Fasal (2) Perkara ini sehingga sepuluh tahun selepas Hari Malaysia.

(2) Fasal (1) adalah dipakai –

- (a) mengenai penggunaan bahasa Inggeris dalam mana-mana Majlis Parlimen oleh seseorang ahli bagi atau dari sesuatu Negeri-Negeri Sabah atau Sarawak; dan
- (b) mengenai penggunaan bahasa Inggeris bagi pembicaraan dalam Mahkamah Tinggi di Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak atau dalam sesuatu Mahkamah rendah di sesuatu Negeri-Negeri Sabah atau Sarawak, atau bagi apa-apa pembicaraan dalam Mahkamah Persekutuan atau Mahkamah Rayuan sebagaimana yang tersebut dalam Fasal (4); dan
- (c) mengenai penggunaan bahasa Inggeris di sesuatu Negeri-negeri Sabah dan Sarawak dalam Dewan Undangan Negerinya atau bagi maksud-maksud rasmi yang lain (termasuk maksud-maksud rasmi Kerajaan Persekutuan).

(3) Dengan tidak menyentuh Fasal (1), tiada sesuatu Akta Parlimen sebagaimana yang tersebut dalamnya itu boleh berjalan kuatkuasanya tentang penggunaan bahasa Inggeris bagi pembicaraan dalam Mahkamah Tinggi di Sabah dan Sarawak atau bagi apa-apa pembicaraan dalam Mahkamah Persekutuan atau Mahkamah Rayuan sebagaimana yang tersebut dalam Fasal (4), sehingga Akta itu atau peruntukannya yang berkaitan itu telah diluluskan oleh undang-undang Badan-badan Perundangan Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak itu; dan tiada sesuatu Akta itu boleh berjalan kuatkuasanya tentang penggunaan bahasa Inggeris di sesuatu Negeri-Negeri Sabah atau Sarawak dalam mana-mana hal lain yang tersebut dalam perenggan (b) dan (c) Fasal (2), sehingga Akta itu atau peruntukannya yang berkaitan itu telah diluluskan oleh suatu undang-undang Badan Perundangan Negeri itu.

(4) Pembicaraan dalam Mahkamah Persekutuan atau Mahkamah Rayuan yang disebutkan dalam Fasal (2) dan (3) ialah apa-apa perbicaraan atas rayuan dari Mahkamah Tinggi di Sabah dan Sarawak atau seorang hakim Mahkamah Tinggi di Sabah dan Sarawak itu, dan apa-apa jua pembicaraan di bawah Fasal (2) Perkara 128 untuk memutuskan sesuatu soal yang telah berbangkit dalam pembicaraan di Mahkamah Tinggi di Negeri-

[Perkara 161 – 161A]

Negeri Sabah dan Sarawak atau sesuatu mahkamah rendah di sesuatu Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak.

(5) Walau apapun yang terkandung dalam Perkara 152, dengan sesuatu Negeri-negeri Sabah dan Sarawak bahasa ibunda yang pada masa itu digunakan dalam Negeri itu boleh digunakan dalam mahkamah-mahkamah bumiputera atau bagi apa-apa kanun undang-undang dan adat istiadat bumiputera dan mengenai Sarawak, sehingga selainnya diperuntukkan oleh undang-undang Badan Perundangannya, bahasa ibunda itu boleh digunakan oleh undang-undang Badan Perundangannya, bahasa ibunda itu boleh digunakan oleh seseorang ahli apabila berucap dalam Dewan Undangan Negeri itu atau mana-mana jawatankuasanya.

Kedudukan istimewa bumiputera Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak

161A. (1), (2) dan (3) *(Dimansuhkan).*

(4) Perlembagaan Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak boleh membuat peruntukan yang bersamaan (dengan apa-apa pengubahsuaian yang perlu) dengan Perkara 153.

(5) Perkara 89 tidaklah dipakai bagi sesuatu Negeri-Negeri Sabah atau Sarawak, dan Perkara 8 tidaklah membatalkan atau melarang apa-apa jua peruntukan undang-undang Negeri di sesuatu Negeri Sabah dan Sarawak bagi merizabkan tanah untuk bumiputera-bumiputera Negeri itu atau bagi memberi milik kepada mereka atau bagi memberi layanan keutamaan kepada mereka mengenai pemberian milik tanah oleh Negeri itu.

(6) Dalam Perkara ini “bumiputera” ertinya –

- (a) Mengenai Sarawak, seseorang warganegara dan ianya adalah seorang dari mana-mana satu kaum yang dinyatakan dalam Fasal (7) sebagai kaum asli Negeri itu atau ianya adalah seorang berketurunan campuran yang berasal hanya daripada kaum-kaum itu; dan
- (b) mengenai Sabah, seseorang warganegara dan ianya adalah anak atau cucu kepada seseorang dari suatu kaum asli Sabah, dan telah lahir (sama ada atau tidak pada atau selepas Hari Malaysia) di Sabah atau bapanya, pada masa ia lahir itu, adalah berdomisil di Sabah.

(7) Kaum-kaum yang akan disifatkan sebagai asli bagi Sarawak bagi maksud-tariff “bumiputera” dalam Fasal (6) ialah Bukitan, Bisayah, Dusun, Dayak Laut, Dayak Darat, Kadayan, Kalabit, Kayan, Kenyah (termasuk Sabup dan Sipeng), Kajang (termasuk Sekapan, Kejaman, Lahanan, Punan, Tanjong dan Kanowit), Lugat, Lisum, Melayu, Melano, Murut, Penan, Sian, Tagal, Tabun dan Ukit.

Sekatan mengenai perluasan hak orang-orang yang tidak bermastautin untuk menjalankan amalan sebagai peguam di mahkamah dalam Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak

161B. (1) Setakat mana apa-apa peruntukan yang dibuat oleh atau di bawah sesuatu Akta Parlimen memberi hak dengan menghapuskan atau mengubah kelayakan kemastautinan untuk menjalankan amalan sebagai peguam di mahkamah dalam Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak atau dalam mana-mana satu Negeri-Negeri Sabah atau Sarawak kepada orang yang dahulunya tidak berhak mempunyai hak itu maka peruntukan itu tidak boleh berjalan kuatkuasanya sehingga diterima dalam Negeri-Negeri itu atau dalam mana-mana satu Negeri yang berkenaan itu dengan suatu enakmen Badan Perundangannya.

(2) Perkara ini adalah dipakai bagi hak menjalankan amalan sebagai peguam di hadapan Mahkamah Persekutuan atau Mahkamah Rayuan apabila bersidang di Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak dan apabila menguruskan pembicaraan-pembicaraan atas rayuan dari Mahkamah Tinggi di Sabah dan Sarawak atau dari seseorang hakimnya atau pembicaraan yang diadakan di bawah Fasal (2) Perkara 128 bagi memutuskan sesuatu soal yang telah berbangkit dalam pembicaraan di hadapan Mahkamah Tinggi di Borneo atau sesuatu mahkamah rendah di sesuatu Negeri-Negeri Sabah atau Sarawak.

(Perkara-perkara 161C dan 161D dimansuhkan oleh Akta A354, sek, 46, mulai dpd. 27/8/76)

Pemiliharaan kedudukan dari segi perlembagaan Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak

161E. (1) Mulai dari tarikh Akta Malaysia diluluskan tiada apa-apa pindaan kepada Perlembagaan yang dibuat berhubung dengan kemasukan sesuatu Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak ke dalam Persekutuan boleh dikecualikan daripada Fasal (3) Perkara 159 oleh Fasal (4) (bb) Perkara itu; dan juga tiada apa-apa pengubahsuaian yang dibuat tentang pemakaian Perlembagaan bagi sesuatu Negeri-Negeri Sabah atau Sarawak boleh dikecualikan sedemikian melainkan jika pengubahsuaian itu adalah dari jenis yang akan menyama atau menyatukan kedudukan Negeri itu di bawah Perlembagaan dengan kedudukan Negeri-Negeri Tanah Melayu.

(2) Tiada apa-apa pindaan boleh dibuat kepada Perlembagaan dengan tiada persetujuan Yang di-Pertua Negeri bagi Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak atau tiap-tiap satu Negeri Sabah dan Sarawak yang berkenaan itu, jika pindaan itu adalah dari jenis yang akan menyatukan perjalanan kuatkuasa Perlembagaan mengenai mana-mana daripada perkara yang berikut:

- (a) hak untuk menjadi warganegara bagi orang-orang yang lahir sebelum Hari Malaysia oleh sebab perhubungan mereka dengan Negeri itu, dan (kecuali setakat mana peruntukan yang berlain-lain dibuat oleh Perlembagaan sebagaimana berkuatkuasa pada hari Malaysia) layanan yang sama rata, tentang kewarganegaraan mereka sendiri dan juga

[Perkara 161E – 162]

kewarganegaraan orang-orang lain, bagi orang-orang yang lahir atau bermastautin di Negeri-negeri Tanah Melayu;

- (b) Keanggotaan dan bidang kuasa Mahkamah Tinggi di Sabah dan Sarawak dan perlantikan, pemecatan dan penggantungan jawatan hakim-hakim mahkamah itu;
- (c) perkara-perkara yang Badan Perundangan bagi Negeri itu boleh (atau Parlimen tidak boleh) membuat undang-undang mengenainya; dan kuasa pemerintah Negeri itu dalam perkara-perkara itu, dan (setakat mana yang berkaitan dengan perkara-perkara itu) perkiraan-perkiraan kewangan antara Persekutuan dengan Negeri itu;
- (d) agama dalam Negeri itu, penggunaan apa-apa bahasa dalam Negeri itu atau dalam Parlimen dan layanan istimewa bagi bumiputera Negeri itu;
- (e) pengutukan bagi Negeri itu, dalam Parlimen yang dipanggil bermesyuarat sebelum akhir bulan Ogos, 1970, sesuatu kuota ahli-ahli Dewan Rakyat yang tidak kurang, mengikut kadar jumlah yang diuntukkan bagi Negeri-negeri lain yang menjadi anggota Persekutuan pada Hari Malaysia, daripada kuota yang diuntukkan bagi Negeri itu pada Hari Malaysia.

(3) Tiada apa-apa pindaan kepada Perlembagaan yang menyentuh perjalanan kuatkuasanya tentang kuota ahli-ahli Dewan Rakyat yang diuntukkan bagi sesuatu Negeri Sabah atau Negeri Sarawak boleh dikira bagi maksud Fasal (1) sebagai menyama atau menyatukan kedudukan Negeri itu dengan kedudukan Negeri-Negeri Tanah Melayu.

(4) Mengenai apa-apa hak dan kuasa yang diberi oleh undang-undang persekutuan kepada Kerajaan sesuatu Negeri Sabah dan Negeri Sarawak tentang kemasukan dan kemastautinan dalam Negeri itu dan perkara-perkara yang berkaitan dengannya (sama ada atau tidak undang-undang itu diluluskan sebelum Hari Malaysia), Fasal (2) hendaklah dipakai, kecuali setakat mana undang-undang itu memperuntukkan akasnya, seolah-olah undang-undang itu telah dimasukkan dalam Perlembagaan dan hak dan kuasa itu telah dimasukkan antara perkara-perkara yang tersebut dalam perenggan (a) hingga (e) Fasal itu.

(5) Dalam Perkara ini "pindaan" termasuklah tambahan dan pemansuhan.

161F, 161G, 161H (*Dimansuhkan*).

BAHAGIAN XIII PERUNTUKAN SEMENTARA DAN PERALIHAN

Undang-undang yang ada

162. (1) Tertakluk kepada peruntukan-peruntukan yang berikut dalam Perkara ini dan Perkara 163, undang-undang yang ada hendaklah, sehingga dimansuhkan oleh pihak

berkuasa yang berkuasa berbuat demikian itu di bawah Perlembagaan ini, terus berkuatkuasa pada dan selepas Hari Merdeka, dengan apa-apa pengubahsuaian sebagaimana yang dibuat dalamnya di bawah Perkara ini dan tertakluk kepada apa-apa pindaan yang dibuat oleh undang-undang persekutuan atau undang-undang Negeri.

(2) Jika sesuatu undang-undang Negeri meminda atau memansuhkan sesuatu undang-undang yang ada dan yang dibuat oleh Badan Perundangan Negeri, maka tiadalah apa-apa jua dalam Perkara 75 boleh membatalkan pindaan atau pemansuhan itu semata-mata oleh sebab undang-undang yang ada itu, berkenaan dengan sesuatu perkara yang Parlimen dan juga Badan perundangan sesuatu Negeri berkuasa membuat undang-undang mengenainya, adalah undang-undang persekutuan sebagaimana ditakrifkan oleh Perkara 160.

(3) Sebutan-sebutan dalam mana-mana undang-undang yang ada mengenai Persekutuan yang ditubuhkan di bawah Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu, 1948, dan wilayah-wilayahnya, dan mengenai mana-mana pegawai yang memegang jawatan di bawah Persekutuan itu atau mengenai mana-mana pihak berkuasa atau badan yang kena ditafsirkan dalam atau bagi Persekutuan itu (termasuklah apa-apa sebutan yang kena ditafsirkan sebagai sebutan-sebutan demikian itu menurut Fasal 135 Perjanjian tersebut itu) hendaklah ditafsir mengenai bila-bila masa pada atau selepas Hari Merdeka, sebagai sebutan-sebutan mengenai Persekutuan (iaitu, Persekutuan yang ditubuhkan di bawah Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu, 1957) dan wilayah-wilayahnya dan mengenai pegawai, pihak berkuasa atau badan yang bersamaan masing-masing itu; dan Yang di-Pertuan Agong boleh dengan perintah mengisytiharkan pegawai, pihak berkuasa atau badan manakah yang akan dikira bagi maksud-maksud Fasal ini sebagai bersamaan dengan pegawai, pihak berkuasa atau badan yang disebut dalam mana-mana undang-undang yang ada.

(4) *(Dimansuhkan).*

(5) Apa-apa perintah yang dibuat di bawah Fasal (4) boleh dipinda atau dimansuhkan oleh pihak berkuasa yang berkuasa membuat undang-undang mengenai perkara yang dimaksudkan oleh perintah itu.

(6) Mana-mana mahkamah atau tribunal yang memakai peruntukan mana-mana undang-undang yang ada dan yang belum diubahsuai pada atau selepas Hari Merdeka di bawah Perkara ini atau selainnya boleh memakainya dengan apa-apa pengubahsuaian sebagaimana yang perlu untuk menyelaraskannya dengan peruntukan-peruntukan Perlembagaan ini.

(7) Dalam Perkara ini “pengubahsuaian” termasuklah pindaan, penyesuaian dan pemansuhan.

163. *(Dimansuhkan).*

164. *(Dimansuhkan).*

165. *(Dimansuhkan).*

[Perkara 166 – 167]

Pewarisan harta

166. (1) *(Dimansuhkan).*

(2) *(Dimansuhkan).*

(3) Mana-mana tanah yang terletak pada Negeri Melaka atau Negeri Pulau Pinang yang sebelum sahaja Hari Merdeka telah diduduki atau digunakan oleh Kerajaan Persekutuan atau Kerajaan Baginda Queen atau oleh mana-mana pihak berkuasa awam bagi maksud-maksud yang, mengikut peruntukan-peruntukan Perlembagaan ini, menjadi maksud-maksud persekutuan hendaklah pada dan selepas Hari Merdeka diduduki, digunakan dikawal dan diuruskan oleh Kerajaan Persekutuan atau, mengikut mana yang berkenaan oleh pihak berkuasa awam yang tersebut itu, selagi tanah itu dikehendaki bagi maksud-maksud persekutuan, dan –

(a) tidak boleh dilepaskan atau digunakan bagi apa-apa maksud, lain daripada maksud-maksud persekutuan, dengan tiada persetujuan Kerajaan Persekutuan, dan

(b) tidak boleh digunakan bagi maksud-maksud persekutuan yang lain daripada yang baginya tanah itu telah digunakan sebelum sahaja Hari Merdeka dengan tiada persetujuan Kerajaan Negeri itu.

(4) *(Dimansuhkan).*

(5) *(Dimansuhkan).*

(6) *(Dimansuhkan).*

(7) *(Dimansuhkan).*

(8) Mana-mana harta yang, sebelum sahaja Hari Merdeka, kena dikembalikan kepada Baginda Queen mengenai Kerajaan Melaka atau Kerajaan Pulau Pinang hendaklah pada Hari Merdeka kena dikembalikan kepada Negeri Melaka atau Negeri Pulau Pinang, mengikut mana yang berkenaan.

Hak, tanggungan dan kewajipan

167. (1) *(Dimansuhkan).*

(2) *(Dimansuhkan).*

(3) *(Dimansuhkan).*

(4) *(Dimansuhkan).*

(5) *(Dimansuhkan).*

(6) Peguam Negara hendaklah, atas permintaan mana-mana pihak yang ada kepentingan dalam apa-apa pembicaraan, lain daripada pembicaraan antara Persekutuan dengan sesuatu Negeri, memperakui sama ada, menurut Perkara ini apa-apa hak, tanggungan atau kewajipan adalah suatu hak, tanggungan atau kewajipan bagi Persekutuan atau bagi sesuatu Negeri yang tersebut dalam perakuan itu, dan sesuatu perakuan itu adalah bagi maksud-maksud pembicaraan itu muktamad dan mengikati semua mahkamah, tetapi perakuan itu tidak berkuatkuasa menyentuh hak dan kewajipan Persekutuan dan mana-mana Negeri di antara sesamanya sendiri.

(7) Persekutuan hendaklah membuat pembayaran tahunan yang sama sebagaimana yang kena dibuat sebelum Hari Merdeka di bawah Perkara 2 dalam Triti yang dibuat pada enam haribulan Mei tahun seribu lapan ratus enam puluh sembilan antara Baginda Queen sebagai satu pihak dengan Raja Siam sebagai pihak yang satu lagi berkenaan dengan Negeri Kedah.

168. (Dimansuhkan).

**Perjanjian-perjanjian antarabangsa dsb., yang dibuat
sebelum Hari Merdeka**

169. Bagi maksud Perkara 76 (1) –

- (a) apa-apa triti, perjanjian atau konvensyen yang dibuat sebelum Hari Merdeka antara Baginda Queen atau pendahulu-pendahulunya atau Kerajaan United Kingdom bagi pihak Persekutuan atau mana-mana bahagiannya dengan suatu negeri lain hendaklah disifatkan sebagai suatu triti, perjanjian atau konvensyen antara Persekutuan dengan negeri yang lain itu;
- (b) apa-apa keputusan yang diambil oleh sesuatu pertubuhan antarabangsa dan diterima sebelum Hari Merdeka oleh Kerajaan United Kingdom bagi pihak Persekutuan atau mana-mana bahagiannya hendaklah disifatkan sebagai keputusan sesuatu pertubuhan antarabangsa yang dianggotai oleh Persekutuan;
- (c) mengenai Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak, perenggan (a) dan (b) hendaklah dipakai dengan menggantikan sebutan mengenai Hari Merdeka dengan sebutan mengenai Hari Malaysia dan sebutan mengenai Persekutuan atau mana-mana bahagiannya hendaklah digantikan dengan sebutan mengenai wilayah-wilayah yang terkandung dalam negeri-negeri itu atau mana-mana daripadanya.

170. (Dimansuhkan).

171. (Dimansuhkan).

172. (Dimansuhkan).

173. (Dimansuhkan).

[Perkara 174 – 180]

174. (Dimansuhkan).

Pengarah Audit hendaklah menjadi Ketua Audit Negara yang pertama

175. Orang yang memegang jawatan sebagai Pengarah Audit sebelum sahaja Hari Merdeka hendaklah, mulai dari hari itu, memegang jawatan sebagai Ketua Audit Negara mengikut syarat-syarat yang tidak kurang baiknya daripada syarat-syarat yang dikenakan kepadanya sebelum sahaja Hari Merdeka.

Pertukaran pegawai-pegawai

176. (1) Tertakluk kepada peruntukan-peruntukan Perlembagaan ini dan mana-mana undang-undang yang ada, semua orang yang berkhidmat berhubung dengan hal-ehwal Persekutuan sebelum sahaja Hari Merdeka hendaklah terus mempunyai kuasa-kuasa itu juga dan menjalankan tugas-tugas itu juga pada Hari Merdeka mengikut syarat-syarat sebagaimana yang dikenakan kepada mereka sebelum sahaja hari itu.

(2) Perkara ini tidak dipakai bagi Pesuruhjaya Tinggi atau Ketua Setiausaha.

Melepaskan atau menangguhkan sumpah jawatan jika perlantikan berjalan terus di bawah Bahagian ini

177. Seseorang yang memegang jawatan di bawah Persekutuan menurut mana-mana peruntukan Bahagian ini oleh kerana orang itu telah menjadi pemegang suatu jawatan yang bersamaan sebelum sahaja Hari Merdeka boleh, sehingga selainnya diperuntukkan oleh Parlimen, menjalankan tugas-tugasnya dengan tidak perlu mengangkat sumpah sebagaimana yang dikehendaki bagi pemegang-pemegang lain jawatan itu.

Saraan selepas Hari Merdeka

178. Sehingga selainnya diperuntukkan oleh Parlimen, saraan yang kena dibayar kepada orang-orang yang memegang jawatan Perdana Menteri dan jawatan Menteri-menteri lain hendaklah sama seperti yang kena dibayar, sebelum sahaja Hari Merdeka, kepada Ketua Menteri dan Menteri-menteri lain Persekutuan.

Sumbangan mengenai perkhidmatan bersama

179. Apa-apa perjanjian yang berkuatkuasa sebelum sahaja Hari Merdeka mengenai kadar saraan yang kena di bayar oleh Persekutuan dan mana-mana Negeri berkenaan dengan apa-apa pekerjaan yang disebutkan dalam Perkara 133 (2) hendaklah terus berkuatkuasa sehingga diganti dengan suatu perjanjian atau undang-undang persekutuan yang baharu.

Pemeliharaan pencen, dsb.

180. (1) Jadual Kesepuluh kepada Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu, 1948, hendaklah terus berkuatkuasa pada dan selepas Hari Merdeka, tetapi dengan diubahsuai

supaya apa-apa sebutan dalamnya mengenai Pesuruhjaya Tinggi ditafsirkan sebagai sebutan mengenai Yang di-Pertuan Agong.

(2) Jadual yang tersebut itu hendaklah bagi maksud-maksud Perlembagaan ini disifatkan sebagai undang-undang persekutuan dan boleh, tertakluk kepada peruntukan-peruntukan Perkara 147, dipinda dan dimansuhkan sewajarnya.

(3) Dalam pemakaiannya bagi mana-mana undang-undang yang dibuat di bawah Fasal (2), Perkara 147 hendaklah mempunyai kuatkuasa seolah-olah sebutan-sebutan dalamnya itu mengenai sesuatu award itu adalah termasuk pampasan.

BAHAGIAN XIV PENGECCUALIAN BAGI KEDAULATAN RAJA-RAJA, DSB.

Pengeccualian bagi kedaulatan Raja-Raja, dsb.

181. (1) Tertakluk kepada peruntukan-peruntukan Perlembagaan ini kedaulatan, hak kedaulatan, kuasa dan bidang kuasa Raja-Raja dan hak kedaulatan, kuasa dan bidang kuasa Pembesar-pembesar Memerintah Negeri Sembilan dalam wilayah mereka masing-masing sebagaimana yang telah ada dan dinikmati hingga sekarang adalah tetap tidak tersentuh.

(2) Tiada apa-apa pembicaraan boleh dibawa dalam mana-mana mahkamah terhadap Raja bagi sesuatu Negeri atas peribadinya kecuali dalam Mahkamah Khas yang ditubuhkan di bawah Bahagian XV.

BAHAGIAN XV PROSIDING TERHADAP YANG DI-PERTUAN AGONG DAN RAJA-RAJA

Mahkamah Khas

182. (1) Maka hendaklah ada suatu mahkamah yang hendaklah dikenali sebagai Mahkamah Khas dan hendaklah terdiri daripada Hakim Besar Mahkamah Persekutuan, yang hendaklah menjadi Pengerusi, Ketua-Ketua Hakim Mahkamah Tinggi, dan dua orang lain yang memegang atau pernah memegang jawatan sebagai hakim Mahkamah Persekutuan atau Mahkamah Tinggi yang dilantik oleh Majlis Raja-Raja.

(2) Apa-apa prosiding oleh atau terhadap Yang di-Pertuan Agong atau Raja sesuatu Negeri atas sifat peribadinya hendaklah dibawa dalam Mahkamah Khas yang ditubuhkan di bawah Fasal (1).

(3) Mahkamah Khas hendaklah mempunyai bidang kuasa eksklusif untuk membicarakan segala kesalahan yang dilakukan di Persekutuan oleh Yang di-Pertuan Agong atau Raja sesuatu Negeri dan segala kes sivil oleh atau terhadap Yang di-Pertuan Agong atau Raja sesuatu Negeri walau di mana pun kuasa tindakan berbangkit.

[Perkara 182 – 183, Jadual Pertama]

(4) Mahkamah Khas hendaklah mempunyai bidang kuasa dan kuasa-kuasa yang sama seperti yang terletak pada mahkamah-mahkamah bawahan, Mahkamah Tinggi dan Mahkamah Persekutuan melalui Perlembagaan ini atau mana-mana undang-undang persekutuan dan hendaklah mempunyai pejabat pendaftarannya di Kuala Lumpur.

(5) Sehingga Parlimen, melalui undang-undang, membuat peruntukan khas yang berlawanan berkenaan dengan prosedur (termasuk pendengaran prosiding secara tertutup) dalam kes-kes sivil atau jenayah dan undang-undang yang mengawalselia keterangan dan pembuktian dalam prosiding sivil dan jenayah, maka amalan dan prosedur yang terpakai dalam mana-mana prosiding dalam mana-mana mahkamah bawahan, mana-mana Mahkamah Tinggi dan Mahkamah Persekutuan hendaklah terpakai dalam mana-mana prosiding dalam Mahkamah Khas.

(6) Prosiding dalam Mahkamah Khas hendaklah diputuskan mengikut pendapat majoriti anggota dan keputusannya adalah muktamad dan konklusif dan tidak boleh dicabar atau dipertikaikan dalam mana-mana mahkamah atas apa-apa alasan.

(7) Yang di-Pertuan Agong boleh, atas nasihat Hakim Besar, membuat apa-apa kaedah yang difikirkannya perlu atau suai manfaat untuk membuat peruntukan bagi penghapusan apa-apa kesulitan atau anomali jua pun dalam mana-mana undang-undang bertulis atau dalam pelaksanaan apa-apa fungsi, perjalanan apa-apa kuasa, penunaian apa-apa kewajipan, atau pembuatan apa-apa perbuatan, di bawah mana-mana undang-undang bertulis yang mungkin disebabkan oleh Perkara ini, dan bagi maksud itu kaedah-kaedah itu boleh membuat apa-apa pengubahsuaian, adaptasi, pengubahan, pertukaran atau pindaan jua pun kepada mana-mana undang-undang bertulis.

Tiada tindakan boleh dimulakan terhadap Yang di-Pertuan Agong atau Raja kecuali dengan keizinan Peguam Negara sendiri

183. Tiada tindakan, sivil atau jenayah, boleh dimulakan terhadap Yang di-Pertuan Agong atau Raja sesuatu Negeri berkenaan dengan apa-apa jua yang dilakukan atau ditinggalkan daripada dilakukan olehnya atau sifat peribadinya kecuali dengan keizinan Peguam Negara sendiri.

JADUAL-JADUAL

JADUAL PERTAMA SUMPAH BAGI PEMOHON-PEMOHON UNTUK PENDAFTARAN ATAU PEWARGANEGARAAN

(Perkara 18 (1), 19 (9))

Sayaberalamat di
.....dengan ini mengaku atas

[Jadual Pertama – Jadual Kedua]

sumpah bahawa saya adalah dengan sesungguhnya menolak dan melupakan segala kesetiaan saya kepada mana-mana negeri atau Negeri di luar Persekutuan, dan saya bersumpah bahawa saya akan jujur dan menumpahkan segala taat setia saya yang sebenar kepada Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong dan akan menjadi seorang warganegara Persekutuan yang sebenar, setia dan jujur.

JADUAL KEDUA

Perkara 39

BAHAGIAN I

KEWARGANEGARAAN DENGAN CARA KUATKUASA UNDANG-UNDANG BAGI ORANG-ORANG YANG LAHIR SEBELUM HARI MALAYSIA

(Perkara 14 (1) (a))

1. (1) Tertakluk kepada peruntukan Bahagian III Perlembagaan ini dan kepada sesuatu yang dilakukan di bawahnya sebelum Hari Malaysia, orang-orang yang berikut yang lahir sebelum Hari Malaysia adalah warganegara dengan cara kuatkuasa undang-undang, iaitu:

- (a) tiap-tiap orang yang sebelum sahaja Hari Merdeka menjadi warganegara Persekutuan menurut mana-mana peruntukan Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu, 1948, sama ada dengan cara kuatkuasa undang-undang atau selainnya;
- (b) tiap-tiap orang yang lahir di Persekutuan pada atau selepas Hari merdeka dan sebelum bulan Oktober, 1962;
- (c) tiap-tiap orang yang lahir di Persekutuan selepas bulan September, 1962, dan sekurang-kurangnya ibu atau bapanya pada masa kelahiran itu adalah seorang warganegara atau bermastautin tetap di Persekutuan, atau tiap-tiap orang yang pada masa lahir tidak menjadi warganegara mana-mana negeri lain;
- (d) tiap-tiap orang yang lahir di luar Persekutuan pada atau selepas Hari Merdeka, dan bapanya pada masa kelahiran itu adalah seorang warganegara dan juga telah lahir di Persekutuan atau pada masa kelahiran itu berada dalam perkhidmatan di bawah Kerajaan Persekutuan atau Kerajaan sesuatu Negeri;
- (e) tiap-tiap orang yang lahir di luar Persekutuan pada atau selepas Hari Merdeka dan bapanya, pada masa lahir itu, adalah seorang warganegara, jika dalam masa satu tahun selepas ia lahir itu atau dalam masa sesuatu tempoh yang lebih lanjut sebagaimana yang dibenarkan oleh Kerajaan Persekutuan dalam sesuatu hal tertentu, kelahiran itu didaftarkan di suatu pejabat konsol Persekutuan, atau, jika kelahiran itu berlaku di Singapura, Sarawak, Brunei atau Borneo Utara, kelahiran itu didaftarkan dengan Kerajaan Persekutuan.

[Jadual Kedua]

(2) Seseorang tidak menjadi seorang warganegara menurut perenggan (b) atau (c) subseksyen (1), jika, pada masa ia lahir, bapanya yang bukan seorang warganegara ada mempunyai apa-apa imuniti daripada guaman dan proses undang-undang sebagaimana yang diberi kepada wakil sesuatu Negara yang dipersembahkan dengan tualiahnya kepada Yang di-Pertuan Agong.

2. Tertakluk kepada peruntukan Bahagian III Perlembagaan ini, seseorang yang biasanya bermastautin di sesuatu Negeri-Negeri Sabah atau Sarawak atau di Brunei pada Hari Malaysia adalah seorang warganegara dengan cara kuatkuasa undang-undang jika sebelum sahaja hari itu ia adalah seorang warganegara United Kingdom dan Tanah-tanah Jajahan; dan –

- (a) telah lahir di wilayah yang terkandung dalam Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak; atau
- (b) telah menjadi seorang warganegara United Kingdom dan Tanah-tanah Jajahan dengan cara pendaftaran di wilayah itu atau dengan cara atau disebabkan oleh pewarganegaraan di wilayah itu.

BAHAGIAN II KEWARGANEGARAAN DENGAN CARA KUATKUASA UNDANG-UNDANG BAGI ORANG-ORANG YANG LAHIR PADA ATAU SELEPAS HARI MALAYSIA

(Perkara 14 (1) (b))

1. Tertakluk kepada peruntukan Bahagian III Perlembagaan ini, orang-orang yang berikut lahir pada atau selepas Hari Malaysia adalah warganegara dengan cara kuatkuasa undang-undang, iaitu:

- (a) tiap-tiap orang yang lahir di Persekutuan dan sekurang-kurangnya ibu atau bapanya, pada masa kelahiran itu, adalah seorang warganegara atau bermastautin tetap di Persekutuan; dan
- (b) tiap-tiap orang yang lahir di luar Persekutuan dan bapanya pada masa ia lahir itu adalah seorang warganegara dan telah lahir di Persekutuan atau, pada masa ia lahir itu, berada dalam perkhidmatan Persekutuan atau perkhidmatan sesuatu Negeri; dan
- (c) tiap-tiap orang yang lahir di luar Persekutuan dan bapanya, pada masa ia lahir itu adalah seorang warganegara dan dalam masa satu tahun selepas kelahiran itu berlaku atau dalam masa sesuatu tempoh yang lebih lanjut sebagaimana yang dibenarkan oleh Kerajaan Persekutuan dalam sesuatu hal tertentu, kelahiran itu didaftarkan di suatu pejabat konsol Persekutuan atau, jika kelahiran itu berlaku di Brunei atau di sesuatu wilayah yang ditetapkan bagi maksud ini dengan perintah Yang di-Pertuan Agong kelahiran itu didaftarkan dengan Kerajaan Persekutuan; dan
- (d) tiap-tiap orang yang lahir di Singapura dan sekurang-kurangnya ibu atau bapanya pada masa kelahiran itu, adalah seorang warganegara dan orang itu, pada masa ia lahir tidak menjadi seorang warganegara dengan apa-apa cara melainkan dengan menurut perenggan ini; dan

- (e) tiap-tiap orang yang lahir di Persekutuan dan pada masa ia lahir tidak menjadi warganegara mana-mana negeri dengan apa-apa cara melainkan dengan menurut perenggan ini.
2. (1) Seseorang tidak menjadi seorang warganegara menurut perenggan (a), (d) atau (e) seksyen 1 jika pada masa ia lahir bapanya yang bukan seorang warganegara ada mempunyai apa-apa imuniti daripada guaman dan proses undang-undang sebagaimana yang diberi kepada wakil sesuatu Negara yang dipersembahkan dengan tualiahnya kepada Yang di-Pertuan Agong atau jika bapanya itu adalah orang negara musuh dan kelahirannya itu berlaku di suatu tempat yang ditakluk oleh musuh itu.
- (2) Dalam seksyen 1, sebutan dalam perenggan (b) mengenai seseorang yang lahir di Persekutuan termasuklah kelahiran sebelum Hari Malaysia di mana-mana wilayah yang terkandung dalam Negeri Sabah dan Negeri Sarawak.
- (3) Bagi maksud perenggan (e) seksyen 1, seseorang hendaklah dikira sebagai ada memiliki, pada masa ia lahir, sesuatu kewarganegaraan yang diperolehinya dalam masa satu tahun kemudiannya menurut peruntukan-peruntukan yang bersamaan dengan perenggan (c) seksyen 1 atau selainnya.

**BAHAGIAN III
PERUNTUKAN TAMBAHAN MENGENAI
KEWARGANEGARAAN**

(Perkara 31)

Menteri

1. Tugas-tugas Kerajaan Persekutuan di bawah Bahagian III Perlembagaan ini hendaklah dijalankan oleh mana-mana Menteri Kerajaan Persekutuan yang diarahkan dari semasa ke semasa oleh Yang di-Pertuan Agong dan sebutan dalam Jadual ini mengenai Menteri hendaklah ditafsirkan sewajarnya.
2. Sesuatu keputusan Kerajaan Persekutuan di bawah Bahagian III Perlembagaan ini tidaklah tertakluk kepada rayuan atau tinjauan dalam mana-mana mahkamah.
3. (Dimansuhkan).
4. (1) Menteri boleh mewakilkan kepada mana-mana pegawai Kerajaan Persekutuan atau, dengan persetujuan Raja atau Yang di-Pertua Negeri bagi sesuatu Negeri, kepada mana-mana pegawai Kerajaan Negeri itu, mana-mana daripada tugasnya di bawah Bahagian III Perlembagaan ini mengenai kewarganegaraan dengan cara pendaftaran dan penyimpanan daftar-daftar, dan juga, berhubung dengan perintah-perintah di bawah perenggan (c) Fasal (1) Perkara 25 atau di bawah Perkara 26, mana-mana daripada tugasnya di bawah Perkara 27 sebelum daripada memutuskan sama ada hendak membuat sesuatu perintah itu; tetapi sesiapa yang tidak puas hati dengan keputusan orang yang kepadanya tugas-tugas Menteri itu diperwakilkan sedemikian boleh merayu kepada Menteri.

[Jadual Kedua]

(2) Menteri boleh juga, dengan persetujuan Yang di-Pertua Negeri bagi Negeri yang berkenaan itu, mewakilkan kepada suatu pihak berkuasa sesuatu Negeri-Negeri Sabah atau Sarawak (tertakluk atau tidak tertakluk kepada syarat-syarat sesuatu rayuan dari pihak berkuasa itu kepada Menteri) mana-mana daripada tugas Menteri di bawah Fasal (6) Perkara 28A yang tidak dikehendaki diwakilkan oleh Fasal 7 Perkara itu.

(3) Subseksyen (1) hendaklah dipakai bagi membuat senarai di bawah Fasal (2) Perkara 19A sebagaimana ia dipakai bagi kewarganegaraan dengan cara pendaftaran, dan bagi pembatalan di bawah Fasal (4) Perkara 19A sesuatu senarai di bawah Perkara itu sebagaimana ia dipakai bagi sesuatu perintah di bawah Perkara 26.

5. (Dimansuhkan).

Tugas-tugas Menteri

6. Tertakluk kepada undang-undang persekutuan, Menteri boleh membuat kaedah-kaedah dan menetapkan borang-borang bagi maksud menjalankan tugas-tugasnya di bawah Bahagian III Perlembagaan ini.

7. Apa-apa kuasa Kerajaan Persekutuan untuk melanjutkan, bagi maksud-maksud Bahagian III Perlembagaan ini, tempoh mendaftarkan sesuatu kelahiran yang berlaku di luar Persekutuan boleh dijalankan sebelum atau selepas kelahiran itu didaftarkan.

8. (Dimansuhkan).

9. Apa-apa pemberitahu yang akan diberi oleh Menteri kepada seseorang di bawah Perkara 27 boleh dihantar kepada orang itu di alamatnya yang akhir yang diketahui, atau, bagi seseorang yang berumur kurang daripada dua puluh satu tahun (yang bukan seseorang perempuan bersuami), kepada ibu bapanya atau penjaganya di alamat ibu bapanya atau penjaga itu yang akhir yang diketahui; dan jika sesuatu alamat ke mana pemberitahu boleh dihantar kepada seseorang di bawah seksyen ini tidak diketahui dan tidak dapat ditentukan selepas siasatan yang berpatutan dibuat, maka pemberitahu itu boleh diberi dengan menyiarkannya dalam Warta.

10. (1) Adalah menjadi kewajipan Menteri menyusun dan menyelenggara –

(a) suatu daftar warganegara-warganegara dengan cara pendaftaran;

(b) suatu daftar warganegara-warganegara dengan cara pewarganegaraan;

(c) suatu daftar orang-orang kepada siapa perakuan-perakuan telah dikeluarkan di bawah Fasal (1) Perkara 30;

(d) suatu daftar orang-orang yang telah menolak atau telah dilucutkan kewarganegaraan di bawah mana-mana peruntukan Bahagian III Perlembagaan ini;

(e) (Dimansuhkan).

- (f) suatu indeks abjad semua orang yang disebutkan dengan perenggan (a) hingga (d).

(2) Sebutan dalam seksyen ini mengenai warganegara-warganegara dengan cara pendaftaran atau dengan cara pewarganegaraan hendaklah ditafsirkan mengikut Perkara 28 seolah-olah seksyen ini adalah termasuk antara peruntukan-peruntukan yang dimaksudkan oleh Perkara itu.

11. Jika Menteri ada sebab mempercayai bahawa sesuatu kesilapan adalah terdapat dalam sesuatu daftar yang disusun di bawah seksyen 10, ia hendaklah, selepas memberitahu orang berkenaan itu dan selepas menimbangkan apa-apa rayuan daripadanya, membantu apa-apa perubahan yang didapati perlu oleh Menteri bagi membetulkan kesilapan itu.

12. Tertakluk kepada seksyen 11, daftar tersebut itu hendaklah menjadi suatu keterangan muktamad mengenai perkara yang terkandung dalamnya.

13 – 15. (Dimansuhkan).

Kesalahan-kesalahan

16. (1) Adalah menjadi suatu kesalahan yang boleh dihukum penjara selama dua tahun atau denda sebanyak satu ribu ringgit atau kedua-duanya bagi seseorang –

(a) dengan diketahuinya membuat sesuatu pernyataan palsu dengan tujuan mendorong Menteri memberi atau menolak sesuatu permohonan di bawah Bahagian III Perlembagaan ini, termasuk permohonan bagi menentukan sama ada permohonan itu adalah seorang warganegara dengan cara kuatkuasa undang-undang; atau

(b) memalsukan atau dengan tiada kuasa yang sah mengubah sesuatu perakuan, sama ada dikeluarkan atau diberi di Persekutuan atau di mana-mana tempat lain, atau dengan tiada kuasa yang sah menggunakan atau ada dalam miliknya sesuatu perakuan yang telah dipalsukan atau diubah sedemikian; atau

(c) tidak mematuhi apa-apa kehendak yang dikenakan ke atasnya oleh mana-mana kaedah yang dibuat di bawah seksyen 6 mengenai hal menyerahkan perakuan; atau

(d) menyamar atau dengan palsu merupakan dirinya sebagai atau bukan sebagai seorang yang kepadanya suatu perakuan, sama ada dikeluarkan di Persekutuan atau di mana-mana tempat lain, telah dikeluarkan atau diberi dengan sempurna.

(2) Dalam seksyen ini “perakuan” ertinya sesuatu perakuan dari jenis-jenis yang berikut yang dikeluarkan di bawah Bahagian III Perlembagaan ini, iaitu –

(a) sesuatu perakuan pendaftaran atau perakuan pewarganegaraan sebagai seorang warganegara; dan

[Jadual Kedua]

(b) sesuatu perakuan pendaftaran yang disempurnakan di suatu pejabat konsol Persekutuan atau di mana-mana tempat lain di luar Persekutuan; dan

(c) apa-apa perakuan yang disebutkan dalam Perkara 30.

Tafsiran

17. Berhubung dengan seseorang anak luar nikah sebutan mengenai bapa atau ibu bapa, atau ibu atau bapanya adalah, bagi maksud Bahagian III Perlembagaan ini, ditafsirkan sebagai sebutan mengenai ibunya dan oleh yang demikian seksyen 19 dalam Jadual ini tidak dipakai bagi orang itu.

18. Mengenai seseorang anak angkat yang pengambilannya sebagai anak angkat telah didaftarkan di bawah mana-mana undang-undang bertulis yang berkuatkuasa di Persekutuan, termasuk mana-mana undang-undang itu yang berkuatkuasa sebelum Hari Merdeka, Fasal (3) Perkara 15 hendaklah dipakai seolah-olah sebutan mengenai bapanya digantikan dengan sebutan mengenai orang yang mengambilnya sebagai anak angkat itu, dan sebutan dalam Fasal itu dan seksyen 9 Bahagian ini mengenai ibu bapanya hendaklah ditafsirkan sewajarnya.

19. Apa-apa sebutan dalam Bahagian III Perlembagaan ini mengenai taraf atau perihal bapa seseorang pada masa orang itu lahir hendaklah, mengenai seseorang yang lahir selepas bapanya mati, ditafsirkan sebagai sebutan mengenai taraf atau perihal bapanya pada masa bapanya mati; dan jika bapanya mati sebelum Hari Merdeka dan orang itu lahir pada atau selepas Hari Merdeka, maka taraf atau perihal yang tetap dipakai bagi bapa itu sekarang ia mati selepas Hari Merdeka hendaklah disifatkan sebagai taraf atau perihal yang dipakai baginya pada masa ia mati itu. Seksyen ini adalah berkuatkuasa mengenai Hari Malaysia sebagaimana ianya berkuatkuasa mengenai Hari Merdeka.

19A. Bagi maksud Bahagian I atau II Jadual ini, seseorang yang lahir dalam sesuatu kapal atau kapal udara berdaftar hendaklah disifatkan sebagai telah lahir di tempat mana kapal atau kapal udara itu telah didaftarkan, dan seseorang yang lahir dalam sesuatu kapal udara tak berdaftar kepunyaan Kerajaan mana-mana negeri hendaklah disifatkan sebagai telah lahir dalam negeri itu.

19B. Bagi maksud Bahagian I dan II Jadual ini seseorang kanak-kanak yang baharu lahir yang dijumpai terdedah di mana-mana tempat hendaklah dianggap, sehingga akasnya dibuktikan, sebagai telah lahir di tempat itu dan menurut seksyen ini sebagai telah lahir sedemikian, maka tarikh ia dijumpai hendaklah dikira sebagai tarikh lahirnya.

19C. Bagi maksud Bahagian I dan II Jadual ini seseorang hendaklah dikira sebagai telah bermastautin tepat pada bila-bila masa dalam Persekutuan jika, tetapi hanya jika, ia pada masa itu bermastautin di Persekutuan dan –

(a) ia pada masa itu ada mempunyai kebenaran yang diberi dengan tiada had masa di bawah mana-mana undang-undang persekutuan untuk bermastautin di Persekutuan; atau

(b) adalah diperakui oleh Kerajaan Persekutuan bahawa ia akan dikira bagi maksud-maksud itu sebagai seorang yang bermastautin tetap di Persekutuan.

[Jadual Kedua]

20. (1) Pada mengira sesuatu kemastautinan di Persekutuan bagi maksud Bahagian III Perlembagaan ini –

- (a) tempoh seseorang berada di luar Persekutuan selama tidak kurang daripada enam bulan;
- (b) tempoh seseorang berada di luar Persekutuan bagi maksud menjalani apa-apa jenis pendidikan, di mana-mana negeri, dan selama apa-apa tempoh, yang diluluskan dari semasa ke semasa oleh Menteri sama ada secara am atau secara khas;
- (c) tempoh seseorang berada di luar Persekutuan kerana sebab-sebab kesihatan;
- (d) tempoh seseorang berada di luar Persekutuan kerana bertugas dalam perkhidmatan Persekutuan atau perkhidmatan sesuatu Negeri, jika tempoh itu tidak bertentangan dengan tempoh terus-menerus yang perlu bagi kemastautinan itu; dan
- (e) tempoh seseorang berada di luar Persekutuan kerana apa-apa sebab lain yang ditetapkan secara am atau secara khas oleh Menteri,

hendaklah dikira sebagai kemastautinan di Persekutuan.

(2) Pada mengira sesuatu kemastautinan bagi maksud Bahagian III Perlembagaan ini –

- (a) tempoh selama seseorang tidak bermastautinan dengan sah di Persekutuan;
- (b) tempoh seseorang berada sebagai penghuni dalam mana-mana penjara atau sebagai seorang tahanan dalam jagaan yang sah di mana-mana tempat kecuali tempoh berada di rumah sakit otak, di bawah peruntukan mana-mana undang-undang bertulis Persekutuan; dan
- (c) tempoh yang selamanya seseorang dibenarkan tinggal bagi sementara di Persekutuan di bawah kuasa sesuatu pas yang dikeluarkan atau di bawah kuasa perintah pengecualian yang dibuat di bawah peruntukan mana-mana undang-undang bertulis Persekutuan berhubung dengan imigresen,

tidak boleh dikira sebagai kemastautinan di Persekutuan, kecuali apa-apa tempoh yang tersebut dalam perenggan (c) sebagaimana dibenarkan oleh Menteri.

(3) Bagi maksud Bahagian III Perlembagaan ini seseorang hendaklah disifatkan sebagai bermastautin di Persekutuan pada sesuatu hari tertentu jika ia telah bermastautin di Persekutuan sebelum hari itu dan hari itu adalah termasuk dalam tempoh seseorang berada di luar Persekutuan yang tersebut dalam subseksyen (1).

(4) Seksyen ini adalah dipakai mengenai mana-mana bahagian Persekutuan dan wilayah-wilayah yang terkandung dalam bahagian itu sebelum Hari Malaysia sebagaimana ianya dipakai mengenai Persekutuan pada keseluruhannya, dan sebutan dalam subseksyen (1) (d) mengenai perkhidmatan sesuatu Negeri adalah termasuk, mengenai wilayah-wilayah itu,

[Jadual Kedua – Jadual Ketiga]

perkhidmatan mana-mana Kerajaan yang ada mempunyai bidang kuasa di wilayah-wilayah itu sebelum Hari Malaysia; dan mengenai Hari Malaysia atau mana-mana hari yang kemudiannya subseksyen (3) adalah dipakai seolah-olah wilayah-wilayah yang terkandung dalam Negeri Sabah dan Negeri Sarawak pada setiap masa menjadi sebahagian daripada Persekutuan.

21. Bagi maksud Bahagian III Perlembagaan ini “pejabat konsol Persekutuan” adalah termasuk mana-mana pejabat yang menjalankan tugas-tugas konsol bagi pihak Persekutuan.

22. Kecuali setakat mana kandungan ayatnya menghendaki makna yang lain, sebutan-sebutan dalam Jadual kepada Bahagian III Perlembagaan ini hendaklah dibaca sebagai termasuk sebutan-sebutan mengenai Jadual ini.

JADUAL KETIGA

PEMILIHAN YANG DI-PERTUAN AGONG DAN TIMBALAN YANG DI-PERTUAN AGONG

(Perkara 32 dan 33)

BAHAGIAN I PEMILIHAN YANG DI-PERTUAN AGONG

1. (1) Seseorang Raja adalah layak dipilih menjadi Yang di-Pertuan Agong melainkan jika –

(a) ia adalah seorang remaja, atau

(b) ia telah memberitahu kepada Penyimpan Mohor Besar Raja-Raja bahawa ia tidak berkehendak dipilih, atau

(c) Majlis Raja-Raja mengambil ketetapan dengan undi sulit bahawa ia adalah tidak sesuai untuk menjalankan tugas-tugas Yang di-Pertuan Agong disebabkan oleh kelemahan akal atau tubuhnya atau oleh kerana apa-apa sebab lain.

(2) Sesuatu ketetapan di bawah seksyen ini tidak boleh diluluskan melainkan sekurang-kurangnya lima orang ahli Majlis itu telah mengundi menyokongnya.

2. Majlis Raja-Raja hendaklah menawarkan jawatan Yang di-Pertuan Agong kepada raja yang layak untuk dipilih, yang Negerinya ialah yang pertama dalam senarai pemilihan yang disebutkan dalam seksyen 4, dan jika Raja itu tidak menerima jawatan itu maka Majlis Raja-Raja hendaklah menawarkan jawatan itu kepada Raja yang Negerinya ialah yang kemudian selepas Negeri yang pertama dalam senarai itu, dan demikianlah seterusnya sehingga seorang Raja menerima jawatan itu.

3. Apabila Raja telah ditawarkan jawatan Yang di-Pertuan Agong mengikut seksyen 2 menerima jawatan itu, Majlis Raja-Raja hendaklah mengisytiharkan Raja itu sebagai dipilih dan Penyimpan Mohor Besar Raja-Raja hendaklah memberitahu keputusan itu dengan bertulis kepada kedua-dua Majlis Parlimen.

4. (1) Senarai pemilihan itu –

- (a) bagi maksud pemilihan pertama ialah suatu senarai yang mengandungi Negeri semua Raja-Raja mengikut susunan Duli-Duli Yang Maha Mulia Raja mengiktirafkan keutamaan antara mereka sendiri pada masa itu;
- (b) bagi maksud pemilihan yang kemudian ialah senarai yang tersebut di atas sebagaimana diubah mengikut subseksyen (2) sehingga senarai itu disusun semula di bawah subseksyen (3), dan hendaklah menjadi senarai yang disusun semula sedemikian, tetapi diubah, bagi maksud-maksud pemilihan yang kemudian, mengikut subseksyen (4).

(2) Senarai yang berkuatkuasa pada pemilihan pertama hendaklah diubah seperti berikut:

- (a) selepas tiap-tiap satu pemilihan, mana-mana Negeri dalam senarai itu yang mendahului Negeri yang Rajanya telah dipilih hendaklah dipindahkan (mengikut susunan Negeri-Negeri itu dalam senarai itu pada masa itu) ke hujung senarai itu, dan Negeri yang Rajanya telah dipilih itu hendaklah ditinggalkan;
- (b) apabila ada sesuatu perubahan Raja dan sesuatu Negeri yang pada masa itu ada dalam senarai itu, Negeri itu hendaklah dipindahkan ke hujung senarai itu (dan jika pada hari itu juga ada perubahan Raja bagi lebih daripada satu Negeri yang tersebut itu, Negeri-Negeri itu hendaklah dipindahkan mengikut susunannya pada masa itu dalam senarai itu).

(3) Apabila tiada sesuatu Negeri lagi dalam senarai itu kena diubah mengikut subseksyen (2), atau jika pada sesuatu pemilihan tiada Raja bagi sesuatu Negeri dalam senarai itu layak untuk dipilih atau menerima jawatan, senarai pemilihan itu hendaklah disusun semula supaya mengandungi sekali bagi Negeri-negeri bagi semua Raja, tetapi mengikut susunan yang berikut, iaitu Negeri-negeri yang Raja-Rajanya telah memegang jawatan Yang di-Pertuan Agong mengikut susunan Raja-Rajanya telah memegang jawatan itu, dan yang lain-lain (jika ada) selepas Negeri-negeri itu mengikut susunannya dalam senarai itu sebelum senarai itu disusun semula.

(4) Selepas tiap-tiap satu pemilihan yang diadakan mengikut senarai yang disusun semula itu, senarai itu hendaklah diubah seperti berikut:

- (a) mana-mana Negeri dalam senarai itu yang mendahului Negeri yang Rajanya telah dipilih hendaklah dipindahkan (mengikut susunan Negeri-negeri itu pada masa itu dalam senarai itu) ke hujung senarai itu; dan
- (b) Negeri yang Rajanya telah dipilih hendaklah kemudiannya diletakkan kemudian sekali.

[Jadual Ketiga – Jadual Keempat]

BAHAGIAN II PEMILIHAN TIMBALAN YANG DI-PERTUAN AGONG

5. Seseorang Raja adalah layak dipilih menjadi Timbalan Yang di-Pertuan Agong melainkan jika—

- (a) ia tidak akan layak dipilih menjadi Yang di-Pertuan Agong; atau
- (b) ia telah memberitahu kepada Penyimpan Mohor Besar Raja-Raja bahawa ia tidak berkehendak dipilih.

6. Majlis Raja-Raja tidak boleh memilih seseorang Timbalan Yang di-Pertuan Agong semasa jawatan Yang di-Pertuan Agong kosong.

7. Majlis Raja-Raja hendaklah menawarkan jawatan Timbalan Yang di-Pertuan Agong kepada Raja yang layak untuk dipilih, iaitu Raja yang pertama sekali berhak ditawarkan jawatan Yang di-Pertuan Agong, apabila mati Yang di-Pertuan Agong yang akhir sekali dipilih dan, jika Raja itu tidak menerima jawatan itu, Majlis Raja-Raja hendaklah menawarkan jawatan itu kepada Raja yang kemudian selepasnya dan demikianlah seterusnya sehingga seorang Raja menerima jawatan itu.

BAHAGIAN III PEMECATAN YANG DI-PERTUAN AGONG

8. Sesuatu ketetapan Majlis Raja-Raja bagi memecat Yang di-Pertuan Agong dari jawatan tidak boleh diluluskan melainkan sekurang-kurangnya lima orang ahli Majlis Raja-Raja telah mengundi menyokongnya.

BAHAGIAN IV AM

9. *(Dimansuhkan).*

10. Dalam seksyen 4 (3) perbahasaan “Raja” termasuklah seseorang bekas Raja.

JADUAL KEEMPAT

SUMPAH JAWATAN BAGI YANG DI-PERTUAN AGONG DAN TIMBALAN YANG DI-PERTUAN AGONG

(Perkara 37)

BAHAGIAN I SUMPAH BAGI YANG DI-PERTUAN AGONG

Kami.....ibni.....

Yang di-Pertuan Agong bagi Malaysia bersumpah dengan melafazkan:

Wallahi;

Wabillahi;

Watallahi;

maka dengan lafaz ini berikrarlah kami dengan sesungguhnya dan dengan sebenarnya mengaku akan taat setia pada menjalankan dengan adilnya pemerintahan bagi Malaysia dengan mengikut sebagaimana Undang-undang dan Perlembagaan Negeri yang telah disah dan dimasyhurkan dan yang akan disah dan dimasyhurkan di masa hadapan ini. Dan lagi kami berikrar mengaku dengan sesungguhnya dan dengan sebenarnya memelihara pada setiap masa Agama Islam dan berdiri tetap di atas pemerintahan yang adil dan aman di dalam negeri.

BAHAGIAN II

SUMPAH BAGI TIMBALAN YANG DI-PERTUAN AGONG

Kami.....ibni.....

yang telah dilantik menjadi Timbalan Yang di-Pertuan Agong bagi Malaysia bersumpah dengan melafazkan:

Wallahi;

Wabillahi;

Watallahi;

dan dengan lafaz ini berikrarlah kami dengan sesungguhnya dan dengan sebenarnya mengaku akan taat setia pada menjalankan tanggungan kami yang telah ditetapkan dan yang akan ditetapkan pada suatu masa ke suatu masa yang ke hadapan ini oleh Undang-undang dan Perlembagaan Negeri Malaysia.

BAHAGIAN III

TERJEMAHAN DALAM BAHASA INGGERIS

We.....ibni.....

Yang di-Pertuan Agong of Malaysia do hereby swear:

Wallahi;

Wabillahi;

Watallahi;

and by virtue of that oath do solemnly and truly declare that We shall justly and faithfully perform (carry out) our duties in the administration of Malaysia in accordance with its laws and constitution which have been promulgated or which may be promulgated from time to time in the future. Further We do solemnly and truly declare that We shall at all time protect the Religion of Islam and uphold the rules of law and order in the Country.

We.....ibni.....

being elected to be the Timbalan Yang di-Pertuan Agong of Malaysia do hereby swear:

Wallahi;

Wabillahi;

Watallahi;

[Jadual Keempat – Jadual Kelima]

and by virtue of that oath do solemnly and truly declare that We shall faithfully perform (carry out) our duties as Timbalan Yang di-Pertuan Agong as laid down and as may from time to time be laid down by the laws and the Constitution of Malaysia.

JADUAL KELIMA

MAJLIS RAJA-RAJA

(Perkara 38 (1))

1. Tertakluk kepada peruntukan-peruntukan yang berikut dalam Jadual ini, Majlis Raja-Raja hendaklah mengandungi Duli-Duli Yang Maha Mulia Raja-Raja dan Yang di-Pertua Yang di-Pertua Negeri bagi Negeri-Negeri yang tidak mempunyai Raja.
2. Tempat Duli Yang Maha Mulia Raja mana-mana Negeri atau tempat Yang di-Pertua Negeri mana-mana Negeri, sebagai ahli Majlis Raja-Raja boleh, jika peruntukan ada dibuat oleh Perlembagaan Negeri itu, diambil oleh seseorang sebagaimana yang diperuntukkan oleh Perlembagaan itu.
3. Majlis Raja-Raja hendaklah mempunyai suatu Mohor Besar Raja-Raja, yang akan disimpan dalam jagaan seorang yang dilantik oleh Majlis itu.
4. Orang yang dilantik di bawah seksyen 3 adalah dinamakan Penyimpan Mohor Besar Raja-Raja, hendaklah bertindak sebagai setiausaha kepada Majlis Raja-Raja dan adalah memegang jawatannya selama yang diperkenankan oleh Majlis itu.
5. Sebilangan besar daripada ahli Majlis Raja-Raja adalah mencukupi korum dan, tertakluk kepada peruntukan Perlembagaan ini, Majlis itu boleh menetapkan acaranya sendiri.
6. Penyimpan Mohor Besar Raja-Raja hendaklah memanggil mesyuarat Majlis Raja-Raja apabila dikehendaki berbuat demikian itu oleh Yang di-Pertuan Agong atau oleh tidak kurang daripada tiga orang ahli Majlis itu dan, dengan tidak payah dikehendaki berbuat sedemikian, tidak lewat daripada empat minggu sebelum habis tempoh jawatan Yang di-Pertuan Agong dan juga apabila kekosongan berlaku dalam jawatan itu atau dalam jawatan Timbalan Yang di-Pertuan Agong.
7. Yang di-Pertua – Yang di-Pertua Negeri bagi Negeri-Negeri yang tidak mempunyai Raja tidak boleh menjadi ahli Majlis Raja-Raja bagi maksud apa-apa mesyuarat berhubung dengan pemilihan atau pemecatan Yang di-Pertuan Agong atau pemilihan Timbalan Yang di-Pertuan Agong atau berhubung semata-mata dengan keistimewaan, kedudukan kehormatan dan kebesaran Duli-Duli Yang Maha Mulia Raja-Raja atau berhubung dengan perbuatan, amalan atau upacara agama.
8. Jika dalam apa-apa hal Majlis Raja-Raja tidak sebulat suara maka ia hendaklah mengambil keputusannya mengikut lebih sama ahli-ahli yang mengundi, tertakluk walau bagaimana pun kepada peruntukan-peruntukan Jadual Ketiga.

[Jadual Kelima – Jadual Keenam]

9. Apa-apa persetujuan, perlantikan atau nasihat Majlis Raja-Raja yang dikehendaki di bawah Perlembagaan ini hendaklah dinyatakan dengan dicap dengan Mohor Besar Raja-Raja, dan jika, mengenai sesuatu perlantikan yang dicadangkan, sebilangan besar daripada ahli Majlis itu telah menunjukkan dengan mengutus surat kepada Penyimpan Mohor Besar Raja-Raja menyatakan bahawa mereka bersetuju atau perlantikan itu, maka Penyimpan Mohor Besar Raja-Raja hendaklah menyatakan sedemikian nasihat Majlis itu dengan tidak payah memanggilnya bermesyuarat.

JADUAL KEENAM

BENTUK SUMPAH DAN IKRAR

(Perkara 43 (6), 43B (4), 57 (1A) (a), 59 (1), 124, 142 (6))

1. Sumpah Jawatan dan Taat Setia,

"Saya....., setelah dipilih (atau dilantik) memegang jawatan adalah dengan ini mengangkat sumpah (atau berikrar) dengan sesungguhnya bahawa saya akan menunaikan kewajipan-kewajipan jawatan itu dengan jujur dengan segala daya upaya saya, bahawa saya akan menumpahkan taat setia yang sebenar kepada Malaysia, dan akan memelihara, melindungi serta mempertahankan Perlembagaannya."

(PERINGATAN – Seseorang Hakim Mahkamah Persekutuan, selain daripada Hakim Besar, seseorang hakim Mahkamah Rayuan atau Mahkamah Tinggi, atau seseorang pesuruhjaya kehakiman hendaklah menggunakan perkataan "kewajipan-kewajipan kehakiman saya dalam jawatan itu" menggantikan perkataan-perkataan "kewajipan-kewajipan jawatan").

2. Sumpah sebagai Ahli Parlimen dan sumpah Taat setia

"Saya.....setelah dipilih (atau dilantik) sebagai seorang ahli Dewan Rakyat (atau Dewan Negara) adalah dengan ini mengangkat sumpah (atau berikrar) dengan sesungguhnya bahawa saya akan menunaikan kewajipan-kewajipan saya sebagai yang demikian dengan jujur dengan segala daya upaya saya, bahawa saya akan menumpahkan taat setia yang sebenar kepada Malaysia, dan akan memelihara, melindungi serta mempertahankan Perlembagaannya"

3. Sumpah Rahsia

"Saya, adalah dengan sesungguhnya bersumpah (atau berikrar) bahawa saya tidak akan memberitahu atau menzahirkan kepada sesiapa sama ada secara langsung atau secara tidak langsung apa-apa perkara yang dibawa untuk pertimbangan saya atau yang akan diketahui oleh saya sebagai seorang..... kecuali sebagaimana yang mungkin dikehendaki untuk menunaikan dengan sempurna kewajipan-kewajipan saya sebagai yang demikian atau sebagaimana yang mungkin dibenarkan dengan khas oleh Yang di-Pertuan Agong".

[Jadual Ketujuh]

JADUAL KETUJUH

PEMILIHAN DAN PERSARAAN AHLI-AHLI DEWAN NEGARA

(Perkara 45)

BAHAGIAN 1 PEMILIHAN AHLI - AHLI DEWAN NEGARA

1. (1) *(Dimansuhkan).*

(2) Setiap kali berlaku kekosongan antara ahli-ahli Dewan Negeri yang dipilih oleh Negeri, Yang di-Pertuan Agong hendaklah memberi notis kepada Raja atau Yang di-Pertua Negeri bagi Negeri itu bahawa seorang ahli Dewan Negara adalah dikehendaki dipilih, dan Raja atau Yang di-Pertua Negeri itu hendaklah meminta Dewan Undangan Negeri memilih seorang ahli Dewan Negara dengan seberapa segera yang boleh.

2. (1) Nama calon-calon untuk dipilih hendaklah dicadang dan disokong oleh ahli-ahli Dewan Negeri dan ahli yang mencadang atau ahli yang menyokong itu hendaklah menghantar suatu kenyataan dengan bertulis, ditandatangani oleh orang yang dinamakan itu, bahawa ia bersetuju untuk berkhidmat sebagai seorang ahli Dewan Negara jika dipilih.

(2) Apabila semua penamaan telah diterima, pegawai pengetua hendaklah mengumumkan nama orang-orang yang dinamakan itu mengikut susunan abjad dan kemudiannya hendaklah mengundi nama-nama mereka mengikut susunan itu.

(3) Tiap-tiap seorang ahli yang hadir adalah berhak mengundi sebanyak sebilangan calon yang ada mengikut dengan kekosongan yang akan dipenuhi itu, dan nama ahli-ahli yang mengundi tiap-tiap seorang calon hendaklah direkodkan; dan jika mana-mana ahli membuang undi selain daripada undi yang dibenarkan oleh subseksyen ini maka undi itu adalah terbatal.

(4) Pegawai pengetua hendaklah mengisytiharkan sebagai dipilih calon atau calon-calon yang mendapat bilangan undi yang banyak sekali, tetapi jika dua orang calon atau pun lebih mendapat bilangan undi yang sama banyaknya dan bilangan calon lebih besar daripada kekosongan yang akan dipenuhi maka pemilihan calon-calon itu hendaklah diputuskan dengan cara cabut undi.

3. Walau apapun yang terkandung dalam seksyen 2, jika suatu kekosongan yang disebabkan oleh habis tempoh jawatan ahli Dewan Negara akan dipenuhi pada mesyuarat yang sama seperti suatu kekosongan yang berlaku dengan apa-apa cara lain, maka pemilihan pertamanya diadakan bagi memenuhi kekosongan yang disebabkan oleh habis tempoh jawatan itu dan kemudiannya suatu pemilihan yang berasingan untuk memenuhi kekosongan yang satu lagi itu.

4. Pegawai pengetua hendaklah memperakui kepada setiausaha Dewan Negara, dengan bersurat yang ditandatangani, nama orang yang dipilih sebagai ahli Dewan Negara mengikut peruntukan-peruntukan Jadual ini.

[Jadual Ketujuh – Jadual Kelapan]

5. Jika berbangkit apa-apa soal sama ada seorang ahli Dewan Negara telah dipilih dengan sempurnanya mengikut peruntukan-peruntukan Jadual ini, maka soal itu hendaklah diputuskan oleh Dewan Negara dan keputusannya itu adalah muktamad, tetapi jika sesuatu pemilihan di bawah seksyen 1 (2) tidak diadakan dengan seberapa segera yang boleh maka hal itu tidaklah dengan sendirinya membatalkan pemilihan ahli Dewan Negara.

BAHAGIAN II PERSARAAN AHLI-AHLI DEWAN NEGARA

6. *(Dimansuhkan).*

7. *(Dimansuhkan).*

8. Tempoh jawatan bagi seseorang yang dipilih atau dilantik untuk menggantikan seseorang yang telah mati atau yang telah terhenti menjadi ahli Dewan Negara sebelum habis tempoh jawatannya ialah selama baki tempoh jawatan itu.

JADUAL KELAPAN

PERUNTUKAN-PERUNTUKAN YANG AKAN DIMASUKKAN DALAM PERLEMBAGAAN-PERLEMBAGAAN NEGERI

(Perkara 71)

BAHAGIAN I PERUNTUKAN TETAP

Raja bertindak atas nasihat

1. (1) Pada menjalankan tugas-tugasnya di bawah Perlembagaan Negeri ini atau mana-mana undang-undang atau sebagai seorang ahli Majlis Raja-Raja, Raja hendaklah bertindak mengikut nasihat Majlis Mesyuarat Kerajaan atau nasihat seseorang ahlinya yang bertindak di bawah kuasa am Majlis itu, kecuali sebagaimana selainnya diperuntukkan oleh Perlembagaan Persekutuan atau Perlembagaan Negeri; tetapi Raja adalah berhak, atas permintaannya, mendapat apa-apa maklumat berkenaan dengan Kerajaan Negerinya yang boleh didapati oleh Majlis Mesyuarat Kerajaan.

(1A) Pada menjalankan fungsi-fungsinya di bawah Perlembagaan Negeri ini atau mana-mana undang-undang atau sebagai anggota Majlis Raja-Raja, jika Raja dikehendaki bertindak mengikut nasihat atau atas nasihat, maka Raja hendaklah menerima dan bertindak mengikut nasihat itu.

(2) Raja boleh bertindak menurut budi bicaranya pada menjalankan tugas-tugas yang berikut (selain daripada tugas-tugas yang pada menjalankannya ia boleh bertindak menurut budi bicaranya di bawah Perlembagaan Persekutuan) iaitu –

[Jadual Kelapan]

- (a) melantik seorang Menteri Besar;
- (b) tidak memersetujui permintaan membubar Dewan Undangan Negeri;
- (c) meminta supaya dijalankan suatu mesyuarat Majlis Raja-Raja yang semata-mata mengenai keistimewaan, kedudukan, kemuliaan dan kebesaran Duli-Duli Yang Maha Mulia Raja-Raja atau perbuatan, amalan atau upacara agama;
- (d) apa-apa tugas sebagai Ketua Agama Islam atau mengenai adat istiadat Melayu;
- (e) melantik waris atau waris-waris, permaisuri, Pemangku Raja atau Jemaah Pemangku Raja;
- (f) melantik orang memegang pangkat, gelaran, kemuliaan dan kebesaran di sisi adat Melayu dan menetapkan tugas-tugas berkenaan dengannya;
- (g) membuat peraturan-peraturan mengenai balai-balai diraja dan istana-istana.

(3) Undang-undang Negeri boleh membuat peruntukan bagi menghendaki Raja menjalankan tugas-tugas yang lain daripada yang berikut, selepas berunding dengan atau atas syor mana-mana orang atau kumpulan orang yang lain daripada Majlis Mesyuarat Kerajaan –

- (a) tugas-tugas yang boleh dijalankan menurut budi bicaranya;
- (b) tugas-tugas lain jika untuk menjalankannya peruntukan ada dibuat dalam Perlembagaan Negeri atau dalam Perlembagaan Persekutuan.

Prosiding Terhadap Raja

1A. (1) Jika Raja dipertuduh atas sesuatu kesalahan di bawah mana-mana undang-undang dalam Mahkamah Khas yang ditubuhkan di bawah Bahagian XV Perlembagaan Persekutuan, dia hendaklah terhenti menjalankan fungsi-fungsi Raja Negeri ini.

(2) Dalam tempoh Raja terhenti, di bawah subseksyen (1), menjalankan fungsi-fungsi Raja Negeri ini, seorang Pemangku Raja atau suatu Jemaah Pemangku Raja, mengikut mana-mana yang berkenaan, hendaklah dilantik mengikut Perlembagaan Negeri ini untuk menjalankan fungsi-fungsi Raja Negeri ini.

(3) Jika Raja disabitkan atas suatu kesalahan dalam Mahkamah Khas dan dijatuhi hukuman pemenjaraan selama tempoh lebih daripada satu hari dia hendaklah terhenti menjadi Raja Negeri ini melainkan jika dia menerima pengampunan.

Majlis Mesyuarat Kerajaan

- 2. (1) Raja hendaklah melantik suatu Majlis Mesyuarat Kerajaan.
- (2) Majlis Mesyuarat Kerajaan hendaklah dilantik seperti berikut, iaitu:

- (a) Raja hendaklah terlebih dahulu melantik sebagai Menteri Besar untuk mengetuai Majlis Mesyuarat Kerajaan seorang ahli Dewan Negeri yang ada pendapatnya akan mendapat kepercayaan sebilangan besar ahli-ahli Dewan Undangan Negeri; dan
- (b) atas nasihat Menteri Besar, Raja hendaklah melantik tidak lebih daripada sepuluh atau tidak kurang daripada empat orang ahli lain antara ahli-ahli Dewan Undangan Negeri;

tetapi jika sesuatu perlantikan dibuat dalam masa Dewan Undangan Negeri dibubarkan seseorang ahli bagi Dewan Undangan Negeri yang terakhir itu boleh dilantik tetapi tidak boleh memegang jawatan seterusnya selepas persidangan pertama Dewan Undangan Negeri yang kemudiannya melainkan jika ianya adalah seorang ahlinya.

(3) Walau apapun yang terkandung dalam seksyen ini, seseorang yang menjadi warganegara dengan cara masukan atau dengan cara pendaftaran di bawah Perkara 17 Perlembagaan Persekutuan tidak boleh dilantik menjadi Menteri Besar.

(4) Pada melantik seorang Menteri Besar, Raja boleh, menurut budi bicaranya, mengeneipkan mana-mana peruntukan Perlembagaan Negeri ini yang menyekatnya memilih seorang Menteri Besar, jika demikian itu, pada pendapatnya, perlu dilakukan untuk mematuhi peruntukan seksyen ini.

(5) Majlis Mesyuarat Kerajaan adalah bersama bertanggungjawab kepada Dewan Undangan Negeri.

(6) Jika Menteri Besar tidak lagi mendapat kepercayaan sebilangan besar ahli Dewan Undangan Negeri, ia hendak meletakkan jawatan Majlis Mesyuarat Kerajaan, melainkan jika Dewan Undangan Negeri dibubarkan oleh Raja terus permintaan Menteri Besar.

(7) Tertakluk kepada subseksyen (6), seseorang ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan, lain daripada Menteri Besar, adalah memegang jawatan selama yang diperkenankan oleh Raja, akan tetapi mana-mana ahli Majlis itu boleh meletakkan jawatannya pada bila-bila masa.

(8) Seseorang ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan tidak boleh mengambil bahagian dalam apa-apa perdagangan, perniagaan atau profesion yang berkaitan dengan apa-apa perkara atau mana-mana jabatan yang ia bertanggungjawab dan selagi ia mengambil bahagian dalam apa-apa perdagangan, perniagaan atau profesion itu, ia tidak boleh mengambil bahagian dalam apa-apa keputusan Majlis Mesyuarat Kerajaan berhubung dengan perdagangan, perniagaan atau profesion itu atau dalam apa-apa keputusan yang mungkin menyentuh kepentingan kewangannya dalam perdagangan, perniagaan atau profesion itu.

Badan Perundangan Negeri

3. Badan Perundangan Negeri hendaklah mengandungi Raja dan satu Majlis, iaitu, Dewan Undangan Negeri.

[Jadual Kelapan]

Keanggotaan Dewan Undangan Negeri

4. (1) Dewan Undangan Negeri hendaklah mengandungi beberapa orang ahli yang dipilih sebagaimana yang diperuntukkan dengan undang-undang oleh Badan Perundangan.

(2) *(Dimansuhkan).*

Kelayakan ahli-ahli

5. Tiap-tiap warganegara yang berumur dua puluh satu tahun atau lebih yang bermastautin di Negeri ini adalah layak menjadi seorang ahli Dewan Undangan Negeri, melainkan jika ia hilang kelayakan menjadi ahli menurut Perlembagaan Persekutuan atau Perlembagaan ini atau menurut mana-mana undang-undang sebagaimana yang tersebut dalam seksyen 6 Jadual Kelapan kepada Perlembagaan Persekutuan.

Hilang-kelayakan menjadi ahli Dewan Undangan Negeri

6. (1) Tertakluk kepada peruntukan-peruntukan seksyen ini, seseorang adalah hilang-kelayakannya menjadi ahli Dewan Undangan Negeri jika –

- (a) ia adalah dan telah didapati atau diisytiharkan sebagai seorang yang tidak sempurna akal;
- (b) ia seorang bankrap yang belum dilepaskan;
- (c) ia memegang sesuatu jawatan berpendapatan;
- (d) setelah dinamakan untuk pilihanraya bagi mana-mana Majlis Parlimen atau bagi Dewan Undangan Negeri, atau setelah bertugas sebagai ejen pilihanraya bagi seseorang yang dinamakan sedemikian, ia tidak menghantar apa-apa penyata perbelanjaan pilihanraya yang dikehendaki oleh undang-undang dalam masa dan mengikut cara yang dikehendaki; atau
- (e) ia telah disabitkan suatu kesalahan oleh sesuatu mahkamah di Persekutuan (atau, sebelum Hari Malaysia, di wilayah-wilayah yang terkandung dalam sesuatu Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak atau di Singapura) dan dihukum penjara selama tempoh tidak kurang daripada satu tahun atau denda tidak kurang daripada dua ribu ringgit dan ia tidak mendapat ampun;
- (f) ia hilang kelayakan di bawah mana-mana undang-undang mengenai kesalahan-kesalahan berkenaan dengan pilihanraya bagi mana-mana Majlis Parlimen atau bagi Dewan Negeri oleh sebab telah disabitkan kesalahan itu atau telah dibuktikan sebagai melakukan kesalahan itu dalam pembicaraan berhubungan dengan sesuatu pilihanraya itu; atau
- (g) ia telah dengan sengaja memperolehi kewarganegaraan suatu negara asing atau telah dengan sengaja menggunakan hak-hak kewarganegaraan di suatu negara asing atau telah membuat suatuakuan taat setia kepada suatu negara asing.

(2) Hilang kelayakan seseorang di bawah perenggan (d) atau (e) dalam subseksyen (1) boleh dibatalkan oleh Raja dan jika sekiranya tidak dibatalkan sedemikian, hilang kelayakan itu hendaklah terhenti pada akhir tempoh lima tahun yang dikira mulai dari tarikh penyata yang tersebut dalam perenggan (d) itu dikehendaki dihantar atau, mengikut mana yang berkenaan, dari tarikh orang yang disabitkan sebagaimana yang tersebut dalam perenggan (e) dilepaskan daripada jagaan atau dari tarikh denda yang tersebut dalam perenggan (e) itu dikenakan ke atas orang itu, dan seseorang tidak boleh hilang kelayakannya di bawah perenggan (g) subseksyen (1) semata-mata oleh sebab sesuatu yang dilakukan olehnya sebelum ia menjadi warganegara.

(3) Walau apapun yang terkandung dalam peruntukan-peruntukan yang tersebut di atas dalam seksyen ini, di mana seseorang anggota Dewan Undangan Negeri menjadi hilang kelayakan dari terus menjadi anggota Dewan itu menurut perenggan (e) subseksyen (1) atau di bawah suatu undang-undang seperti yang disebutkan dalam perenggan (f) subseksyen (1) –

(a) hilang kelayakan itu hendaklah berkuatkuasa apabila habisnya tempoh empat belas hari dari tarikh dia –

(i) disabitkan dan dihukum sebagaimana dinyatakan dalam perenggan (e) yang tersebut di atas; atau

(ii) disabitkan atas suatu kesalahan atau dibuktikan bersalah atau suatu perbuatan di bawah suatu undang-undang seperti yang disebutkan dalam perenggan (f) tersebut di atas; atau

(b) jika dalam tempoh empat belas hari yang dinyatakan dalam perenggan (a) suatu rayuan atau apa-apa prosiding mahkamah lain dibawa berkenaan dengan sabitan atau hukuman itu, atau berkenaan dengan kena disabitkan atau dibuktikan bersalah sedemikian itu, mengikut mana yang berkenaan, maka hilang kelayakan itu hendaklah berkuatkuasa apabila habisnya tempoh empat belas hari dari tarikh rayuan atau apa-apa prosiding mahkamah lain itu dilupuskan oleh mahkamah itu; atau

(c) jika dalam tempoh yang dinyatakan dalam perenggan (a) atau tempoh selepas pelupusan rayuan atau lain-lain prosiding mahkamah yang dinyatakan dalam perenggan (b) itu ada difailkan suatu petisyen mendapat ampun, maka hilang kelayakan itu hendaklah berkuatkuasa sebaik sahaja petisyen itu dilupuskan.

(4) Subseksyen (3) tidaklah terpakai bagi maksud penamaan atau pilihanraya mana-mana orang ke Dewan Undangan Negeri, dan bagi maksud tersebut hilang kelayakan itu hendaklah berkuatkuasa sebaik sahaja berlakunya kejadian yang tersebut dalam perenggan (e) atau (f), mengikut mana yang berkenaan, subseksyen (1).

(5) Seseorang yang meletakkan keahliannya dalam Dewan Undangan Negeri ini atau mana-mana Negeri lain hendaklah, bagi tempoh lima tahun bermula dari tarikh perletakan keahliannya berkuatkuasa, hilang kelayakan untuk menjadi ahli Dewan Undangan Negeri ini.

[Jadual Kelapan]

Peruntukan melarang dua keanggotaan

7. Seseorang tidak boleh menjadi ahli Dewan Undangan Negeri pada suatu masa untuk lebih daripada satu bahagian pilihanraya.

Keputusan mengenai hilang kelayakan

8. (1) Jika berbangkit apa-apa soal sama ada seseorang ahli Dewan Undangan Negeri telah hilang kelayakannya daripada menjadi ahli, maka soal itu hendaklah diputuskan oleh Dewan itu dan keputusannya itu adalah muktamad:

Dengan syarat bahawa seksyen ini tidak boleh ditafsirkan sebagai menghalang amalan Dewan menangguhkan sesuatu keputusan supaya langkah-langkah (termasuk langkah-langkah membatalkan hilang kelayakan itu) yang mungkin menyentuh keputusannya boleh diambil atau ditamatkan.

(2) Jika seseorang anggota Dewan Negeri menjadi hilang kelayakan di bawah perenggan (e) subseksyen (1) seksyen 6, atau di bawah suatu undang-undang seperti yang disebutkan dalam perenggan (f) subseksyen (1) seksyen 6, maka subseksyen (1) yang tersebut di atas tidaklah terpakai dan dia hendaklah berhenti menjadi anggota Dewan Undangan Negeri itu, dan kerusinya hendaklah menjadi kosong, sebaik sahaja hilang kelayakannya berkuatkuasa mengikut subseksyen (3) seksyen (6).

Memanggil, memberhenti dan membubarkan Dewan Undangan Negeri

9. (1) Raja hendaklah memanggil Dewan Undangan Negeri bermesyuarat dari semasa ke semasa dan tidak boleh membiarkan jarak enam bulan antara persidangan yang akhir dalam satu penggal dengan tarikh yang ditetapkan untuk mesyuarat pertamanya dalam penggal yang kemudiannya.

(2) Raja boleh memberhenti atau membubarkan Dewan Undangan Negeri.

(3) Melainkan jika dibubarkan terlebih dahulu, Dewan Undangan Negeri hendaklah terus berjalan selama lima tahun dari tarikh mesyuarat pertamanya dan selepas itu adalah terubur.

(4) Apabila Dewan Undangan Negeri dibubarkan suatu pilihanraya umum hendaklah diadakan dalam tempoh enam puluh dari tarikh pembubaran itu dan Dewan Undangan Negeri yang baru itu hendaklah dipanggil bermesyuarat pada suatu tarikh yang tidak lewat daripada satu ratus dua puluh hari dari tarikh itu.

(5) Sesuatu kekosongan sementara hendaklah dipenuhi dalam tempoh enam puluh hari dari tarikh kekosongan itu disahkan berlaku oleh Suruhanjaya Pilihanraya.

Dengan syarat bahawa jika kekosongan sementara itu dipastikan pada suatu tarikh dalam masa dua tahun dari tarikh Dewan Undangan hendaklah, mengikut subseksyen (3) menjadi bubar, maka kekosongan sementara itu tidak boleh diisi melainkan jika Speaker memberitahu Suruhanjaya Pilihanraya secara bertulis bahawa kekuatan dari segi bilangan parti yang membentuk majoriti semua ahli Dewan Undangan terjejas oleh kekosongan itu, dan dalam

keadaan itu kekosongan itu hendaklah diisi dalam masa enam puluh hari dari tarikh pemberitahuan itu diterima.

Yang di-Pertua Dewan Negeri

10. (1) Dewan Undang hendaklah dari semasa ke semasa memilih mana-mana orang yang ditentukan oleh Dewan sebagai Yang di-Pertua, dan tidaklah boleh menjalankan apa-apa urusan semasa jawatan Yang di-Pertua kosong selain daripada pemilihan Yang di-Pertua.

(1A) Seseorang tidak boleh dipilih menjadi Yang di-Pertua melainkan jika dia menjadi ahli atau layak menjadi ahli Dewan Undangan.

(1B) Mana-mana orang yang bukannya ahli Dewan Undangan yang dipilih sebagai Yang di-Pertua –

- (a) hendaklah, sebelum menjalankan tugas-tugas jawatannya, mengangkat dan menandatangani di hadapan Dewan sumpah jawatan; dan
- (b) hendaklah, oleh sebab dia memegang jawatannya itu, menjadi ahli Dewan sebagai tambahan kepada ahli-ahli yang dipilih ke Dewan:

Dengan syarat bahawa perenggan (b) tidaklah mempunyai kuatkuasa bagi maksud peruntukan seksyen 2 dan tiada seorang pun berhak, menurut kuasa perenggan itu, mengundi atau apa-apa perkara di hadapan Dewan.

(2) Yang di-Pertua boleh pada bila-bila masa meletakkan jawatannya dan hendaklah mengosongkan jawatannya –

- (a) apabila Dewan Undangan bermesyuarat bagi pertama kalinya selepas suatu pilihanraya umum;
- (b) apabila dia berhenti menjadi ahli Dewan melainkan oleh sebab pembubarannya atau, jika dia menjadi ahli semata-mata menurut kuasa perenggan (b) subseksyen (1B), apabila dia berhenti berkecualan menjadi ahli;
- (c) apabila telah menjadi hilang kelayakan di bawah subseksyen (4); atau
- (d) jika pada bila-bila masa, Dewan membuat ketetapan sedemikian.

(3) Dalam masa Yang di-Pertua tidak hadir dalam sesuatu persidangan Dewan Undangan Negeri seseorang ahli sebagaimana ditetapkan oleh kaedah-kaedah acara Dewan itu hendaklah menjalankan tugas sebagai Yang di-Pertua.

(4) Seseorang ahli yang dipilih menjadi Yang di-Pertua adalah hilang kelayakan dari memegang jawatan itu jika tiga bulan selepas dipilih memegang jawatan itu atau pada bila-bila masa selepas itu ia adalah atau menjadi ahli mana-mana lembaga pengarah atau lembaga pengarah atau lembaga pengurusan, atau seorang pegawai atau pekerja, atau melibatkan diri dalam hal-ehwal atau urusan, sesuatu pertubuhan atau badan, sama ada di perbadankan atau sebaliknya, atau sesuatu pengusahaan perdagangan, perindustrian atau lain-lain pengusahaan,

[Jadual Kelapan]

sama ada ia menerima atau mendapat atau tidak apa-apa saraan, hadiah, untung atau faedah daripadanya.

Dengan syarat bahawa hilang kelayakan itu tidak boleh dipakai jika pertubuhan atau badan itu menjalankan apa-apa kerja kebajikan atau sukarela atau tujuan yang berfaedah kepada masyarakat atau mana-mana bahagiannya atau apa-apa kerja atau tujuan lain berupa khairat atau sosial, dan ahli itu tidak menerima atau mendapat apa-apa saraan, hadiah, untung atau faedah.

(5) Jika timbul sesuatu soal mengenai hilang kelayakan Yang di-Pertua di bawah subseksyen (4) Dewan Undangan Negeri hendaklah mengambil keputusan mengenainya dan keputusan itu adalah muktamad.

Menjalankan kuasa perundangan

11. (1) Kuasa bagi Badan Perundangan membuat undang-undang hendaklah dijalankan dengan Rang Undang-Undang yang diluluskan oleh Dewan Undangan Negeri dan dipersetujui oleh Raja.

(2) Tiada sesuatu Rang Undang-undang atau pindaan yang melibatkan perbelanjaan daripada Dana Disatukan bagi Negeri boleh dikemukakan atau dicadangkan dalam Dewan Undangan Negeri kecuali oleh seorang ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan.

(2A) Raja hendaklah dalam masa tiga puluh hari selepas sesuatu rang Undang-Undang dikemukakan kepada baginda memperkenankan Rang Undang-Undang itu.

(2B) Jika sesuatu Rang Undang-Undang tidak diperkenankan oleh Raja dalam masa yang ditentukan dalam subseksyen (2A), Rang Undang-Undang itu hendaklah menjadi undang-undang apabila habis masa yang ditentukan dalam subseksyen itu mengikut cara yang sama seolah-olah baginda telah memperkenankannya.

(3) Sesuatu Rang Undang-Undang adalah menjadi undang-undang apabila ia diperkenankan oleh Raja atau sebagaimana yang diperuntukkan dalam subseksyen (2B), tetapi tiada satu pun undang-undang boleh berkuatkuasa sehingga ianya telah disiarkan, tetapi, bagaimanapun, tiadakah menjejaskan kuasa Badan Perundangan bagi menangguhkan kuatkuasa sesuatu undang-undang atau bagi membuat undang-undang supaya berkuatkuasa kebelakangan.

(4) (Dimansuhkan).

PERUNTUKAN-PERUNTUKAN KEWANGAN

Tiada apa-apa cukai boleh dilevi melainkan dibenarkan oleh undang-undang

12. Tiada apa-apa cukai atau kadar boleh dilevi oleh atau bagi maksud-maksud Negeri kecuali dengan atau di bawah kuasa undang-undang.

Perbelanjaan dipertanggungkan kepada Dana Disatukan

13. (1) Selain daripada apa-apa pemberian, saraan atau apa-apa wang lain yang dipertanggungkan kepada Dana Disatukan bagi Negeri, menurut mana-mana peruntukan lain dalam Perlembagaan Negeri atau mana-mana undang-undang Negeri maka hendaklah dipertanggungkan kepada Dana Disatukan bagi Negeri –

- (a) Peruntukan Diraja bagi Raja dan saraan bagi Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri;
- (b) segala caj hutang yang tertanggung oleh Negeri; dan
- (c) apa-apa wang yang dikehendaki bagi menunai apa-apa hukuman keputusan atau award terhadap Negeri oleh mana-mana mahkamah atau tribunal.

(2) Bagi maksud peruntukan ini caj hutang adalah termasuk bunga, caj kumpulan wang penjelas hutang, membayar balik atau melunaskan hutang dan segala perbelanjaan berkenaan dengan mendapatkan pinjaman-pinjaman atas jaminan Dana Disatukan dan menyelenggara dan menebus hutang yang terwujud dengan jalan demikian itu.

Penyata kewangan tahunan

14. (1) Tertakluk kepada subseksyen (3) Raja hendaklah, bagi tiap-tiap tahun kewangan, mengarah dibentangkan dalam Dewan Undangan Negeri suatu penyata anggaran pendapatan dan perbelanjaan bagi Negeri untuk tahun itu, dan, melainkan jika selainnya diperuntukkan oleh Badan Perundangan Negeri bagi mana-mana tahun, penyata itu hendaklah dibentangkan sedemikian sebelum permulaan tahun itu.

(2) Anggaran perbelanjaan itu hendaklah menunjukkan secara berasingan –

- (a) jumlah wang yang dikehendaki untuk membayar perbelanjaan yang dipertanggungkan kepada Dana Disatukan; dan
- (b) tertakluk kepada subseksyen (3), jumlah wang yang masing-masing dikehendaki untuk membayar kepala-kepala bagi perbelanjaan lain yang dicadangkan untuk dibayar daripada Dana Disatukan.

(3) Anggaran pendapatan yang ditunjukkan dalam penyata tersebut tidaklah termasuk apa-apa jumlah wang yang diterima dengan jalan Zakat, Fitrah dan Baitulmal atau hasil agama Islam yang seumpamanya; dan jumlah wang yang akan ditunjukkan di bawah perenggan

(b) subseksyen (2) tidaklah termasuk –

- (a) jumlah wang pinjaman yang didapatkan oleh Negeri bagi maksud-maksud tertentu dan yang diunjukkan bagi maksud-maksud itu oleh undang-undang yang membenarkan pinjaman itu didapatkan;
- (b) jumlah wang yang diterima oleh Negeri, iaitu wang atau bunga bagi wang yang tertakluk kepada sesuatu amanah dan yang akan digunakan mengikut syarat-syarat amanah itu;

[Jadual Kelapan]

- (c) jumlah wang yang dipegang oleh Negeri, iaitu wang yang telah diterima atau diuntukkan bagi maksud sesuatu kumpulan wang amanah yang ditubuhkan oleh atau mengikut undang-undang persekutuan atau undang-undang Negeri.
- (4) Penyata tersebut hendaklah juga menunjukkan, setakat mana yang boleh, aset dan tanggungan Negeri pada akhir tahun kewangan yang baru genap, caranya aset itu dilabur atau dipegang, dan kepala-kepala am yang tanggungan-tanggungan mengenainya belum selesai.

Rang Undang-Undang Perbekalan

15. Kepala-kepala bagi perbelanjaan yang akan dibayar daripada Dana Disatukan bagi Negeri tetapi tidak dipertanggungjawabkan kepadanya, melainkan jumlah wang yang tersebut dalam perenggan (a) dan (b) seksyen 14 (3) dalam Jadual Kelapan kepada Perlembagaan Persekutuan, hendaklah dimasukkan dalam suatu Rang Undang-Undang dinamakan Rang Undang-Undang Perbekalan yang menguntukkan pengeluaran wang-wang yang perlu daripada Dana Disatukan untuk membayar perbelanjaan itu dan yang menguntukkan wang-wang itu bagi maksud-maksud yang dinyatakan dalamnya.

Perlembagaan tambahan dan perbelanjaan lebih

16. Jika sekiranya didapati bagi sesuatu tahun kewangan —

- (a) jumlah wang yang diperuntukkan oleh Enakmen Perbekalan bagi apa-apa maksud tidak mencukupi, atau bahawa keperluan telah timbul untuk melakukan perbelanjaan bagi sesuatu maksud yang wang tidak ada diuntukkan baginya oleh Enakmen Perbekalan; atau
- (b) apa-apa wang telah dibelanjakan bagi sesuatu maksud lebih daripada jumlah yang diuntukkan (jika ada) bagi maksud itu oleh Enakmen Perbekalan,

maka suatu anggaran tambahan menunjukkan jumlah-jumlah wang yang dikehendaki atau dibelanjakan itu hendaklah dibentangkan dalam Dewan Undangan Negeri dan kepala-kepala bagi apa-apa perbelanjaan itu hendaklah dimasukkan dalam suatu Rang Undang-Undang Perbekalan.

Pengeluaran daripada Dana Disatukan

17. (1) Tertakluk kepada peruntukan-peruntukan yang berikut dalam seksyen ini, tiada apa-apa wang boleh dikeluarkan daripada Dana Disatukan melainkan jika wang-wang itu adalah —

- (a) dipertanggungjawabkan kepada Dana Disatukan; atau
- (b) dibenar dikeluarkan oleh Enakmen Perbekalan.

(2) Tiada apa-apa wang boleh dikeluarkan daripada Dana Disatukan kecuali mengikut cara yang diperuntukkan oleh undang-undang Persekutuan.

(3) Subseksyen (1) tidaklah dipakai bagi apa-apa wang yang tersebut dalam perenggan (a), (b) dan (c) seksyen 14 (3) dalam Jadual Kelapan kepada Perlembagaan Persekutuan.

(4) Badan Perundangan Negeri, sebelum diluluskan Enakmen Perbekalan, boleh membenarkan perbelanjaan bagi sebahagian daripada sesuatu tahun kewangan dan juga pengeluaran daripada Dana Disatukan apa-apa wang yang dikehendaki untuk membayar perbelanjaan itu.

LAYANAN SAMA RATA BAGI PEKERJA-PEKERJA NEGERI

Layanan sama rata bagi pekerja-pekerja Negeri

18. Tertakluk kepada syarat-syarat pekerjaan mereka, semua orang dari apa-apa kaum jua pun dalam tingkat yang sama dalam perkhidmatan Negeri hendaklah diberi layanan yang sama rata.

PINDAAN PERLEMBAGAAN

Pindaan Perlembagaan

19. (1) Peruntukan-peruntukan berikut dalam seksyen ini hendaklah dipakai mengenai pindaan Perlembagaan Negeri itu.

(2) Peruntukan-peruntukan yang berkenaan dengan mewarisi takhta Kerajaan dan kedudukan Pembesar-pembesar Memerintah dan pembesar-pembesar adat Melayu yang seumpamanya tidak boleh dipinda oleh Badan Perundangan Negeri.

(3) Tertakluk kepada peruntukan-peruntukan yang berikut dalam seksyen ini, manamana peruntukan lain boleh dipinda dengan suatu Enakmen Badan Perundangan Negeri tetapi tidak boleh dipinda dengan apa-apa cara lain.

(4) Sesuatu Rang Undang-Undang bagi membuat pindaan kepada Perlembagaan tersebut (lain daripada pindaan yang dikecualikan daripada peruntukan-peruntukan subseksyen ini) tidak boleh diluluskan oleh Dewan Undangan Negeri melainkan pindaan itu telah disokong pada Bacaan Kali Kedua dan Kali Ketiga dengan undi sebanyak tidak kurang daripada dua pertiga daripada jumlah bilangan ahlinya.

(5) Pindaan-pindaan berikut adalah dikecualikan daripada peruntukan-peruntukan subseksyen (4), iaitu -

(a) apa-apa pindaan yang berbangkit dari sesuatu undang-undang yang tersebut dalam seksyen 4 atau seksyen 21 Jadual Kelapan kepada Perlembagaan Persekutuan; dan

(aa) apa-apa pindaan kepada takrif wilayah Negeri, yang dibuat berbangkit daripada kelulusan undang-undang yang mengubah sempadan Negeri di bawah Perkara 2 Perlembagaan Persekutuan yang telah dipersetujui oleh Dewan Negeri dan Majlis Raja-Raja di bawah Perkara yang tersebut itu; dan

[Jadual Kelapan]

- (b) apa-apa pindaan yang akan menyelaraskan Perlembagaan Negeri ini dengan mana-mana peruntukan Jadual tersebut, tetapi hanya jika pindaan itu dibuat selepas Dewan Negeri dipilih mengikut seksyen 4 Jadual itu.

(6) Seksyen ini tidak membatalkan mana-mana peruntukan Perlembagaan Negeri ini yang berkehendakkan persetujuan mana-mana kumpulan orang terhadap apa-apa pindaan mengenai perkara berikut –

- (a) perlantikan dan sifat-sifat yang dikehendaki bagi waris atau waris-waris takhta, Permaisuri Raja atau Pemangku Raja atau ahli-ahli Jemaah Pemangku Raja bagi Negeri itu;
- (b) Raja atau waris atau waris-warisnya dipecat, menarik diri atau turun takhta;
- (c) perlantikan dan sifat-sifat yang dikehendaki bagi Pembesar-Pembesar Memerintah atau pembesar-pembesar adat Melayu yang seumpamanya dan ahli-ahli Majlis Penasihat mengenai agama atau adat atau ahli badan yang seumpamanya;
- (d) mengadakan, mengaturkan, mengesahkan dan melucutkan pangkat, gelaran, kehormatan, kebesaran dan kurniaan adat Melayu dan sifat-sifat yang dikehendaki bagi pemegang-pemegangnya dan mengadakan peraturan mengenai balai-balai diraja dan istana-istana.

- (7) Dalam seksyen ini “pindaan” adalah termasuk tambahan dan pemansuhan.

PERUNTUKAN-PERUNTUKAN MENGENAI YANG DI-PERTUA NEGERI BERKAITAN DENGAN NEGERI-NEGERI MELAKA, PULAU PINANG, SABAH DAN SARAWAK,

Yang di-Pertua Negeri

19A. (1) Maka hendaklah ada seorang Yang di-Pertua Negeri bagi Negeri yang dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong dengan bertindak menurut budi bicaranya tetapi selepas berunding dengan Ketua Menteri.

(2) Yang di-Pertua Negeri itu hendaklah dilantik selama tempoh empat tahun tetapi boleh pada bila-bila masa meletakkan jawatannya dengan mengutus surat yang ditandatangani kepada Yang di-Pertuan Agong dan boleh dipecat dari jawatan oleh Yang di-Pertuan Agong menurut suatu persembahan oleh Dewan yang disokong dengan undi tidak kurang daripada dua pertiga dari jumlah bilangan ahli-ahlinya.

(3) Badan Perundangan boleh dengan undang-undang membuat peruntukan bagi membolehkan Yang di-Pertuan Agong, dengan bertindak menurut budi bicaranya tetapi selepas berunding dengan Ketua Menteri, melantik seseorang untuk menjalankan tugas-tugas Yang di-Pertua Negeri dalam tempoh Yang di-Pertua Negeri itu tidak dapat berbuat demikian sendiri oleh kerana sakit, tidak ada atau apa-apa sebab lain; tetapi tiada seseorang boleh dilantik sedemikian melainkan jika ia akan layak dilantik menjadi Yang di-Pertua Negeri.

(4) Seseorang yang dilantik di bawah subseksyen (3) boleh mengambil tempat Yang di-Pertua Negeri itu sebagai ahli Majlis Raja-Raja dalam sesuatu tempoh ia boleh menjalankan tugas-tugas Yang di-Pertua Negeri di bawah subseksyen itu.

Kelayakan dan perkara-perkara yang tidak boleh dibuat oleh Yang di-Pertua Negeri

19B. (1) Seseorang yang bukan warganegara atau seseorang warganegara dengan cara pewarganegaraan atau cara pendaftaran di bawah Perkara 17 Perlembagaan Persekutuan tidak boleh dilantik menjadi Yang di-Pertua Negeri.

(2) Yang di-Pertua Negeri itu tidak boleh memegang apa-apa jawatan berpendapatan dan tidak boleh mengambil bahagian dengan giat dalam apa-apa perusahaan perniagaan.

Peruntukan Utama bagi Yang di-Pertua Negeri

19C. Badan Perundangan hendaklah dengan undang-undang mengadakan suatu Peruntukan Utama bagi Yang di-Pertua Negeri, dan Peruntukan Utama itu hendaklah dipertanggungjawabkan kepada Dana Disatukan dan tidak boleh dikurangkan dalam masa ia masih memegang jawatannya.

Sumpah jawatan bagi Yang di-Pertua Negeri

19D. (1) Yang di-Pertua Negeri hendaklah, sebelum menjalankan tugas-tugasnya, mengangkat dan menandatangani di hadapan Ketua Hakim atau di hadapan seorang Hakim Mahkamah Tinggi, suatu sumpah atau ikrar dalam bentuk yang berikut, iaitu –

“Saya....., setelah dilantik menjadi Yang di-Pertua Negeri bagi Negeri..... adalah dengan sesungguhnya mengangkat sumpah (atau berikrar) bahawa saya akan menunaikan kewajipan-kewajipan saya sebagai demikian dengan jujur dengan segala daya upaya saya, bahawa saya akan menumpahkan taat setia yang sebenar kepada Negeri..... dan kepada Persekutuan Malaysia, dan bahawa saya akan memelihara, melindungi dan mempertahankan Perlembagaan Persekutuan Malaysia dan Perlembagaan Negeri.....”

(2) Apa-apa undang-undang yang dibuat di bawah subseksyen (3) Seksyen 19A hendaklah membuat peruntukan yang bersamaan (dengan ubahsuaian-ubahsuaian yang perlu) dengan subseksyen (1).

BAHAGIAN II PERUNTUKAN SEMENTARA SEBAGAI ALTERNATIF KEPADA PERUNTUKAN DALAM BAHAGIAN I

Majlis Mesyuarat Kerajaan (sebagai alternatif kepada seksyen 2)

20. (1) Raja hendaklah melantik suatu Majlis Mesyuarat Kerajaan.

(2) Majlis Mesyuarat Kerajaan hendaklah dilantik seperti berikut, iaitu –

[Jadual Kelapan]

- (a) Raja hendaklah terlebih dahulu melantik sebagai Menteri Besar untuk mengetahui Majlis Mesyuarat Kerajaan seorang ahli Dewan Negeri yang, pada pendapatnya, akan mendapat kepercayaan sebilangan besar ahli-ahli Dewan Negeri; dan
 - (b) atas nasihat Menteri Besar, Raja hendaklah melantik tidak lebih daripada sepuluh atau tidak kurang daripada empat orang ahli lain.
- (3) Walau apapun yang terkandung dalam seksyen ini, seseorang yang menjadi warganegara dengan cara pewarganegaraan atau dengan cara pendaftaran di bawah Perkara 17 Perlembagaan Persekutuan tidak boleh dilantik menjadi Menteri Besar.
- (4) Pada melantik seorang Menteri Besar, Raja boleh, menurut budi bicaranya, mengenepikan mana-mana peruntukan Perlembagaan Negeri ini yang menyekatnya memilih seorang Menteri Besar; jika demikian itu, pada pendapatnya perlu dilakukan untuk mematuhi peruntukan seksyen ini.
- (5) Majlis Mesyuarat Kerajaan adalah bersesama bertanggungjawab kepada Dewan Undangan Negeri.
- (6) Menteri Besar hendaklah berhenti memegang jawatan apabila habis tempoh tiga bulan dari tarikh perlantikannya melainkan jika sebelum habis tempoh itu suatu ketetapan memberi kepercayaan kepadanya telah diluluskan oleh Dewan Undangan Negeri; dan jika pada bila-bila masa ia tidak lagi mendapat kepercayaan sebilangan besar ahli-ahli Dewan Undangan Negeri maka Menteri Besar hendaklah meletakkan jawatan Majlis Mesyuarat Kerajaan melainkan jika Dewan Undangan Negeri dibubarkan oleh Raja atas permintaan Menteri Besar.
- (7) Tertakluk kepada subseksyen (6), seseorang ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan, lain daripada Menteri Besar, adalah memegang jawatan selama yang diperkenankan oleh Raja, akan tetapi mana-mana ahli Majlis itu boleh meletakkan jawatannya pada bila-bila masa.
- (8) Seseorang ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan tidak boleh mengambil bahagian dalam apa-apa perdagangan, perniagaan atau profesion yang berkaitan dengan apa-apa perkara atau mana-mana jabatan yang ia bertanggungjawab dan selagi ia mengambil bahagian dalam apa-apa perdagangan, perniagaan atau profesion itu, ia tidak boleh mengambil bahagian dalam apa-apa keputusan Majlis Mesyuarat Kerajaan berhubung dengan perdagangan, perniagaan atau profesion itu atau dalam apa-apa keputusan yang mungkin menyentuh kepentingan kewangannya dalam perdagangan, perniagaan, atau profesion itu.

Keanggotaan Dewan Undangan Negeri (sebagai alternatif kepada seksyen 4)

21. (1) Dewan Undangan Negeri hendaklah mengandungi –

- (a) beberapa orang ahli yang dipilih sebagaimana diperuntukkan dengan undang-undang oleh Badan Perundangan; dan
- (b) beberapa orang ahli lagi, iaitu kurang daripada bilangan ahli-ahli yang dipilih, sebagaimana ditetapkan oleh Raja,

[Jadual Kelapan – Jadual Kesembilan]

dan, sehingga peruntukan-peruntukan lain dibuat seperti tersebut di atas, bilangan ahli-ahli yang dipilih ialah seperti dinyatakan dalam Perkara 171 Perlembagaan Persekutuan.

(2) Walau apapun yang terkandung dalam seksyen 6 Jadual Kelapan kepada Perlembagaan Persekutuan, seseorang tidak boleh hilang kelayakan menjadi seorang ahli yang dilantik bagi Dewan Undangan Negeri semata-mata oleh sebab ia memegang suatu jawatan berpendapatan.

BAHAGIAN III PENGUBAHSUAIAN BAHAGIAN I DAN II BERTURUTAN DENGAN MELAKA DAN PULAU PINANG

22. Dalam pemakaian Bahagian I dan II Jadual ini kepada Negeri Melaka dan Negeri Pulau Pinang sebutan mengenai Yang di-Pertua Negeri hendaklah menggantikan sebutan mengenai Raja, dan yang berikut hendaklah ditinggalkan, iaitu perenggan (c) hingga (g) seksyen 1 (2), seksyen 1A, seksyen 2 (4), subseksyen 19 (2) dan (6), seksyen 20 (4), perkataan yang mendahului "jumlah wang yang akan ditunjukkan di bawah perenggan (b)" dalam seksyen 14 (3) dan perkataan "lain" yang mula-mula terdapat dalam seksyen 19 (3).

23. Bahagian I Jadual ini hendaklah dipakai bagi Negeri Sabah dan Negeri Sarawak sebagaimana ianya dipakai bagi Negeri Pulau Pinang dan Negeri Melaka.

JADUAL KESEMBILAN

SENARAI PERUNDANGAN

(Perkara 74, 77)

Senarai I – Senarai Persekutuan

1. Hal ehwal luar negeri, termasuk –

- (a) Triti, perjanjian dan konvensyen dengan negara-negara lain dan segala perkara yang menghubungkan Persekutuan dengan mana-mana negara lain;
- (b) Perlaksanaan triti, perjanjian dan konvensyen dengan negara-negara lain;
- (c) Perwakilan diplomat, konsol dan perdagangan;
- (d) Pertubuhan-pertubuhan antarabangsa; mengambil bahagian dalam badan-badan antarabangsa dan melaksanakan keputusan-keputusan yang diambil dalam badan-badan itu;
- (e) Ekstradisi; pesalah pelarian; masuk ke dalam Persekutuan, pindah dan pengusiran dari Persekutuan.

[Jadual Kesembilan]

- (f) Pasport; visa; permit masuk atau lain-lain perakuan; kuarantin;
 - (g) Bidang kuasa di negara asing dan di luar wilayah; dan
 - (h) Ziarah ke tempat-tempat di luar Malaysia.
2. Pertahanan bagi Persekutuan atau bagi mana-mana bahagiannya, termasuk –
- (a) Angkatan laut, darat dan udara lain-lain angkatan tentera;
 - (b) Mana-mana angkatan tentera yang bertugas atau menjalankan gerakan bersama dengan mana-mana angkatan tentera Persekutuan; angkatan tentera pelawat;
 - (c) Kerja pertahanan; kawasan-kawasan tentera dan kawasan-kawasan larangan; pangkalan-pangkalan bagi angkatan laut, darat dan udara; berek, padang terbang dan lain-lain kerja;
 - (d) Manuver;
 - (e) Peperangan dan keamanan; musuh dari bangsa asing dan orang negara musuh; harta musuh; perdagangan dengan musuh; kerosakan perang; insurans bahaya perang;
 - (f) Senjata, senjata api, ubat bedil dan letupan;
 - (g) Perkhidmatan negara; dan
 - (h) Pertahanan awam.
3. Keselamatan dalam negeri, termasuk –
- (a) Polis; penyiasatan jenayah; pendaftaran penjenayah; ketenteraman awam;
 - (b) Penjara, tempat pemulihan akhlak; rumah tahanan budak-budak; tempat tahanan; percubaan bagi pesalah; budak-budak pesalah;
 - (c) Tahanan pencegahan; sekatan kediaman;
 - (d) Perkhidmatan risikan; dan
 - (e) Pendaftaran negara.
4. Undang-undang dan acara sivil dan jenayah dan pentadbiran keadilan, termasuk –
- (a) Keanggotaan dan penyusunan semua mahkamah, lain daripada Mahkamah Syariah;
 - (b) Bidang kuasa dan kuasa bagi semua mahkamah itu;
 - (c) Saraan dan lain-lain keistimewaan bagi hakim dan pegawai yang mengetuai mahkamah itu;

- (d) Orang-orang yang berhak menjalankan amalan sebagai peguam dalam mahkamah itu;
 - (e) Tertakluk kepada perenggan (ii), perkara-perkara yang berikut –
 - (i) Kontrak; perkongsian, agensi dan lain-lain kontrak khas; majikan dan pekerja; rumah inapan dan tuan punya rumah inapan; perbuatan salah yang boleh diambil tindakan; harta, memindah milik harta dan mencagar harta kecuali tanah; *bona vacantia*; ekuiti dan amanah; perkahwinan, perceraian dan taraf anak; harta dan taraf perempuan bersuami; pentafsiran undang-undang persekutuan; suratcara boleh niaga; akuan berkanun; timbangtara; undang-undang dewasa persaudagaran; pendaftaran perniagaan dan nama-nama perniagaan; umur dewasa; remaja; pengambilan anak angkat; pewarisan harta berwasiat dan tidak berwasiat; probet dan surat mentadbir pusaka; kebangkrapan dan tidak berkemampuan; sumpah dan ikrar; batasan; berbalas-balas menguatkuasakan hukuman dan perintah; undang-undang keterangan;
 - (ii) Perkara-perkara yang tersebut dalam perenggan (i) tidak termasuk undang-undang diri orang Islam berhubung dengan perkahwinan, perceraian, penjagaan anak, nafkah, pengambilan anak angkat, taraf anak, undang-undang keluarga, pemberian atau pewarisan harta berwasiat dan tidak berwasiat;
 - (f) Rahsia Kerajaan; perbuatan rasuah;
 - (g) Mengguna atau menunjukkan jata, lembaga kebangsawanan, bendera, lambang, pakaian seragam, bintang-bintang kehormatan, lain daripada bintang-bintang kehormatan sesuatu Negeri;
 - (h) Mengadakan kesalahan-kesalahan mengenai apa-apa perkara yang termasuk dalam Senarai Persekutuan atau yang diselenggara di bawah undang-undang persekutuan;
 - (i) Lepas tanggungan mengenai apa-apa perkara dalam Senarai Persekutuan atau perkara-perkara yang diselenggara di bawah undang-undang persekutuan;
 - (j) Bidang kuasa Admiralty;
 - (k) Menentukan Hukum Syarak dan lain-lain undang-undang diri bagi maksud undang-undang persekutuan; dan
 - (l) Pertaruhan dan loteri.
5. Kewarganegaraan Persekutuan dan pewarganegaraan; orang negara asing.
6. Jentera kerajaan, tertakluk kepada Senarai Negeri, tetapi termasuk –
- (a) Pilihanraya bagi kedua-dua Majlis Parlimen dan Dewan-Dewan Negeri dan segala perkara yang berhubung dengannya;
 - (b) Majlis Angkatan Tentera dan Suruhanjaya-Suruhanjaya yang dimaksud oleh Bahagian X;

[Jadual Kesembilan]

- (c) Perkhidmatan persekutuan, termasuklah mengadakan perkhidmatan-perkhidmatan yang am bagi Persekutuan dan Negeri-Negeri; perkhidmatan yang am bagi dua buah Negeri atau lebih;
 - (d) Pencen dan pampasan kerana hilang jawatan; ganjaran dan syarat-syarat perkhidmatan;
 - (e) Kerajaan dan pentadbiran Wilayah-Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Labuan termasuk hukum Syarak di dalamnya setakat yang sama seperti yang diperuntukkan dalam butiran I dalam Senarai Negeri dan berkenaan dengan Wilayah Persekutuan Labuan, undang-undang dan adat anak watan setakat yang sama seperti yang diperuntukkan dalam butiran 13 bagi tambahan kepada senarai Negeri bagi Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak;
 - (f) Kontrak-Kontrak Kerajaan Persekutuan;
 - (g) Pihak berkuasa awam Persekutuan; dan
 - (h) Membeli, mengambil, memegang, dan membuat apa-apa urusan mengenai harta bagi maksud-maksud persekutuan.
7. Kewangan, termasuk –
- (a) Matawang, sah diperlakukan dan hal ehwal duit;
 - (b) Simpanan negara dan bank simpanan;
 - (c) Meminjam atas jaminan Dana Persekutuan Disatukan;
 - (d) Pinjaman kepada atau peminjaman oleh Negeri, pihak berkuasa awam dan perusahaan persendirian;
 - (e) Hutang awam Persekutuan;
 - (f) Acara kewangan dan perakaunan, termasuk acara bagi memungut, menjaga dan membayar wang awam Persekutuan dan wang awam Negeri, dan membeli, menjaga dan melepaskan harta awam, lain daripada tanah Persekutuan dan tanah Negeri;
 - (g) Audit dan akaun bagi Persekutuan dan Negeri dan lain-lain pihak berkuasa awam;
 - (h) Cukai; kadar di ibu kota Persekutuan;
 - (i) Bayaran mengenai mana-mana daripada perkara dalam Senarai Persekutuan atau yang diselenggara di bawah undang-undang Persekutuan;
 - (j) Urusan bank; memberi pinjam wang; pajak gadai; kawalan kredit;
 - (k) Bil pertukaran, cek, surat janji hutang dan lain-lain suratcara yang seumpamanya;

- (l) Pertukaran wang asing; dan
 - (m) Keluaran-keluaran modal; pasaran-pasaran saham dan barang-barang.
8. Perdagangan, komersial dan perusahaan, termasuk –
- (a) Pengeluaran, pembekalan dan pembahagian barang-barang; kawalan harga dan kawalan barang-barang makanan; pencemuhan barang-barang makanan dan lain-lain barang;
 - (b) Import ke Persekutuan dan export dari Persekutuan;
 - (c) memperbadan, membuat peraturan dan menggulung perbadanan, lain daripada perbadanan perbandaran (tetapi termasuk perbadanan perbandaran ibu kota persekutuan); peraturan mengenai perbadanan asing; khairat atas pengeluaran di Persekutuan atau atas export dari Persekutuan;
 - (d) Insurans, termasuk insurans yang diwajibkan;
 - (e) Patent; rekabentuk; rekacipta; tanda dagangan dan tanda persaudagaran; hakcipta;
 - (f) Menetapkan piawai timbang dan sukat;
 - (g) Menetapkan mutu barang-barang yang di kilang dalam Persekutuan atau dieksport dari Persekutuan;
 - (h) Lelong and pelelong;
 - (i) Perusahaan; peraturan mengenai kegiatan-kegiatan perusahaan;
 - (j) Tertakluk kepada butiran 2 (c) dalam Senarai Negeri: Memajukan sumber-sumber galian; lombong, perlombongan, galian dan bijih galian; minyak dan kawasan telaga minyak; membeli, menjual, mengimport dan mengeksport galian dan bijih galian; hasilan petroleum; peraturan mengenai buruh dan keselamatan dalam lombong dan kawasan telaga minyak;
 - (k) Kilang; dandang dan jentera; perdagangan berbahaya; dan
 - (l) Benda-benda berbahaya dan mudah terbakar.
9. Perkapalan, pelayaran dan perikanan, termasuk –
- (a) Perkapalan dan pelayaran di lautan lepas, di perairan pasang surut dan di perairan daratan;
 - (b) Port dan pelabuhan; pantai pasang surut;
 - (c) Rumah api dan lain-lain peruntukan bagi keselamatan pelayaran;

[Jadual Kesembilan]

- (d) Menangkap ikan di laut dan di muara dan perikanan, tidak termasuk penyu;
 - (e) Yuran rumah api; dan
 - (f) Keraman dan salvej.
10. Perhubungan dan pengangkutan, termasuk –
- (a) Jalan, jambatan, feri dan lain-lain cara perhubungan jika diisytiharkan sebagai dipunyai oleh Kerajaan Persekutuan oleh atau di bawah undang-undang persekutuan;
 - (b) Keretapi, tidak termasuk Keretapi Bukit Bendera Pulau Pinang;
 - (c) Penerbangan, kapal udara dan pelayaran udara; padang terbang awam; peruntukan-peruntukan bagi keselamatan kapal udara;
 - (d) Peraturan mengenai lalu lintas jalan darat, lalu lintas jalan sungai dan udara, lain daripada lalu lintas di sungai-sungai di luar kawasan pelabuhan yang kesemuanya terletak dalam satu Negeri;
 - (e) Membawa penumpang-penumpang dan barang-barang mengikut jalan darat, jalan sungai dan udara;
 - (f) Kereta didorongi jentera;
 - (g) Pos dan telekom; dan
 - (h) Radio, penyiaran dan televisyen.
11. Kerja-kerja Persekutuan dan kuasa, termasuk –
- (a) Kerja raya bagi maksud-maksud persekutuan;
 - (b) Bekalan air, sungai dan terusan, kecuali yang kesemuanya terletak dalam satu Negeri atau yang peraturan-peraturan mengenainya ada dibuat dengan suatu perjanjian antara semua Negeri yang berkenaan; pengeluaran, pembahagian dan bekalan kuasa air; dan
 - (c) Elektrik; gas dan kerja-kerja gas; dan lain-lain kerja bagi mengeluarkan dan membahagikan kuasa dan tenaga.
12. Kajian, siasatan dan penyelidikan, termasuk –
- (a) Banci; pendaftaran beranak dan mati; pendaftaran perkahwinan; pendaftaran pengambilan anak angkat, lain daripada pengambilan anak angkat menurut hukum Syarak atau adat istiadat Melayu;
 - (b) Kajian Persekutuan; kajian sosial, ekonomi dan saintifik; pertubuhan-pertubuhan kaji-cuaca;

- (c) Penyelidikan saintifik dan teknikal; dan
 - (d) Suruhanjaya siasatan.
13. Pendidikan, termasuk –
- (a) Pendidikan rendah, menengah dan universiti; pendidikan vokasional dan teknikal; latihan guru-guru; pendaftaran dan kawalan bagi guru-guru, pengurus-pengurus dan sekolah-sekolah; memajukan pengajian dan penyelidikan khas; pertubuhan sains dan sastera;
 - (b) Perpustakaan; muzium; tugu-tugu dan rekod-rekod purbakala dan bersejarah; tapak bina dan bekas-bekas purbakala.
14. Ubat dan kesihatan termasuk kebersihan di ibu kota persekutuan dan termasuk –
- (a) Rumah sakit, klinik dan gudang ubat; profesion perubatan; kebajikan ibu dan anak; orang-orang kusta dan tempat orang-orang kusta;
 - (b) Gila dan cacat otak, termasuk tempat-tempat untuk melayani dan berubat;
 - (c) Racun dan dadah berbahaya; dan
 - (d) Dadah dan minuman mabuk; pembuatan dan penjualan dadah.
15. Buruh dan keselamatan sosial, termasuk –
- (a) Kesatuan sekerja; pertikaian perusahaan dan buruh; kebajikan buruh termasuk mengadakan rumah bagi buruh oleh majikan; tanggungan majikan dan pampasan orang kerja;
 - (b) Insurans pengangguran; insurans kesihatan; pencen balu, anak yatim dan orang tua; faedah-faedah bagi ibu; kumpulan wang simpanan dan kebajikan; persaraan; dan
 - (c) Khairat dan yaysan khairat; amanah khairat dan pemegang amanah tidak termasuk Wakaf Islam; wakaf Hindu.
16. Kebajikan orang-orang asli.
17. Pekerjaan-pekerjaan profesional, lain daripada yang disebutkan dengan tertentu.
18. Hari-hari kelepasan lain daripada hari-hari kelepasan Negeri; piawaiian waktu.
19. Pertubuhan-pertubuhan yang tidak diperbadankan.
20. Kawalan mengenai musuh tanaman; perlindungan daripada rumah itu; mencegah penyakit-penyakit pokok.
21. Akhbar; penerbitan; penerbit; percetakan dan alat cetak mencetak.

[Jadual Kesembilan]

22. Penapisan.

23. Tertakluk kepada butiran 5 (f) dalam Senarai Negeri: panggung wayang; wayang gambar; filem wayang gambar; tempat hiburan awam.

24. (Dibatalkan).

25. Syarikat kerjasama.

26. Pelancongan.

26. Tertakluk kepada butiran 9A dalam Senarai Bersama, mencegah dan memadamkan kebakaran, termasuk perkhidmatan bomba dan pasukan bomba.

27. Semua perkara berhubungan dengan Wilayah Persekutuan, termasuk perkara-perkara yang disenaraikan dalam butiran 2, 3, 4 dan 5 Senarai Negeri dan dalam hal Wilayah Persekutuan Labuan, perkara-perkara yang disenaraikan dalam butiran 15, 16 dan 17 bagi Tambahan kepada senarai Negeri bagi Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak.

SENARAI II – SENARAI NEGERI

(Perkara 95B (1) (a))

1. Kecuali mengenai Wilayah-Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Labuan, Hukum Syarak dan undang-undang diri dan keluarga bagi orang yang menganut agama Islam, termasuk Hukum Syarak berhubungan dengan mewarisi harta berwasiat dan tak berwasiat, pertunangan, perkahwinan, perceraian, mas kahwin, nafkah, pengambilan anak angkat, taraf anak, penjagaan anak, pemberian, pembahagian harta dan amanah bukan khairat; Wakaf Islam dan takrif serta peraturan mengenai amanah khairat dan khairat agama, perlantikan pemegang-pemegang amanah dan perbadanan bagi orang-orang mengenai pemberian agama Islam dan Khairat, yayasan, amanah, khairat dan yayasan khairat yang dijalankan kesemuanya sekali dalam Negeri; adat istiadat Melayu; Zakat, Fitrah dan Baitulmal atau hasil agama Islam yang seumpamanya; masjid atau mana-mana tempat sembahyang awam untuk orang Islam; mengadakan dan menghukum kesalahan-kesalahan yang dilakukan oleh orang-orang yang menganut agama Islam terhadap rukun-rukun Islam, kecuali mengenai perkara-perkara yang termasuk dalam Senarai Persekutuan; keanggotaan, penyusunan dan cara bagi mahkamah-mahkamah Syariah, yang akan mempunyai bidang kuasa hanya ke atas orang-orang yang menganut agama Islam dan hanya mengenai mana-mana perkara yang termasuk dalam perenggan ini, tetapi tidak mempunyai bidang kuasa mengenai kesalahan-kesalahan kecuali setakat yang diberi oleh undang-undang persekutuan; mengawal pengembangan iktikad dan kepercayaan antara orang-orang yang menganut agama Islam; menentukan perkara-perkara Hukum Syarak dan iktikad dan adat istiadat Melayu.

2. Kecuali mengenai Wilayah-Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Labuan, tanah termasuk –

- (a) Pemegangan tanah; perhubungan antara tuah tanah dengan penyewa; pendaftaran hak milik dan surat ikatan mengenai tanah; penerokaan, kemajuan tanah dan memelihara tanah; sekata sewa;

- (b) Rizab Melayu atau, di Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak, dan bumiputera;
 - (c) Permit dan lesen untuk mencari galian; pajakan lombong dan perakuan lombong;
 - (d) Pengambilan tanah secara paksa;
 - (e) Pindah milik tanah, gadai janji, pajakan dan gadaian mengenai tanah; melapangkan; dan
 - (f) Per Kembalian harta kepada kerajaan; harta karun tidak termasuk barang purba.
3. Kecuali mengenai Wilayah-Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Labuan, pertanian dan perhutanan, termasuk –
- (a) Pertanian dan pinjaman pertanian; dan
 - (b) Hutan.
4. Kerajaan tempatan di luar Wilayah-Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Labuan, termasuk –
- (a) Pentadbiran tempatan; perbadanan perbandaran; lembaga tempatan, lembaga bandaran dan lembaga luar bandar dan lain-lain pihak berkuasa tempatan; perkhidmatan-perkhidmatan kerajaan tempatan; kadar tempatan; pilihanraya kerajaan tempatan;
 - (b) Perdagangan berbahaya dan mudarat awam dalam kawasan-kawasan pihak berkuasa tempatan;
 - (c) *(Dimansuhkan)*.
5. Kecuali mengenai Wilayah-Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Labuan, lain-lain perkhidmatan bercorak tempatan, iaitu –
- (a) *(Dimansuhkan)*.
 - (b) Rumah penginapan dan rumah logging;
 - (c) Tanah Kubur dan tanah tempat bakar mayat;
 - (d) Paun dan pencerobohan kerbau lembu;
 - (e) Pasar dan pasar berkala; dan
 - (f) Perlesenan panggung wayang, wayang gambar dan tempat-tempat hiburan awam.
6. Kerja-kerja Negeri dan kerja-kerja air, iaitu –
- (a) Kerja raya bagi maksud-maksud Negeri;

[Jadual Kesembilan]

- (b) Jalan, jambatan dan feri lain daripada yang ada dalam Senarai Persekutuan, peraturan mengenai berat dan lajunya kereta-kereta atas jalan itu; dan
 - (c) Tertakluk kepada Senarai Persekutuan, air (termasuk bekalan air, sungai dan terusan); mengawal lodak; hak tepi sungai.
7. Jentera Kerajaan Negeri, tertakluk kepada Senarai Persekutuan, tetapi termasuk –
- (a) Peruntukan Diraja dan pencen Negeri;
 - (b) Perkhidmatan-perkhidmatan yang tersendiri bagi Negeri;
 - (c) Meminjam atas jaminan Dana Negeri Disatukan;
 - (d) Pinjaman bagi maksud-maksud Negeri;
 - (e) Hutang awam Negeri; dan
 - (f) Bayaran mengenai apa-apa perkara yang termasuk dalam Senarai Negeri atau yang diselenggara di bawah undang-undang Negeri.
8. Hari kelepasan Negeri.
9. Mengadakan kesalahan-kesalahan mengenai apa-apa perkara yang termasuk dalam Senarai Negeri atau yang diselenggara di bawah undang-undang Negeri, bukti mengenai undang-undang Negeri dan mengenai perkara-perkara yang dilakukan di bawahnya, dan bukti mengenai apa-apa perkara bagi maksud undang-undang Negeri.
10. Siasatan bagi maksud-maksud Negeri, termasuk Suruhanjaya-Suruhanjaya siasatan dan mengumpul perangkaan mengenai mana-mana perkara yang termasuk dalam Senarai Negeri atau yang diselenggara di bawah undang-undang Negeri.
11. Lepas tanggungan mengenai apa-apa perkara yang ada dalam Senarai Negeri atau yang diselenggara di bawah undang-undang Negeri.
12. Penyu dan menangkap ikan di sungai.
- 12A. Perpustakaan, muzium, monumen dan rekod purbakala dan sejarah serta tapak dan peninggalan zaman purba, selain daripada apa yang diisytiharkan sebagai Persekutuan oleh atau di bawah undang-undang persekutuan.

*Senarai IIA – Tambahan kepada Senarai Negeri bagi
Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak*

(Perkara 95B (1) (a))

13. Undang-undang dan adat istiadat bumiputra, termasuk undang-undang diri berhubung dengan perkahwinan, perceraian, penjagaan anak, nafkah, pengambilan anak angkat, taraf anak, undang-undang keluarga, pemberian atau mewarisi harta berwasiat atau tak berwasiat;

pendaftaran pengambilan anak angkat menurut undang-undang atau adat istiadat bumiputera; menentukan perkara-perkara mengenai undang-undang atau adat istiadat bumiputera; keanggotaan, penyusunan dan acara mahkamah-mahkamah bumiputera (termasuk hak didengar dalam mahkamah-mahkamah itu), dan bidang kuasa serta kuasa-kuasa mahkamah-mahkamah itu, yang akan meliputi hanya perkara-perkara yang termasuk dalam perenggan ini sahaja dan tidak termasuk bidang-bidang mengenai kesalahan-kesalahan kecuali setakat mana yang diberi oleh undang-undang persekutuan.

14. Perbadanan pihak-pihak berkuasa dari lain-lain badan yang ditubuhkan oleh undang-undang Negeri, jika diperbadankan secara terus oleh undang-undang Negeri, dan peraturan serta penggulungan perbadanan-perbadanan yang diwujudkan sedemikian.

15. Port dan pelabuhan, lain daripada yang diisytiharkan sebagai dipunyai oleh Kerajaan Persekutuan oleh atau di bawah undang-undang persekutuan; peraturan mengenai lalu lintas jalan air di port dan pelabuhan atau di sungai-sungai yang kesemuanya terletak dalam Negeri itu, kecuali lalu lintas di port atau pelabuhan persekutuan; pantai pasang surut.

16. Ukuran tanah kadastera.

17. *(Dimansuhkan).*

18. Di Sabah, Keretapi Sabah.

19. *(Dimansuhkan oleh Akta A514 mulai dpd. 15/5/81)*

Senarai IIB – (Dimansuhkan)

Senarai III – Senarai Bersama

1. Kebajikan masyarakat; perkhidmatan masyarakat tertakluk kepada Senarai I dan II; perlindungan bagi perempuan, kanak-kanak dan orang-orang muda.

2. Biasiswa.

3. Perlindungan bagi binatang-binatang liar dan burung-burung liar; Taman Negara.

4. Ternakan binatang; mencegah perbuatan aniaya kepada haiwan; perkhidmatan haiwan; kuarantin haiwan.

5. Perancangan bandar dan kampung, kecuali di ibu kota persekutuan.

6. Kuturayu dan penjaja-penjaja beredar.

7. Kesihatan awam, kebersihan (tidak termasuk kebersihan di ibu kota, persekutuan) dan mencegah penyakit-penyakit.

8. Perparitan dan pengairan.

9. Pemulihan tanah lombong dan tanah yang telah binasa oleh hakisan tanah.

[Jadual Kesembilan]

9A. Langkah-langkah keselamatan kebakaran dan langkah-langkah berjaga-jaga kebakaran dalam pembinaan dan penyelenggaraan bangunan-bangunan.

9B. Kebudayaan dan sukan.

9D. Perumahan dan peruntukan-peruntukan bagi kemudahan perumahan; amanah pemajuan.

Senarai IIIA – Tambahan kepada Senarai Bersama bagi Negeri-Negeri Sabah dan Sarawak.

10. Undang-undang diri berhubung dengan perkahwinan, perceraian, penjagaan anak, nafkah, pengambilan anak angkat, taraf anak, undang-undang keluarga, pemberian atau mewarisi harta berwasiat atau tak berwasiat.

11. Pencemuhan barang-barang makanan dan lain-lain barang.

12. Perkapalan yang beratnya kurang daripada lima belas tan berdaftar, termasuk membawa penumpang-penumpang dan barang-barang oleh perkapalan itu; menangkap ikan di laut dan di muara dan perikanan.

13. Pengeluaran, pembahagian dan bekalan kuasa air dan elektrik yang dijana kuasa oleh kuasa air.

14. Penyelidikan pertanian dan perhutanan, kawalan mengenai musuh tanaman, dan perlindungan daripada musuh itu; mencegah penyakit-penyakit pokok.

15. Khairat serta amanah dan yayasan khairat dalam Negeri (iaitu yang kesemuanya dijalankan dalam Negeri atau diwujudkan dan dijalankan dalam Negeri itu) dan pemegang-pemegang amanahnya, termasuk memperbadankannya dan peraturan dan penggulangan khairat dan yayasan khairat yang diperbadankan dalam Negeri itu.

16. Panggung wayang, wayang gambar, filem wayang gambar, tempat hiburan awam.

17. Pilihanraya bagi Dewan Negeri yang diadakan dalam tempoh pilihanraya secara tidak langsung.

18. Di Sabah sehingga hujung tahun 1970 (tetapi tidak di Sarawak), ubat dan kesihatan, termasuk perkara-perkara yang dinyatakan dalam butiran 14 (a) hingga (b) dalam Senarai Persekutuan.

Senarai IIIB – (Dimansuhkan)

JADUAL KESEPULUH

**PEMBERIAN DAN SUMBER-SUMBER HASIL YANG
DISERAHKAN KEPADA NEGERI**

(Perkara 109, 112c, 161c (3))

**BAHAGIAN I
PEMBERIAN MENGIKUT BILANGAN ORANG**

1. (1) Pemberian mengikut bilangan orang yang kena dibayar kepada tiap-tiap buah Negeri bagi sesuatu tahun kewangan hendaklah mengikut kadar-kadar yang berikut:

- (a) bagi 50,000 orang yang pertama mengikut kadar RM60.00 bagi tiap-tiap seorang;
- (b) bagi 500,000 orang yang berikutnya mengikut kadar RM8.50 bagi tiap-tiap seorang;
- (c) bagi 500,000 orang yang berikutnya mengikut kadar RM9.00 bagi tiap-tiap seorang.
- (d) bagi yang selebihnya mengikut kadar RM9.50 tiap-tiap seorang.

dan hendaklah berdasarkan unjuran-unjuran bilangan penduduk bagi Negeri itu sebagaimana ditentukan oleh Kerajaan Persekutuan dan dikira seperti pada banciaan bilangan penduduk yang akhir:

Dengan syarat bahawa jika banciaan yang akhir itu telah dijalankan satu tahun sebelum permulaan tahun kewangan, maka pemberian bagi tahun tertentu itu hendaklah berdasarkan bilangan penduduk sebagaimana ditentukan oleh banciaan bilangan penduduk itu.

(2) *(Dimansuhkan).*

**BAHAGIAN II
PEMBERIAN JALAN NEGERI**

2. Pemberian jalan Negeri yang akan dibayar kepada tiap-tiap satu Negeri Tanah Melayu bagi sesuatu tahun kewangan hendaklah dikira dengan mendarabkan –

- (a) belanja hitung panjang bagi sesuatu Negeri menyelenggara sebuah jalan Negeri mengikut mutu minimum yang ditetapkan bagi jalan-jalan Negeri dalam Negeri-Negeri yang berkenaan itu oleh Kerajaan Persekutuan selepas berunding dengan Majlis Kewangan Negara; dengan
- (b) sekian panjangnya jalan-jalan Negeri, mengikut kiraan batu, dalam Negeri itu yang layak mendapat pemberian:

3. Bagi maksud seksyen 2 –

[Jadual Kesepuluh]

- (a) panjangnya jalan-jalan Negeri, mengikut kiraan batu, dalam sesuatu Negeri, ialah panjangnya jalan-jalan Negeri itu, mengikut kiraan batu yang ada pada tiga puluh satu haribulan Disember dalam tahun kewangan yang dahulunya, dan belanja hitung panjang yang tersebut dalam perenggan (a) seksyen tersebut ialah belanja hitung panjang dalam Negeri itu yang dikira dalam tahun kewangan yang dahulunya; dan
- (b) penyelenggaraan jalan-jalan Negeri ertinya pemeliharaan, penjagaan dan pemulihan jalan-jalan Negeri, perabot tepi jalan, jambatan, viadak atau pembetung yang menjadi sebahagian daripada jalan itu atau yang berhubung dengannya dengan seberapa hampir yang boleh dengan keadaan asalnya sebagaimana dibina atau sebagaimana dibaiki kemudiannya.

4. Sesuatu ukur panjang jalan Negeri, jika ianya adalah sebenarnya diselenggara oleh Jabatan Kerja Raya Negeri itu mengikut mutu minimum yang tersebut dalam seksyen 2 (a) atau mutu yang lebih tinggi daripadanya dan sesuatu ukur panjang mana-mana jalan dalam kawasan sesuatu pihak berkuasa tempatan, jika jalan itu diperakui oleh Jabatan Kerja Raya Negeri itu sebagai termasuk dalam mutu kelayakan dan diselenggara mengikut mutu minimum yang tersebut dalam seksyen 2 (a) atau mutu yang lebih tinggi daripadanya adalah layak mendapat pemberian.

5. Dalam Bahagian ini dalam Jadual ini, "jalan Negeri" ertinya mana-mana jalan awam, lain daripada jalan persekutuan, dan mana-mana jalan lain, lain daripada jalan persekutuan yang boleh dilalui oleh awam.

6. (1) Pemberian jalan Negeri yang akan dibayar kepada Sabah dan Sarawak bagi tahun 1964 hingga 1965, hendaklah dibayar mengikut kadar RM4,500 sebatu bagi ukuran batu di Sabah sebanyak 1,151 batu dan di Sarawak, mengikut jumlah sebagaimana yang dipersetujui di antara Kerajaan Persekutuan dengan Kerajaan Negeri.

(2) Selepas daripada itu, seksyen 2 hingga 5 hendaklah dipakai bagi pemberian jalan Negeri yang akan dibayar sedemikian dengan ubahsuaian-ubahsuaian yang berikut:

- (a) mutu minimum yang tersebut dalam seksyen 2 (a) ialah mutu minimum yang ditetapkan bagi jalan-jalan Negeri dalam Negeri itu;
- (b) apa-apa ukur panjang jalan yang diselenggara oleh sesuatu pihak berkuasa tempatan atas perbelanjaan Negeri hendaklah dikira sebagai diselenggara oleh Jabatan Kerja Raya Negeri itu.

BAHAGIAN III SUMBER-SUMBER HASIL YANG DISERAHKAN KEPADA NEGERI

- 1. Hasil dari kedai tuak.
- 2. Hasil dari tanah, lombong dan hutan.
- 3. Hasil dari lesen-lesen, lain daripada lesen-lesen berhubung dengan kereta-kereta yang didorongi jentera, pemasangan-pemasangan elektrik dan pendaftaran perniagaan-perniagaan.

4. Duti hiburan.
5. Bayaran-bayaran dalam mahkamah, lain daripada mahkamah persekutuan.
6. Bayaran-bayaran dan terimaan-terimaan mengenai perkhidmatan-perkhidmatan tertentu yang dijalankan oleh jabatan-jabatan Kerajaan Negeri.
7. Hasil bagi lembaga-lembaga bandaran, majlis-majlis bandaran, lembaga-lembaga luar bandar, majlis-majlis tempatan dan pihak berkuasa-pihak berkuasa tempatan yang seumpamanya lain daripada –
 - (a) perbandaran yang ditubuhkan di bawah Ordinan Perbandaran;
 - (b) lembaga-lembaga bandaran, majlis-majlis bandaran, lembaga-lembaga luar bandar, majlis-majlis tempatan dan pihak-pihak berkuasa tempatan yang seumpamanya yang ada mempunyai kuasa di bawah undang-undang bertulis untuk memegang hasil-hasilnya dan mengawal perbelanjaan hasil-hasilnya itu.
8. Terimaan-terimaan mengenai bekalan air, termasuk kadar-kadar air.
9. Sewa-sewa mengenai harta Negeri.
10. Bunga atas baki-baki wang Negeri.
11. Terimaan-terimaan dari jualan-jualan tanah dan jualan-jualan harta Negeri.
12. Denda-denda dan rampasan-rampasan dalam mahkamah, lain daripada mahkamah Persekutuan.
13. Zakat, Fitrah dan Baitulmal dan hasil agama Islam yang seumpamanya.
14. Harta karun.

**BAHAGIAN IV
PEMBERIAN-PEMBERIAN KHAS KEPADA NEGERI-NEGERI
SABAH DAN SARAWAK**

1. (1) Mengenai Sarawak, pemberian sebanyak RM5,800,000 bagi tiap-tiap satu tahun.
(2) Mengenai Sarawak, pemberian yang jumlahnya bagi tahun 1964 dan bagi tiap-tiap satu tahun dari empat tahun yang berikut masing-masing ialah RM3½ juta, RM7 juta, RM11½ juta, RM16 juta dan RM21 juta, dan bagi tahun-tahun yang kemudiannya, jumlahnya hendaklah ditetapkan mengikut suatu tinjauan di bawah Perkara 112D.
2. (1) Mengenai Sabah, pemberian yang jumlahnya sama banyaknya bagi tiap-tiap satu tahun dengan dua perlima daripada jumlah lebihnya hasil bersih yang didapati oleh Persekutuan dari Sabah daripada hasil bersih yang tetap didapati oleh Persekutuan bagi tahun 1963 jika –
 - (a) Akta Malaysia berjalan kuatkuasanya dalam tahun itu seperti dalam tahun 1964; dan

[Jadual Kesepuluh]

- (b) hasil bersih bagi tahun 1963 dikira dengan tidak mengambil kira apa-apa perubahan mengenai apa-apa cukai atau bayaran, yang dibuat pada atau selepas Hari Malaysia;

("hasil bersih" ertinya, bagi maksud ini, hasil yang akru kepada Persekutuan, ditolak jumlah yang diterima oleh Negeri dari penyerahan-penyerahan itu.)

(2) Mengenai Sabah, bagi mana-mana tahun sebelum tahun 1968 dalam mana pemberian jalan Negeri adalah kurang daripada RM5,179,500, suatu tambahan kepada pemberian itu, yang banyaknya sama dengan kekurangan itu.

3. Mengenai Sarawak atau Sabah, bagi mana-mana tahun sebelum tahun 1974 dan, jika pada permulaan tahun 1974 Badan Perundangan Negeri itu ada mempunyai kuasa membuat undang-undang berkenaan dengan membawa penumpang-penumpang dan barang-barang mengikut jalan darat atau berkenaan dengan kereta-kereta jalan yang didorongi jentera, maka dalam masa kuasa itu terus berjalan, suatu pemberian yang sama banyaknya dengan belanja yang kena dibayar oleh Negeri itu dalam tahun itu bagi jabatan peringangkutan jalan Negeri itu.

BAHAGIAN V SUMBER-SUMBER TAMBAHAN HASIL YANG DISERAHKAN KEPADA NEGERI-NEGERI SABAH DAN SARAWAK

1. Duti import dan duti eksais atas hasilan petroleum.

2. Duti eksport atas kayu dan lain-lain keluaran hutan.

3. Selagi royalti dilevi oleh Negeri itu atas apa-apa galian yang boleh dikenakan duti eksport, lain daripada bijih (tetapi termasuk minyak-minyak galian) tidak berjumlah 10 peratus *ad valorem* yang dikira bagi maksud duti eksport, duti eksport atas galian itu atau seberapa banyak daripada duti eksport yang menjadikan jumlah royalti dan duti atas galian yang dieksport hingga 10 peratus *ad valorem* yang dikira sedemikian.

4. Mengenai Sabah, selagi ubat dan kesihatan masih menjadi suatu butiran dalam Senarai Bersama dan perbelanjaan mengenai butiran itu ditanggung oleh Negeri itu, 30 peratus dari segala hasil kastam, lain daripada hasil kastam mengenai duti-duti yang tersebut dalam seksyen 1, 2, dan 3.

5. Bagi mana-mana tahun sebelum tahun 1974 dan, jika pada permulaan tahun 1974, Badan Perundangan Negeri itu ada mempunyai kuasa membuat undang-undang berkenaan dengan membawa penumpang-penumpang dan barang-barang mengikut jalan darat atau berkenaan dengan kereta-kereta jalan yang didorongi jentera atau lesen-lesen berhubung dengan kereta-kereta itu, maka dalam masa kuasa itu terus berjalan, bayaran-bayaran dari lesen-lesen itu.

6. Bagi mana-mana tahun sebelum 1974, dan jika pada permulaan tahun 1974 Badan Perundangan Negeri ada mempunyai kuasa membuat undang-undang berkenaan dengan pendaftaran kereta-kereta yang didorongi jentera, maka dalam masa kuasa itu terus berjalan, bayaran-bayaran dari pendaftaran kereta-kereta itu.

[Jadual Kesepuluh – Jadual Kesebelas]

7. Cukai-cukai jualan Negeri.

8. Bayaran-bayaran dan yuran-yuran dari port dan pelabuhan, lain daripada port dan pelabuhan persekutuan.

JADUAL KESEBELAS

PERUNTUKAN BAGI ORDINAN PENTAFSIRAN DAN FASAL-FASAL AM, 1948 (ORDINAN MALAYAN UNION NO. 7 TAHUN 1948), DIPAKAI BAGI PENTAFSIRAN PERLEMBAGAAN

(Perkara 160 (1))

Seksyen	Perihal
2 (56) ..	Erti "<i>bulan</i>" – "bulan" ertinya bulan kalendar mengikut kalendar Gregory.
2 (61) ..	Erti "<i>orang</i>" dan "<i>pihak</i>" – "orang" dan "<i>pihak</i>" termasuklah mana-mana kumpulan orang, sama ada diperbadankan atau tidak.
2 (88) ..	Tarif "<i>perundangan kecil</i>" – "perundangan kecil" ertinya apa-apa Perintah dalam Majlis Mesyuarat, perisytiharan, kaedah, peraturan, perintah pemberitahu, undang-undang kecil atau lain-lain surat cara yang dibuat di bawah mana-mana Ordinan, Enakmen atau lain-lain kuasa yang sah dan mempunyai kuatkuasa undang-undang.
2 (94) ..	(Tidak dipakai dalam terjemahan)
2 (95) ..	Pentafsiran bilangan tunggal atau bilangan banyak – perkataan-perkataan dalam bilangan tunggal adalah termasuk bilangan banyak, dan perkataan-perkataan dalam bilangan banyak adalah termasuk bilangan tunggal.
2 (96) ..	Erti "<i>tulisan</i>" – "tulisan" dan perbhasaan berkenaan dengan tulisan adalah termasuk cetakan, litografi, tulisan taip, gambar foto dan lain-lain cara menyatakan atau menurunkan perkataan, rajah dan angka dalam bentuk yang boleh dilihat.

[Jadual Kesebelas]

2 (98) .. Erti "tahun" –

"tahun" ertinya suatu tahun yang dihitung mengikut kalendar Gregory.

7 .. Borang –

Kecuali sebagaimana selainnya diperuntukkan dengan nyata, apabila borang ada ditetapkan, maka sedikit-sedikit pelencongan darinya yang tidak mendatangkan apa-apa kesan kepada isinya atau tidak dimaksudkan untuk mengelirukan, tidaklah menjadikan borang itu terbatal.

13 .. Akibat pemansuhan –

Jika sesuatu undang-undang bertulis memansuhkan kesemua atau sebahagian mana-mana undang-undang bertulis yang lain, maka, melainkan jika terdapat maksud yang berlainan, pemansuhan itu tidak boleh –

- (a) menghidupkan balik apa-apa jua yang tidak berkuatkuasa atau tidak ada pada masa pemansuhan itu berjalan kuatkuasanya; atau
- (b) menyentuh perjalanan pada masa dahulunya kuatkuasa undang-undang bertulis yang dimansuhkan sedemikian atau apa-apa jua yang telah dilakukan atau ditanggung dengan sempurnanya di bawah undang-undang bertulis yang dimansuhkan sedemikian; atau
- (c) menyentuh apa-apa hak, keistimewaan kewajipan atau tanggungan yang diperoleh, terakru atau dikenakan di bawah mana-mana undang-undang bertulis yang dimansuhkan sedemikian; atau
- (d) menyentuh apa-apa penalti, rampasan atau hukuman yang dikenakan mengenai apa-apa kesalahan yang dilakukan terhadap mana-mana undang-undang bertulis yang dimansuhkan sedemikian; atau
- (e) menyentuh apa-apa penyasatan, pembicaraan atau remidi mengenai mana-mana hak, keistimewaan, kewajipan, tanggungan, penalti, rampasan atau hukuman sebagaimana tersebut di atas;

dan apa-apa penyasatan, pembicaraan atau remidi itu boleh dimulakan, diteruskan atau dikuatkuasakan, dan apa-apa penalti, rampasan atau hukuman itu boleh dikenakan, seolah-olah undang-undang yang memansuhkan itu tidak diluluskan.

21 .. (Dimansuhkan)

23 .. Peruntukan-peruntukan am berkenaan dengan kuasa yang diberi kepada mana-mana pihak berkuasa membuat perundangan kecil –

Jika sesuatu Ordinan atau Enakmen memberi kuasa kepada mana-mana pihak berkuasa membuat perundangan kecil, maka perundangan kecil itu boleh

pada bila-bila masa dipinda, diubah atau dibatalkan oleh pihak berkuasa itu juga dan mengikut cara bagaimana ia telah dibuat.

28 *Pentafsiran peruntukan tentang menjalankan kuasa-kuasa dan kewajipan-kewajipan –*

- (1) Jika sesuatu undang-undang bertulis memberi sesuatu kuasa atau menanggungkan sesuatu kewajipan maka, melainkan jika terdapat maksud yang berlainan, kuasa itu boleh dijalankan dan kewajipan itu hendaklah dilaksanakan dari masa ke semasa apabila dikehendaki.
- (2) Jika sesuatu undang-undang bertulis memberi sesuatu kuasa atau menanggungkan sesuatu kewajipan kepada pemegang sesuatu jawatan sebagai demikian, maka, melainkan jika terdapat maksud yang berlainan, kuasa itu boleh dijalankan dan kewajipan itu hendaklah dilaksanakan oleh pemegang jawatan pada masa itu atau oleh seseorang yang dilantik dengan sempurna bagi menjalankan tugasnya.

29 *Kuasa melantik termasuk kuasa membuang –*

Jika sesuatu undang-undang bertulis memberi kepada seseorang atau sesuatu pihak berkuasa suatu kuasa bagi membuat perlantikan-perlantikan bagi sesuatu jawatan atau kedudukan, maka, melainkan jika terdapat maksud yang berlainan, kuasa itu hendaklah ditafsirkan sebagai termasuk kuasa membuang atau menggantung jawatan mana-mana orang yang dilantik dan melantik seorang lain buat sementara bagi menggantikan mana-mana orang yang digantung jawatannya atau mana-mana pemegangnya yang sakit atau tidak hadir:

Dengan syarat bahawa jika kuasa orang atau pihak berkuasa itu bagi membuat perlantikan itu hanya boleh dijalankan atas syor atau dengan tertakluk kepada kelulusan atau persetujuan seseorang lain atau sesuatu pihak berkuasa lain, maka, melainkan jika terdapat maksud yang berlainan, kuasa bagi membuang itu hendaklah hanya boleh dijalankan atau syor atau dengan tertakluk kepada kelulusan atau persetujuan orang atau pihak berkuasa yang lain itu.

30 *Pentafsiran perkataan-perkataan yang membolehkan –*

Jika sesuatu undang-undang bertulis memberi kuasa kepada seseorang bagi melakukan atau menguatkuasakan apa-apa perbuatan atau perkara dilakukan, maka segala kuasa sebagaimana yang perlu dengan berpatutan untuk membolehkan orang itu melakukan atau menguatkuasakan perbuatan atau perkara itu dilakukan hendaklah juga difahamkan sebagai diberi kepada orang itu.

32 *Nama jawatan hendaklah termasuk pegawai yang menjalankan kewajipan –*

Jika sebutan dibuat dalam mana-mana undang-undang bertulis, surat cara, waran atau apa-apa jenis proses yang dibuat atau dikeluarkan oleh Yang di-

[Jadual Kesebelas]

Pertuan Agong, atau seorang Raja atau mana-mana badan atau orang yang ada mempunyai kuasa di bawah mana-mana undang-undang bertulis bagi membuat atau mengeluarkan surat cara, waran atau proses itu kepada mana-mana pegawai awam mengikut nama jawatannya, maka pegawai itu adalah termasuk pegawai yang pada masa itu menjalankan kewajipan jawatan itu atau mana-mana bahagian daripada kewajipan itu.

33

Kuasa Yang di-Pertuan Agong untuk mengadakan peruntukan bagi menjalankan kewajipan-kewajipan pegawai awam dalam masa pegawai itu tidak ada atau tidak berupaya buat sementara –

- (1) Jika apa-apa kuasa diberi atau apa-apa kewajipan ditanggungkan oleh atau di bawah mana-mana undang-undang bertulis kepada seseorang pegawai awam, maka Yang di-Pertuan Agong atau, mengenai seseorang pegawai awam yang ditanggung dalam perjawatan sesuatu Negeri, Raja bagi Negeri itu, boleh mengarahkan bahawa jika, dalam sesuatu tempoh, oleh kerana tidak ada atau tidak berupaya bertindak oleh sebab sakit atau apa-apa sebab lain, pegawai awam itu tidak dapat menjalankan kuasa-kuasa atau menyempurnakan kewajipan-kewajipan jawatannya di mana-mana tempat bawah bidang kuasa atau kawalannya maka kuasa-kuasa itu hendaklah dipunyai dan boleh dijalankan, dan kewajipan-kewajipan itu hendaklah disempurnakan di tempat itu, oleh seorang yang dinamakan oleh, atau oleh seorang pegawai awam yang memegang jawatan yang ditetapkan oleh, Yang di-Pertuan Agong atau Raja, mengikut mana yang berkenaan; dan kemudiannya orang atau pegawai awam itu, dalam apa-apa tempoh seperti di atas, hendaklah mempunyai dan boleh menjalankan kuasa-kuasa itu dan hendaklah menyempurnakan kewajipan-kewajipan yang tersebut di atas tertakluk kepada syarat-syarat, pengecualian-pengecualian dan batasan-batasan sebagaimana yang diarahkan oleh Yang di-Pertuan Agong atau Raja;
- (2) Dengan tidak menyentuh peruntukan-peruntukan subseksyen (1), apabila pemegang yang sebenar bagi sesuatu jawatan bercuti sebelum menyerahkan jawatannya maka adalah sah bagi seorang lain dilantik sebagai pemegang yang sebenar bagi jawatan itu bagi menggantikannya.

33C

Kuasa sesuatu lembaga, dsb., tidak tersentuh oleh kekosongan, dsb. –

Jika sesuatu lembaga, suruhanjaya, jawatankuasa atau badan yang seumpamanya, sama ada diperbadankan atau tidak, ditubuhkan oleh atau di bawah mana-mana undang-undang bertulis, maka, melainkan jika terdapat maksud yang berlainan, kuasa dan perjalanan lembaga, suruhanjaya, jawatankuasa atau badan yang seumpamanya itu tidak tersentuh oleh –

- (a) apa-apa kekosongan dengan keanggotaannya;
- (b) apa-apa kecacatan yang didapati kemudian kelak tentang perlantikan atau kelayakan seseorang yang berupa sebagai seorang ahlinya; atau

- (c) apa-apa salah aturan yang kecil dalam memanggil atau menjalankan sesuatu mesyuaratnya.

35 .. (Dimansuhkan)

36 .. Mengira masa –

Pada mengira masa bagi maksud mana-mana undang-undang bertulis, melainkan jika terdapat maksud yang berlainan –

- (a) tempoh beberapa hari daripada berlaku sesuatu kejadian atau daripada dilakukan sesuatu perbuatan atau perkara hendaklah disifatkan sebagai dikecualikan hari bila kejadian itu berlaku atau bila perbuatan atau perkara itu dilakukan;
- (b) jika hari yang akhir bagi tempoh itu ialah hari kelepasan mingguan atau hari kelepasan am (yang disebutkan sebagai hari yang dikecualikan dalam seksyen ini) maka tempoh itu hendaklah termasuk hari yang berikutan kemudiannya, iaitu hari yang bukan dikecualikan;
- (c) apabila sesuatu perbuatan atau langkah pembicaraan diarah atau dibenar dilaku atau dijalankan pada suatu hari yang tertentu, maka, jika sekiranya hari itu adalah suatu hari yang dikecualikan, perbuatan atau langkah pembicaraan itu hendaklah disifatkan sebagai dilaku atau dijalankan dalam masa yang sepatutnya jika dilaku atau dijalankan pada hari yang berikutan kemudiannya, iaitu suatu hari yang bukan dikecualikan;
- (d) apabila sesuatu perbuatan atau langkah pembicaraan diarah atau dibenar dilaku atau dijalankan dalam sesuatu masa yang tidak lebih daripada enam hari maka hari yang dikecualikan tidaklah boleh dihitung pada mengira masa itu.

38 .. Peruntukan apabila masa tidak ditetapkan –

Jika tiada apa-apa tempoh ditetapkan atau dibenarkan bagi sesuatu perkara dilakukan, maka perkara itu hendaklah dilakukan dengan seberapa segera yang boleh dan pada bila-bila masa perkara yang ditetapkan itu berlaku.

39 .. Pentafsiran kuasa untuk melanjutkan masa –

Jika dalam mana-mana undang-undang bertulis masa ditetapkan untuk melakukan apa-apa perbuatan atau mengambil apa-apa prosiding dan kuasa diberikan kepada sesuatu mahkamah atau pihak berkuasa lain untuk melanjutkan masa itu, maka, melainkan jika terdapat niat yang berlawanan, kuasa itu boleh dijalankan oleh mahkamah atau pihak berkuasa lain itu walaupun permohonan bagi pelanjutan masa itu tidak dibuat sehingga selepas habis masa yang ditetapkan.

[Jadual Kesebelas – Jadual Kedua Belas]

40A .. *Peguamcara Negara hendaklah menjalankan kuasa-kuasa Peguam Negara*
—

- (1) Melainkan jika peruntukan lain ada dibuat dengan nyatanya dalam mana-mana undang-undang bertulis, Peguamcara Negara boleh menjalankan mana-mana daripada kewajipan dan kuasa Peguam Negara.
- (2) Jika Yang di-Pertuan Agong atau mana-mana orang lain telah mewakili kuasa-kuasanya dengan sah kepada Peguam Negara maka, melainkan jika peruntukan lain ada dibuat dengan nyatanya, perwakilan itu hendaklah disifatkan sebagai perwakilan kuasa kepada Peguam Negara dan Peguamcara Negara kedua-duanya.

42 .. *Pegawai-pegawai awam —*

Sebutan dalam mana-mana undang-undang bertulis mengenai seseorang pegawai awam mengikut nama jawatannya yang biasa atau am hendaklah, jika sekiranya sesuatu jawatan itu biasanya ada dalam Persekutuan atau sesuatu Negeri dan melainkan jika terdapat maksud yang berlainan, dibaca dan ditafsirkan sebagai mengenai orang yang pada masa itu memegang atau menjalankan kewajipan-jawajipan jawatan itu dalam Persekutuan atau Negeri, mengikut mana yang berkenaan.

44 .. *Pentafsiran sebutan-sebutan mengenai undang-undang —*

Dalam mana-mana undang-undang bertulis sesuatu perihal atau sebutan mengenai sebahagian daripada undang-undang bertulis yang lain hendaklah, melainkan jika terdapat suatu maksud yang berlainan ditafsirkan sebagai termasuk perkataan, seksyen atau bahagian lain yang disebut atau dirujuk sebagai menjadi permulaan dan penghujung bahagian yang terkandung dalam perihal atau sebutan itu.

46 .. *Naskah bahasa Inggeris hendaklah dipakai —*

Jika ada apa-apa pertelingkahan atau perselisihan antara naskah bahasa Inggeris sesuatu undang-undang bertulis dengan sesuatu terjemahannya, maka naskah bahasa Inggeris itu hendaklah dipakai.

JADUAL KEDUA BELAS (Dimansuhkan)

JADUAL KETIGA BELAS
PERUNTUKAN-PERUNTUKAN BERHUBUNG DENGAN
PERSEMPADANAN BAHAGIAN PILIHANRAYA

(Perkara 113, 116, 117)

BAHAGIAN I
PERISYTIHARAN DAN PRINSIP-PRINSIP BERHUBUNG
DENGAN PERSEMPADANAN BAHAGIAN PILIHANRAYA

1. Sehingga diubah mengikut peruntukan Jadual ini, bahagian-bahagian pilihanraya bagi memilih ahli-ahli bagi Dewan Rakyat dan Dewan-Dewan Negeri ialah bahagian-bahagian pilihanraya yang mula-mula digunakan untuk pilihanraya bagi Dewan Rakyat atau Dewan Negeri itu, mengikut mana yang berkenaan, menurut Perlembagaan ini atau Akta Malaysia.
2. Prinsip-prinsip yang berikut hendaklah dengan seberapa yang boleh diambil kira pada membahagikan sesuatu unit tinjauan kepada bahagian-bahagian pilihanraya menurut peruntukan-peruntukan Perkara 116 dan 117 –
 - (a) di samping diambil perhatian tentang mustahaknya pemilih-pemilih diberi peluang-peluang kemudahan yang berpatutan untuk mengundi, bahagian-bahagian pilihanraya patutlah dipersempadan supaya tidak memasuki sempadan-sempadan Negeri dan patutlah juga diberi perhatian tentang kesulitan-kesulitan bahagian-bahagian pilihanraya Negeri memasuki sempadan bahagian-bahagian pilihanraya persekutuan;
 - (b) perhatian patutlah diberi tentang kemudahan-kemudahan pentadbiran yang boleh didapati dalam bahagian-bahagian pilihanraya itu untuk mengadakan jentera yang perlu bagi pendaftaran dan mengundi;
 - (c) bilangan pemilih-pemilih dalam tiap-tiap satu bahagian pilihanraya dalam sesuatu Negeri patutlah lebih kurang sama banyaknya kecuali bahawa, memandang kepada lebih besar kesulitan untuk sampai kepada pemilih-pemilih dalam daerah-daerah kampung dan lain-lain kesukaran yang dihadapi oleh bahagian-bahagian pilihanraya di luar bandar, luasnya bahagian-bahagian itu patutlah diberi pertimbangan.
 - (d) perhatian patutlah diberi tentang kesulitan-kesulitan yang akan timbul dengan perubahan-perubahan bahagian-bahagian pilihanraya, dan juga tentang memelihara hubungan tempatan.
3. Bagi maksud-maksud Bahagian ini bilangan pemilih-pemilih hendaklah seperti yang ditunjukkan dalam daftar-daftar pemilih semasa.
- 3A. Bagi maksud-maksud Bahagian ini, dalam apa-apa tinjauan mengenai bahagian-bahagian pilihanraya bagi maksud pilihanraya bagi Dewan Rakyat, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur atau Wilayah-Persekutuan Labuan, mengikut mana yang berkenaan, hendaklah masing-masing dikira sebagai suatu Negeri.

[Jadual Ketiga Belas]

BAHAGIAN II ACARA BAGI MEMPERSEMPADAN BAHAGIAN PILIHANRAYA

4. Jika ketetapan telah diambil bagi sementara oleh Suruhanjaya Pilihanraya untuk membuat syor-syor mengikut Fasal (2) Perkara 113 mengenai sesuatu bahagian pilihanraya, Suruhanjaya iaitu hendaklah memberitahu Yang di-Pertua Dewan Rakyat dan Perdana Menteri mengenainya, dan hendaklah menyiarkan dalam *Warta* dan dalam sekurang-kurangnya satu akhbar yang beredar dalam bahagian pilihanraya itu suatu notis menyatakan –

(a) akibat syor-syor yang dicadangkan olehnya itu, dan (kecuali jika ia bercadang mengesyorkan tiada apa-apa perubahan akan dibuat mengenai bahagian pilihanraya itu) bahawa suatu salinan syor-syornya itu adalah terbuka untuk diperiksa di sesuatu tempat yang ditentukan dalam bahagian pilihanraya itu; dan

(b) bahawa rayuan berkenaan dengan syor-syor yang dicadangkan itu boleh dibuat kepada Suruhanjaya dalam masa sebulan selepas notis itu disiarkan,

dan Suruhanjaya itu hendaklah mempertimbangkan apa-apa jua rayuan yang dibuat dengan sempurna mengikut sesuatu notis itu.

5. Jika, apabila disiarkan notis di bawah seksyen 4 mengenai sesuatu syor yang dicadangkan oleh Suruhanjaya Pilihanraya untuk mengubah mana-mana bahagian pilihanraya, Suruhanjaya menerima sesuatu rayuan membantah syor yang dicadangkan itu daripada –

(a) Kerajaan Negeri atau mana-mana pihak berkuasa tempatan yang kesemua atau sebahagian kawasannya terkandung dalam bahagian-bahagian pilihanraya yang terlibat dalam syor itu; atau

(b) sekumpulan orang seramai seratus orang atau lebih yang nama-namanya ada ditunjukkan dalam daftar-daftar pemilih semasa bagi bahagian-bahagian pilihanraya yang berkenaan itu,

maka Suruhanjaya hendaklah mengarah diadakan suatu siasatan tempatan mengenai bahagian-bahagian pilihanraya itu.

6. Berhubung dengan sesuatu siasatan yang diadakan di bawah seksyen 5 Suruhanjaya Pilihanraya hendaklah mempunyai segala kuasa yang diberi kepada Persuruhanjaya-Persuruhanjaya oleh Ordinan Suruhanjaya Siasatan, 1950.

7. Jika Suruhanjaya Pilihanraya mengubah apa-apa syor yang dicadangkannya selepas menyiarkan suatu notis mengenainya di bawah seksyen 4, maka Suruhanjaya itu hendaklah mematuhi sekali bagi seksyen itu berhubung dengan syor-syor yang diubah itu, seolah-olah tiada apa-apa notis telah disiarkan dahulunya.

Dengan syarat bahawa tidaklah perlu diadakan lebih daripada dua siasatan tempatan mengenai mana-mana syor itu.

8. Setelah selesai menjalankan acara yang ditetapkan oleh Bahagian ini, Suruhanjaya Pilihanraya hendaklah menghantar kepada Perdana Menteri suatu laporan mengenai bahagian-bahagian pilihanraya menunjukkan –

(a) bahagian-bahagian pilihanraya yang disyorkan olehnya supaya tiap-tiap satu unit tinjauan patut dibahagi untuk melaksanakan prinsip-prinsip yang tersebut dalam seksyen 2; dan

(b) nama-nama yang disyorkan olehnya bagi bahagian-bahagian pilihanraya,

atau menyatakan bahawa pada pendapatnya tiada apa-apa perubahan dikehendaki dibuat untuk melaksanakan prinsip-prinsip yang tersebut.

9. Dengan seberapa segera yang boleh selepas Suruhanjaya Pilihanraya menghantar laporannya kepada Perdana Menteri menurut seksyen 8, Perdana Menteri hendaklah membentangkan laporan itu dalam Dewan Rakyat, bersama dengan (kecuali jika laporan itu menyatakan bahawa tiada apa-apa perubahan dikehendaki dibuat) draf suatu Perintah yang akan dibuat menurut seksyen 12 untuk melaksanakan, dengan atau dengan tiada pengubahsuaian, syor-syor yang terkandung dalam laporan itu.

10. Jika sesuatu draf Perintah yang disebutkan dalam seksyen 9 diluluskan oleh Dewan Rakyat dengan ketetapan yang disokong dengan undi sebanyak tidak kurang daripada setengah daripada jumlah bilangan ahli Majlis itu maka Perdana Menteri hendaklah mengemukakan draf Perintah itu kepada Yang di-Pertuan Agong.

11. Jika usul untuk meluluskan sesuatu draf Perintah yang disebutkan dalam seksyen 9 itu ditolak oleh Dewan Rakyat, atau ditarik balik dengan kebenaran Dewan itu, atau tidak disokong dengan undi sebanyak tidak kurang daripada setengah daripada jumlah bilangan ahli Dewan itu, maka Perdana Menteri boleh, selepas mengadakan apa-apa rundingan yang difikirkannya perlu dengan Suruhanjaya Pilihanraya, meminda draf itu dan membentangkan draf yang telah dipinda itu dalam Dewan Rakyat; dan jika draf sebagaimana yang dipinda itu diluluskan oleh Dewan itu dengan suatu ketetapan yang disokong dengan undi sebanyak tidak kurang daripada setengah daripada jumlah bilangan ahli Dewan itu, maka Perdana Menteri hendaklah mengemukakan draf yang telah dipinda itu kepada Yang di-Pertuan Agong.

12. Jika draf sesuatu Perintah dikemukakan kepada Yang di-Pertuan Agong menurut Bahagian ini, Yang di-Pertuan Agong hendaklah membuat suatu Perintah mengikut kehendak draf yang dikemukakan kepadanya itu, dan Perintah itu hendaklah berjalan kuatkuasanya pada tarikh yang dinyatakan di dalamnya itu:

Dengan syarat bahawa berjalannya kuatkuasa sesuatu Perintah itu tidaklah menyentuh mana-mana pilihanraya bagi Dewan Rakyat atau Dewan Negeri sehingga pembubaran yang kemudiannya bagi Parlimen atau Dewan Negeri itu, mengikut mana yang berkenaan, yang berlaku pada atau selepas sahaja tarikh Perintah itu.

pol

plu

lun

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

ton

[Senarai Pindaan Perkara]

PERLEMBAGAAN PERSEKUTUAN

SENARAI PINDAAN PERKARA-PERKARA PERLEMBAGAAN PERSEKUTUAN

Pindaan Perkara-Perkara dari 31 Ogos 1957 hingga 7 Jun 1996

Perkara								Kuasa meminda						Tarikh berkuatkuasa
1	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A206	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1-2-74
		Akta A354	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A566	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1-2-74
		Akta A585	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	16-4-84
3	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A206	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1-2-74
		Akta A354	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A585	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	16-4-84
4	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A855	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	24-6-94
5	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	31-8-57
		Akta A704	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	10-6-88
6	..	Akta A354	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	27-8-76
8	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	16-9-63
9	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 19/64	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	30-7-64
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	19-9-66
10	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A30	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	10-3-71
11	..	Akta A206	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1-2-74
		Akta A354	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A585	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	16-4-84
12	..	Akta 25/63	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	31-8-57
		Akta A354	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	27-8-76
14	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	1-10-62
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	9-8-65

[Senarai Pindaan Perkara]

Perkara	Kuasa meminda							Tarikh berkuatkuasa
15	..	Akta 10/60	...	..	..	..	..	1-12-60
		Akta 14/62	..	..	..	..	..	1-10-62
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
15A	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	1-10-62
16	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	1-12-60
		Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
16A	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
17	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	1-12-60
		Akta 14/62	..	..	..	..	..	1-7-63
18	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	1-7-63
		Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
19	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	1-10-62
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
19A	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
20	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	1-2-64
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
21	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	1-2-64
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
22	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
23	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	1-12-60
		Akta 14/62	..	..	..	..	..	31-8-57
24	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	1-10-62
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76

[Senarai Pindaan Perkara]

Perkara	Kuasa meminda							Tarikh berkuatkuasa
25	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	1-10-62
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 160	..	..	..	..	..	29-8-75
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
26	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	1-10-62
		Akta 19/64	..	..	..	..	..	30-7-64
26A	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	1-10-62
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
26B	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	1-10-62
28	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
28A	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A514	..	..	..	..	..	27-8-76
30	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	1-12-60
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
30A	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
30B	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
31	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
32	..	Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A848	..	..	..	..	..	30-3-93
33	..	Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
33A	..	Akta A848	..	..	..	..	..	30-3-93
34	..	Ord. 42/58	..	..	..	..	..	5-12-58
		Akta 10/60	..	..	..	..	..	11-9-60
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
35	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	21-6-62
		Akta 19/64	..	..	..	..	..	1-1-65

[Senarai Pindaan Perkara]

Perkara	Kuasa meminda							Tarikh berkuatkuasa
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
37	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A566	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
38	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A514	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A848	..	..	..	..	..	30-3-93
39	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	31-8-57
40	..	Akta A31	..	..	..	..	..	24-3-71
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
42	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	31-5-60
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A206	..	..	..	..	..	1-2-74
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A514	..	..	..	..	..	15-5-81
		Akta A585	..	..	..	..	..	16-4-84
		Akta A848	..	..	..	..	..	30-3-93
43	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	31-5-60
		Akta A857	..	..	..	..	..	20-8-93
43A	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	31-5-60
		Akta A31	..	..	..	..	..	24-3-71
		Akta A566	..	..	..	..	..	16-12-83
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
43B	..	Akta 19/64	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A31	..	..	..	..	..	24-3-71
		Akta A566	..	..	..	..	..	16-12-83
43C	..	Akta 19/64	..	..	..	..	..	16-9-63
45	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 19/64	..	..	..	..	..	30-7-64
		Akta A442	..	..	..	..	..	31-12-78
		Akta A514	..	..	..	..	..	15-5-81
		Akta A585	..	..	..	..	..	16-4-84

[Senarai Pindaan Perkara]

Perkara					Kuasa meminda				Tarikh berkuatkuasa
46	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	..	21-6-62
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A206	..	..	..	..	..	..	23-8-73
		Akta A566	..	..	..	..	..	..	16-12-83
		Akta A585	..	..	..	..	..	..	16-4-84
		Akta A631	..	..	..	..	..	..	24-2-86
		Akta A837	..	..	..	..	..	..	20-11-92
		Akta A945	..	..	..	..	..	..	7-6-96
48	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	..	31-5-60
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 160	..	..	..	..	..	..	29-8-75
		Akta A354	..	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A514	..	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A566	..	..	..	..	..	..	16-12-83
		Akta A767	..	..	..	..	..	..	11-5-90
50	..	Akta 25/63	..	..	..	..	..	..	29-8-63
52	..	Akta A514	..	..	..	..	..	..	15-5-81
53	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A566	..	..	..	..	..	..	16-12-83
54	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 31/65	..	..	..	..	..	..	1-7-65
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	..	19-9-66
		Akta A1	..	..	..	..	..	..	18-11-68
		Akta A31	..	..	..	..	..	..	24-3-71
		Akta A354	..	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A585	..	..	..	..	..	..	14-4-84
		Akta A857	..	..	..	..	..	..	20-8-93
55	..	Akta 59/66	..	..	..	..	..	..	19-9-66
		Darurat							
		Ord. 1/69	..	..	..	..	..	..	12-5-70
		Darurat							
		Ord. 32/70	..	..	..	..	..	..	12-5-70
		Akta A354	..	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A514	..	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A585	..	..	..	..	..	..	14-4-84
		Akta A885	..	..	..	..	..	..	24-6-94
56	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	..	31-5-60
		Akta A514	..	..	..	..	..	..	15-5-81

[Senarai Pindaan Perkara]

Perkara	Kuasa meminda						Tarikh berkuatkuasa
		Akta A566	..	..	..	..	16-12-83
57	..	Akta 10/60	..	..	..	..	31-5-60
		Akta 19/64	..	..	..	..	30-7-64
		Akta A514	..	..	..	..	15-5-81
		Akta A566	..	..	..	..	16-12-83
58	..	Akta A566	..	..	..	..	16-12-83
59	..	Akta A566	..	..	..	..	16-12-83
61	..	Akta 10/60	..	..	..	..	31-5-60
		Akta A31	..	..	..	..	24-3-71
		Akta A631	..	..	..	..	24-2-86
62	..	Akta 14/62	..	..	..	..	21-6-62
		Akta 19/64	..	..	..	..	30-7-64
63	..	Akta A30	..	..	..	..	10-3-71
		Akta A848	..	..	..	..	30-3-93
65	..	Akta 14/62	..	..	..	..	21-6-62
		Akta 26/63	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	31-8-57
		Akta A837	..	..	..	..	20-11-92
		Akta A885	..	..	..	..	24-6-94
66	..	Akta A566	..	..	..	..	16-12-83
		Akta A584	..	..	..	..	20-1-84
		Akta A885	..	..	..	..	24-6-94
67	..	Akta 14/62	..	..	..	..	15-7-62
70	..	Akta A354	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A514	..	..	..	..	27-8-76
71	..	Akta 25/63	..	..	..	..	29-8-63
		Akta 26/63	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A514	..	..	..	..	27-8-76
72	..	Akta A30	..	..	..	..	10-3-71
		Akta A848	..	..	..	..	30-3-93
74	..	Akta 25/63	..	..	..	..	31-8-57

[Senarai Pindaan Perkara]

Perkara	Kuasa meminda							Tarikh berkuatkuasa
76	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	31-5-60
		Akta 14/62	..	..	..	..	..	21-6-62
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A514	..	..	..	..	..	27-8-76
76A	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	31-8-57
80	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A566	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
83	..	Akta A704	..	..	..	..	..	10-6-88
84	..	Akta A704	..	..	..	..	..	10-6-88
85	..	Akta A704	..	..	..	..	..	10-6-88
86	..	Akta A585	..	..	..	..	..	14-4-84
		Akta A704	..	..	..	..	..	10-6-88
87	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A566	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
88	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A514	..	..	..	..	..	27-8-76
89	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A514	..	..	..	..	..	15-5-81
		Akta A585	..	..	..	..	..	1-2-74
90	..	Akta A566	..	..	..	..	..	16-12-83
91	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
92	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
94	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
95A	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	31-5-60
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76

[Senarai Pindaan Perkara]

Perkara	Kuasa meminda							Tarikh berkuatkuasa
95B	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A514	..	..	..	..	..	27-8-76
95C	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 31/65	..	..	..	..	..	16-9-63
95D	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A514	..	..	..	..	..	27-8-76
95E	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A514	..	..	..	..	..	27-8-76
97	..	Akta A206	..	..	..	..	..	1-2-74
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A585	..	..	..	..	..	16-4-84
99	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	21-6-62
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
100	..	Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
101	..	Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
105	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A566	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
106	..	Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
107	..	Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
108	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	21-6-62
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
109	..	Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
110	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	21-6-62
111	..	Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
112	..	Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
112A	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63

[Senarai Pindaan Perkara]

Perkara				Kuasa meminda				Tarikh berkuatkuasa
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A514	..	..	..	..	..	27-8-76
112B	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A514	..	..	..	..	..	27-8-76
112C	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A514	..	..	..	..	..	27-8-76
112D	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A514	..	..	..	..	..	27-8-76
112E	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
113	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	21-6-62
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A206	..	..	..	..	..	23-8-73
		Akta A585	..	..	..	..	..	14-4-84
		Akta A837	..	..	..	..	..	20-11-92
		Akta A849	..	..	..	..	..	20-11-92
114	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	31-8-57
		Akta 14/62	..	..	..	..	..	21-6-62
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A514	..	..	..	..	..	15-5-81
		Akta A566	..	..	..	..	..	16-12-83
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
115	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	21-6-62
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
116	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	21-6-62
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A206	..	..	..	..	..	21-8-73
117	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	21-6-62
118	..	Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A206	..	..	..	..	..	21-8-73

[Senarai Pindaan Perkara]

Perkara		Kuasa meminda						Tarikh berkuatkuasa
118A	..	Akta 31/65 ..	..	..	..	..	..	1-7-65
		Akta A704 ..	..	..	..	..	..	10-6-88
119	..	Akta 10/60 ..	..	..	..	..	..	31-5-60
120	..	Akta 31/65 ..	..	..	..	..	..	1-7-65
121	..	Akta 26/63 ..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66 ..	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A514 ..	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A566 ..	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A704 ..	..	..	..	..	..	10-6-88
		Akta A885 ..	..	..	..	..	..	24-6-94
122	..	Akta 10/60 ..	..	..	..	..	..	31-5-60
		Akta 26/63 ..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 31/65 ..	..	..	..	..	..	1-7-65
		Akta A354 ..	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A566 ..	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885 ..	..	..	..	..	..	24-6-94
122A	..	Akta 26/63 ..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66 ..	..	..	..	..	..	9-8-65
		P.U. (B) 83/69 ..	..	..	..	..	..	10-4-69
		Akta A354 ..	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A566 ..	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885 ..	..	..	..	..	..	24-6-94
122AA	..	Akta A885 ..	..	..	..	..	..	24-6-94
122B	..	Akta 26/63 ..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66 ..	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A514 ..	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A566 ..	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885 ..	..	..	..	..	..	24-6-94
122AB	..	Akta A885 ..	..	..	..	..	..	24-6-94
122C	..	Akta 26/63 ..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A566 ..	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885 ..	..	..	..	..	..	24-6-94
123	..	Akta 26/63 ..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A566 ..	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885 ..	..	..	..	..	..	24-6-94

[Senarai Pindaan Perkara]

Perkara	Kuasa meminda							Tarikh berkuatkuasa
124	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A566	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
125	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	31-5-60
		Akta 14/62	..	..	..	..	..	21-6-62
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	19-9-66
		Akta A31	..	..	..	..	..	19-9-66
		Akta A566	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
125A	..	Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A566	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
126	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A566	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
127	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A566	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
128	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A566	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
129	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
130	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A566	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
131	..	Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A566	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
131A	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A566	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
132	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	31-8-57
								31-5-60

[Senarai Pindaan Perkara]

Perkara	Kuasa meminda						Tarikh berkuatkuasa
		Akta 14/62	..	..	..	..	21-6-62
		Akta 26/63	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 31/65	..	..	..	..	1-11-59
							1-5-60
		Akta A193	..	..	..	..	1-1-74
		Akta A354	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A837	..	..	..	..	20-11-92
		Akta A885	..	..	..	..	24-6-94
134	..	Akta A885	..	..	..	..	24-6-94
135	..	Akta 10/60	..	..	..	..	31-5-60
		Akta 26/63	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 27/68	..	..	..	..	9-9-68
		Akta A31	..	..	..	..	24-3-71
		Akta A193	..	..	..	..	1-1-74
		Akta A354	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A442	..	..	..	..	31-8-57
137	..	Akta 10/60	..	..	..	..	31-5-60
		Akta 26/63	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A31	..	..	..	..	24-3-71
138	..	Akta 10/60	..	..	..	..	31-5-60
		Akta 26/63	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A566	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885	..	..	..	..	24-6-94
139	..	Akta 10/60	..	..	..	..	31-5-60
		Akta 25/63	..	..	..	..	29-8-63
		Akta 26/63	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	19-9-66
		Akta 27/68	..	..	..	..	9-9-68
		Akta A514	..	..	..	..	15-5-81
		Akta A767	..	..	..	..	11-5-90
		P.U. (A) 149/90	..	..	..	..	14-6-90
		Akta A885	..	..	..	..	24-6-94
140	..	Akta 10/60	..	..	..	..	1-4-61
		Akta 26/63	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A585	..	..	..	..	14-4-84
141	..	Akta 10/60	..	..	..	..	31-5-60
		Akta A514	..	..	..	..	15-5-81

[Senarai Pindaan Perkara]

Perkara	Kuasa meminda							Tarikh berkuatkuasa
141A	..	Akta A193	..	..	..	..	..	1-1-74
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A442	..	..	..	..	..	31-12-78
		Akta A767	..	..	..	..	..	11-5-90
		P.U. (A) 150/90	..	..	..	..	..	14-6-90
142	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	1-4-61
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A514	..	..	..	..	..	15-5-81
		Akta A566	..	..	..	..	..	16-12-83
		Akta A704	..	..	..	..	..	10-6-88
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
143	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A514	..	..	..	..	..	15-5-81
		Akta A566	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
144	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	31-5-60
		Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	19-9-66
		Akta A31	..	..	..	..	..	24-3-71
		Akta A193	..	..	..	..	..	1-1-74
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
145	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A566	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A704	..	..	..	..	..	10-6-88
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
146A	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 31/65	..	..	..	..	..	1-7-65
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	19-9-66
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
146B	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A514	..	..	..	..	..	15-5-81
146C	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
								19-9-66

[Senarai Pindaan Perkara]

Perkara				Kuasa meminda				Tarikh berkuatkuasa
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A514	..	..	..	..	..	15-5-81
146D	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A514	..	..	..	..	..	27-8-76
148	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	31-5-60
								1-4-61
		Akta 14/62	..	..	..	..	..	21-6-62
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	19-9-66
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
149	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	31-5-60
		Akta A442	..	..	..	..	..	31-12-78
		Akta A514	..	..	..	..	..	15-5-81
150	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	31-5-60
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 68/66	..	..	..	..	..	20-9-66
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A514	..	..	..	..	..	15-5-81
								(s. 15)
								27-8-76
								(s. 19)
		Akta A566	..	..	..	..	..	16-12-83
		Akta A584	..	..	..	..	..	20-1-84
151	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	31-5-60
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A566	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A767	..	..	..	..	..	11-5-90
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
152	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A30	..	..	..	..	..	10-3-71
		Akta A566	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
153	..	Akta A30	..	..	..	..	..	10-3-71
		Akta A514	..	..	..	..	..	27-8-76
154	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	8-8-60

[Senarai Pindaan Perkara]

Perkara	Kuasa meminda							Tarikh berkuatkuasa
155	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	1-10-62
158	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A704	..	..	..	..	..	10-6-88
159	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	31-8-57
		Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A30	..	..	..	..	..	10-3-71
		Akta A31	..	..	..	..	..	24-3-71
159A	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	19-9-66
		Akta A31	..	..	..	..	..	24-3-71
160	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	15-7-62
								1-10-62
		Akta 25/63	..	..	..	..	..	16-9-63
								31-8-57
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	29-8-63
		Akta 19/64	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 31/65	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	1-7-65
		Akta A31	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A354	..	..	..	..	..	24-3-71
		Akta A566	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A885	..	..	..	..	..	1-1-85
								24-6-94
161	..	Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A514	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A566	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
161A	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A30	..	..	..	..	..	10-3-71
		Akta A514	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A585	..	..	..	..	..	16-4-84
161B	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A514	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A566	..	..	..	..	..	1-1-85
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94

[Senarai Pindaan Perkara]

Perkara	Kuasa meminda							Tarikh berkuatkuasa
161C	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
161D	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
161E	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A514	..	..	..	..	..	27-8-76
		Akta A885	..	..	..	..	..	24-6-94
161F	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
161G	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
161H	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
162	..	Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
		Akta A31	..	..	..	..	..	24-3-71
163	..	Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
164	..	Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
165	..	Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
166	..	Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
167	..	Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
168	..	Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
169	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A514	..	..	..	..	..	27-8-76
170	..	Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
171	..	Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
172	..	Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
173	..	Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63

[Senarai Pindaan Perkara]

Perkara		Kuasa meminda							Tarikh berkuatkuasa
174	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	..	31-5-60
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	..	16-9-63
181	..	Akta A848	..	..	..	..	..	..	30-3-93
182	..	Akta A848	..	..	..	..	..	..	30-3-93
		Akta A885	..	..	..	..	..	..	24-6-94
183	..	Akta A848	..	..	..	..	..	..	30-3-93
Jadual Pertama	..	Akta 14/62	..	..	..	..	..	..	1-10-62
Jadual Kedua	..	Akta 10/60	..	..	..	..	..	..	1-12-60
		Akta 14/62	..	..	..	..	..	..	1-12-60
		Akta 26/63	..	..	..	..	..	..	1-10-62
		Akta 59/66	..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta 160	..	..	..	..	..	..	9-8-65
		Akta A514	..	..	..	..	..	..	29-8-75
									27-8-76
Jadual Ketiga	..	Akta 25/63	..	..	..	..	..	..	29-8-63
		Akta A31	..	..	..	..	..	..	24-31-71
		Akta A354	..	..	..	..	..	..	27-8-76
Jadual Keempat	..	Akta 29/63	..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A354	..	..	..	..	..	..	27-8-76
Jadual Kelima	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A31	..	..	..	..	..	..	24-3-71
		Akta A354	..	..	..	..	..	..	27-8-76
Jadual Keenam	..	Akta 26/63	..	..	..	..	..	..	16-9-63
		Akta A885	..	..	..	..	..	..	24-6-94
Jadual Ketujuh	..	Akta 25/63	..	..	..	..	..	..	29-8-63
		Akta 31/65	..	..	..	..	..	..	1-7-65
		Akta A354	..	..	..	..	..	..	27-8-76

[Senarai Pindaan Perkara]

Perkara	Kuasa meminda							Tarikh berkuatkuasa
Jadual Kelapan ..	Akta 14/62 ..	..	..	..	..	..	..	21-6-62
	Akta 26/63 ..	..	..	..	..	..	..	16-9-63
	Akta 19/64 ..	..	..	..	..	..	..	30-7-64
	Akta 31/65 ..	..	..	..	..	..	..	1-7-65
	Akta 59/66 ..	..	..	..	..	..	..	9-8-65
								19-9-66
	Akta 27/68 ..	..	..	..	..	..	..	9-9-68
	Akta A1 ..	..	..	..	..	..	..	18-11-68
	Darurat							
	Ord. 3/69 ..	..	..	..	..	..	..	15-5-69
	Akta A31 ..	..	..	..	..	..	..	24-3-71
	Akta A193 ..	..	..	..	..	..	..	5-5-73
	Akta 160 ..	..	..	..	..	..	..	29-8-75
	Akta A354 ..	..	..	..	..	..	..	27-8-76
	Akta A514 ..	..	..	..	..	..	..	15-5-81
	Akta A566 ..	..	..	..	..	..	..	16-12-83
	Akta A584 ..	..	..	..	..	..	..	16-12-83
								20-1-84
	Akta A585 ..	..	..	..	..	..	..	14-4-84
	Akta A767 ..	..	..	..	..	..	..	11-5-90
	Akta A848 ..	..	..	..	..	..	..	30-3-93
	Akta A849 ..	..	..	..	..	..	..	16-7-93
	Akta A857 ..	..	..	..	..	..	..	20-8-93
	Akta A885 ..	..	..	..	..	..	..	24-6-94
	Akta A919 ..	..	..	..	..	..	..	21-7-95
Jadual Kesembilan ..	Akta 25/63 ..	..	..	..	..	..	..	29-8-63
	Akta 26/63 ..	..	..	..	..	..	..	16-9-63
	Akta 31/65 ..	..	..	..	..	..	..	1-7-65
	Akta 59/66 ..	..	..	..	..	..	..	9-8-65
	Akta A206 ..	..	..	..	..	..	..	1-2-74
	Akta A354 ..	..	..	..	..	..	..	27-8-76
	Akta A514 ..	..	..	..	..	..	..	15-5-81
	Akta A566 ..	..	..	..	..	..	..	1-2-74
	Akta A585 ..	..	..	..	..	..	..	16-4-84
	Akta A704 ..	..	..	..	..	..	..	10-6-88
	Akta A885 ..	..	..	..	..	..	..	24-6-94
Jadual Kesepuluh ..	Akta 14/62 ..	..	..	..	..	..	..	21-6-62
	Akta 25/63 ..	..	..	..	..	..	..	1-1-58
								29-8-63
	Akta 26/63 ..	..	..	..	..	..	..	16-9-63
	Akta 59/66 ..	..	..	..	..	..	..	1-1-63

[Senarai Pindaan Perkara]

Perkara	Kuasa meminda						Tarikh berkuatkuasa
	Akta A392	..	..	..	..	..	1-1-76
	Akta A354	..	..	..	..	..	27-8-76
	Akta A514	..	..	..	..	..	15-5-81
	Akta 503	..	..	..	..	..	1-1-92
Jadual							
Kesebelas	Akta 14/62	..	..	..	..	..	31-8-57
	Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
	Akta 31/65	..	..	..	..	..	16-9-63
	Akta A857	..	..	..	..	..	20-8-93
Jadual							
Kedua belas	Akta 25/63	..	..	..	..	..	29-8-63
Jadual							
Ketigabelas	Akta 14/62	..	..	..	..	..	21-6-62
	Akta 26/63	..	..	..	..	..	16-9-63
	Akta I	..	..	..	..	..	1-1-69
	Akta A206	..	..	..	..	..	23-8-73
	Akta A585	..	..	..	..	..	16-4-84

**SENARAI PINDAAN PERLEMBAGAAN PERSEKUTUAN
(1957 – 1996)**

- Ordinan Perlembagaan (Pindaan Sementara) 1958 (Ord. 42/1958)
- Akta Perlembagaan (Pindaan), 1960 (Akta 10/1960)
- Akta Perlembagaan (Pindaan), 1962 (Akta 14/1962)
- Akta Perlembagaan (Pindaan), 1963 (Akta 25/1963)
- Akta Malaysia (Akta 26/1963)
- Akta Perlembagaan (Pindaan), 1964 (Akta 19/1964)
- Akta Malaysia dan Perlembagaan (Pindaan), 1965 (Akta 31/1965)
- Akta Malaysia dan Perlembagaan (Pindaan Singapura), 1965 (Akta 53/1965)
- Akta Perlembagaan (Pindaan), 1966 (Akta 59/1966)
- Akta Darurat (Perlembagaan Persekutuan dan Perlembagaan Sarawak) Akta, 1966 (Akta 68/1966)
- Akta Perlembagaan (Pindaan), 1968 (Akta 27/1968)
- Akta Perlembagaan (Pindaan), 1969 (Akta A1)
- Resolusi selaras dengan Perkara 122A (1) (P.U. (B) 83/1969)
- Ordinan Darurat (Kuasa-Kuasa Perlu), 1969 (Ord. 1/1969)
- Ordinan Darurat (Kuasa-Kuasa Perlu) No. 3, 1969 (Ord. 3/1969)
- Ordinan Darurat (Kuasa-Kuasa Perlu) No. 32, 1970 (Ord. 32/1970)
- Akta Perlembagaan (Pindaan) 1971 (Akta A30)
- Akta Perlembagaan (Pindaan) (No. 2) 1971 (Akta A31)
- Akta Perlembagaan (Pindaan), 1973 (Akta A193)
- Akta Perlembagaan (Pindaan) (No. 2), 1973 (Akta A206)
- Akta Mata Wang (Ringgit) Malaysia, 1975 (Akta 160)
- Akta Perlembagaan (Pindaan) (No. 2), 1976 (Akta A335)
- Akta Perlembagaan (Pindaan), 1976 (Akta A354)
- Akta Pemberian Mengikut Bilangan Orang, 1977, (Akta A392)
- Akta Perlembagaan (Pindaan), 1978 (Akta A442)
- Akta Perlembagaan (Pindaan) 1981 (Akta A514)
- Akta Perlembagaan (Pindaan), 1983 (Akta A566)
- Akta Perlembagaan (Pindaan), 1984 (Akta A584)

[Senarai Pindaan]

Akta Perlembagaan (Pindaan) (No. 2), 1984 (Akta A585)

Akta Perlembagaan (Pindaan), 1985 (Akta A631)

Akta Perlembagaan (Pindaan), 1988 (Akta A704)

Akta Perlembagaan Persekutuan (Pindaan), 1990 (Akta A767)

Perintah Keanggotaan Suruhanjaya Perkhidmatan Awam, 1990 (P.U. (A) 149/1990)

Perintah Keanggotaan Suruhanjaya Perkhidmatan Pendidikan, 1990 (P.U. (A) 150/1990)

Akta Perlembagaan (Pindaan) 1992 (Akta A837)

Akta Pemberian Mengikut Bilangan Orang, 1993 (Akta 503)

Akta Perlembagaan (Pindaan) 1993 (Akta A848)

Akta Perlembagaan (Pindaan) (No. 2) 1993 (Akta A849)

Akta Perlembagaan (Pindaan) (No. 3) 1993 (Akta A857)

Akta Perlembagaan (Pindaan) 1994 (Akta A885)

Akta Perlembagaan (Pindaan) 1995 (Akta A919)

Akta Perlembagaan (Pindaan) 1966 (Akta A945)

INDEKS

A

Acara Kewangan IX-I-7 (f)

Majlis Kewangan Negara diperundingkan 108 (4) (f)

Adat Istiadat 76 (2), 150 (6A)

Agama

pindaan kepada Perlembagaan menyentuh 161E (2)

pembezaan atas sebab 8 (2), (5), 12 (1), (2)

bantuan kewangan kepada institusi Islam, dsb. 12 (2), 161C

kebebasan 3 (1), (4), 11 (1), (5), 12 (3), (4), 161E (2)

seseorang yang berumur kurang daripada lapan belas tahun 12 (4)

dari Persekutuan 3 (1)

bayaran cukai yang diperuntukkan bagi maksud-maksud agama orang lain 11

pengembangan iktikad dan kepercayaan antara orang-orang yang menganuti agama Islam 11 (4), (5)

hak kumpulan agama 11 (3), (5), 12 (2)

Agama Islam

Menentukan hukum bagi maksud undang-undang persekutuan IX-I-4 (k)

menyerahkan kepada Negeri 110, X-III-13

liputan kepada Persekutuan darihal perbuatan, amalan dan upacara agama 3 (2), 38 (2) (b), 6 (d)

bantuan kewangan kepada, institusi-institusi dan institusi agama 12 (2)

undang-undang IX-I-4, IX-II-1

penyelenggaraan dan penubuhan institusi 12 (2)

mengampun berhubung dengan kesalahan 42 (10)

bayaran daripada 97 (3)

Air IX-II-6

Akaun dan Acara Perakaunan 108 (4) (f), audit 67 (1) (g), 106, 112A

Akhbar IX-I-21

Akhbar Malaysia, peruntukan-peruntukan tertentu dianggap dimasukkan dalam Perlembagaan 159A

Akuan Berkanun IX-I-4 (e)

Amanah IX-I-4

Khairat IX-1-15 (c), IX-III A-15

untuk menempatkan orang-orang Melayu dan lain-lain 39 (5) kemajuan dan perumahan IX-I-24, IX-II-4 wang yang diterima oleh sebab 99

Amanah Perumahan dan Kemajuan Persekutuan IX-I-24

Anggaran 99-101, 103 (2)

Angkatan Tentera IX-I-2 (a)-(d)

Angkatan Tentera Pelawat IX-I-2

Angkatan Tentera Persekutuan 41, 132 (1) (a), 137

Angkatan Tentera yang bertugas atau menjalankan gerakan bersama dengan angkatan tentera Persekutuan IX-1-2 (b)

Aset Persekutuan dan Negeri 99 (4), 166

Audit dan Akaun 67 (1) (g), 106, 108 (4), (f), 112A

[Indeks]

B

- Badan perundangan, definisi* 160 (2)
- Badan Perundangan Negeri VIII-3 ke 11 dan 21*
definisi 160 (2)
perluasan nyawa 150 (5)
kelakuan Hakim, perbincangan dalam 127
keistimewaan 10 (2), (a), 72.
- Bahasa* 152, 161, 161E
- Bahasa Inggeris, penggunaan* 153, 161
- Bahasa Kebangsaan* 152, 161, 161E (2) (d)
- Banci IX-I-12 (a)*
- Bantuan Teknik kepada Negeri* 94 (1)
- Barang purba IX-11-2 (f)*
- Barang-barang*
Pencemuhan IX-I-8 (a), IX-III-A-11
membawa IX-I-10 (e), IX-III-A-12
pengeluaran, pembekalan dan pembahagian IX-I-8
mutu IX-I-8 (g)
- Barang-barang Makanan, pencemuhan IX-I-8 (a), IX-III-A-11*
- Barang-barang yang Dikilang, mutunya IX-I-8*
- Baunti atas pengeluaran di Persekutuan atau atas eksport dari Persekutuan IX-1-8 (c)*
- Bayaran*
menyerahkan kepada Negeri-negeri 108 (4) (b), 110, 112C, 112D
dikutip dalam mahkamah X-III-5
bagi perkhidmatan yang diberikan bukan "cukai" 160 (2)
mengenai mana-mana daripada perkara dalam senarai Persekutuan atau Negeri IX-1-7 (f) dan (l)
acara bagi Rang Undang-undang berhubung dengan 67 (1) (f)
- Bekalan Air IX-II-6*
bukan kesemuanya terletak dalam satu Negeri IX-I-11
- Benda-benda mudah terbakar IX-I-8*
- Benda IX-I-4 (g)*
- Berbalas-balas layanan dengan negeri-negeri Komanwel darihal hak-hak dan keistimewaan warganegara-warganegara* 155, 160
- Berkenaan dengan Harta bagi Tujuan-tujuan Persekutuan* 69 (1)
- Biasiswa IX-III-2*
kuota untuk orang Melayu dan bumiputra Negeri-negeri Sabah dan Sarawak 153
- Bidang kuasa di luar wilayah IX-I-1 (g)*
- Bidang kuasa di negara asing IX-I-1 (g)*
- Bintang X-III-3 dan 4*
- Bintang-bintang Kehormatan IX-I-4 (g)*
- Bona Vacantia IX-1-4 (e)*
- Buangan negeri* 9 (1), 149
- Budak-budak pesalah IX-I-3*
- Bukti mengenai Undang-undang Negeri dan Perkara-perkara yang dilakukan di bawahnya IX-II-9*

B—(Samb.)

Bumiputera Sabah dan Sarawak

- definisi 161A (6), (7)
- tanah, pemberian milik kepada dan perizaban bagi 161A
- mahkamah bumiputera IX-IIA-13
 - hak-hak Peguam Negara di hadapan 145 (3), (4)
 - bahasa dalam 161 (1), (5)
- undang-undang dan adat istiadat bumiputera IX-IIA-13
- kuasa Parlimen untuk dijadikan undang-undang atas 76 (2), 150 (6A)
- kedudukan istimewa 161A, 161E (2) (d)

C

Caj Hutang 98, 160

Cek IX-I-7 (k)

Cukai IV-I-7 (h)

- diuntukkan bagi maksud-maksud agama yang lain 11 (2)
- menyerahkan kepada Negeri-negeri 108 (4) (b), 110, 112C, X-III ke V
- definisi 160 (2)
- dalam kawasan-kawasan pembangunan negara 92 (8)
- cukai jualan Negeri 95B (3)
- dibenarkan oleh undang-undang 96

Cukai Jualan, Negeri 95B

D

Dadah IX-I-14 (d)

Dadah Berbahaya IX-I-14

Dana Disatukan 97

- perbelanjaan yang dipertanggungkan kepada Kumpulan wang Persekutuan 55, 58, 98, 99 (2), 105 (4), 109 (4), 110 (5), 112C (2), 114 (5), 125 (6), 143 (2), 146C (2)
- perbelanjaan yang dipertanggungkan kepada Kumpulan wang Negeri VIII 13
- pemberian bagi pembangunan negara daripada 93 (8) (b)
- hasil dan wang dibayar masuk ke dalam Kumpulan wang 98, 110 (5), 112C (2)
- perbelanjaan yang akan dibayar daripada tetapi tidak dipertanggungkan kepada Kumpulan wang 100, 101
- pengeluaran daripada 104

Dasar Negara 38 (2), (3), 91 (5), 95A (5), 95E

Denda dan Rampasan dalam Mahkamah X-III-12

Dikembalikan 166 (8) IX-II-2 (f)

Ditahan dengan Menyalahi Undang-undang 5

Duti Eksais atas Hasil Petroleum X-V-1

- Duti Eksport atas Galian peruntukan kepada Negeri-negeri* 100 (3), (3A), 112C (3)
- dipertanggungkan kepada Dana Disatukan 110 (5)
- perbezaan 108 (4)

[Indeks]

D—(Samb.)

Duti Ekspot atas Kayu X-V-2
Duti Hiburan, hasil daripada X-III-4
Duti import atas Hasilan Petroleum X-V-1

E

Eksport IX-I-8 (b), (g) dan (i)
Ekstradisi IX-I-1 (e)
Ekuiti IX-I-4

F

Feri IX-I-10 (a), IX-II-6 (b)
Filem, wayang gambar IX-I-23
Fitnah 10.(2) (a)

G

Gaji, pengubahan oleh Negeri-negeri 122
Ganjaran 98 (1) (a), 147, IX-I-6 (d)
Gas dan Kerja-kerja Gas IX-I-11 (c)
Gila IX-I-14 (b), IX-IIIA-18
Guaman, Keupayaan Persekutuan 69 (2)
Guru-guru, pendaftaran, dsb. IX-I-13

H

Habeas Corpus 5, 149
Hak Persaraan adalah "Hak-hak Pencen" 160 (2)
Hak-hak Persekutuan, Negeri dan Negeri-negeri Selat, 167
Hakcipta IX-I-8 (e)
Hakim dan Pegawai yang Mengetuai Mahkamah, saraan dan keistimewaan 125, IX-I-4 (c)
 wang bagi menunaikan hukuman terhadap Persekutuan 98 (1) (c) penguatkuasaan berbalas-balas IX-I-4 (e)
Hakisan Tanah, pemulihan tanah dipengaruhi oleh IX-III-9
Hari-hari Kelepasan IX-I-18, IX-II-8
Harta
 mengambil atau melucutkan 13
 keupayaan Persekutuan darihal 69 (1)
 harta musuh IX-I-2 (e)
 bayaran kadar tempatan oleh pihak berkuasa Persekutuan, Negeri atau awam 156
 hasil daripada sewa atas harta Negeri X-III-9
 hak kumpulan agama untuk mempunyai 11 (3) (c)

D—(Samb.)

- pewarisan harta persekutuan, Negeri dan Negeri-negeri Selat pada Hari Merdeka 166, 167
Harta Awam selain daripada Tanah, membeli, menjaga dan melepaskan IX-I-7
Harta dan Taraf Perempuan Bersuami IX-I-4
Harta Karun IX-II-2 (f), X-III-14
Harta Musuh IX-I-2 (e)
Harta selain daripada Tanah IX-I-4 (e) dan 7 (f)
Hasil
 anggaran tahunan 99
 diserahkan kepada Negeri-negeri 110, 112C, 112D (5), X-III & V
 kehilangan kepada Negeri-negeri atas perizaban tanah bagi maksud-maksud pembangunan negara 92
 bayaran ke dalam Dana Disatukan 97
Hasil Pihak Berkuasa Tempatan, X-III-7
Hutang 160 (2)
Hutang Awam Negeri IX-II-7 (e)

I

- Ibu kota Persekutuan* 154
 kerajaan tempatan dalam IX-I-6 (e)
 perbadanan perbandaran IX-I-8 (e)
 kadar dalam IX-I-7 (h)
 perancangan bandar dalam IX-I-6 (e), IX-III-5
 bekalan air kepada IX-I-6 (e)
Ikrar 160 (4)
Imigresen 38
Import IX-I-8 (b) dan (j)
Insurans IX-I-2 (e), 8 (d) dan 15 (b)
Insurans Bahaya Perang IX-I-2
Insurans Kesihatan IX-I-15 (b)
Insurans Pengangguran IX-I-15
Islam
 Ketua agama 3, 34 (1)
 pengembangan iktikad dan kepercayaan 11
 agama Persekutuan 3 (1), (4)
 Yang di-Pertuan Agong, Ketua Agama dalam Negerinya 34 (1), Wilayah Persekutuan 3 (5)
 melapangkan 76 (4), 80 (3), 95D

J

- Jadual Kesepuluh, Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu 1948*
Jalan IX-I-10 (d), IX-II-6 (b)

[Indeks]

J—(Samb.)

pemberian bagi jalan Negeri 109 (1) (b), X-II
Jambatan IX-1-10 (a), IX-11-6 (b)
Jawatankuasa Kehakiman Majlis Privy, rujukan rayuan 131
Jemaah Menteri (termasuk *Timbalan-timbalan Menteri*) 43, 43A, 61 (4), 178 menjalankan kuasa pemerintah oleh 39, 40
keanggotaan jawatankuasa dan penyertaan dalam perjalanan Parlimen 61
Menteri dan Timbalan Menteri "anggota pentadbiran" 160
sumpah 43 (b), 43A (3), 159 (4)
Jentera dan Dandang IX-I-8 (k)
Jentera Kerajaan IX-III A-10

K

Kadar-kadar Air X-III-8
Kadar dan Penilaian Tanah 76 (4), 80 (3), 95D
Kadar Pihak Berkuasa Tempatan, bayaran oleh pihak berkuasa awam Negeri atau Persekutuan 156
Kawalan Barang-barang Makanan IX-I-8 (a)
Kawalan kredit IX-1-7 (1)
Kawalan Harga IX-1-8 (a)
Kawasan-kawasan Larangan IX-I-2 (c)
Keabdian 6 (1)
Kemampuan dan Peperangan IX-I-2 (e)
Kebajikan Masyarakat 94 (2), 161C
Kebankrapan IX-1-4 (e)
Kebebasan Asasi
 tangkap 5 (3)-(5), 149
 perhimpunan 4 (2) (b), 10 (1) (b), (2) (b), 149
 menubuh persatuan 4 (2) (b), 10, 149
 buangan negeri dan penahanan masuk ke Persekutuan 9 (1), 149
 perkhidmatan kerahan 6 (2)
 pembezaan dilarang 8 (2)-(4), 12, 126
 pelajaran 12
 Orang negara musuh, tangkap 5 (5)
 sama rata dan perlindungan yang sama rata 8 (1)
 kerja paksa 6
 pengenaan sekatan-sekatan 9 (3), 10 (2), (3)
 bahasa 152 (1)
 nyawa dan kebebasan 5 (1), 149
 bergerak 4, 9 (2), (3), 149
 hak-hak harta 13
 hukuman bagi kesalahan 7
 bermastautin 4 (2) (a), 9 (2), (3) 149, IX-I-3 (c)
 abdi, larangan 6 (1)

K—(Samb.)

- bercakap dan mengeluarkan fikiran 4 (2) (b), 10 (1) (a), (2), 149
ditahan dengan menyalahi undang-undang 5 (2), 149
- Keluaran-keluaran Modal IX-I-7 (m)*
- Kemastautinan di Sabah dan Sarawak* 161E (4)
- Kemasukan (Pindah) dalam Persekutuan* 9
- Kementerian-kementerian, penubuhan bagi perkara-perkara tertentu dalam senarai Negeri*
94 (3)
- Ketua Audit Negara* 105, 139 (1), 160 (2), 175
kewajipan dan kuasa 106, 112A (3)
laporan-laporan 107, 112A
- Kerajaan Negeri*
"Pihak Berkuasa Awam" 160
berunding dengan Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan 95A
- Kerajaan Persekutuan*
kontrak oleh 69 (1)
boleh memeriksa kegiatan-kegiatan Negeri 95
bayaran kadar tempatan oleh 156
pihak berkuasa awam 160 (2)
kuasa-kuasa mengenai rakyat negeri 93, 94, 95E
berunding dengan Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan 95A (5)-(7)
- Kerajaan Tempatan* 76 (4), 80 (3), IX-II-4
kuasa-kuasa persekutuan mengenai 94 (3)
dalam ibu kota persekutuan IX-I-6 (e)
Majlis Negara bagi 95A, 95E
Parlimen boleh membuat undang-undang mengenai 76 (4), 80 (3) 95D
- Kereta-kereta, peraturan mengenai berat dan laju atas jalan, jambatan dan feri Negeri*
IX-II-6
- Kerja* 6 (2)
- Kerja Paksa* 6 (2), (3)
- Kerosakan Perang IX-I-2*
- Kesatuan Sekerja IX-I-15*
keanggotaan suruhanjaya perkhidmatan oleh ahli-ahli 142
- Kesalahan-kesalahan*
oleh orang Islam IX-II-1
hukuman atau 7 (1)
- Keselamatan dalam Negeri* 149, 150, IX-I-3
- Kesihatan IX-I-14, IX-III-7, IX-III-18*
- Ketenteraman* 10 (2), 11 (5), 149
- Ketenteraman Awam IX-I-3 (a)*
- Keterangan, undang-undang IX-I-4 (e)*
- Kewajipan Persekutuan, Negeri-negeri dan Negeri-negeri Selat, penyerahan selepas Merdeka* 167
- Kewangan IX-I-7*
- Kontrak* 69 (1), IX-I-4 (e) dan 6 (f)

[Indeks]

K—(Samb.)

- Konvensyen dengan Negeri-negeri lain* 76 (1) (a), (2), 169
- Kuala Lumpur ialah ibu kota persekutuan* 154 (1)
- Kuarantin IX-I-1*
- Kuasa Air IX-I-11 (b), IX-III A-13*
- Kuasa Kehakiman Persekutuan* 121
- Kuasa Pemerintah Negeri*
perkiraan-perkiraan bagi pelaksanaan tugas oleh Persekutuan 80 (5)
meliputi 80 (1), (4), 81, 95C, 150
sekiranya darurat 150 (4)
- Kuasa Pemerintah Persekutuan* 39
perkiraan-perkiraan bagi pelaksanaan tugas oleh Negeri-negeri 80 (5), (6), 81
meliputi 80 (1)-(3), 93-95, 95E
sekiranya darurat 150 (4)
- Kuasa Perundangan Persekutuan* 44
- Kuasa-kuasa Persekutuan Mengenai Rakyat Negeri*
siasatan, tinjauan dan perangkaan 93
pemeriksaan kegiatan-kegiatan Negeri 95
perundangan 76, 80 (3), 95D
penyelidikan, percubaan, nasihat, bantuan teknik, pendidikan, penyertaan,
pertunjukan 94, 95E
- Kuasa-kuasa Perundangan*
pembahagian antara Dewan Parlimen dan Dewan Negeri 74, 76, 76A, 95C
liputan (Wilayah) 73
baki 77, 150
- Kumpulan wang Luar jangka* 103, 109 (5)
- Kuturayau IX-III-6*

L

- Lalulintas jalan Darat, Sungai dan Udara lain daripada di sungai-sungai di luar kawasan pelabuhan yang kesemuanya terletak dalam satu Negeri IX-I-10 (d), IX-II A-15*
tanah adat di Melaka dan Negeri Sembilan 90
di Sabah di Sarawak 95D
tanah 76 (4), 80 (3)
lain daripada tanah IX-I-4 (e)
- Lambang Kebangsawanan IX-I-4 (g)*
- Lambang Penasihat, Tahanan pencegahan* 151
- Lepas tanggungan IX-I-4 (i), IX-II-11*
- Lesen*
untuk mencari galian IX-II-2 (e)
perizaban kuota 153, 161A
- Lombong, Perlombongan, Galian dan Bijih Galian IX-I-8 (j), IX-II-2 (c)*
duti eksport atas galian, peruntukan kepada Negeri-negeri 110 (3), (3A)

L—(Samb.)

pajakan dan perakaunan 76 (4), 80 (3), 95D
 Majlis Kewangan Negara dirundingkan 108 (4) (g)
 dasar negara penggunaan tanah 91 (5), 95E
 pemuliharaan tanah lombong IX-III-9
 hasil daripada X-III-2
 royalti atas 110 (3B), 112C (4)
Loteri IX-I-4 (1)

M

Mahkamah

rayuan 87 (4), 121 (2) (a), 128 (3), 131
 hak-hak Peguam Negara dalam 145 (3), (4)
 perakuan Peguam Negara darihal hak, tanggungan atau kewajipan Persekutuan/
 Negeri mengikat 167 (6)
 perlembagaan dan pertubuhan 121-122A, 161 (2)
 penghinaan terhadap mahkamah 10 (2) (a), 126
 mahkamah adalah "pihak berkuasa awam" 160 (2)
 bayaran X-III-5
 denda-denda dan rampasan-rampasan X-III-12
 hakim dan pegawai yang mengetuai, saraan dan keistimewaan 125, IX-I-4 (c)
 bidang kuasa dan kuasa 4 (4), 5 (2), 118, 118A, 121, 126, 128, 130, 161B (2)
 bahasa dalam 152 (4), (5), 161
 orang yang berhak untuk menjalankan amalan 161B, IX-I-4 (d), IX-IIA-13
 perjalanan dalam Dewan Negeri, kuasa-kuasa mahkamah 72
 perjalanan dalam Parlimen, kuasa-kuasa mahkamah 63
Mahkamah (Ketua Hakim Negara dan Hakim-hakim Besar)
 perlantikan 122-122B, 125 (10)
 kelakuan perbincangan di Parlimen atau Dewan Negeri 127
 "hakim" adalah seorang "anggota *ex officio*" 148 (2)
 pesuruhjaya kehakiman 122A (3), (5)
 bilangan orang hakim 122, 122A
 sumpah jawatan dan taat setia oleh 124
 jawatan hakim adalah "jawatan berpendapatan" 160 kuasa-kuasa 125A
 kalayakan bagi perlantikan 123
 tempoh memegang jawatan dan saraan 125
 pertukaran 122C
 kekosongan dalam jawatan Ketua Hakim Negara atau Hakim Besar 131A
Mahkamah Syariah IX-I-4, IX-II-1
 kuasa-kuasa Peguam Negara 145 (3)
Mahkamah tentera 42 (1), (2), (4) (a), 145 (3)
Majikan dan Pekerja IX-I-4 (e)
Majlis Angkatan Tentera 137
Majlis Kewangan Negara 108, 112D (7)

[Indeks]

M—(Samb.)

- perkara-perkara berkenaan mana Kerajaan Persekutuan harus berunding dengan
majlis 92 (1), 108 (4), (5), 109
- Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri VIII-2 dan 20 definisi* 160 (2)
- anggota adalah "anggota pentadbiran" 160 (2)
- Raja dan Yang di-Pertua, Yang di-Pertua Negeri hendaklah bertindak mengikut
nasihat 38 (3), VIII-1
- Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan* 95A, 95E
- Majlis Raja-Raja* 38, 40 (2)
- Majlis Tanah Negara* 91, 95E
- rundingan oleh Kerajaan Persekutuan dan Negeri 91 (6), 92 (1)
- Maksud-maksud Negara, perkhidmatan kerahan bagi* 6 (2)
- Malaysia adalah nama Persekutuan* 4 (1)
- Matawang IX-I-7 (a)*
- Membawa Penumpang dan Barang IX-I-10 (e), IX-III A-12, X-V-5*
- Memberi Pinjaman Wang IX-I-7*
- Meminjam*
- oleh Persekutuan 111 (1)
- oleh Negeri 111 (2), 112 (B)
- perundingan dengan Majlis Kewangan Negara 108 (4) (c)
- definisi 160 (2)
- Menangkap ikan dan perikanan IX-II-12, IX-III A-12*
- Mengadakan kesalahan-kesalahan IX-I-4*
- Mengadakan rumah IX-I-15 (a) dan 24, IX-II-4 (c)*
- Mengambil atau Menggunakan Harta-harta dengan Paksa dengan tiada Pampasan yang
mencukupi* 13 (2)
- Mengeluarkan Fikiran, bebas* 4 (2) (b), 10 (1) (a), 2 (a), 149
- Mohor Besar Persekutuan* 36, 66 (4)
- Mudarat Awam dalam Kawasan-kawasan Pihak Berkuasa Tempatan IX-II-4 (b)*
- Mutu Barang-barang yang Dikilang dan Dieksportkan IX-I-8 (g)*

N

- Nyawa, pengambilan* 5 (1), 149
- Negeri-negeri*
- mengubah sempadan-sempadan 2 (b), 38 (6)
- kuasa-kuasa meminjam 111 (2)
- mematuhi arahan-arahan Kerajaan Persekutuan 93
- definisi 159 (6), 160 (2), (5)
- mewakulkan tugas-tugas suatu Negeri kepada suatu Negeri lain 157
- pertikaian di antara Negeri-negeri atau dengan Persekutuan 128
- perjawatan, perubahan 112
- pemeriksaan kegiatan-kegiatan Negeri dan jabatan-jabatan oleh Kerajaan
Persekutuan 95
- undang-undang bagi mengadakan persamaan undang-undang dari antara Negeri 76
(1) (b), (3), (4), 95D

N – (*Samb.*)

kewajipan untuk membantu Kerajaan Persekutuan 81, 93
 nasihat profesion oleh Kerajaan Persekutuan 94 (1), 95E
 Kumpulan wang Rizab 109 (6)
 Wilayah-wilayah 1 (3), 160 (5)
 Negeri-negeri Persekutuan 1 (2), 160 (2), (5)

O

Orang Melayu

adat istiadat 76 (2), 150 (6A), IX-II-1
 definisi 89 (6), 160 (2)
 pengetahuan bagi kewarganegaraan 16 (d), 16A (d), 19
 keistimewaan khas 38 (5), 153
 untuk menjadi bahasa kebangsaan 152

Orang Negara Musuh IX-I-2 (e)

Orang-orang asli 8 (5) (c), 160 (2)

Orang-orang Islam (*lihat Islam dan agama Islam*)

P

Pajak Gadai IX-I-7 (j)

Pajakan 76 (4), 80 (3), 90 (1), 95D, IX-II-2 (e)

Pampasan kerana Kehilangan Jawatan 98 (1) (a)

Parlimen (Dewan Negara)

keanggotaan 45, VII
 Yang di-Pertua (dan Timbalan Yang di-Pertua) 56, 58
 kelayakan menjadi ahli 45 (2), 47 (a)
 kekosongan 54 (1)

Parlimen (Dewan Rakyat)

kekosongan sementara 54 (1), (2), 160 (2)
 keanggotaan 46, 161E (2) (e), (3)
 kelayakan menjadi ahli 47 (b)
 Yang di-Pertua (dan Timbalan-Timbalan Yang di-Pertua) 57, 58, 62 (3)

Parlimen (Dewan Rakyat dan Dewan Negara)

tidak hadir dengan tiada kebenaran 52
 ucapan oleh Yang di-Pertuan Agong 60
 perlantikan, pilihanraya, penamaan sebagai ahli 50 (2), (4)
 perlantikan Peguam Negara dan ahli-ahli Jemaah Menteri kepada mana-mana
 jawatankuasa Dewan itu 61
 Setiausaha kepada mana-mana Dewan dan kakitangan 65
 ketidakupayaan ahli-ahli 144 (4), 142 (1)
 hilang kelayakan bagi keanggotaan 48, 50, 53
 membubar 40 (2), (b), 43 (4), 55 (2), (3)
 dua keanggotaan 49, 50 (2)

[Indeks]

P—(Samb.)

- menjalankan kuasa perundangan oleh 44, 66
- pilihanraya umum 55 (4)
- kelakuan Hakim perbincangan dalam 127
- bahasa dalam 152 (2), (3), 161 (1), (2) (a)
- nyawa 55 (3), 150 (5)
- mesyuarat 55 (1)
- ahli tidak mengambil tempat untuk tiga bulan 59 (2)
- sumpah ahli-ahli 59 (1), VI-2
 - oleh Yang di-Pertua yang bukan ahli 57
- keistimewaan 10 (2), (a), 63
- acara dalam 62
- memberhenti 55 (2)
- kelayakan bagi menjadi ahli 47
- saraan ahli-ahli 64
- berhenti daripada menjadi ahli 51
- memanggil 55 (1), (4), 150 (2)
 - kekosongan dalam keanggotaannya dan penyertaan orang yang tidak berhak 62 (2)
 - mengundi 57 (1A), 61 (3), 62 (3)-(5), 63 (2), 89 (i), 159 (3), (4), 161E (1)
- Pasar IX-II-5 (e)*
- Pasar Berkala IX-II-5 (e)*
- Pasaran Barang-barang IX-I-7*
- Pasaran Saham IX-I-7*
- Pasport IX-I-1 (f)*
- Pasukan Askar Melayu, kemasukan berkhidmat dalam 8 (5) (f)*
- Patent IX-I-8 (e)*
- Paun dan Pencerobohan Kerbau Lembu IX-II-5 (d)*
- Peguam Negara 132 (4) (b), 145, 160 (2)*
 - keanggotaan lembaga, dsb. 42 (5), (9), 61 (2) (3), 138 (2) (b)
- Peguambela dan Peguamcara*
 - dilantik sebagai seorang hakim dan pesuruhjaya kehakiman 122A (3), 123 (b)
- Peguamcara IX-I-4*
- Peguamcara Negara 138 (2)*
- Pelayaran (Perkapalan) IX-I-9*
- Pelupusan tanah yang terletak hak pada Persekutuan 86*
- Pembangunan Negara, 92, 95E*
 - pemberian daripada Kumpulan wang Rizab Negeri bagi maksud 109 (6)
 - Majlis Kewangan Negara dirundingkan rancangan-rancangan 108 (4) (e)
- Pembelaan Undang-undang sekiranya ditangkap 5 (3), (5), 149*
- Pemberian IX-II-1, IX-IIA-13, IX-IIIA-10*
- Pemberian kepada Negeri 109, 112C, 112D, X*
 - caj hutang dipotong daripada 98 (2)
 - Majlis Kewangan Negara dirundingkan 108 (4)
 - acara bagi Rang Undang-undang 67 (1) (f)

P—(Samb.)

- Pemberian kepada Persekutuan tanah yang dirizabkan bagi maksud-maksud persekutuan* 85
- Pemberian mengikut Bilangan Orang* 108 (4) (g), 109 (1) (a), (2)
- Pembezaan Kaum* 8 (2), (5), 12 (1), 136
- Pembicaraan Berulang* 7 (2)
- Pembicaraan melibatkan Kerajaan, perakuan Peguam Negara* 167
- Penahanan masuk ke dalam Persekutuan* 9 (1)
- Pencen (termasuk ganjaran dan pampasan bagi kehilangan jawatan)*
 adalah "saraan" 160 (2)
 award, definisi 147 (1), 180 (3)
 memasukkan ke dalam perjawatan berpencen 140 (1), (6), 144 (1), (5A)
 anggota perkhidmatan awam, balu, anak-anak dan orang tanggungannya 147, 180
 hak-hak pencen, definisi 160 (2)
 pencen Negeri IX-II-7 (a)
 dipertanggungkan kepada Dana Disatukan 98 (1) (a)
 di bawah Jadual Kesepuluh Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu, 1948 180
 pencen balu, anak yatim oleh orang tua IX-I-15 (b)
- Pencen Orang Tua IX-I-15 (b)*
- Pencerobohan luar* 150 (1)
- Pendapatan, perubahan* 112
- Pendaftaran Beranak dan Mati IX-1-12 (a)*
- Pendaftaran Negara IX-1-3 (e)*
- Pendidikan* 94 (1)
 pembezaan dalam 12 (1), 94
 perkhidmatan 132 (1) (h)
 Suruhanjaya Perkhidmatan 141A
 keistimewaan khas 153 (2)-(5), 161A
- Pendidikan Teknik IX-I-13*
- Pendidikan Universiti IX-I-13*
- Pendidikan Vokesyenal IX-I-13*
- Penerbit IX-I-21*
- Penerbitan IX-I-21*
- Pengambilan anak angkat IX-1-4 (e) dan 12 (a), IX-11-1, IX-11A-13, IX-111A-10*
- Pengampunan dan Penangguhan Hukuman-lukuman dsb.* 42
- Pengangkutan IX-I-10*
- Pengubahsuaian Undang-undang yang ada* 162
- Pengusiran dari Persekutuan IX-1-1 (e)*
- Penjagaan anak IX-II-1, IX-IIA-13, IX-IIIA-10*
- Pentadbiran Keadilan IX-1-4*
- Penyakit-penyakit, mencegah IX-III-7*
- Penyata Kewangan dibentangkan dalam Dewan Rakyat* 99
- Penyata kewangan Negeri VIII-14*
- Penyelidikan* 94 (1), IX-I-12 dan 13 (a)
- Penyelidikan Sains IX-I-12*

[Indeks]

P—(Samb.)

- Penyertaan, kuasa-kuasa persekutuan mengenai rakyat Negeri* 94 (1)
Penyewa dan Tuan tanah 76 (4), 80 (3), 95D
Penyiaran IX-I-10 (h)
Pekerjaan-pekerjaan
 perubatan IX-I-14 (a), IX-III-A-18
 profesion IX-I-17
Perancangan Bandar IX-III-5
 kuasa-kuasa persekutuan mengenai 94 (3)
 di ibu kota persekutuan IX-I-6 (e), IX-III-5
Perancangan Kampung 94 (3), IX-III-5
Perangkaan 93, 94, IX-II-10
Perbadanan IX-I-8 (c), IX-II-4 (a), IX-IIA-14, IX-III-A-15
Perbadanan Perbandaran IX-I-8 (c)
Perbandaran, hasil X-III-7
Perbandaran Kuala Lumpur sebagai Ibu kota Persekutuan 154 (1)
Perbelanjaan 99-104
 daripada Kumpulan wang Luar jangka 103, 109 (5)
 atas rancangan pembangunan negara 92 (6)
 mengenai perkara-perkara dalam Senarai Bersama 82
Perbuatan, Amalan dan Upacara Agama, meliputi Persekutuan 3 (2), 38 (2)
Perbuatan aniaya kepada Haiwan IX-III-4
Perbuatan Rasuah IX-I-4
Perceraian IX-I-4 (e), IX-II-1, IX-IIA-13
Percetakan dan Alat Cetak Mencetak IX-I-21
Percubaan bagi Pesalah-pesalah IX-I-3 (b)
Perdagangan Berbahaya IX-I-8
Perdagangan dengan Musuh IX-I-2 (e)
Perejenan IX-I-4 (e)
Perempuan, perlindungan IX-III-1
Perhubungan IX-I-10
Perhubungan dengan Negeri-negeri lain IX-I-1
Perhutanan IX-II-3, IX-III-A-14
 dasar negara bagi penggunaan tanah 91 (5)
 nasihat profesion oleh Kerajaan Persekutuan kepada Negeri 94 (1), (2), 95E
Perizaban Melayu, 89, 90, 161A (5), IX-II-2 (b)
Perjanjian, Konvensyen dan Triti dalam Negeri 76 (1) (a), (2), 169, IX-I-1 (a) dan (b)
Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu, 1948 160, 180
Perkahwinan IX-I-4 (e) dan 12 (a), IX-II-1, IX-IIA-13, IX-III-A-10
Perkapalan IX-I-9, IX-III-A-12
Perkara-perkara yang tidak boleh dibuat oleh Raja yang menjalankan tugas-tugas Yang di-Pertuan Agong 34
 kuasa-kuasa pembezaan VIII-I (2) dan (3)
 tugas-tugas Yang di-Pertuan Agong dijalankan oleh seorang Raja 33 (5), 37 (4)
 keutamaan 70

P—(Samb.)

- keistimewaan, kedudukan, kemuliaan dan kebesaran 38, 181
- “pihak berkuasa awam” termasuk 160 (2)
- hak untuk mewarisi, dsb., dijamin 71 (1), 181
- Raja, definisi 160 (2)
- bertindak mengikut nasihat Majlis Mesyuarat Kerajaan 38 (3)
- Yang di-Pertua Negeri, definisi 160 (2)
- Perkataan dan Rangkai Kata yang Didefinisikan (tidak termasuk yang didefinisikan dalam perkara 160 (2) sahaja)*
- pengundi tak hadir 119 (4)
- pindaan 159 (6), 161E
- Perkara 160 (3)
- pihak berkuasa atau badan 160 (5)
- award 147 (1), 180 (3)
- pemberian mengikut bilangan orang yang dikira 109 (1) (a)
- bab 160 (3)
- warganegara dengan cara didaftarkan atau dimasukkan 28
- fasal 160 (3)
- Suruhanjaya 148 (1)
- Dana Disatukan 97 (4)
- rancangan pembangunan 92 (3)
- peruntukan-peruntukan perlu dalam Perlembagaan Negeri 71
- ahli “*ex-officio*” 148 (2)
- undang-undang persekutuan 76 (3), 160 (2)
- Persekutuan 160 (2), (5)
- orang-orang Melayu 89 (6), 160 (2)
- perizaban Melayu 89 (6)
- pejabat konsol Malayan II-III-21
- ahli Jemaah Menteri 61 (4)
- galian 110 (3A)
- Rang Undang-undang wang 68 (6)
- bulan XI
- bumiputera 161A, (6), (7)
- pegawai memegang jawatan di bawah Persekutuan 160
- perenggan 160 (3)
- Bahagian 160 (3)
- tempoh 160 (6)
- perkhidmatan awam 132 (3)
- tarikh kelayakan 119 (4)
- Raja 160 (2)
- Negeri 159 (6), 160 (2), (5)
- undang-undang Negeri 76 (3), 160 (2)
- Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri 148
- Kumpulan wang Rizab Negeri 109 (6)
- pemberian jalan Negeri 109 (1) (b)

[Indeks]

P—(Samb.)

- perundangan kecil XI
- wilayah-wilayah Persekutuan 160 (5), 162
- pertukaran 140 (7), 144 (7)
- pengundi, tak hadir 119 (4)
- tulisan XI
- Yang di-Pertua Negeri 160 (2)
- Perkhidmatan Awam*
 - Ketua Setiausaha dan Pesuruhjaya Tinggi, penghapusan jawatan 176 (2)
 - syarat-syarat perkhidmatan IX-I-6 (d)
 - mengesahkan dan memasukkan atas perjawatan berpencen 140 (1), 144
 - penetapan jawatan-jawatan khas 140 (4), (5), 144
 - kawalan berdisiplin 135, 140 (1), 144 (5A), (6A), 146D
 - Persekutuan, Negeri dan perkhidmatan bersama 133, 179, IX-I-6 (c)
 - perkhidmatan awam am Persekutuan 132 (1) (c), 146B
 - layanan sama rata bagi pekerja-pekerja 136, 153 (5)
 - jawatan berpendapatan, definisi 160 (2)
 - pegawai, definisi 160 (5), 162 (3)
 - pegawai-pegawai yang berkhidmat sebelum Merdeka 176
 - hak-hak pencen 147
 - pasukan polis 132 (1) (d), IX-I-3
 - kenaikan pangkat 140 (1), 144 (1)
 - pembezaan kaum 136, VIII-18
- perizaban perlantikan
 - bagi orang-orang asli 8 (5) (c)
 - bagi orang-orang Melayu 153 (1)-(5)
 - bagi bumiputera Sabah dan Sarawak 161A
- meminjamkan pegawai-pegawai 134, 146B (7), 146D
- suruhanjaya perkhidmatan
 - Majlis Angkatan Tentera 137, IX-I-6 (b)
 - Suruhanjaya Perkhidmatan Pendidikan 141A
 - Suruhanjaya Perkhidmatan Kehakiman dan Undang-undang 138, 146C
 - Suruhanjaya Pasukan Polis 140, 144 (5A), 146C
 - Suruhanjaya Perkhidmatan Awam 139, 146B, 146C
 - Jemaah Rayuan 144 (5B) (ii), (iii)
 - cawangan dalam 146B
 - Suruhanjaya Perkhidmatan Jalan Keretapi 148 (2)
 - Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri 148 (2)
 - laporan tahunan kegiatan-kegiatan 146, 146C (3)
 - suruhanjaya definisi 148 (1)
 - dikeluarkan daripada bidang kuasa suruhanjaya perkhidmatan kategori-kategori tertentu
 - perkhidmatan awam 132 (3)
 - jawatan-jawatan tertentu dalam pasukan polis 140
 - jawatan-jawatan ketua dalam timbalan ketua jabatan 144
 - ahli *ex-officio*, definisi 148 (2)

P—(Samb.)

- tugas dan acara 144, 146C (3)
- keanggotaan, sekatan-sekatan atas 142 (1)-(3), 148 (2)
- sumpah jawatan dan taat setia oleh ahli-ahli 142 (6), 159
- jawatan ahli
 - adalah "jawatan berpendapatan" 160 (2)
 - adalah dianggap suatu jawatan dalam perkhidmatan awam 132
- terma-terma dan syarat-syarat perkhidmatan ahli-ahli 143, 146C (2)
- kekosongan dalam keanggotaan 142 (4), (5), 146C (2)
- perkhidmatan Negeri 132 (1) (g), IX-II-7 (b)
 - bidangkuasa Suruhanjaya Perkhidmatan Awam 139 (1), (2)
 - kelayakan bagi perlantikan dan syarat-syarat perkhidmatan 132
 - meminjamkan pegawai-pegawai 134
 - pertukaran perkhidmatan pada Hari Merdeka 176
 - pertukaran dalam 140 (1), (7), 144 (1), (5A), (7)
- Perkhidmatan Bersama Persekutuan dan Negeri* 132 (1) (f), 133, IX-I-6 (c)
- Perkhidmatan Bomba* IX-I-26, IIA-19, III-9A
- Perkhidmatan Haiwan* IX-III-4
- Perkhidmatan Kerahan* 6 (2)
- Perkhidmatan Masyarakat* IX-III-1
- Perkhidmatan Persekutuan* IX-I-6 (c)
- Perkhidmatan Risikan* IX-I-3 (d)
- Perkhidmatan Tempatan* IX-II 5
- Perkongsian* IX-I-4 (e)
- Perlembagaan Negeri*
 - pindaan 34 (8) (a), 150 (5), (6) (6A)
 - peruntukan-peruntukan perlu 71
 - Ketua agama Islam dalam Negeri 3 (2), (4)
 - boleh membuat peruntukan bagi kedudukan
 - istimewa orang Melayu 153 (10)
 - bumiputera di Sabah dan Sarawak 161A (4)
 - pengubahsuaian peruntukan tanah dalam Negeri yang tidak mempunyai Raja 88
- Perlembagaan Persekutuan*
 - pindaan 62 (3), 68 (5), 159, 161E
 - Undang-undang yang ada digunakan dengan pengubahsuaian yang perlu 162 (6)
 - Ordinan Tafsiran dan Fasal Am, 1948, peruntukan-peruntukan tertentu digunakan
 - 160 (1), XI
 - Tafsiran dan bidang kuasa Mahkamah Persekutuan 128 (2), 130
 - tafsiran perbahasaan 160
 - "undang-undang bertulis" 160 (2)
 - Akta Malaysia Bahagian IV dianggap dimasukkan dalam Perlembagaan ini 159A
 - Negeri-negeri harus mematuhi peruntukan-peruntukan 71 (3), (6)
 - undang-undang utama Persekutuan 4 (1)
- Permit masuk* 161E (4), IX-I-1 (f)
- Perniagaan, keistimewaan khas*, 153, 161A

[Indeks]

P—(Samb.)

- Perparitan* IX-III-8
- Perpustakaan* IX-I-13 (b), IX-IIA-17
- Persamaan antara Negeri-negeri* 76 (1) (b), 95D
- Persaraan* 147, IX-I-15 (b)
- Persekutuan, Negeri-negeri* 1, 2, 159 (4) (bb)
 - keupayaan terhadap harta, kontrak dan guaman 69
 - definisi dan penafsiran kepada 160 (2), (5), 162 (3)
 - pertikaian dengan Negeri-negeri 128 (2)
- Pertahanan* IX-I-2
- Pertanian* 91 (5), 94 (1), (2), 95E
- Pertaruhan* IX-I-4 (1)
- Pertikaian Perusahaan* IX-I-15 (a)
- Pertubuhan* IX-I-13 (a), 19 dan 15
- Pertubuhan Sains* IX-I-13
- Pertubuhan-pertubuhan yang tidak Diperbadankan* IX-I-19
- Pertukaran wang asing* IX-I-7 (1)
- Perusahaan* IX-I-8
- Perwakilan Diplomat* IX-I-1
- Perwakilan Konsol* IX-I-1
- Perwakilan Kuasa-kuasa* 144, 157
- Perwakilan Perdagangan* IX-I-1
- Pesalah Pelarian* IX-I-1 (e)
- Pesuruhjaya Tanah* 94 (2)
- Pewarisan Harta Berwasiat dan Tidak Berwasiat* IX-I-(4) (e)
- Pewarisan tidak Berwasiat* IX-I-4 (e), IX-II-1, IX-IIA-13, IX-IIIA-10
- Pihak Berkuasa Tempatan* IX-II-4 (a)
 - adalah "pihak berkuasa awam" 160 (2)
 - keanggotaan suruhanjaya perkhidmatan oleh pegawai atau pekerja 142 (2) (b), (3), 148 (2)
- Pilihanraya*
 - penjalanan 113
 - bahagian-bahagian pilihanraya bagi 116, 117
 - orang yang hilang kelayakan, pilihanraya 50 (2)
 - peruntukan-peruntukan pembezaan 8 (5) (d)
 - pilihanraya terus 45 (4) (b), 120
 - Suruhanjaya Pilihanraya 113, 114
 - rayuan pilihanraya 118, 118A
 - pemilih, definisi 160 (2)
 - pemilih-pemilih, kelayakan 119
 - penamaan dengan tiada persetujuan 50 (4)
 - bilangan anggota 46, 117
 - kesalahan dan hilang kelayakan 48 (2)
 - jawatan ahli adalah suatu "jawatan berpendapatan" 160 (2)

P—(Samb.)

penggantungan semasa darurat 150 (5)
 kepada Dewan Rakyat dan Dewan Negeri IX-I-6 (a), IX-III A-17
 kepada yang lain daripada Dewan Negeri dan Parlimen 113 (4)
 kepada Dewan Negara 45

Pindah IX-I-1 (e)

Pinjaman

rundingan dengan Majlis Kewangan Negara 108 (4) (c), (d)
 definisi (lihat "meminjam") 160 (2)
 kemasukan dalam anggaran 99 (3) (a)

Pos IX-I-10 (g)

Port IX-I-9 (b), IX-II A-15

Privy Council, rujukan rayuan daripada Mahkamah Persekutuan kepada 131

Probet IX-I-4

Pusat percubaan 94 (1)

R

Racun IX-I-14 (c), IX-III A-18

Rahsia Kerajaan IX-I-4 (f)

Raja Permaisuri Agong 32 (2), 34 (6), 35 (1), 70 (1)

Raja-raja dan Yang di-Pertua, Yang di-Pertua Negeri sebagai Ketua Agama Islam 3 (2),
 (4)

Rang Undang-undang Negeri VIII-11, 15 dan 16

Rang Undang-undang, Persekutuan

diperkenankan oleh Yang di-Pertuan Agong 66 (1), (3), (6), 68, 150 (5)
 persetujuan Majlis Raja-Raja 2 (b), 33 (5), 38 (2) (c), (4), (6) (c), 159 (5)
 bahasa 152 (3), 161
 acara bagi 66-68, 76 (2), 79, 92 (2), 108 (4) (g), 149, 150 (6), 161E
 Rang Undang-undang Perbekalan 100, 101, 103 (2)
 untuk meminda Perlembagaan 159

Rekabentuk IX-I-8

Rekacipta IX-I-8 (e)

Rekod-rekod Purbakala dan Bersejarah IX-I-13

Remaja 12 (4), IX-I-4 (e)

Rekod-rekod Purbakala dan Bersejarah IX-I-13

Remaja 12 (4), IX-I-4 (e)

Republik Ireland adalah sebahagian dari Komunwel 155 (3)

pemakaian undang-undang kewarganegaraan kepada warganegara 29 (2)

Royalti atas Galian 110 (3B), 112C, X-V-3

Rumah api IX-I-9 (c)

batasan IX-I-4 (e)
 minuman mabuk IX-I-14 (d), IX-III A-18
 pertubuhan sastera IX-I-13 (a)

[Indeks]

R—(Samb.)

Rumah Inapan dan Tuan punya Rumah Inapan IX-I-4
Rumah Loging IX-II-5 (b)
Rumah Penginapan IX-II-5 (b)
Rumah sakit IX-I-14 (a), IX-IIA-18
Rumah Tahanan Budak-budak IX-I-3 (b)

S

Sama rata dan Perlindungan yang Sama Rata di sisi undang-undang 8
Sekatan Sewa IX-II-2 (a)
Senarai Perundangan 74, 161E (2) (c), IX
bersama 79, 80, 92, 95B, 160 (2), IX-III dan IIIA
persekutuan 80, 95B, 160 (2), IX-1
negeri 76, 79, 80, 95B, 95D, 160 (2), IX-II dan IIA
Senjata IX-I-2 (f)
Senjata api IX-I-2 (f)
Setiausaha Parlimen 43B, 160 (2)
Setiausaha-setiausaha Politik 43C, 160 (2)
Sewa mengenai Harta Negeri X-III-9
Siasatan 93, 94 (3), IX-I-12, IX-II-10
Subversif 149, IX-I-3
Sumpah IX-I-4 (e)
ikrar sebagai ganti 160 (4)
pindaan borang 159 (4)
melepaskan atau menangguhkan 177
Sungai 78, IX-I-10 (d) dan 11 (b), IX-II-6
Surat Janji Hutang IX-I-7 (k)
Surat Mentadbir Pusaka IX-I-4 (e)
Suratcara Boleh Niaga IX-I-4 (e)
Suruhanjaya Siasatan 93, IX-I-12
Syarikat Kerjasama IX-I-25

T

Tahanan
dalam melebihi dua puluh empat jam 5 (4)
pencegahan 151
menyalahi undang-undang 5 (2), 149
Tanah
pemberian milik, layanan keutamaan 161A
gadaian 76 (4), 80 (3), 95D, IX-II-2 (e)
penerokaan IX-II-2 (a)
Pesuruhjaya Tanah 94 (2)
mengambil tanah dengan paksa 76 (4), 80 (3), 95D

T—(Samb.)

- bagi maksud persekutuan 83 (5), (7), 88
- bagi maksud pembangunan 92 (4)
- bagi maksud penempatan 89 (5)
- dengan tiada pampasan yang mencukupi 13
- tanah adat Melaka dan Negeri Sembilan 90 (1)
- kawasan pembangunan, pengisytiharan 92 (1), 95E
- pertikaian antara Persekutuan dan Negeri-negeri tentang nilai tanah 87, 88
- melapangkan 76 (4), 80 (3), 95D, IX-II-2 (e)
- bagi wakil-wakil konsular dan diplomat 86 (2), 88
- bagi maksud persekutuan
 - penjagaan dan pengurusan perizaban 85 (3), 88
 - melepaskan kepentingan mengenai tanah yang dipegang bagi maksud-maksud persekutuan 86, 88
 - melepaskan tanah yang dirizabkan kepada Negeri-negeri bagi 85, 88
 - perkembalian tanah yang terletak hak di Persekutuan atau pihak berkuasa awam kepada Negeri-negeri 88
- Tribunal Tanah 87, 88
- tuan tanah dan penyewa, perhubungan 76 (4), 80 (3), 95D, IX-II-2
- pajakan 76 (4), 80 (3), 95D
- tanah-tanah Melaka dan Pulau Pinang 166
- gadai janji 76 (4), 80 (3), 95D, IX-II-2
- kadar dan penilaian 76 (4), 80 (3), 95D
- merizabkan bagi orang-orang asli/bumiputera merizabkan bagi maksud pembangunan negara 92 (4), 95E
- hasil daripada X-III-2 dan 11
- jualan, penerimaan daripada X-III-11
- pemeliharaan tanah 94 (3)
- pemegangan 76 (4), 80 (3), 95D
- amanah bagi penempatan, penubuhan 89 (5)
- penggunaan, dasar negara 91 (4), (5), 95D
- Undang-undang Negeri berlawanan dengan undang-undang Persekutuan 76, 76A (2), 162 (2)
- pentafsiran undang-undang persekutuan IX-I-4 (e)
- undang-undang Islam, menentukan IX-I-4 (k)
- membuat peruntukan berkenaan dengan perkara-perkara di luar kuasa Badan Perundangan (4)
- boleh mengawal atau menyekat pengembangan iktikad atau kepercayaan agama di kalangan undang-undang Islam 7 (1)
- darihal keterangan IX-I-4 (e)
- undang-undang diri 8 (5) (a), IX-I-4 (k), IX-IIA-13
 - menyekat hak-hak dan kebebasan 4 (2), 9 (2), 10 (2), (3), 149
 - undang-undang kebelakangan 66 (5)
 - undang-undang Negeri, definisi 76 (3), 160 (2)

[Indeks]

T—(Samb.)

- Tanah adat Melaka dan Negeri Sembilan* 90 (1)
Tanah Kubur IX-II-5 (c)
Tanah Tempat Bakar Mayat IX-II-5 (c)
Tanda Dagangan IX-I-8 (e)
Tanggungan Persekutuan, ditunjukkan dalam penyata-penyata kewangan tahunan 99 (4)
Tanggungan Persekutuan, Negeri-negeri dan Negeri-Negeri Selat 167
Tangkapan atau Tahanan melampaui 24 jam 5 (3)-(5)
Taraf anak IX-I-4 (e), IX-II-1, IX-IIA-13
Televisyen IX-I-10 (h)
Tempat Hiburan Awam IX-I-23, IX-II-5 (f), IX-IIIA-16
Tempat Pemulihan Akhlak IX-I-3
Tidak Berkemampuan IX-I-4 (e)
Timbalan Yang di-Pertuan Agong 33, 34 (7), 35 (2), 37 (2)-(4)
Timbang dan Sukat, piawaian IX-I-8
Timbangtara IX-I-4 (e)
Tinjauan IX-I-12
 Ukuran tanah kadestra IX-IIA-16
 kelakuan 93, 94
Tinjauan Sains IX-I-12
Triti IX-I-1 (a)
 melaksanakan 76
Triti dengan Siam berkenaan dengan Negeri Kedah 167 (7)

U

- Umur Dewasa* IX-I-4 (e)
Undang-undang
 persetujuan Majlis Raja-Raja kepada 37 (2) (e)
 perlembagaan adalah undang-undang utama 4
 undang-undang jenayah (1)
 definisi 160 (2)
 peruntukan pembezaan dalam 8
 undang-undang yang ada 162
 had (wilayah undang-undang persekutuan dan Negeri 73
 undang-undang keluarga, IX-II-1, IIA-13 dan IIIA-10
 undang-undang persekutuan, definisi 160 (2)
 undang-undang persekutuan atas hal-hal Negeri 76 (3), 78
Undang-undang Dewasa Persaudagaran IX-I-8 (e)
Undang-undang Jenayah dan Acara 7 (i)
Undang-undang Keluarga IX-II-1, IX-IIA-13, IX-IIIA-10
Undang-undang Persekutuan 76 (3), 160 (2), IX-I-4 (e)
 pindaan undang-undang yang ada dibuat oleh Negeri 162 (2)
 menentukan Hukum Syarak IX-I-4 (k)

U—(Samb.)

boleh memberi kuasa pemerintah kepada Persekutuan mengenai apa-apa perkara dalam Senarai Bersama 80 (2)

dipakai sebagai ganti Undang-undang Negeri 75, 162 (2)

Undang-undang yang ada 162

Undang-undang yang Berkuatkuasa Kebelakangan 7 (1), 66 (5)

Urusan Bank IX-I-7 (i)

V

Visa IX-I-1 (f)

W

Wailes IX-I-10 (h)

Wakaf Hindu IX-I-15 (c)

Wang Awam IX-I-7 (f)

Wilayah Persekutuan 1 (4)

Y

Yang di-Pertuan Agong 32-35, 37

sebagai anggota perlembagaan Parlimen 44

kuasa-kuasa pembezaan 40 (2), (3)

pemilihan 32 (3), (4), 38 (2) (a), (6)

kuasa pemerintah Persekutuan, diletak dan dijalankan oleh 39

menjalankan kuasa-kuasa Raja sebagai Ketua agama Islam dengan 3 (2), (3), (4)

sumpah jawatan 37 (1)

keutamaan 32 (1), 70 (1)

dipecat dari jawatan 32 (3), (4), 38 (6)

bertindak mengikut nasihat 38 (3), 40 (1), (3)

Yayasan Khairat 11 (3) (b)